

Lyn Hamilton _ Moche Savaşçısı
Kitaplar, uygarlığa yol gösteren ışıklardır.

UYARI:

www.kitapsevenler.com

Kitap sevenlerin yeni buluşma noktasından herkese merhabalar...
Cehaletin yenildiği, sevginin, iyiliğin ve bilginin paylaşıldığı yer olarak gördüğümüz sitemizdeki tüm e-kitaplar, 5846 Sayılı Kanun'un ilgili maddesine istinaden, engellilerin faydalanabilmeleri amacıyla ekran okuyucu, ses sentezleyici program, konuşan "Braille Not Speak", kabartma ekran vebenzeri yardımcı araçlara, uyumlu olacak şekilde, "TXT", "DOC" ve "HTML" gibi formatlarda, tarayıcı ve OCR (optik karakter tanıma) yazılımı kullanılarak, sadece görme engelliler için, hazırlanmaktadır. Tümüyle ücretsiz olan sitemizdeki e-kitaplar, "Engelli-engelsiz elele"düşüncesiyle, hiçbir ticari amaç gözetilmeksizin, tamamen gönüllülük esasına dayalı olarak, engelli-engelsiz Yardımsever arkadaşlarımızın yoğun emeği sayesinde, görme engelli kitap sevenlerin istifadesine sunulmaktadır. Bu e-kitaplar hiçbir şekilde ticari amaçla veya kanuna aykırı olarak kullanılamaz, kullandırılmaz. Aksi kullanımdan doğabilecek tüm yasal sorumluluklar kullanana aittir. Sitemizin amacı asla eser sahiplerine zarar vermek değildir.
www.kitapsevenler.com
web sitesinin amacı görme engellilerin kitap okuma hak ve özgürlüğünü yüceltmek ve kitap okuma alışkanlığını pekiştirmektir.
Ben de bir görme engelli olarak kitap okumayı seviyorum. Sevginin olduğu gibi, bilginin de paylaşıldıkça pekişeceğine inanıyorum. Tüm kitap dostlarına, görme engellilerin kitap okuyabilmeleri için gösterdikleri çabalardan ve yaptıkları katkılardan ötürü teşekkür ediyorum.
Bilgi paylaşmakla çoğalır.
Yaşar MUTLU

İLGİLİ KANUN:

5846 Sayılı Kanun'un "altıncı Bölüm-Çeşitli Hükümler" bölümünde yer alan "EK MADDE 11" : "ders kitapları dahil, alenileşmiş veya yayımlanmış yazılı ilim ve edebiyat eserlerinin engelliler için üretilmiş bir nüshası yoksa hiçbir ticarî amaç güdülmeksizin bir engellinin kullanımı için kendisi veya üçüncü bir kişi tek nüsha olarak ya da engellilere yönelik hizmet veren eğitim kurumu, vakıf veya dernek gibi kuruluşlar tarafından ihtiyaç kadar kaset, CD, braille alfabesi ve benzeri formatlarda çoğaltılması veya ödünç verilmesi
bu Kanunda öngörülen izinler alınmadan gerçekleştirilebilir."Bu nüshalar hiçbir şekilde satılamaz, ticarete konu edilemez ve amacı dışında kullanılamaz ve kullandırılmaz.
Ayrıca bu nüshalar üzerinde hak sahipleri ile ilgili bilgilerin bulundurulması ve çoğaltım amacının belirtilmesi zorunludur."

bu e-kitap Görme engelliler için düzenlenmiştir.

Kitap taramak gerçekten incelik ve beceri isteyen, zahmet verici bir iştir. Ne mutlu ki, bir görme engellinin, düzgün taranmış ve hazırlanmış bir e-kitabı okuyabilmesinden duyduğu sevinci paylaşabilmek tüm zahmete değer. Sizler de bu mutluluğu paylaşabilmek için bir kitabınızı tarayıp, kitapsevenler@gmail.com

Adresine göndermeyi ve bu isimsiz kahramanlara katılmayı düşünebilirsiniz.

Bu Kitaplar size gelene kadar verilen emeğe ve kanunlara saygı göstererek lütfen bu açıklamaları silmeyiniz.

Siz de bir görme engelliye, okuyabileceği formatlarda, bir kitap armağan ediniz...

Teşekkürler.

Ne Mutlu Bilgi için, Bilgece yaşayanlara.

Tarayan Mahmut

Lyn Hamilton _ Moche Savaşçısı

LYN HAMILTON
MOCİIE SAVAŞÇISI

BEYAZ BALINA
Çeviri: Belkıs DİŞBUDAK

Beyaz Balina Yayınları İstanbul - 2001 Genel Yayın Nu -49 Edebiyat - 44 Polisiye - 8 Baskı Adedi-1000 ISBN - 975-6580-00-3

© Bu kitabın tüm yayın hakları Akçalı telif ajansı aracılığıyla Beyaz Balina Yayınlarına aittir.

Telif Yasası gereğince, yayınevinin haberi ve izni olmadan hiçbir şekilde tamamen ya da kısmen çoğaltılıp, yayınlanamaz.

LYN HAMILTON
MOCİIE SAVAŞÇISI
Çeviri: Belkıs DİŞBUDAK

Si

BEYAZ BALINA YAYINLARI

Binbirdirek Mh. Peykhane Sk. Ustüandal Apt. Nu : 14/4 Çemberlitaş / İST. » P.212) 638 62 63 - 3 Hat - Belge
Geçer: (0.212) 638 62 65

Kitabın Adı: Moche Savaşçısı
Orjinal Adı: The Moche Varrior
Yazan: Lyn Hamilton
Çeviri: Belkıs Dişbudak
İlk Yayın Tarihi: 1999, Amerika
Türkiyede İlk Yayın Tarihi: Ağustos 2001

•
Genel Yayın Sorumlusu
Bülent OKTAY

•
Yayın Yönetmeni
Lâtif UĞURTEKİN

•
Genel Sanat Yönetmeni
Yılmaz ERGÜL

•
Yayın Danışmanları
Cem KÜÇÜK, Ozan AKAR, Elif ERDEMİR

•
Kapak Tasarım
Serkan KORKMAZ

•
Dizgi ve Sayfa Düzeni
Sevda UĞURTEKİN

•
Redakte
Lâtif UĞURTEKİN

•
Montaj
Nermin OKTAY

•
Bu kitap EKO MATBAASI tesislerinde basılıp ciltlenmiştir.

Kapak Resimleri: Beyaz Balina özel arşivine aittir.

Kapak Konusu : Ön Kapak, John Dingwall'in yönettiği "Phobia" filminin oyuncularını. Oyuncular, Gosia Dobrowolska ve Sean Scully.

TEŞEKKÜR

Bu kitabı yazarken, gerek araştırmalar ve gerekse bana verilen destek konusunda pek çok kişiye teşekkür borçlu olduğumu görüyorum. Bunlar arasında özellikle Dr. Andrew Nelson, Chris Nelson, Neal Ferris, Manina Jones, Susie Wilson, Celia Fairc-lough, Jim Polk ve yine her zamanki gibi kızkardeşim Cheryl'in adlarını belirtmek isterim.

Gerçek "Moche" savaşçılarına ilgi duyan, bu konuda daha çok şey görmek ve öğrenmek isteyenler, Walter Alva ve Christopher B. Donnan tarafından yazılmış olan 'Royal Tombs of Sipan' adlı kitaba başvurabilirler.

Önsöz

Büyük savaşçı öldü. Bir süre için kavgalar dinecek, göğüs gö-ğüse savaşa ara verilecek. Bir süre için rahipler, huaca'nın dibindeki büyük sarayda yapılan törenleri, söylenen ilâhileri, fincana akan kutsal kanları durduracaklar. Esirlerin, boyunlarında ilmik, elleri arkalarına bağlı, silâhları ellerinden alınmış, çıplak, yenilginin utancı içinde yapacakları geçit törenleri de duracak. Daha başka törenler olacak, Baş Kesenin önünde şimdi başkaları eğilecek.

Büyük Savaşçı öldü. Rahipler daha şimdiden kral mezarını hazırlamak için huaca'da derin bir çukur kazmaya başladılar. Mezarın çatısını örtecek kirişler, latalar seçildi, duvarlarını öreceker kerpiç kuğlalar kırsal diyarlardan getirildi. Herbirinin üzerinde, yapımcısının adı var. Her şey hazır. Artık büyüğümüzü yolculuğuna hazırlama zamanımız geldi.

Büyük savaşçı öldü. Onsuz biz tehlike içindeyiz. O ilahîler, o törenler bizi korumadığı zaman, halimiz ne olur! O olmayınca dağlardan inen sular yatağını değiştirebilir, ekinlerimiz toz olup dağılıbilir, denizdeki balıklar yok olabilir. Onu yolculuğuna çok büyük bir törenle uğurlamalıyız. Yeni Savaşçıyı vakit geçirmeden seçmeliyiz.

BİR

Adam iki kolunu havaya kaldırmış, kükrüyordu: "Dünyanın ve denizlerin sakinlerine yazık! Şeytan geldi üstünüze!" Gözleri uzaklardaki bir hayale takılmış gibiydi.

İçimden, "Vahiyler bölümü, 12:12," diye mırıldandım. Bilmesem ayıp ederdim. Mahallenin delisi üç gündür haykırıyordu aynı şeyi. Tabelasında Greenhalgh ve McClintoch yazan dükkânımın önünde, kendine küçük bir kaldırım taşı beğenmişti. Oradan dünyanın sonunun geldiğini herkese haber vermekte kararlıydı. Kitabı mukaddesten cümleler söylemediği zamanlarda, Shelley'in Ozy-mandias şiirinden mısraları tekrar tekrar okuyor, Ozymandias'ın tanrının dikkatini kendi çalışmalarına ve acılarına çekmeye çalıştığı mısralara, habire ve kararlılıkla saldıyordu. Hangisinin daha beter olduğuna karar veremiyordum ... Shelley mi, yoksa Vahiyler mi!

"Vahiy 12:12," diye kükredi, ben de böylelikle kutsal metinlerle ilgili eğitimimin hâlâ iyi düzeyde olduğunu görüp memnun oldum.

"İlk önce korkunç bir yangın," dediğinde, sesi normal konuşma düzeyine inmişti. Böylelikle oradan geçmekte olan küçük turist gurubunu çevresine çekmeye çalışıyordu. Dört kişilik gurup ihtiyatlı adımlarla onun yanından geçip gitmeye çalıştı. Hakları da vardı. Adam kir pas içinde, saç başı dağınık, gözleri deli deli bakan biriydi. "Ben alevlerle coşan cam gibi bir denizi gözlerimle gördüm," diye devam etti.

Yine vahiy, diye düşündüm.

"Vahiy 15: mısra 2," diye açıkladı. "Ve o zaman insanlar ölecek. Günahın bedeli ölümdür," diye de ekledi.

"Romans bölümü, 6:23," dedim. Kendimi tutamamıştım. Akıl hastalarına merhametli davranamayan toplumu ne kadar eleştir-

13

LYN HAMILTON

sem de, adam sinirime dokunmaya başlıyordu. Bir kere, müşterilerimi kaçırdığı kesindi. Turist mevsimindeydik. Ama insanlar kal-dirimin o bölümünden veba gibi kaçıyorlardı. Bunda da şaşılacak bir şey yoktu. Ben karşı kaldırımdayım, sokakta bir hareketlilik olmasını, adamın dikkatini çekmesini bekliyordum. O zaman bir koşu karşıya geçebilecek, o beni göremeden dükkânıma dalabilecektim. Beni bir görse, arkadan ne geleceğini çok iyi biliyordum: Eklezyas-tikus.

Sonunda beni gördü ve avazı çıktığı kadar haykırdı: "Tüm kötülükler, kadının kötülüğü yanında hiç kalır! Eklezyastikus 25:19."

Yüzümü buruşturup hızla yanından geçtim, dükkânın kapısına çıkan basamakları tırmanmaya koyuldum.

"Suç senin!" diye bağıırken parmağı dosdoğru bana dönüktü. Gözleri benimkilere çakılmıştı. Son iki basamağı da çıkıp kendimi kapıdan içeriye attım. Bu sefer sarkaç artık Percy Bysshe Shelley'e doğru sallanacaktı.

Ben kapıdan girerken Sarah Greenhalgh içini çekercesine, "İyi misin, Lara? Nesi var bu korkunç adamın böyle?" dedi.

Hem komşumuz hem de dükkândaki baş yardımcımız olan emekli denizci Alex Stewart, ^Kaçık herhalde," diye fikrini belirtti. "Ya da belki nedeni yalnızca milenyumdur," diye ekledi sonra. "İçimizde ilkel türde bir takım korkular uyandırıyor sanıyorum. Gazeteleri görmüşsünüzdür. Dünyanın her yanında insanlar gökteki işaretlere, bilmem nelere kaygılanıp duruyorlar. Besbelli hayatın sonunun gelmesine ilişkin tüm felâket belirtileri ortaya dökülmüş."

Ben, "Keşke milleti rahatsız etmek için kendine bir başka kaldırım bulsa," diye iç geçirdim. "Ticaretimiz açısından çok zararlı! Polisi aramak da içimden gelmiyor ama. Acınacak bir yanı var."

Sonradan düşününce bakıyorum da, adam deli de olsa, bir bakıma haklıydı aslında. Belki kesin ve kronolojik anlamda değil. Bizim dükkânın depo odasında bir adam ölmüştü. Yangından sonra değil, önce öldürülmüştü. Bir süre için şeytan, ya da onun yeryüzündeki celladı, gerçekten aramızda dolaşmıştı. Bunu kabullenmek şimdi bile acı veriyor ama, sorumluluğun, suçun birazını da ben

14

MOCHE SAVAŞÇISI

üstlenmek zorundaydım, çünkü olanlar hep benim duyarlı bir durumla başa çıkamayışımızdan kaynaklanmıştı.

Bu tatsız hikâyenin başlangıcı, ya da en azından polis dosyalarındaki başlangıcı, dükkânımın yanıp kül oluşuydu. Ama benim kafamda olay ondan birkaç ay daha geriye gidiyordu. Maud McKen-zie'nin hiç yoktan ölüvermesiyle başlıyordu.

Bizim Greenhalgh ve McClintoch dükkânının bulunduğu York-ville banliyösünde oturan eksantrik bir tipti Maud. Kocasını Frank-Iih'le birlikte bir dükkân açmışlardı. Her şeyi satıyorlardı orada. Antikalar, döküntüler... sağ olsunlar, o yerin adına da Old Curiosity Shop* demişlerdi. Evleri dükkânın üst katındaydı. Maud'la Frank oldum bittim oradaydılar. Onların orada olmadığı bir zamanı ben hatırlayamıyordum. Dükkânın bulunduğu bina, önceleri Maud'un ailesine aitti. Aile orayı satın başka tarafa taşındıktan çok sonra, Maud'la Frank gelip eski binayı yeniden satın almayı başarmışlardı. Yorkville kentin kenar mahallesiye de oradaydılar, yetmişlerde buranın kültür merkezi haline geldiği, güzel cafelerin açıldığı, en iyi folk şarkıcılarının geldiği günlerde de, sonra işlerin çirkinleş-tiği, uyuşturucunun yaygınlaştığı dönemlerde de. Derken Yorkville bir rönesans yaşadı, lüks alışveriş merkezi oldu, onlar yine eski tempolarında hayatlarını sürdürdüler.

Oldukça gayriresmi bir havası olan esnaf derneğinin kurucusu onlardı. Dernek her şeyden çok, sosyal kulüp niteliğindedeydi. Bizim gibi birkaç dükkân sahibi üyesi vardı. Haftada bir Coffee Mill'de toplanıyor, bu toplantılara sokak toplantısı diyorduk. Noel dekorasyonlarımızı koordine ediyor, bölgenin reklamı için bir fon oluşturuyor, vandalizme karşı mücadele ediyor, normal konularda işbirliği yapıyorduk. Ama en çok yaptığımız da dedikodu etmektir. Kim dükkânı yeniliyor, kim kapatıyor, kim yeni dükkân açıyor, falan. Birkaç yıl önce bir keresinde, kocam Clive'dan boşanırken dükkânı satın ona para vermek zorunda kalmıştım. O sıralar benim hakkımda da çok dedikodu ettiklerinden eminim. Sokağı sanki hayatımız ona

* Eski ilginçlikler dükkânı, (ç.n)

15

LYN HAMILTON

bağlıymış gibi kontrol altında tutuyorduk. Zaten hayatımızın ona bağlı olduğu da bir gerçektir.

Sıkı fıkı bir guruptuk. Arkadaştık. Bunun bir nedeni, genelde pek aynı dalda çalışmamızdı. Doğrudan rakip sayılmıyorduk. Bir moda tasarımcısı, bir kitapçı, bir kuaför, bir el sanatları dükkânı, benim antika mobilya ve tasarım dükkânım, bir de çarşafçı vardı. Yeni gelenleri tam dışlıyor sayılmazdık. Ama yeni birini içimize kabul etmek için oybirliği kararına ihtiyaç vardı. Oylama işini pek sık yapmıyorduk.

Frank öldüğünde Maud işi devam ettirdi. Nasıl başardığını hiç anlayamıyorduk. Belki de o dükkân, hiçbirimizin tahmin edemediği kadar iyi iş yapıyordu. İçeri girip biraz arandığınızda, orada pek çok hazineler bulabileceğiniz kesindi. Ama Frank öldükten sonra dükkâna pek yeni mal girdiği görülüyordu.

Zamanla Maud, kendi deyimiyle, 'ayakları üzerinde pek de dengeli sayılamayacak,' bir hale geldi. Biz de sokak toplantılarını onun evinde yapmaya başladık. Herbirimiz sırayla termos içinde kahve, biraz da bisküvi getiriyorduk. Derken bir gün, dükkânının vaktinde açılmadığını görünce, arkadaşım Moira ile ikimiz onu yoklamaya gittik. Sık sık 'fenalık,' geçirdiğini söyleyen Maud'u, ikinci kattaki dairesine çıkan merdivenlerin dibinde, yerde yatar bulduk. Adli tabip kötü düştüğünü söyledi. Boynu kırılmış, kafası yanmıştı.

Maud'u orada yatar gördüğümüzde, sanıyorum Moira da, ben de, bu mahallenin artık asla eskisi gibi olamayacağını düşündük.

Maud'la Frank'in sandığımızdan fazla parası olduğu anlaşılınca şaşırдық. Doğru dürüst paraydı. Bir milyon doların biraz üstündeydi. Binanın ve içindekilerin satışından gelen de buna dahil değildi. Paranın büyük bölümü bazı başışlara gitti, eski binayla içindekiler de Avustralya'daki bir yeğenlerine kaldı. Öyle bir yeğenleri olduğunu hiç bilmiyorduk. Vasiyetnamelerinde kahve gurubumuza da, sağlığımız elverdiği süre boyunca yılda bir kere istediğimiz restoranda yemek yiyebilmemiz için bir para bırakmışlardı. Vasiyetnamede herbirimizin adları teker teker belirtiliyordu.

16

MOCHE SAVAŞÇISI

Bir süre boyunca tüm konuşmaların konusu Frank'le Maud oldu.

Moira bir sabah dükkânların açılmasından önce kahve içmeye uğradığında, ben yüksek sesle, "Onca para nereden geldi acaba?" dedim.

"Yatırımlardan." Moira güzellik salonunun sahibiydi. Cilalı uzun tırnaklarını masaya tık tık vurarak, "Bir keresinde onlara uğramıştım," diye devam etti. "Maud üst kattaki çalışma masasında çalışıyordu. Elinde tahviller vardı gibi geldi bana."

"Ama yatırım yapmak için de para gerek," dedim. "Kişisel tecrübeme bakarak söylüyorum, bu tür dükkânlardan pek öyle zengin olunmaz."

"Belki onlar bu işte bizden daha becerikliydi," dedi Moira. Kendini de katmakla tevazu gösteriyordu. Aslında çok başarılı bir iş kadınıydı.

Nedense o günü çok iyi hatırlıyorum. Dükkânımda çevreme bakındım. Gözüme pek güzel görünüyordu. Kendi kendime, çoktan beri ilk defa olarak, hayatımdan ne kadar memnun olduğumu düşündüm. Çevremdeki evren ne de güzel derlenip toparlanıyordu. İşler gerçi pek harika sayılmazdı ama, en azından dengeli ve istikrarlıydı. Sarah ile ikimiz iyi geçiniyor, birlikte iyi çalışıyorduk. O genelde satın alma kararlarını bana bırakıyordu. Bu nedenle yılda dört kere, dünyanın hoşuma giden yörelerine seyahatler yapıyordum. Sarah'ya gelince, o doğuştan hesap insanıydı. Dükkânı son derece iyi yönetiyordu. Tekrar tekrar gelen müşterilerin adlarını yazdığımız bir rehber oluşturduk. İşlerin zayıf olduğu dönemlerde bu müşteriler bizi idare edebiliyordu.

Kişisel hayatımı da iyi diye değerlendirebiliyordum. Bir yıla yakın süreden beri bir hayat arkadaşım yoktu. Bir önceki sevgilimi araya düşünüp duruyordum. Meksikalı bir arkeologdu. Adı Lucas May'di. Onu istediğimden daha sık düşündüğümün farkındaydım. Bazen içimden onu arayıp bana geri dönmesini istemek de geliyordu. Ama kendimi tutuyordum, çünkü bekâr yaşamaktan hoşlanan biri idim.

17

LYN HAMILTON

Moira gibi arkadaşlarla mümkün olduğu kadar sık buluşuyordum. Haftada bir akşam Toronto Üniversitesine, kursa gidiyordum. Dersler eski tarih ve eski dillerle ilgili oluyordu. Bunu daha çok, işimle ilgili olduğu için seçmiştim. Ama ilgi duyduğum bir konuydu. Bilimadamı olmayacağımı çoktan fark etmiştim. Ama pek çok konuda bir şeyler bilmek hoşuma gidiyordu. Hele mal almak için gittiğim diyarların tarihini bilmek, daha da ilginçti.

Orada tanıdığım Maltalı bir genç çift vardı. Onlara da bir bakıma annelik ediyordum. Kanada'ya gelmelerinin nedeni, kocanın, yani Anthony Farrugia'nın mimarlık eğitimi almasıydı. Onlara arka çıkan bir de arkadaşım Rob Luczka vardı. Kanada Kraliyet Atlı Po-lisi'nde çavuştu. Onunla birkaç yıl önce Malta'da tanışmış, sonra teması kesmemiştim. Genç Farrugias'lar, Rob'la kızı Jennifer ve sevgilisi Barbara'nın oturduğu evin bodrum katını kiralamışlardı. Arasına Farrugias'lara uğruyordum. Anthony'nin annesine ayda bir kere telefon edip haberleri bildiriyordum. Kente indiğimde Anthony ve karısı Sophia ile, Rob ve ailesiyle bir pazar yemeği yiyordum. Hayatım belki pek heyecan dolu değildi ama, çok rahat bir hayattı.

Moira düşüncelerimi yarıda keserek, "Ee, sence Maud'un artıkları ne olacak?" diye sordu.

Alex, "Avustralyalı yeğenin işine yaramaz onlar," dedi. "Ev satılacak, mallar da müzayedeye çıkacak. Molesworth & Cox'da." Akla ilk gelen müzayedeye kuruluşunun adını söylemişti.

Moira, "Eh, sen öyle diyorsan, kesinlikle öyledir, Alex," dedi. "Nasıl yapıyorsun, bilmiyorum, ama her zaman, her şeyi biliyorsun."

Ama bu sefer bilemediği ortaya çıktı. Binanın önüne gerçi 'SATILIK' levhası fazla gecikmeden konmuştu. Bölgenin mülk sahiplerinden bir adam orayı hemen satın aldı. Kısa bir süre sonra da içerisi yeni bir kiracı için onarım görmeye başladı. Mal sahibi oraya kimin geleceğini söylemiyordu. Yalnızca kiracısının pek kibar, pek üst sınıftan, pek heyecan verici biri olduğunu söylüyor, bu da bize pek bir şey ifade etmiyordu. Hepimiz kendimizi öyle görüyorduk zaten. Onarımı gözlerimizden kocaman tahta perdeler saklamak-

18

MOCHE SAVAŞÇISI

taydı. Gözetlemeye çalışsak da olmuyordu. Alex Stewart bile öğrenemedi yeni kiracının kim olacağını.

Derken tahta perdeler bir şamatayla indirildi, dükkân tüm hey-betiyle ortaya çıktı. CLIVE SWAIN, TASARIMCI, ANTİKACI, deniyordu levhada. Eski kocam, itoğlu it, aynı sokağın karşı kaldırımında benimle rekabete kalkışıyordu.

İşte o andan itibaren benim rahat küçük dünyam da çözülmeye başladı.

Moira, "Tanrım, bazı erkeklerden kurtulmak ne kadar zor!" diye bağıyordu. "Kirli gömlek gibi yapıyorlar insanın üstüne."

"Korkunç bir şey," diye inledim. "Burada ilk iş yerini açan benim." Hiç gereksiz bir sözdü, çünkü Moira olup bitenleri zaten çok iyi bilen biriydi. Ama ben yine de söylemek zorundaydım. "Bu işe heveslenmesinin tek nedeni, evlendiğimizde ona her şeyin yarısını verecek kadar salak olmamdandı. O da itin teki olduğundan, ayrıldığımızda benden dükkânı satıp paranın yarısını ona vermemi istemişti. Dükkânı Sarah ile birlikte geri alabilişim büyük şanstı aslında. Ama bu sefer de ... şu yaptığına bak! Tam karşı kaldırımında!"

Moira anlayışlı sesler çıkarıyordu. "Kadınlara asalak olmayı iyi bildiği belli," dedi. "Önce sen, ama sen onu tanıyınca tekme patlatmışsın. Bu sefer yeni bir kadın ... neydi adı? Celeste. Ona dükkân satın alıyor."

Sonra devam etti. "Senin için büyük bir tehdit oluşturacağını sanmıyorum, hayatım." Moira herkese 'hayatım,' der dururdu. "Ömründe dürüst emekle iş yapmış biri değil, haksız mıyım?"

O kesinlikle doğru, diye düşündüm. Clive harika bir tasarımcıydı. Bir süre için birlikte iyi bir ikili oluşturmuştuk. Ama çok geçmeden gerçekler ortaya çıkmıştı. Ben dükkânın yarısını ona düğün hediyesi olarak verir vermez, otel havuzlarında yan gelip bikinili kızları gözleyerek vakit geçirmeye başlamıştı. Ben o sırada cipime atlamış dağ yollarına tırmanır, usta ahşap yontucuları-^farken ya da ter kokan bir antrepoda gümrük görevlileriyle dişe diş tartışırken!

19

LYN HAMILTON

Teknik olarak haklıydı Moira. Clive çalışmaktan hoşlanmazdı. Celeste adında zengin bir kadınla evlenmişti. İşi yapacak adamları tutmak için yeterince parası vardı kadının. Ben bunu hafife almaya çalıştım, Sarah'ya güvence vermeye uğraştım. Sarah o sırada herhalde, bir önceki hayatında ne günah işleyip de şimdi kendini bu mücadelenin içinde bulduğuna şaşırıyordu. Ben ona, Clive'in problem olmayacağını söylemeye çalıştım.

Ama aslında Clive mecbur kalırsa çok çalışmasını da bilirdi. Boşanma sürecinde çok zorlu bir düşman oluvermişti. Onu tehdit saydığım doğrudu. Ama daha fazlası da vardı. Bir zamanlar sevmiştim onu. On iki yıl evli kalmıştık. Adını karşı kaldırımdaki tabelada yıldız harflerle yazılı görmek, bir bakıma her şey benim yetersizliğimden olmuş gibi bir duygu getiriyordu. Evliliğin çözülmesi, Clive'in davranışı falan hep benim eksikliklerimden olmuş gibi. Bu sokakta ilk sefer nasıl karşılaşacağımızı düşündükçe korkuyordum. Karşılaşmaktan kaçınılamazdı. Kaygılarım beni çok öfkeliyordu. Hem Clive'a, hem de kendime öfkeliydim.

Yüzüme mümkün olduğu kadar iyi bir ifade takınmaya çalıştım, hayatımın rutin temposuna dönüp normal işlerime yöneldim. Yakında seyahata çıkıyordum. Endonezya ve Tayland'a. Ayrıca Meksika'dan son gelen sekiyatın muamelesi vardı. Sosyal yanda da pazar günleri Rob'un evinde yenilecek yemek yaklaşıyordu. Yılın bu mevsiminde hep yaptığımız gibi, Sophia, Jennifer ve ben terasta oturacak, Rob'la Anthony'nin etleri ızgarada pişirmesini seyredecektik. Barbara da, sarı atkuyruğu, şirin hali, enfes vücuduyla ko-şuşturacaktı. Martha Stewart ödülleri arasında mükemmel ev bakımına da ödül verilse, Barbara ona aday olurdu. Bize zarif ordövrler ikram edecek, bilmediğim türlü şeylerin katıldığı salataları ortaya getirecekti.

Molesworth & Cox'da Maud'un mallarının müzayedesi de vardı. Oraya gitmek istiyordum. Belki Maud'un bir şeylerini ben alabilirdim. Dükkânda satılabilecek şeyleri. Belki Maud ile Frank'i hatırlatacak biranı falan. Alex'den müzayede duyurularını izlemesini, yaklaştığında bana haber vermesini istedim.

20

MOCHE. SAVAŞÇISI

Alex daha iyisini yaptı, bana katalogu getirdi. O gün ben Cli-ve'tn dükkânına bakmamaya çalışarak vitrini değiştirirken, Alex de katalogu inceliyordu.

"Aa, burada ne var!" diye mırıldandığını duydum. "Şuna bir bak, Lara. Benim sandığım şey mi bu?"

Kataloga göz atıp gülümsedim. "Cape Cod," dedim. "Aferin Alex. Benim dikkatimi çekmeyebiiirdi."

"Jean Yves ne kadar sevinecek!" dedi. "Bunu kaçırmamak için oraya erken git bence."

"Bu" dediği, altı su bardağıydı. 1880 yapımı, Cape Cod desenliydi. Maud'un eşyalarıyla aynı günde müzayedeye çıkıyordu. Jean Yves dediği de, Jean Yves Lassonde'du. Fransız bir aktördü. On yıl önce bir film çevirmek için Hollywood'a gelmiş, sonra Amerika'da kalmış, New York'un kuzeyinde kendine bir çiftlik alıp yerleşmişti. Birkaç yıl önce tanışmıştım onunla. Clive'la birlikte iş yaparken. Jean Yves buraya da bir film çevirmeye gelmişti.

O zamanlar adı McClintoch ve Swain olan dükkâna öylesine gi-> rivermişti bir gün. Ve bayılmıştı dükkâna. O ilk ziyaretinde çok güzel bir antika aynayla bir antika dolap almıştı. Dolabı çiftliğine sonradan yollamışım. Ondan sonra kente ne zaman gelse uğrar, hemen her seferinde bir şeyler alırdı. Bir gelişinde ona kocaman, meşe oyması bir yemek masası satmışım. Meksika'dan gelme bir çalışmaydı. On altı sandalyesinin arkalarındaki oymalar harikaydı. Oturma yerleri de tam dozunda eskimiş deriydi.

Benimle şakalaşmış, bu kadar büyük bir masayla ne yapacağını hiç bilmediğini söylemişti. Cape Cod desenli antika kadehlerin koleksiyonuna başlamıştı ama ondan da ancak beş tane bulabilmişti. Kuzey Amerika yapımı cam gerçi benim alanım değildi ama Jean Yves çok iyi müşteri olduğu, çok da şeker bir insan olduğu için, biraz araştırma yapmışım. Bu çeşit malın kalıpları sürekli olarak ABD/Kanada sınırından geçip duruyordu. Belli bir süre boyunca bu desenin, sınırın Kanada tarafındaki Burlington'da işlendiğini bulmuştum.

Bunları öğrenince, Toronto dışındaki bir gayrimenkulun ve eşyalarının satışı sırasında bir tek bardak daha bulmuş, alıp ona, dük-

21

LYN HAMILTON

kânın armağanı olarak yollamışım. Çok sevinmişti. Tahmin etmişim zaten. Hediye kabul etti, ama yeni bardaklar bulursam parasını vermek istediğinde direndi. Daha sonra iki tane daha buldum. Bir tane de kendisi buldu. Böylece bardaklarının sayısı dokuz oldu. Yedi tane eksigi vardı. Molesworth İL Cox katalogunda da altı tanesinin resmi çıkmıştı. Jean Yves gerçekten çok sevinecekti.

Müzayede günü hava sıcak ve yapışkandı. Ben o seçkin ve serinletilmiş salona, içimde rahatlatma ve umut duygularıyla girdim. Müzayedelerde pek fazla şey satın alanlardan değikiim. Genelde yapan ustanın kendisinden alırdım, ya da dünyanın çeşitli yerlerinde bu işlerle ilgilenen acentelerle iş görürdüm. Ama çoğumuzun adrenalinini arttırmak, rekabet duygularımızı harekete geçirmek için müzayededen iyisi de yoktur.

Molesworth & Cox bu> rekabet ateşine biraz da eski dünya kla-sı ve kibarlığı getiriyordu. Eski bir İngiliz şirketi idi. Yaklaşık yüz elli yıl önce kurulmuştu. O dönemlerde imparatorluğun en uç bölgelerinin hazineleri Londra'ya boşalıyordu. Şirket de Majeste Kraliçeye ve birkaç aile mensubuna değerli mallar sağlamaktan gurur duymaktaydı. Kuzey Amerika'ya el atmaları birkaç yıl önce gerçekleşmişti. New York, Dallas ve Toronto'da müzayede salonları açmışlardı. Toronto'daki yerleri King Caddesinde, yani Bankaların gökdelenlerinden bir iki sokak ötedeydi. O bankaların yönetim kurulu salonlarında da bir hayli Molesworth & Cox malı bulunurdu zaten. Çağdaş katedraller gibiydi o salonlar.

Müzayede salonunun dıştan görünüşü ise öyle bir tevazu paketi içine saklanmıştı ki, sağlam bir tarifile gitmiyorsanız onu gözden kaçırabilirdiniz. Sessiz zarif kapının yanında ufacık bir bronz plâka.

Hâlâ İngiltere İmparatorluğunun havası vardı burada. Özenle korunmuş bir atmosfer. Ne zaman gelsem, Hindistan'daki İngiliz kulüpleri gelirdi aklıma. Saksılarda palmyeler, pencerelerde güneşe ve sıcağa karşı panjurlar, her tarafta pml pınl piriçler, desenli piriç tepsi içinde, ışığı yan geçiren incecik porselen fincanlarda sunulan koyu bir çay, ortalıkta pahalı purolara özgü o belli belirsiz koku.

Konuklar içeriye girebilmek için kapıyı çalmak zorundaydı. Girince de, kendilerini hemen vitrinlerin karşısında buluyorlardı. Giriş ho-

22

MOCHE SAVAŞÇISI

lünde, her iki yanda ikişer taneydi vitrinler. Salonların duvarı çok koyu yeşildi. Yerleri oryantal halılar kaplıyordu. Her müzayedede yaptığım gibi etrafı çabucak süzdüm, ilgi duyduklarımın dışında başka dikkate değer bir şeyler olup olmadığına baktım. Maud'un eşyalarını hemen gördüm, iki küçük gümüş çerçeveyi kendim için almaya karar verdim. Dükkana da şu üç eski piriç şamdanı alabilirdim.

Su bardakları ikinci salondaydı. Çabucak onlara da baktım. Bu tür cam günümüzde kolleksiyon malı olmuştu. Fiyatları da öyle yükselmişti ki, ortaya birçok taklit mal çıkmaya başlamıştı. Altı bardak bana iyi göründü. Zaten Molesworth & Cox'un sertifikası da olacaktı. Bardaklar için 175 dolarlık bir rezerve teklif zaten vardı. Jean Yves herbir bardak için 50 dolar veriyordu, demek biraz ma nevra payım vardı. <

Her zamanki müzayede stratejimi izledim, gerçekten istediğim objelere çok az zaman ayırdım. Kayıtsız bakışlarla şöyle bir baktım onlara. Sonra almayacağım mallara ufcun uzun baktım, onları inceledim. Çok mükemmel bir çift Royal Doulton porselen vardı bu sefer. Dük bilmemkime ait olduğu belirtiliyordu. Kraliçe Victoria sırf bunları görmek için Dükün şatosuna, ziyarete gitmişti. Uyguladığım bu küçük hileden ne gibi bir

çıkarmadığımı bilemiyordum. Herhalde hiç kimse, sırf ben baktım diye bir objeye yüksek fiyat verecek değildi. Batıl inanç belki de.

Molesworth İL Cox'da alıcıların kayıt yaptırıp kredilerini onaylatmaları gerekiyordu. Bir kere kabul edilince, onlara bit numara, bir de üzerinde o numaranın yazılı olduğu işaret levhası veriliyordu. M İL C'de öyle yakışsız bağışmalara, seslenmelere yer yoktu. Fiyat yükseltmek isteyen tek yapacağı, işaret levhasını havaya kaldırmaktı. Gerekirse eliyle de miktarı işaret ederdi. Mümkün olduğu kadar kibar bir şekilde.

Erkenden yerime oturdum. Yine her zamanki gibi arka sıralardan birinin ortalarına yerleştim, diğerlerinin önlere oturmasını seyrettim. Her zamanki sanıklar yine oradaydı. Bir düzine kadar aracı. Bir ikisini adıyla tanıyordum, ama ötekilerin görünüşü de yabancı değildi. Sharon Steele'i görünce biraz bozuldum. Queen sokağının

23

LYN HAMILTON

batı kesiminde bir antikacı dükkânı vardı, üstelik eski camlar da ihtisas konusuydu. Herhalde bardaklara o da ilgi gösterecekti. Bir iki de genç iş adamı tipi çift vardı. Bir iki Arap iş adamı, birkaç da zengin görümlü Çinli. Ernie de gelmişti. Yaşlı bir adamdı. Geldiğim her müzayedeye o da gelirdi. Ama hiçbir zaman, hiçbir şeyi satın aldığını görmemiştim.

Çevreyle uyumsuz bir tek kişi vardı. Onu daha önce hiç burada görmemiştim. Ama tabii bunun da bir önemi yoktu sanıyorum, çünkü kendi çöplüğü dışına çıkmış bir hali olduğu kesindi. Orta boylu, esmer, yakası ve manşetleri biraz eski, grimsi yeşil elbisesi biraz parlamıştı. Başka yerde olsa göze batmazdı. Bir tek burada böyle batıyordu. Heyecanlıydı. Kaçamak bakışları vardı. Elleri ceplerinde, gözleri fıldır fıldır. İki de bir dili ağzından çıkıp dudaklarında hızla geziniyor, yeniden ağzına giriyordu. İnsanlara ilk bakışta isim takma huyuma uydum, bu adama da Çıyan adını taktım.

Müzayede saati geldiğinde, Çıyan'ın çıkıp gitmesini bekler gibiydim. Öyle bir şey yapsa, şaşmazdım. Ama yapmadı. Üstelik kredi masasından da geçebilmiş olmalıydı, çünkü elinde bir işaret numarası vardı. Dokuz numara. Benden birkaç sıra önde, hafif sağda bir yere oturdu.

Maud'un aynalarıyla şamdanları, satışa üçüncü ve dördüncü sırada çıkıyordu. Bardaklar onuncu sıradaydı. İlk iki obje için hızla fiyat yükseltildi, ama Maud'un eşyaları için karşıma pek ciddi rakipler çıkmadı. Hem çerçeveleri, hem de şamdanları, oldukça iyi sayılabilecek fiyatlara alabildim. Sonra arkama yaslandım, bardakları beklemeye başladım. Sharon Steele henüz hiçbir şeye fiyat vermemişti. Onun da bardakları beklediğine karar verdim. Aslında muhafazakâr fiyatlar verirdi, onu biliyordum. Bu nedenle, istediğimi elde edebileceğim kanısındaydım.

Sharon on sekiz numaraydı, ben ise yirmi üç. Bardaklar ortaya çıktığında, rezerve teklifle açıldı, birkaç kişi fiyat belirtti, ama fiyat 230 dolara çıktığında, bir tek Sharon'la ben kalmıştık. Müzayedeci ikimiz arasında gide gele 300 dolara çıktı. Bu fiyat Jean Yves'in limitiydi. Ama ben 310 dolara da çıktım, bunun artık son olacağını umdum. Olmadı. Anlaşılan Sharon da çok istiyordu bardakları. Ben kafamda, ne kadar bir zarara razı olmam gerektiğini hesaplamaya

24

MOCHE SAVAŞÇISI

başlamıştım. Jean Yves iyi müşteriydi, yo, o yetmez, harika müşteriydi. Bugünlerde işler de pek kesat sayılmazdı. Yine de, Sarah ile ben hiçbir zaman bu işten zengin olacak gibi görünmüyorduk. İyi aylarda kirayı zar zor çıkarıyorduk.

Tereddüt eden kaybeder, diye bir atasözü vardır. Fiyat 400 dolara çıktıktan sonra bir iki saniye içinde sinirim bozuldu. Sha-ron'u da, beni de şaşırtan bir şey olmuştu. Arkalardan biri 450 dolar fiyat vermekteydi. Tokmak o anda indi. Müzayedeci, "Otuz bire satıldı," diye duyuruda bulundu.

Hayâl kırıklığına onarmaya çalışıyordum ki, arkamdan çok iyi tanıdığım bir ses, sıcak bir havada konuştu: "Sanırım Jean Yves bu bardaklara pek sevinecek, ne dersin?"

Clive. Dönüp eski kocama baktığımda, yüzünde kasıntı bir ifade vardı. Tam arkamda oturuyordu. Pek şık giyinmişti. Belki Armani, diye düşündüğümü hatırlıyorum. Moira olsa hemen bilirdi. Gözünde çok moda tel çerçeveli gözlük vardı, saçları da pahalı berberde kesilmişti.

"Niye yapıyorsun bunu?" diye tısladım. Ben konuşurken o bıyığını sıvazlıyordu. Bu hareketini bir zamanlar çok çekici bulduğumu da hatırladım. Oysa şimdi ne kadar sinirime dokunuyordu.

"Neyapıyormuşum?" diye sordu saf saf. "Bardakları Jean Yves için alayım diye düşündüm. Sharon alır diye korktuğum için de, hemen atıldım."

"Bana karşı çıkmak için yaptın," dedim. "Neden? Sana dükkânın parasının yarısını verdim. Herhalde Celeste'in de sana iyi bir hayat yaşatacak parası vardır." Hâlâ tıslayarak konuşuyordum.

"Ama mesele hiçbir zaman parada değildi, sevgilim. Yalnızca yaratıcılığımı ortaya koyacak bir fırsat arıyordum."

Hı, eminim, diye düşündüm. "Ben senin sevgilin değilim," diye çıktım, yerimden kalkıp kapıya yöneldim. Yanımdaki sandalyelerde oturanların bacakları üzerinden atlayıp çıkabildiğimde, göstermemekte kararlı olduğum yaşlar gözlerimin arkasını yakıyordu. Bir sonraki objenin arttırması başlamıştı

25

LYN HAMILTON

bile. Salonun arkasındaki kapıdan sendeleyerek çıkmak üzereyken, oradaki saksı bitkisinin arkasında birinin saklanır gibi durduğunu gördüm. Orada ne işi olabilirdi insanın? Elinde numara falan yoktu. Bu ortama Çıyan'dan bile daha yabancı görünüyordu. Simsiyah giyinmişti. Salonda yer almakta olan arttırmayı tüm dikkatiyle izlemekteydi. Ben yanından geçerken konsantrasyonu bozuldu, döndü, bir an tam gözlerimin içine baktı. Sesli bir soluk salmayı zor engelledim. Gözleri çok kara, çok uzun kapaklıydı. Ellerin üstü kara kıllarla kaplıydı. Neden bilmem, kollarını bedeninden uzakta tutuşu bana yengeçleri hatırlattı. Ya da kocaman, kara bir örümcek. Hem de zehirli. Gözleri bir iki saniye benim gözlerime baktı, sonra yeniden arttırmaya döndü.

İlgim kabardı, ben de dönüp baktım. Arttırma çok rekabetçi olmaya başlamıştı. İlgilenen taraflar iki taneydi. Göze göz, dişe diş, gidiyorlardı. Dokuz numarayla otuz bir numara: Clive ile Çıyan.

Satılan, içinde küçük objeler bulunan bir kutuydu. Gümrükte alakonulmadığı için şimdi buraya gelebilmişti. Müzayede başlamadan önce vitrinleri gezerken görmüştüm onu. Fazla dikkat etmemiştim. Şimdi de salondan çabuk kaçma telaşı içinde, malın nasıl tarif edildiğine dikkat etmemiştim. Hatırimda kaldığına göre, kutuda ıvır zıvır bir şeyler vardı. Bir ikisi ilginç de olabilirdi, ama benim ilgilendiğim şeyler değildi.

Give'm dikkatini bunlardan hangisinin çektiğini çok iyi biliyordum. Küçük bir yeşim şişe. Enfiye şişesi. Clive'm meraklarına birden ona kadar numara verilse, dokuz buçuğunu enfiye şişeleri doldururdu. Çok etkileyici bir kolleksiyonu da vardı. Bir zamanlar sa-lonumuzdaki cam sehpanın alt rafında sergilerdik o kolleksiyonu. Doğum günü ya da yılbaşı hediyesi olarak ben de birkaç şişe bulmuştum ona. Her seferinde çok sevinmişti.

Arttırma ısınıyor, hızla yükseliyordu. Çıyan levhasını kaldırmadığı zamanlarda dönüp Give'a umutsuz bakışlarla bakıyordu. Fiyat yükselmeyi sürdürdü. Clive sandalyesinde öne abanıyor, Çıyan alınındaki terleri siliyordu. O kutuyu çok istediği belliydi. Ama belli olan bir şey daha vardı. Gerekli paraya Give sahipken, Çıyan sahip değildi.

26

MOCHE SAVAŞÇISI

Tokmak inmek üzereydi. Clive zaferin kokusunu almaya başlamıştı. Yanında oturan güzel kadına eğilip bir şeyler fısıldadı.

İşte o anda, bir dürtü sonucu, Clive'in bana yaptığını ben de ona yaptım. Elimdeki numarayı havaya kaldırdım, daha ne olduğunu anlayamadan kendimi, 990 dolar karşılığında o değerli kutunun sahibi olarak buldum. Çok kötü bir şeydi bu yaptığım. Çocukçaydı. Uçarıydı. Hattâ serserilikti.

Ayrıca da ömrümde yapıp yapacağım en büyük hatalardan biriydi.

27

İKİ

"Clive mı aldı?" diye haykırdı Moira. "Ne korkunç!"

Dükkânın arkasındaki küçük çalışma odasında oturuyorduk. Dükkânı yeni kapatmıştık. Satın aldığım o lanet olası kutuyu düşünüyorduk. O sırada Diesel masaya sıçradı, burnunu kutuya soktu. Diesel bizim turuncu renkli kedimizdi. Dükkânın resmi kedisi unvanını taşıyordu. Kutudakileri bir iki dakika kokladıktan sonra başını kaldırıp bana baktı, tiksiniş gibi döndü, daha ilginç faaliyetlere doğru yollandı. "Aptallık, biliyorum," diye seslendim arkasından.

Enfiye şişesini Clive'in elinden kapmanın zevki pek kısa sürmüştü. Binadan çıkana kadar bile dayanamamıştı. Kişisel kredi kartımı çıkardığım anda bitmişti (böyle bir hovardalığı dükkâna nasıl ödetebilirdim?) Bin dolarım gitmişti. Daha kesin konuşmak gerekirse, 990 dolarım. Böylelikle kartım da limitine tehlikeli denecek kadar yaklaşmıştı. Dükkâna dönerken çaresizlik içindeydim.

Bir saat kadar sonra Moira çıkageldi. Siyah saçlarını yeni modaya göre toplamış, üzerine uzun gri koton bir kazak giymişti. Bacaklarında aynı renkte tayflar vardı. Her zamanki gibi harika görünüyordu. Akşama biriyle çıkacak herhalde, diye düşündüm. Ama o, geçerken uğradığını söyledi. Belki de Alex, benim üzüntümü hissetmiş, onu çağırılmış olabilirdi. Ama ikisi de bir şey söylemiyorlardı.

Moira birkaç dakika sessizce düşündükten sonra, "Bence yapman gereken belli," dedi. "Birini bul, o yeşim parçasını pandomantif yaptır, her gün boynuna tak. Her Tanrının günü. Clive'in dükkânının önünden gelip geçerken."

Gülmeme tutamadım. Moira, "İşte bu daha iyi," dedi. "Şimdi bakalım başka neler varmış burada. Belki de bir hazine çıkar, tüm kayıplarını giderir."

29

LYN HAMILTON

"Hiç sanmam," dedim. "O kutuda değerli bir şey olsa, Moles-worth & Cox bulurdu, ayrıca satardı. Yanlış mı?"

Moira, "Bilemezsin," diye direndi. "Bir bakalım. Enfiye şişesi kaç gider dersin?"

"En çok dört ya da beş yüz."

"Gördün mü, yarıyı kapattık bile. Açığımız beş yüz kaldı."

Kutuyu karıştırmaya başladık. Bulduğlarımız bence verdiğim paranın kıyasına bile ulaşamazdı. Yeşim şişeyi beş yüze saksak bile. Moira hiç umudunu kesmeden kutuyu karıştıyordu.

"Bu ne şeker şey böyle!" dedi. Kutudan küçük bir obje çıkarmıştı. İkimiz de baktık. Moira, "şeker," ya da "şirin," gibi kelimeleri çok kullanır, insanlar bu yüzden onun pek de zeki biri olmadığına hükmederdi. Oysa aslında özel okullarda okumuş, İsviçre'de Finishing School'a gitmiş, iki yıl da Cornell Üniversitesine devam etmiş, sonunda züppe ailesine nanik yapıp onlardan uzaklaşmış, kuaförlüğe başlamıştı. Artık kentin en başarılı, en şık güzellik salonlarından birini işletiyordu. Ben dükkânı yeniden açtıktan sonra, son bir iki yıldır çok iyi dost olmuştuk.

"Ne o?" diye sordum.

"Sanki ... yer fıstığına benziyor. Gümüş bir yer fıstığı." Gözlerimi devirdim, ikimiz birlikte kahkahalarla gülmeye başladık. Gerçekten de tam yer fıstığı gibiydi. Boyu da yaklaşık o kadardı. Ağırlığını avucumda hissediyordum.

Bir iki saniye sonra, "Aslında galiba gerçekten gümüş," dedim. "Büyük ihtimalle de eski. İşçiliği bir harika. Öyle gerçek duruyor ki, kırsan içinden iki minik fıstık çıkacağını sanıyorsun. Hem, şuraya bak," dedim. İki uçtaki minik delikleri gösterdim. "Sanırım bu bir boncuk olmalı."

"Demedim mi sana?" diye patladı Moira. "Bir hazine. Tek bir gümüş yer fıstığının piyasası var mı, onu bilmek zor tabii." Yine birlikte güldük. Bu işte bir mizah unsuru bulabildiğim için gerçekten sevinmiştim.

30

MOCHE SAVAŞÇISI

Moira, "En azından şunlar gibi plâstik değil," dedi. Kutudan ipliğe dizilmiş boncukları çıkarıyordu. Altmışlı yıllarda çok modaydı bunlar. İçimi çektim. Moira, "Ya da şunun gibi çirkin," deyip pek acayip bir broş çıkardı.

"Gümrükte takılmaması boşuna değilmiş," diye sızlandım. "Oraya kadar gidip almaya bile değmez!" Bir yandan tahta kutuyu açıyordum. İçinde eski samanlara sarılmış, ağzı genişleyen bir kâse ya da vazo buldum. Yüksekliği on sekiz yirmi santim vardı. İç tarafına yılan gibi bir yaratık, özenle, enfes bir detay düzeyinde işlenmişti. Kâsenin ağzının çevresinde dolanır gibiydi. Dışında, biraz daha altta, bir güzel resim daha vardı. Fantastik bir sahneydi. Süslü püslü giyinmiş insanlar. Bir kısmı insan gibi, bir kısmının kafası kuş, hayvan, vb, gibiydi. Objenin çevresini sarıyorlardı.

Ben kâseyi koruyucu ambalajından dikkatle çıkarıp havaya kaldırırken, Moira, "Vay canına, ne kadar güzel!" diye bağırdı. "Nedir bu? Çok eski gibi."

"Öyle görünüyor," dedim. "Ama ..." Vazonun dibini ona doğru çevirdim, "hecho en Peru," sözlerini okumasını sağladım. Peru Malı. Kile işlenmişti bu sözler.

"Sonra şu da var." Küçük kartı kaldırıp gösterdim, ardından yazıları tercüme ettirdim. "Pre-Columbian* vazonun replikası. Campirja Vieja, Peru'da yapılmış. Eğer İspanyolcam beni yanıltmıyorsa, C*a-sı eski, küçük bir çiftlik mi yoksa? Kasaba ya da köy herhalde."

Moira güldü. "İyi ki ben senin mesleğinde değilim," dedi. "Buna kolayca kanardım."

"Kim olsa kanardı," dedim. "Replikaların ilginç yanı, daha doğrusu röprodüksiyonlardan farkı, aslına tam uygun yapılmış olmasıdır. Malzemesi, yapılış biçimi, her şeyiyle. Hattâ bazen bu kopyalar yapılırken bilerek bir yerine bir kusur işlenir, orijinal sanılmasın diye önlem alınır. Çünkü belki kopyayla belgeleri birbirinden ayrı düşebilir, karışıklık başlayabilir. Örneğin burada, kopyanın çizgilerinden birinin orijinalden farklı olduğu düşünülebilir. Replikaları

* Amerika'nın Kolomb öncesi "Yerli" sanatı. (ç.n.)

31

LYN HAMILTON

yapmak çok pahalıdır. Ama pre-Columbian eserler öyle değerli ki, replika yapmaya da değer sanıyorum. En azından şu olayda. Rep-rika olduğu açıkça belirtilmiş. Ama bazı insanların belleği öyle kötü ki, vazunun dibine hecho en Peru yazısını kondurmayı bile unutabilirler."

Moira, "Demek turistler o zaman kazıklanıyor," dedi. "Gerçek bir pre-Columbian parça aldıklarını sanıyorlar, gümrükte yakalanmasın diye kirli çamaşırlara sarıyorlar. Bu neyin kopyası sence? Peru diyor. İnka herhalde."

"Emin değilim. Biliyorsun, bir ara Mezo-Amerika tarihi çalışmıştım. Özellikle Mayalar. Ama bu benim gördüklerime hiç benzemiyor. Peru'da yapılmış deyince akla İnkalalar geliyor, ama emin olamıyorum. Belki biraz araştırma yaparım. Zevk olsun diye. Vakit bulunca tabii."

"Lucas'a sorabilir misin? Peru eserlerini onun iyi bilmesi gerekir, öyle değil mi?" diye sordu Moira. Eski hayat arkadaşım Lucas'ı her zaman severdi. İkimizin tekrar biraraya gelmemizi isterdi. Benim iyi bir ilişkiyi boşu noşuna bitirdiğim kanısındaydı. Oysa Lucas o ilişkiyi bir yıl önceden bitirmiş sayılırdı. Hem Meksika'ya borçlu olduğu vatanseverlik hizmetlerini yapıp, hem de ilişkimizi ayakta tutamıyordu. Ama Moirâ'ya göre bunlar önemsiz şeylerdi.

"O Mayalar konusunda uzman, Moira. Peru konusunda değil. Hem o iş bitti, tamam mı?"

"Her neyse," dedi Moira. Bizim barışmamızdan başka hiçbir şey onu tatmin edemezdi. Bu durum arasına sinirime dokunuyordu ama bir sevimli yanı da vardı. "Eh, her neyse, bunu dükkânda satabilir misin?" diye devam etti. Vazoyu elinde evirip çeviriyordu. "Bence senin malların arasına çok yakışacak. Sen zaten zaman zaman pre-Columbian eserler satıyorsun, değil mi?"

"Evet, satıyorum ve yakışacağı da doğru," dedim. "Hem de çok yakışır. Ama kaçta satılır bu? Beş yüz getirir mi sence?"

"Herhalde getirmez," dedi Moira. Ona burnumu buruşturup dilimi çıkardım. "Gitmem gerek," deyip yerinden kalktı. "Randevum var. Yeni bir adam. Acaba beklenen adam bu olabilir mi dersin?"

32

MOCHE SAVAŞÇISI

"Herhalde olmaz," diye onu taklit ettim.

Güldü. "Bizim salona gel. İlk gelişinde saçını bedava keserim. Çok da geciktirme." Uzanıp bir tutam saçımı gözümü indirdi.

"Teşekkürler," dedim. "Çok naziksin."

"Arkadaşlık ne gün için?" dedi. "Bu arada sen de bana bir yardımda bulunabilirsin. Bu adamla da işleri yüzüme patlattığım zaman."

"Sen patlatmıyorsun," dedim. "Sen kendin terk ediyorsun onları. Ama ben yanındayım."

O gittikten sonra kutunun içindekileri daha bir dikkatle incelemeye başladım. En dipte, vazunun tahta kutusunun daha küçüğüne benzer bir kutu gördüm. Bunda da içindekinin pre-Columbian kopya olduğunu belirten bir kart vardı. Obje yuvarlaktı. Çapı dört beş santim kadardı. Altınla türkuaz renkli bir taşın karışımına benziyordu. Ortasında minicik bir adam deseni vardı. Başına süslü bir şeyler takmış bir adam. Elinde bir asa ile bir kalkan vardı. Asa adamın minik altın elinden alınabiliyordu. Boynuna bir dizi boncuk takmıştı. O boncuklar da tek tek yapılmıştı. Daire çevresine minicik altın boncuklar dizilmişti. Arka tarafında gösterişli bir damga vardı. Bu seferkinin ne olduğunu biliyorum galiba, diye düşündüm. Bir çift kulak süsünün teki. Bunlara küpe değil, kulak süsü deniyordu. Meksika, Orta Amerika ve besbelli Güney Amerika halkları tarafından kullanılan bir şeydi. İşçiliği, bu düzeyde bir replika için bile müthişti. Vakit ayırıp bu konuyu inceleme yolunda kendime söz verdikten sonra, onu sarıp masanın çekmecesine koydum.

Vazonun satılabileceği kanısındaydım. Yüz elli dolar isteyebilirdim. Deseni harikaydı. Birinin evinde çok değerli bir süs olabilecek türden objeydi. Sehpanın üzerinde ona iyi bir yer buldum. Böylelikle her yandan görülebilir, en büyük etkiyi sağlayabilirdi. Kartını ve benim el yazılı çevirimi de yanına koydum. Yer fıstığını kendime saklamaya karar verdim. Temizleyip ince bir gümüş zincire geçirecek, boynuma asacaktım. Uçarı heveslerimi bana hep hatırlatsın diye. Bir dahaki müzayedeye giderken takayım onu bari, diye geçirdim içimden. Ayrıca çok ilginç bir mücevher olacaktı. Üzerinde sohbet edilecek bir parça.

33

LYN HAMILTON

Enfiye şişesi? Onu ne yapacağıma karar vermek zorundaydım.

Kutuyu kaldırırken, dolgu kâğıtlarıyla kutunun yanı arasına sıkışmış bir kâğıt daha gördüm. Onu dikkatle alıp açtığımda, bir mektup buldum. New York'daki Ancient Ways diye bir yerin sahibi Edmund Edwards tarafından, Toronto'da bir galeriye hitaben yazılmıştı. Tanımadığım bir galeri. Ama olabiliirdi. Toronto koskoca bir kentti. Smythson Galerisi. Sahibi de, bu mektuba göre, Bay A. j. Smythson'du. Çok resmi havada yazılmış bir mektuptu. Londra'da, Tokyo'da, Bonn'da ve Paris'te şubeleri olan bir galeriye lâyük bir dille yazılmıştı. Bu

subeleri mektubun başlığından öğreniyordum. Bay Edwards, Bay Smythson'a selâmlarını yolluyor, malların sağ salim vardığını umuyordu. Daha pek çok mal bulunduğu göre, gelecekte de yararlı olabileceğini umduğunu söylüyordu. Mektubun tarihi iki yıldan bile eskiydi. Meraklanıp kalktım, telefon rehberinde Smythson Galerisini aradım, ama yoktu. A. J. Smythson diye biri de yoktu. Ama ben bu adı bir yerden duymuştum sanki. Özellikle de değişik biçimde yazılması iyice tanıdık geliyordu. Belki de kapanmıştı galeri. Bu da kutunun neden gümrükten alınmadığını açıklardı. Sonunda, beni ilgilendirmez, diye karar verdim, mektubu çöp sepetine fırlattım.

Bundan sonraki birkaç gün normal tempoda geçti ... ama iki şeyin dışında. Birincisi, güvenlik alarmının gece yansı hiç nedensiz yere çalıp durmasıydı. İki ayn gece olmuştu. Birincide iki kere olmuştu. Blucinimle kazağımı giyip arabama binmek, dükkâna gidip polisle konuşmak zorunda kalmıştım. Bu olaylarda olağan dışı bir şey bulunmamıştı. Ertesi gece alarm tek kere çaldı. Ama polis bu sefer bana, bu hizmetlerin faturasını yollayacaklarını, çok fazla sahte alarm gelmeye başladığını söyledi. Güvenlik şirketini çağırıp sisteme baktırdım, iyi çalışıyor dediler.

Haftanın ikinci olağan dışı olayı da, her dakikamı Clive'a neler yapacağımı düşünerek geçiriyordum. Çekici kapıp sevgili yeşim şişesini onun gözü önünde parçalamaktan, toz etmekten tutun da, bir iki iri taşı o süslü vitrinine savurmaya, Armani takımına boya spreyi sıkılmaya kadar gidiyordu hayaller. Bu hayal ettiğim şeylerin hiçbirini yapmadım tabii. Bir tek şey yaptım, o da polise telefon edip

34

MOCHE SAVAŞÇISI

usulsüz park etmekte direndiği BMW sini çektirmek oldu. Arabası giderken peşinden yetişmek için deli gibi koşusunu görmek pek hoştu. Eski eşlerle ödeşme konusunda nerelere kadar alçalabildiği-mizi düşünmek gerçekten şaşırtıcı.

Bu küçük zaferin de bir kusuru vardı elbette. O anda çok ustaca bir hamle gibi gelmişti ama aramızdaki husumeti daha da germişti. Bardakları o, şişeyi ben almıştım. O noktada, aşağı yukarı eşit durumdaydık. Ama ben o kadarla yetinmemiştim. Hâlâ çok kızgındım. Aradan birkaç yıl ve yeni bir sevgili gelip geçmiş olmasına rağmen, o ilişkide çözümlenmemiş bir şeylerin var olduğunu için için biliyordum. Bunu bilmek için psikolog olmak gerekmezdi. Ama yine de vazgeçmemiştim, Değmeyeceğini bile bile. Clive'm olgunluktan ne kadar uzak bir insan olduğunu bile bile. Arabayı kimin çektirdiğini elbette anlayacak, ödeşmeye kalkacaktı. Fazla beklemek zorunda kalmadım.

Araba olayından birkaç gün sonra Clive dükkâna daldı. "Komşularıma merhaba demeye geldim," dedi. "Burası pek güzel görünüyor, Lara. Bu da yeni ortağın Sarah olmalı, öyle mi?" En çekici sesiyle konuşuyordu.

Sarah terbiyeli bir şeyler mırıldandı, sonra arka odaya süzüldü, Aklını kullanmış, bu sahnenin parçası olmaktan kaçmıştı. Ben belli belirsiz gülümsedim, sonra ikinci salondaki bir müşteriye yardımcı olmak üzere ilerledim. Clive'm ön odada dolaştığını duyuyordum. Az sonra eski müşterilerimizden biriyle konuşmaya başladı. "George!" diye selâmladı onu. "Yeniden görüşmek ne güzel. Hâlâ Yeni Dünya santo'ları topluyor musun?" George'un bir cevap mırıldandığını duydum. "Bende bir tane var, kesinlikle görmen gerek. Müthiş bir şey," diye devam etti Clive. Bir sessizlik oldu. "Tam şu karşıda, George." Clive'in kendi dükkânını eliyle gösterişi gözümün önüne geldi. Servis yaptığım müşteriden bir dakika izin istedim, ama çok geç kalmıştım. Clive kolunu en eski müşterilerimden birinin omzuna atmış, onu kendi dükkânına götürmekteydi. İyi bir müşteriye gözümün önünde çalmıştı.

Gümüş yer fıstığının kaybolduğunu ancak ertesi gün fark ettim. Arasına üzerinde çalışıyordum onun. Ya arka ofisteki masanın üs-

35

LYN HAMILTON

tünde, ya da ön tezgâhın çekmecesinde bıraktığımı sanıyordum. Ama ikisinde de yoktu. Bütün dükkâna aradım, çıkmadı. Kafamda bir tek cevap bulabiliyordum. Çıkıp karşı kaldırıma geçtim.

"Dükkânımdan mal çalacak kadar alçalacağını düşünmemiştim, Clive," diye çattım ona. "Müzayede başka şey, ama hırsızlık ..."

"Sen neden söz ediyorsun?" dedi Clive. "Herhalde bir müşteriye alıp götürmek hırsızlık sayılmaz. Buna sağlıklı rekabet desek daha doğru olmaz mı?"

"Ben George'dan söz etmiyorum. Yer fıstığından söz ediyorum." Sözler ağızından çıkarken, kulağa pek aptalca geleceğini fark etmiştim.

"Yer fıstığı," diye içini çe*kti Clive. "Tanrım, Lara, gerçekten tu-haflaşmışsın sen. Ya birttatile çık, ya bir Valium yut, bir şeyler yap. Karşı kaldırımda dükkân açmamda hiçbir terslik yok. Büyük alışveriş merkezlerinde neden rakip mağazalar birarada olur, hiç düşündün mü? Neden sokaklar boyunca aynı şeyi satan dükkânlar sıralanır? Çünkü öylesi kazançlıdır da ondan. Sen de, ben de burada olunca, yakında burası

kentin antika merkezine dönüşebilir. İkimize de yetecek kadar iş var. Lütfen bu yer fıstığı meselesini kes artık."

Yüzüne baktım. "Hadi artık," dedi. "Öpüşüp barışalım. Ya da en azından tokalaşalım. Bir zamanlar iyi bir ekiptik, değil mi? Müzayedede ödeşdik. Arabama yaptıklarını bağışlarım, ama sen de Ge-orge'un kaçırılışını bağışla." Elini uzatıyordu. Bir iki saniye sonra, istemeyerek de olsa, tokalaştım onunla.

"Mahallemize yeniden hoş geldin, Clive," dedim.

"Böylesi daha iyi," dedi. O şık bej takımına spreyci boya sıkışımı hayalimde canlandırdım. Mor boya. Ruhsal durumuma yardımcı oldu.

Söylenecek başka bir şey kalmamış gibiydi. Çıkmak üzere döndüm. "Herhalde enfiye şişesini bana satmazsın," dedi.

"Tabii satarım," dedim. "Bin yüz dolar."

36

MOCHE SAVAŞÇISI

Güldü, "Üç yüz," diye seslendi arkamdan. Ben yürümeyi sürdürdüm.

Karşı kaldırıma geçiyordum ki yine seslendi. "Dört yüz. Hattâ dört yüz elli olur... eğer kutudaki diğer şeyleri de katarsan." Duy-mamazlıktan geldim.

Birkaç gün sessiz geçti. Tabii kaldırımında yer beğenen ve dünyanın sonunu müjdeleyen o deliyi saymazsanız. Onun dışında her şey öyle sakindi ki, Sarah birkaç günlük bir tatile çıkmaya karar verdi. Turist mevsiminin ortasındaydı. Dükkânı bana ve Alex'e bırakmakta bir sakınca görmemişti. Clive'dan ses çıkmıyordu. Hâlâ güvenmiyordum ona. Hiçbir zaman güvenmeyecektim. Ama aramızdaki ateşkes devam ediyor gibiydi. Yer fıstığından haber yoktu. Alex'le ikimiz onu yine aradık. Clive'ın almadığına hâlâ pek inanamıyordum. Belki şişeye karşı rehin tutuyor olabilirdi. Ama Clive da o konuda başka bir şey söylemiyordu. Sonunda fıstığın çalındığını kabullenmek zorunda kaldım. İnsan dükkân sahibi olunca, hırsızlıklar çok can sıkıcı olabiliyor, ama hayatın da bir gerçeği oluyor. Yer fıstığını çalmak da çok kolaydı tabii. Özellikle de tezgâhın üzerinde bırakacak kadar dikkatsiz davranmışsam. Herhalde öyle yapmış olmalıydım. Ama bu arada, bu eşyaları ne yapacağıma karar verene kadar, altınlı türkuazlı o küçük yuvarlak küpeyi alıp eve götürdüm.

Bir akşam arkadaşlar, bir yerde birlikte bir kadeh bir şey içmeye karar verdiler. Four Seasons'daki bir bara gittik. Dükkânlarımızın bulunduğu sokağın biraz ilerisindeydi. Saç biçimini ve sevgililerini bizim çorap değiştirmemiz gibi değiştirip duran Moira, Brian adlı yeni sevgilisini getirmişti. Brian'ı ateşle vaftiz ettik diyebilirim. El sanatları dükkânının sahibi Elena kendini amatör terapist sayardı. Ona şipşak bir psikolojik profil analizi yaptı. Kitapçının sahibi olan ince uzun Dan, ona okuma alışkanlığıyla ilgili bir yığın soru sordu. Moira ile ben de sürekli işten konuştuk. Brian pek tatlı birine benziyordu, ama bana sorsa durumunu pek umutlu bulmazdım.

Benim için hoş bir akşam olmuştu. Ama sonunda Clive çıkagel-di, bir sandalye de o çekti. Acaba bu bir raslantı mıydı, yoksa guruptan bir hain mi davet etmişti onu? Nazik davranışlarını, arkadaşlarımı etkileme çabalarını bir süre seyrettim. Özellikle Moira'yi et-

il

LYN HAMILTON

kilemeye çalışıyordu. Ben artık gitme zamanı geldiğine karar verdim, kalkıp arabama yürüdüm. Ama birdenbire, anahtarlarımı dükkânda unutmuş olduğumu fark ettim. Arabamın, evimin, dükkânımın anahtarlarını ... hepsini birden! Clive oradayken bara dönüp yardım istemeye hiç razı değildim.

Kolumdaki saate baktım. Dükkân sekize kadar açıktı, oysa şimdi saat sekiz buçuktu. Şansım tutarsa, turistler gezintiyi sürdürüyorsa, Alex hâlâ dükkânda olabilirdi. Hesapları toparlıyor, paralan kasaya koyuyor, ortalığı düzenliyor olabilirdi.

Önce ön kapıya yürüdüm. Dükkân karanlıktı. Ortalık henüz alacakaranlık olduğu için içeriye görmeye zordu. Zaten dükkânı kapadığımızda, ön kapı camının dışındaki metal kapıyı da kapatıyorduk. Hayal kırıklığına uğradım, uzaklaşmak üzere döndüm. Belki de Alex anahtarları bulmuş, benim nerede olduğumu bilemediği için de alıp evine götürmüş olabilirdi. Evi benimkinden üç kapı ilerideydi. Taksiye atlayıp onun evine uğrar, arabamı da gece boyunca park yerinde bırakırdım.

Tam o sırada arkamdaki kapıdan bir metal sesi geldi. Döndüğümde, camda Diesel'i gördüm. Telâşla camı tırmalamaya çalışıyordu. Tekrar kapıya yürüyüp camdan içeriye görmeye çalıştım. Diesel dönüp karanlıklara doğru uzaklaştı, ama arkadaki küçük pencerenin ışığında silüetini görebiliyordum. Odanın ortasında dönüp dönüp duruyordu.

Derken gözlerim karanlığa alıştı, Diesel'i neyin sınırlendirdiğini görebildim. Biri vardı orada. Bu ancak Alex olabilirdi. Dükkânın içinde rastgele dolaşıp duruyordu. Kapıyı olanca gücümle sarstım, yerinden oynamadı.

Alex de (içerdeki Alex ise tabii) beni fark etmemiş göründü. Ciddi bir problemi olmalıydı. Dükkânın yanındaki aralığa dalıp hızla koştum, arka kapıya ulaştım. Orası da kilitliydi.

Kapının dışındaki küçük balkonda bir demir masayla bir demir sandalye vardı. Bazen orada kahve içer ya da yemek yerdik. Sandalyeyi kaptım, arka kapıya savurdum. Kapının küçük penceresinin camı kırıldı. Elimi sokup kapının kilidini açabildim. Alarm hemen çalmaya başladı ama ben durmadım. Alarm buraya polisi telefonda daha hızlı getirirdi. Dört basamağı sıçrayarak çıkıp salonların katına ulaştım.

38

^J

MOCHE SAVAŞÇISI

Evet, tam korktuğum gibi, Alex'di. Biraz topallıyor, sendeliyor, kendi kendine mırıldanıp duruyordu. Bir kriz, diye düşündüm. İnme falan iniyor olabilirdi. Ama saçları arasında kan gördüm. Başının yan tarafında, kulağının üzerinde, teni çürümeye başlıyordu. Düştü herhalde, diye düşündüm. Düştü ve başını çarptı.

Ona yaklaşırken korkutmamaya çalışıyordum. "Ne oldu, Alex?" diye sordum. Kolunu mümkün olduğu kadar yumuşak tuttum. Bana baktı ama gözleri net bakmıyordu. "Gidelim," dedim yavaşça. "Seni doktora götürüyorum, tamam mı?"

"Gidemem," dedi sonunda. İlk defa ağzından anlaşılır bir kelime çıkıyordu. "Bitmedi. Yapmam gerek." Bir an saçma sapan mırıldandı, sonra yine anlamlı konuştu. "Biriyle görülecek ..." Akli karışmış gibiydi. "... hesabım var," dedi sonunda.

Onu sakinleştirmek istedim. "Bekleyebilir," dedim. "Şimdi benimle gel." Ama yararı olmadı. Ayrılamıyordu buradan. Yardım getirmem gerektiğini anlıyordum. Onu yavaşça koltuğa oturttum, masaya yöneldim.

Biz konuşurken ... tabii buna konuşma denilebilirse ... alarm da müthiş gürültü yapıyordu. Bu bana biraz garip geldi. Alex dükkândan ayrılmadan önce alarmı kurmazdı herhalde. Ama onun da nedeni yakında anlaşılacaktı.

Ben telefona uzanırken bir kükreme sesi duyuldu, ardından bir patırtı koptu, birkaç adım ötedeki deponun kapısı menteşelerini kopararak açılırken yerimden fırlayıp geriledim. Ortalığı koyu, kara bir duman doldurdu. Yağmurlama sistemi devreye girdi. Bir yandan duman, bir yandan su. Diesel bacaklarıma doluyor, korkuyla bağırıyor, alarm hâlâ çalışıyordu. Yangın, diye düşündüm. Yangın alarmı bu!

Ama daha da beteri vardı. Depo odasında, kapının hemen arkasında bir adam yatıyordu. Yan dönmüştü. Arkası bana dönüktü. Dizlerini biraz karnına çekmiş, ama tam fetüs pozuna girmemişti. E-Ueri arkasında bağlıydı. Yüzünü göremiyordum. Bakmaya da cesaret edemiyordum. Hiç kıpırdamıyordu. Boynunun yan tarafıyla ilerinde kan gördüğümü sanıyordum. Bir an için hayalimde, ada-

39

LYN HAMILTON

mı diz çökmüş, cellâdına yalvarırken görür gibi oldum. Sonra o pozda devrilmiş, öyle kalmış olmalıydı.

Bir karar vermeliydim. Hemen verdim. Hepimizi dışarı çıkaramazdım. Depodaki adamı bıraktım. Herhalde çoktan ölmüştü. Alex'i yakaladım. O da kendinde değildi artık. Onu çocuk gibi kucakladım. Diesel'e benimle gelmesi için seslenerek arka kapıya ilerledim. Önümü göremiyordum. Boğulur gibi oldum, öksürmeye başladım. Bacaklarım eşyalara çapıp duruyordu, sonra bir şeyin yan tarafına çarptım, hâlâ Alex'i çekerek diz üstü çöktüm. Aşağılarda hava daha temizdi. İlerde bir gölge görüyordum. Diesel'di. Alex'i sırtıma aldım. Kollan omuzlarımdan sarkıyordu. Kedinin peşi sıra, emekleyerek arka basamakları indim, güvenli açık havaya çıktım. O anda uzaktan yaklaşan sirenler duyuluyordu.

Baygın durumdaki Alex'e durmadan, "Yardım geliyor, yardım geliyor," deyip duruyordum. Sonunda polis ve itfaiyeciler geldi.

40

uç

Bundan sonra hayatımın en kara günleri başladı.

Geceyi hastahanedeki gözlem altında geçirdim. Bunun içime çektiğim dumanlardan ötürü olduğu söylendi. Gözlem altında olmak, yalnızca tıbbi konulan kapsamakla kalmıyordu. Memur Mar-go Chu adlı bir de polis memuru gelmişti. Hiçbir açıklamada bulunmaksızın odadaki tek sandalyeye oturdu, durmadan moda dergilerine bakıp durdu.

Berbat haldeydim. Kendimi ellerimle yoklamak, banyodaki aynaya şöyle bir bakmak, bunu anlamama yetiyordu. Dizlerim çiğ et gibiydi. Sol elimde bir açık yara vardı. Ona birkaç dikiş atılmıştı. Sırtımda ciddi bir kas spazmı hissediyordum. Kaburgalarım öksürmekten ağrımaya başlamıştı. Dik durmayı zar zor beceriyordum.

Ama yine de durumum Alex'den çok daha iyiydi. O ikide bir bayılıp ayılıyordu. Beyin sarsıntısı geçirmekteydi. Durumu 'kontrol altında' diye tarif edilmekteydi, ama anlamı pek belli değildi. Neye kaygılandıklarının farkındaydım. Hemşirelerin aralarında konuştuğunu duymuştum. Beyninde ödem vardı.

Cankurtarandaki hali gözümün önünden gitmiyordu. Yüzünde bir maske, kollarında tüpler. Hiç kıpırdamıyordu. Yüzü tebeşir gibi beyazdı. Boşanmamdan sonra dost olmuştuk onunla. Hemen hemen ikinci bir baba gibiydi. Yeni bir mahallede kendimi evimde hissetmemi sağlamış, ben seyahattayken evime göz kulak olmuş, dükkânda onsuz yapılmaz hale gelmişti. Hepsinden önemlisi de, arkadaşımı o benim. Başı fena dertteydi.

Ya öbür adam? Kimdi o? Orada ne işi vardı? Başarısız bir hırsızlık girişimi miydi bu iş? Kim kime ne yapmıştı? Depodaki adam mı vurmıştu Alex'in kafasına? Alex'i tanıyan biri olarak, başka türlü-

41

LYN HAMILTON

süne ihtimal veremiyordum. Alex'e o vurduysa, sonra ona ne olmuştu? Ellerini arkasına kendisi bağlamış olamazdı. Düşünmekten başıma ağrılar giriyor, ama anlamlı bir açıklama bulamıyordum.

Ertesi sabah, öğlene doğru hastahaneden çıkmama izin verildi. Gitmeden önce Alex'i görmek istediğimi söyledim, bırakmadılar. Yoğun bakımdaydı Alex. İçeriye ancak akrabalarını alıyorlardı. Ona akraba kadar yakın tek kişinin ben olduğumu söyledim, yine de, yarın gel, belki düşünürüz, dediler. Memur Chu beni evime kadar götürdü. Orada Moira bekliyordu. Her zamanki becerikliiğiyle harekete geçti, beni en sevdiğim koltuğuma oturttu, önüme öğle yemeğimi koydu, beni neşelendirmeye, güldürmeye çalıştı.

"Anlayamayacak kadar sarsılmış durumdaysan, bu yediklerin tempura karidesi, California ekmeği ve sarı yüzgeçli ton balığı su-şi. Genç iş adamlarının lüks, organik, gurme yiyecekleri. Şu kavanozda da Diesel için en güzel kedi mamaları var. Bir tek şişe malt viskisi getirdim, artık paylaşsınız."

Onu memnun etmek için gülümsemeye çalıştım. Gerçekten çalıştım. Ama sonra vazgeçtim. İçimden ağlamak geliyordu. Zaten yüzüm de her yanım gibi yaralıydı. Ama yapılacak çok şey vardı.

"Ayağa kalkmam gerek," dedim. "Dükkânı temizlemeliyim. Her şeyi Sarah'ya bırakmam. Hem yeniden işe koyulmak şart. Uzun süre kapalı kalmayı da göze alamayız." Kalkmaya çabaladım.

"Yo, dinle beni," dedi Moira. Bir yandan eliyle beni itip oturtmaya uğraşıyordu. "Arkadaşların o işe el attı. Zaten henüz binaya giremiyorlar. Polis bırakmıyor. Bıraktıkları anda bir gurup oluşturup ne gerekiyorsa yapacağız. Sarah yakında dönecek. O gelene kadar bizler işi paylaşacağız."

Biraz düşündüm. "Polis nasıl bırakmıyor? Neden bırakmıyor?" diye sordum. "Dükkân benim dükkânım!"

"Bilmiyorum," diye kaypak bir cevap verdi. "Sanırım bir şeyleri incelemek istiyorlar. Birçok kişinin gelip ayaklarına dolanmasını istemiyorlar. Herhalde ondandır."

Moira beni dinlenmeye razı etmek için çok uğraştı, ama söz dinleyemedim. Sigortacıyı aramaya, ertesi sabah için onunla

42

MOCHE SAVAŞÇISI

dükkânda randevulaşmaya karar verdim. O zamana kadar herhalde ayağa kalkıp dolaşacak kadar güçlenirdim. Yıllardır aynı sigorta şirketiyle iş yapıyordum. Hiçbir ödeme talep etmiş değildim. O yönden problem çıkacağını sanmıyordum.

Sigorta şirketinde her zaman konuştuğum kişiyi bulamadım. Beni Rod McGarrigle diye bir başka sigortacıya bağladılar. Rod'la bir anda anlaşabildiğimiz! söyleyemem. Bir kere, kafası başka yerdeymiş gibi bir havası vardı. Bir yandan telefonda benimle konuşurken bir yandan da başka bir şeylerle meşgul olduğu izlenimine kapılıyordum. Bunun nedeni, ben lâf anlatırken ikide bir eliyle telefonun ağızlığını kapatmasıydı. Belli oluyordu. Sigorta kuverajı ve iş kaybının ödenmesi konularındaki sorularıma verdiği cevaplar da cesaret kırarak kadar muğlaklı.

Sonunda bezdim, ona açık açık sordum. "Sigortam bunu kapsıyor mu, kapsamıyor mu?"

"Kapsıyor, Bayan McClintoch," dedi. "Yeter ki siz ya da ortağınız, ya da yanınızda çalışan herhangi biri suçlu bulunmasın."

Suçlu. Ne güzel. "O halde hemen ödenmesini rica edeceğim," deyip telefonu kapadım.

Moira'ya adamın söylediklerini anlattım, anlayışlı sesler çıkardı. Ama sonra hemen konuyu değiştirdi, Brian'ın önceki gece bizim arkadaşlarla tanışmaktan ne kadar etkilenip sarsıldığına ilişkin garip hikâyeler anlatmaya başladı. Bu ilişkinin arkadaşlarla içilen içkiye dayanmamış olduğunu tahmin ettim. Ama Moira buna üzülmüş gibi görünmüyordu. Ağrı ilaçlarından sersemlemiş halimle bile, acaba neleri kaçırıyorum diye merak etmekten kendimi alamadım. Bulmam uzun sürmedi.

Polis memuru Chu çok geçmeden azat oldu, ama onun yerine polis Mancino geldi. Temiz yüzlü bir delikanlıydı. Bana ısrarla han'fendi' diyordu. İki de bir, mavi üniformayı yedi yıldır giymekten ne kadar gurur duyduğunu söylüyordu. Herhalde görüldüğü Kadar genç olmadığını söylemeye çalışıyor, diye düşü/ldüm.

Çok geçmeden çavuşu da gelip ona katıldı. Kendini Lewis ola-ra* tanıttı. Herhalde ilk adı da vardı ama onu söylemedi. Bana hiç

43

LYN HAMILTON

hayal gücü ya da mizah anlayışı olmayan biri gibi gözüktü. Ayrıntıya çok önem veriyordu. Önce Moira'dan gitmesini rica ederek başladı. Moira istemeye istemeye giderken, ona kırk beş dakika sonra geri geleceğini söylüyor, sesinin tonuyla ve gözlerindeki bakışlarla, o zamana kadar gitmiş ol, demeye çalışıyordu. Moira'yı hafife almanın yanlış olduğunu ben öğrenmişim. Çavuş Lewis de yakında öğrenme tehlikesiyle karşı karşıyaydı.

Lewis konuşurken cümle kuracak yerde, vurguları noktalama işareti olarak kullandığı cümlecikler kullanıyordu. Sanki ömründe şu kadar kelime kullanmasına izin verilmiş de, bunları vaktinden önce tüketmek istemiyormuş gibi. Tatsız bir huyu da, ya öyle istediği için ya da kafası öyle çalıştığı için olacak, sorularını çok rastge-le bir sıralamayla sormasıydı. Bana o akşam 7:35'den sonra nerede olduğum, kimlerle olduğum, Four Seasons barından çıkışından, itfaiyenin gelişine kadarki sürenin her dakikasını ne yaparak geçirdiğim hakkında sayısız sorular sordu. Verdiğim cevapların hiçbirini onu tatmin edecek kadar iyi olamadı. Memur Mancino atlamadan notlar aldı.

Bardaki içkileri ona ayrıntılarıyla anlattım. Kimler varmış, herbi-ri ne zaman gelmiş, hepsini. Sonra da, "Eminim arkadaşlarım bunları size onaylar," diye ekledim.

"Onları ifadesi alındı," dedi.

"İyi öyleyse." Bunu neden yapmak zorunda, diye merak ettim. Daha sorular başlayalı birkaç dakika olmuştu ama Lewis'le pek geçi-nemeyeceğim ortaya çıkmıştı. Bu olayda en yakın arkadaşlarımdan biri ağır yaralanmış durumda, dedim kendi kendime. Bir yabancı, dükkânımda ölmüş. O anda dükkân da alev alev yanmaya başlamış. Bu adam da karşıma çıkmış, martinimde kaç damla vermut olduğunu, arabamı nereye park ettiğimi bilmek istiyor.

"Yorkville'le Avenue'nün güneybatı köşesi. Sonra?"

"Anahtarlarımı dükkânda unuttuğumu fark ettim, Alex gitmeden yetişip ondan almak üzere yola koyuldum. Daha önce de söylediğim gibi." Benim çok basit saydığım bir konuda üçüncü kere soru soruyordu.

44

MOCHE SAVAŞÇISI

"Anahtarlarınız bu mu?" Lewis benim bozulmama aldırıyor gibiydi. Çantasından bir tomar anahtarın siyah beyaz bir fotoğrafını çıkarmış, gösteriyordu.

Başımı evet anlamında salladım.

"Emin misiniz?"

"Neden başkasının olsunlar, anlayamıyorum. Anahtarlık Meksi-ka'daki bir arkadaştan hediye. Gümüştür. Rastlanmadık bir deseni vardır. Chichen Itâ'dan Chac Mool."

Şaşırın polis Mancino'ya baktım. Mavi üniformasını giydiği yedi yıl boyunca, Chichen Itzâ adlı Maya-Toltec kentiyile hiç karşılaşmadığı gibi, oradaki tapınaklardan birini koruyan öfkeli tanrıdan da haberi olmamıştı. Her ikisinin de nasıl yazıldığını ona harf harf söyledim. Biraz kızardı.

"Bütün anahtarlar tamam mı?"

"Sanırım. Şu ev, şu Alex 'in evi, Moira'nın arabası, dükkânın kapısı - aynı anahtar hem ön, hem arka kapıyı açar - şu depo, şu eşya odası. Tamam. Hepsi bu."

"Ortağınız kent dışında mı?" İzlemekte zorluk çektiğim sıçramalardan birini daha yapmıştı.

"Evet. Arkadaşı ve iki oğluyla birlikte, Algonquin parkında kamp kurmaya gittiler. Yayarın, ya da öbür gün dönecek." Yine kesinlikten uzak bir şey söylemişim. Kaşları çatıliverdi.

"İşler son zamanda iyiydi?"

"İyiydi, evet."

"Borcunuz falan yok?"

"Hayır, aslında son birkaç aydır azar azar kâr ettik." Bir sonraki soruyu tahmin ediyordum. Nitekim gelmekte gecikmedi.

"Sigortanız?"

"Var, tabii."

Buradan kafasının ne yönde çalışacağını anlamak için bilgin olmaya gerek yoktu-, sigorta sahtekârlığı. Rod McGarrigle'in neden o

LYN HAMILTON

kadar kaçamaklı davrandığı da belki böylece açıklanabilirdi. Ama bu daha da kötüydü.

"Sonra ne?"

"Sonra ne, ne?" diye sordum. Lewis'in oradan oraya sıçraması beni şaşırtıyordu.

Yüzüme geri zekâlıymışım gibi baktı, "Anahtarlarınızı unuttuğunuzu anlayınca ne yaptınız?" diye sordu. Beni yönlendirmek için onca bir şey söylemek zorunda kaldığına bozulmuş gibiydi.

Nasıl dükkâna gittiğimi, ön kapıdan içeriyi nasıl gözetlediğimi, bir terslik olduğunu anlayınca içeri girebilmek için arka kapıya nasıl doluştığımı anlattım.

"Kapı kilitliydi?"

"Evet. Camını bir sandalyeyle kırdım. Aslında o sandalye kapının yakınında, yerde yatıyordu. Devrilmişti."

"Rüzgâr?"

"Sanmam. Demir sandalye. Oldukça ağır."

"Ya sonra?"

Kırık camdan uzandım, çubuğu kaldırıp kapıyı açtım, Alex'e koştum."

"Tam olarak kim nerede duruyordu," dedi Lewis. Besbelli cevaplarım onun istediği kadar kesin değildi.

"Sersem gibi dolaşıyordu," dedim.

"Tam yeri?"

"Bej kanepeye yakın."

"Yakın?"

"Önünde. Elli altmış santim önünde."

"Görünüşü? Detaylı lütfen."

"Sersem gibi, söylemiştim. Sol kulağının üzerinde bir kesik vardı. Sendeleyerek yürüyor gibiydi."

46

MOCHE SAVAŞÇISI

Lewis yüzünü buruşturdu. 'Aşağı yukarı', 'gibiydi' tarzında sözlerden hoşlanmıyordu. Bunu fark ediyordum, ama şu anda aldırış edemeyecek kadar yorgundum.

"Konuşmalar?"

"Sanırım ona ne olduğunu sordum, sonra benimle gelmesini önerdim." Soruyu yanlış anlamıştım.

"O bir şey dedi mi?" diye sordu. Sorularına cevap veremeyişim onu sabırsızlandırıyordu.

"Aslında saçmalıyordu. Tek anlamlı sözü, bir yere gidemeyeceği, çünkü bitmemiş bir işi olduğuydu. Hesap görme, dedi."

Bir an için iki polis de hareketsiz kaldılar. Mancino'nun kalemi defterinin üzerinde, havada kalmıştı, Lewis ise kanarya yutmuş kedi gibiydi. Bir birine, bir öbürüne baktım. Alex'i iyi tanıyan biri olduğum için, bu sözlerin birden fazla anlamı olabileceği hiç aklıma gelmemişti. Anladığıma göre Lewis de bu sözde bir tek anlam buluyordu, ama onunki benimkiyle eş değildi.

Şaşıarak, "Bunun için Alex'i suçlayamazsınız," dedim. "O asla böyle bir şey yapmaz."

Lewis sonunda, "Tam kelimeleri?" diye sordu.

"Dükkândaki tüm işleri bitiremediğine kaygılanıyordu!" diye bağırdım. "Hepsi o kadar."

"Tam kelimeleri?" diye tekrarladı Lewis.

"Dedi ki, 'Bitmedi. Yapmam gereken bir şey. Hesap görmeliyim.' Bu eski bir ifade biçimi; hesap görmek."

Konuşmanın gittiği yön dehşete kapılmama yol açıyordu. Sözlerimin onun bu kadar aleyhine olmasına da çok sıkılıyordum. "Alex biraz yaşlanıyor. Dünyanın her yanını gezmiş, her yanda yaşamış biri. Garip ifadeler kullanır. Bir borcun ödenmesinden söz ediyordu. Ortağım yokken hesaplarımızı o tutuyor."

Lewis çok alçak sesle, "Bay Stewart'i çoktan tanıyorsunuz?" dedi

"Yeterince," diye çıktım. "Yaklaşık dört yıl. Pireyi bile incitme-

47

LYN HAMILTON

yecek biri olduğunu anlamama yetecek kadar."

Lewis bir şey söylemedi. Mancino hızlı hızlı yazıyordu.

"Öbür kişinin dükkânımda tam olarak ne işi olduğunu buldunuz mu?" diye sordum. Sorulan kendi önemli saydığım çizgiye döndürebilmeye uğraşırken sinirli ve kavgacı bir havaya girmiştim. "Zorla mı girmiş? Alex'in orada olduğunu fark etmeden mi? Dükkânda fazla nakit tutmayız. Yalnızca ön tezgâhın arkasındaki küçük ofiste biraz para vardır. Bugünlerde çoğu kişi ödemelerini kredi kartıyla yapıyor, o yüzden dükkânda büyük para bulunduğu nadir, ama hırsız bunu bilemez," diye konuştum.

Nasıl girmişti hırsız içeriye? Konuşurken bir yandan da onu düşünüyordum. Belki dükkân açıkken girmiş, depo odasına saklanmış, sonra Alex'i şaşırtmış olabilirdi. Acaba? Dükkân kapanınca, hem ön, hem de arka kapı kilitli demektir. Arka kapı zaten hep kilitliydi. Bir demir çubuğu itince hemen açılıyordu, ama sonra arkanızdan otomatik olarak kapanıyordu. Ben oraya vardığımda kilitliydi, onu kesin biliyordum.

Ya yangın? Depo odasında o kadar fazla şey tutmazdık. Birkaç blok ilerde bir antrepo yeri tutmuştuk. İri mobilyaları, dükkânda koyacak yer açılana kadar orada tutuyorduk. Depo odasında bizim kayıtlar, paltolarımızı astığımız yer, birkaç parça da yedek küçük obje vardı. Bunları satılanların yerine koyuyorduk. Yanabilecek bir şey yoktu. O yangının nasıl çıktığını hiç aklım almıyordu. Yani bilerek mi çıkarılmıştı? Hırsız kendi izlerini örtmeye mi çalışmıştı? Hattâ Alex'in kendisini teşhis edememesini mi sağlamaya çalışıyordu? Ne korkunç bir düşünce!

Kafam yine şimdiki zamana döndü, Çavuş Lewis'i yüzüme dikkatle bakar buldum. "Eee?" dedim. "Soygun muymuş?"

"Bir ihtimal," dedi Lewis.

Ona güvenlik alarmının bir önceki hafta üç kere çaldığını anlattım. "Sahte alarm sanmıştım, ama şimdi o kadar emin değilim," diye bastırdım. O bana bir şey söylemese de, bunu yaptım. "O zaman da mı biri içeri girmeye çalışıyordu sizce? Yangın bilerek mi çıkarılmıştı?"

48

MOCHE SAVAŞÇISI

Lewis bana aldırmadı. Birdenbire öne doğru eğildi.

"Şunu tanıyor musunuz?" diyerek on üç on sekizlik siyah beyaz bir fotoğraf uzattı. Onu çantasından çıkarmış, önüme koyuyordu. Niyeti beni şoka sürüklemekse, başarılı olmuş demektir. Dükkândaki ölünün resmiydi bu. Yüzünü görebileceğim açıdan çekilmişti. Saçları ve tek yanağı yanmıştı. Boynunda kara, çirkin bir çizgi vardı. Soluğum tikanır gibi oldu. Lewis bekliyordu.

"Hayır!" diye patladım sonunda. Teknik olarak doğrudu söylediğim. Ama o anda yalan makinesine falan bağlanmayı istemezdim.

"Emin misiniz?"

Başım la evetledim. Kelimeleri tam sözlük anlamında kullandığım kesindi. Bu kurbanın kim olduğunu bilmiyordum. Ama onu daha önce de görmüştüm. Problem şu ki, ne zaman ağzımı açsam, söylediklerim suçlu Alex'in üzerine yıkıyordu. Herhalde ben ağzımı açmamış olsam, Lewis de Alex'den kuşkulanmazdı. Bundan böyle çok dikkatli davranmaya karar verdim. Fazladan bilgi vermek pek iyi olmuyor gibi görünüyordu.

"Siz tanıyor musunuz?" diye sordum. Lewis gibi konuşmaya çalışıyordum.

Bu sefer o başıyla evetledi. "O halde bana niye soruyorsunuz?" dedim.

"Bir kere, sizin dükkânın deposundaydı. Biraz kötü durumda, ama yine de tanınabilecek durumda. Hiç Peru'ya gittiniz mi?" Bunu geciktirmeden sormuştu.

Neden şaşırtmıştı bu soru beni? "Hayır," dedim.

"Peru'da kimseyle ticaret yaptınız mı?"

"Aklıma gelmiyor."

"Arkadaşınız Stewart yapmış herhalde," diye çıkış yaptı.

Cevap vermedim. Bunu soru değil, düz cümle olarak almayı seçtim.

49

LYN HAMILTON

"Giiti oraya, değil mi?"

"Olabilir," dedim. "Bilmiyorum. Yirmi yıl ticaret gemilerinde çalışmış. Çok yerlere gitmiş."

"Ticari gemiler, ha? Rıhtımlarda herhalde. Çok şey olur rıhtımlarda. Peru'ya gitmiş. Üstünden çok da geçmemiş. Gemi komiseri. Gümrük görevlileriyle çok işi olmuştur."

"Bundan ne anlam çıkarmam bekleniyordu? Lewis'in müphem sözleri canımı iyice sıkmaya başlamıştı. "O akşam ne oldu diyorsunuz siz?" dedim. Sessiz kalma karanımı unutmuşum. "Alex bu adamı bağladı, öldürdü, dükkânı yaktı, bu arada kendi kafasını da yaraladı, öyle mi? Üstelik de beyin sarsıntısı geçirecek kadar, onu da ekleyeyim!"

"Garip, size hak veriyorum. Ama diğer ihtimalden daha yakın, değil mi? Başka kimseden iz yok orada." Başını kaldırıp dosdoğru yüzüme baktı. Bereket versin o anda kapının açıldığı duyuldu, Mo-ira içeriye girdi.

Lewis, "Yani onu hiç görmediniz?" diye direndi. Bir kere daha Çıyan'ın resmini işaret ediyordu.

Bu açık sorudan kaçmak mümkün değildi. Ama başta onu tanımadığımı söyledikten sonra, şimdi görmüştüm demek, bir şeyler sakladığımı, belki Alex'i korumaya çalıştığımı düşündürecekti. "Hayır," diye yalan söyledim.

Lewis yüzüme birkaç saniye boyunca baktı, sonra Mancino'ya döndü. "Bu kadar o halde. Gidelim. Yarın bizimle dükkâna gelmenizi istiyoruz. Bir şeyler kaybolmuş mu, söylersiniz. Soruşturmayı çeşitli yönlerden yürüteceğiz."

"Öyle yapın," dedim. Sesimi sert çıkarmaya çalışıyordum. Onlar kapıdan çıkana kadar bekledim, sonra göz yaşlarına gömüldüm. Moira dehşete düştü tabii. Adamların beni fazla zorladıklarını sandı. Belki de öyle yapmışlardı gerçekten. Ama ona söyleyemedim.

Çıyan. İçimden gırgır olsun diye Çıyan adını taktığım adamdı. Molesworth 2L Cox'da eski kocamla o yeşim enfiye şişesi için dişe diş cedelleşen adam. Ölmüştü. Benim dükkânımda yanmıştı. Bu iş

J

MOCHE SAVAŞÇISI

yine Clive'in küçük numaralarından biriydi de ters mi gitmişti? Şişeyi çalması için birini mi yollamıştı? O şişe için yeterli parayı vermeye hazırды. En yüksek fiyatı teklif etmişti, ama ben reddetmişim. Çıyan da çok istemişti o kutuyu. Hem de çok. Ama dükkâna girmiş olsa bile, nasıl ölmüştü? Alex öldürmüş olamazdı. Böyle bir şeyi asla yapmayacağı bir yana, Alex kendinde bile değildi. Kim vardı başka orada?

Daha da önemlisi, ben ne yapmışım? Polisleri araştırmaları konusunda yardımcı olacağım yerde, Çıyan'ı tanıma konusunda yalan söylemişim. Şimdi ne olacaktı?

Avukatımı aradım. Avukatım bir hanımdı. Bir haftalığına-Ma-ui'ye tatile gitmişti.

Rob Luczka'yı aradım. Telefon ardarda çalarken, "Cevap ver telefona," diye emirler yağdırdım. Barbara'yla ikisinin Montreal'e, Barbara'nın kardeşini ziyarete gittiklerini biliyordum, ama dönmüş olsalar diye dua edip duruyordum.

"Alo," dedi sonunda.

"Evdesin!" Rahatlamışım.

"Şimdi girdik," dedi. "Ne var ne yok?"

"Yardıma gerçekten ihtiyacım var. Çok korkunç bir şey oldu." Ona Alex'i anlatmaya başladım. Sonra cesedi, yangını anlattım.

Sözümü kesip, "Hemen geliyorum," dedi. Rahatlayarak içimi çektim. Rob'la bazen ayrı gezegenlerde yaşıyormuş gibi olurduk, ama onu gerçekten dost sayardım. Arasına didişirdik, ben onun si-yah-beyaz dünya görüşüne sataşmışım, ama onun da beni dost saydığını umuyordum. Yola çıkmış geliyor olduğunu bilmek hoştu.

Yarım saat geçmeden, benim arka balkonda, önümüzde bir demlik dolusu buzlu limonlu çayla oturmuş, konuşmaya başlamıştık. Çok güzel bir yaz akşamıydı. Orada oturup akşamın keyfini çıkarmak, olup bitenleri düşünmemek, tek istediğim şeydi. Biraz havadan sudan, Montreal'den, Blue Jays'den söz ettikten sonra, Rob

LYN HAMILTON

konuyu usturuşlu biçimde çevirdi. Çok anlayışlı davranıyordu. Ama Çıyan'ın resmi meselesini anlattığımda, gösterdiği anlayış sona erdi.

"Levvis'e fotoğraftaki adamı tanımadığımı söyledim, oysa aslında onu daha önce de görmüştüm. Molesworth 8. Cox'daki müzayedeye gelmişti." Bir kararsızlık geçirdim. Rob soluğunu sesli biçimde içine çekti. "Alex'i korkunç bir şeylerle suçluyorlar gibi gelmişti. Beni de yangın çıkarmakla, sigorta sahtekârlığı yapmakla. Elim acıyor, başım ağrıyordu." Susmadan konuşuyordum. Sesim şımarık çocuk gibiydi. Kendimi bile inandıramadım.

"Biz burada cinayetten söz ediyoruz, Lara. Polis senin o adamı gördüğün halde yalan söylediğini anlarsa ... yo, anlarsa değil, anladığı zaman ... Alex'i ve seni ne gözle görürler?"

"Belki onlara sonradan aklıma geldi diyebilirim. Belleğim geri dönmüş gibi. Şoktaydım, biliyorsun. Yani olaylardan sonra ..."

Rob yüzüme, sanki bir taşın altından sürünerek çıkmışım gibi baktı. Çok öfkelenmişti. Çenesi öyle kasılmıştı ki, dişleri dökülecek sandım. "Demek yalan üstüne yalan istiflemek niyetindesin, öyle mi? Bunda bir sakınca görmüyorsun, ha?"

"Vaazı kes, Rob," diye isyan ettim. "Bir hatâ yaptım, tamam mı? Herkes zaman zaman yapabilir. Belki sen yapmıyor olabilirsin tabii. Belki birlikte oturduğun Bayan Mükemmel de yapmıyor olabilir. Ama çoğumuz yaparız. Amaç hiçbir zaman yöntemi haklı kılamaz diye nutuklar dinlemem istemiyorum. Vatandaşın görev ve sorumluluklarını da dinlemek istemiyorum. Bu durumda ne yapayım diye senden öğüt istiyorum. Alex'i bu çamurdan nasıl kurtarabilirim?"

Oldukça uzun bir sessizlikten sonra konuştu. "Bana anlattıklarını onlara söylemek zorundayım," dedi. Birdenbire Rob'un kızı Jen-nifer'a çok acıdığımı hissettim. Bu ahlâk baskısından en çok çeken o olmuştu.

"Alex için kötü gözükse bile, öyle mi, Rob?" diye yakardım. "Seni dostum sanmıştım. Dost olarak yardımını istemişim."

Ayağa kalktı. "Ben polisim," dedi. "Her şeyden önce polisim.

52

MOCHE SAVAŞÇISI

Bildirmemi istemiyorsan, bana söylememen gerekirdi." Uzaklaşmaya başladı.

O kazık gibi uzaklaşırken, "Belki de önceliklerini hatalı sıralıyorsun," diye seslendim arkasından. Yürümeyi sürdürdü. "Belki hayat senin sandığın kadar düzgün bir şey değildir."

O kapıya vardığında bu sefer, "Jennifer'a sor bakalım, o ne düşünüyor?" diye bağırdım. Belden aşağı bir vuruştı. Kapının kilidinin yeniden yerine oturduğunu duydum.

- 53

m

DÖRT

Neyin kayıp olduğunu anlamam biraz zaman aldı. Bunun bir nedeni, dükkânın altüst durumda olmasıydı. Ama beklentimin o yolda olmamasının da rolü vardı.

Memur Chu ertesi sabah yine görev başına dönmüş, beni alıp arabayla dükkâna kadar getirmişti. Buna minnet duydum, çünkü ağrılarım bugün dünden bile kötüydü. Kendi arabamın direksiyonuna geçebilmem için herhalde çekecek kullanmak zorunda kalırım, diye düşünüyordum.

O andan çok korkuyordum. Yalnız ne bulacağımdan korktuğum için değil, aynı zamanda Çavuş Lewis'e ne söyleyeceğimi düşündüğüm için. Acaba Rob ona Çıyan konusunu söylemiş miydi, yoksa söylememiş miydi? Söylemediyse, belki belleğimin geri dönmesi senaryomu uygulayabilirdim. Ama söylediye, o zaman bu senaryo işleri daha da kötü ederdi.

Rob konusunda kendimi çok kötü hissediyordum. Bir dostuma, asla yapılmaması gereken bir şey yapmış olduğumun farkınday-dım. Vicdanını açmaza sıkıştırmıştım onun. Telefon edip özür dilemek istiyordum. Ama öyle kızmıştı ki, bunu da yapmaya korkuyordum. Geceyarısından sonra uyanık yatarken, son zamanlarda neden böyle çocukça davranmaya başladığımı düşünmüştüm. Yaşım pek de genç sayılmazdı. Kendim bebek gibi davranacağıma, çocuklar büyötmeye yetecek yaştaydım. İşimi yeterince iyi yönetebiliyordum. Gık demeden dünyanın her yerine gidip dolaşabiliyordum. Ama eski kocam karşı kaldırıma taşınınca, nedense fitirtacak-tım. Clive'in hakkı vardı. Kendimi toparlama zamanım gelmişti.

Ama nasıl?

55

LYN HAMILTON

Kapıdan girerken beni çeşitli kokuların karışımı karşıladı. Söndürölmüş kamp ateşi, ıslak köpek, biraz da ... belki benim hayal gücüm ... ölüm kokusu. Memur Chu'ya Alex'i tam olarak nerede bulduğumu gösterdim, sonra o not alırken ben biraz dolaştım.

Yangının kendisi aslında pek az zarar vermişti. Depo odası patlamıştı. Öda da, doğramaları da, fena halde yanıkta. Duvarları duman lekeleriyle doluydu. Su sıkılması görevini yapmış, yangını çarçabuk söndürmüştü.

Ama suyun verdiği zarar başkaydı. Bazı antik ahşap parçaların boyası soyulmaya başlamıştı bile. Her şeyin üzerinde su lekeleri vardı. Kanepeler sıırıslıklamdı, yerdeki halılar, basıldıkça cılk cılk ses çıkarıyordu. Bunların arasında, birkaç ay önceki heyecanlı Pakistan seyahatimde aldığım birkaç enfes kilim de vardı. Bir an önce temizlik sanayiinden birilerini buraya çağırarak istiyordum, ama kapıda sarı polis bantları hâlâ yapışık durumdaydı. İçeri girmemize bir an önce izin vermezlerse, herhalde buradan hiçbir şeyi kurtaramayacaktık. Neredeyse ağlayacaktım.

Lewis geldi. Her zamanki kestirme üslubuyla, "Kayıp bir şey var mı?" diye sordu.

Çevreme bakındım. Dükkân aslında oldukça genişti. Önde geniş bir salon, tezgâhın arkasında küçük bir ofis, geride depo odası, sağ tarafta da daha küçük ikinci salon. Malları daha çekici gösterebilmek için birkaç yeri ayrı odalar gibi döşemiştik. Bir yerde yemek masası ve sandalyeleri, tepesinde tavandan sallanan avize; duvar tarafında bir salon, kanepesi, koltukları, sehpaları, biblolarıyla, hattâ kanepenin arkasındaki duvarda oymalı aynasıyla.

Biri bu eşyalardan birini satın alınca hemen yeniden düzenleme yapıyor, oranın çıplak görünmemesini sağlıyorduk. Yani bir bakıma mallarımız sürekli hareket halindeydi. Alex olsa, her şeyin tam nerede olduğunu

bilirdi, ama benim tam bir envanter çıkarmam günler sürerdi. Ne olursa olsun, tüm dikkatimi toplayıp çevreyi inceledim.

Önce yeşim enfiye şişesini bıraktığım arka ofise yürüdüm. Çok rahatladım ve çok şaştım ama şişe bıraktığım yerdedi. Masanın
56

MOCHE SAVAŞÇISI

üç çekmecesinde bulunan her şeyle birlikte bir köşeye atılmıştı, ama görebildiğim kadarıyla bir hasara uğramamıştı. Kasa hâlâ kilitliydi. Ortalık karmakarışık olmasına rağmen, kayıp bir şey göremedim.

Kendimi zorlayıp depo odasına yöneldim. Orası bitmişti aslında. İçinde ne varsa tam olarak kayıp diye yazılabiliirdi. Yerde Çı-yan'ın devrildiği yeri işaretleyen tebeşir çizgisini gördüm.

Lewis'e, "Görebildiğim kadarıyla ofiste kayıp bir şey yok," diye bilgi verdim. Dönüp depoya baktım. "Yanarak mı ölmüş?" Bunu sorarken sesim titriyordu. Bunun ne korkunç bir ölüm biçimi olduğu aklımdan çıkmıyordu bir türlü.

"Boğulmuş. Telle. Öyle sıkılmış ki, boynunu kesmiş. Yanmış da. Ayrıca sağlam olsun diye, oraya kilitlenmiş. Biri onun kesinlikle ölmesini istemiş." Lewis durakladı. "Hem sizin anahtarınızla kilitlenmiş. Depo kapısı anahtarınızla. Kilitlemek ... gerekli değil. Zaten bir yere gideceği yok." Bu imalı suçlamaya cevap vereceğim sırada sözünü bitirdi. "Bakmaya devam edin."

Dehşet içinde, verilen emre uydum. Ön tezgâhtaki bir mücevher kutusu açılmış, içindekiler karıştırılmıştı. Birkaç güzel parça vardı orada. Ama görebildiğim kadarıyla, eksik falan yoktu.

Şaşkındım. Ben Çıyan'ın enfiye şişesiyle ilgilendiğini düşünmüştüm. Müzayededen gelen kutuda tek ilginç parça oydu. Ama o hâlâ yerli yerindeydi. O halde ... Başka ne olabilirdi? Molesworth & Cox'da onun istediği mallan benim aldığım varsayımıyla, kutudan neler çıktığını düşünmeye başladım.

Ana salona döndüm. Vazo yoktu. Kenarlarında o zarif yılan deseninin bulunduğu pre-Columbian parça gitmişti. Her tarafı aradım, belki ben yokken Alex onu başka yere kaldırmıştır diye bakındım, ama eksik olduğunu fark edebildiğim tek parça oydu.

Lewis'e tek eksiğin, acayip görünüşlü bir Peru vazosu olduğunu söylemeye korktum. Soygun değildi bu. Olmadığına göre, kafası hemen öteki teoriye kayacaktı. O teoriden hoşlanmayacağımdan emindim. Alex için hiç iyi olmayacağı da gün gibi ortadaydı. Dün gece kendi kendime verdiğim sözü düşünerek, yine de ona
57

LYN HAMILTON

söylemeye karar verdim. Doğruyu yaparsam, sonunda onun bu soruşturmadaki doğrultusunu da düzeltebileceğimi düşündüm.

"Eksik olan bir tek obje görebiliyorum," dedim. "Bir vazo. Yüksekliği yirmi santim kadar. Peru yapımı bir pre-Columbian replika-sı. Çok güzeldi aslında. Bir iki hafta önce Molesworth & Cox müzayedesinde satın aldığım bir kutudan çıkanlar arasındaydı." İşte, müzayedeyi söylemiştim ona. Belki bundan sonrasını kendisi bulurdu artık.

Ama öyle olmadı. "Sahteydi, ha? Bir daha bakın," dedi. "Birin gelip Peru çömleğini alacağını, ama paralarla mücevherleri bırakacağını düşünemiyorum. Siz? Meğer ki soygundan başka bir amacı olsun." Ağzından çıkan en uzun cümleyi söylemişti. Ama sözü nereye getirmek istediğini sezince, bundan yine ilk seferki iması kadar nefret ettim.

Bir saat kadar daha bakındıktan sonra Lewis gitmeme izin verdi. Memur Chu beni evime kadar bıraktı. Bir ara ifademi imzalamak üzere merkeze çağrılacağımı söyledi.

Evim çok sessiz ve çok yalnız bir yer gibi göründü. Telesekretere baktım, Moira'nın annece mesajını buldum. İlâcı almayı ve yemek yemeyi unutma, diyordu. Sarah da Algonquin'den telefon etmiş, biraz gecikeceğini, yarından önce dönmeyeceğini söylemişti. Beni dükkândan değil de evden aradığı için özür diliyor, ama dükkânı dü-şüremediğini söylüyordu. "Ya telefonda bir şey var, ya da ben yanlış çevirdim," diyordu. Telefonda tabii sorun var, diye düşündüm. Yandı, bitti, kül oldu telefon. Olup bitenleri ona bir an önce anlatmak için hiç de heves duymuyordum. Arkadaşlardan Sam Feldman da aramış, dükkânı duyunca ne kadar üzüldüğünü söylemişti. Rob'dan mesaj yoktu.

Aslında arkadaşların pek çoğundan mesaj almadığımı düşündüm. Ama bu durumda, herhalde onları suçlamak yanlış olurdu. Belki benim kendimi toplamam için zaman tanımaya çalışıyor olabilirlerdi. Ama dostum saydığım insanların, dükkânı bilerek ateşe verdiğimi düşünmeleri ihtimali beni çok kaygılandırıyor. Konuyla ilgili gazete haberlerinin biraz muğlâk havada olduğu kesindi.

58

MOCHE SAVAŞÇISI

Geleceğe dönük düşüncelerim pek karamsardı. Bu iş çabucak aydınlanmazsa, millet bana selâm vermemek için karşı kaldırıma geçecekmiş gibi geliyordu. Kendi başıma evde oturmayı sürdürür-sem depresyonumun artacağını düşündüm. Kendimi toplayıp çıkmam gerekiyordu. Moira'ya şimdiden çok fazla yük olmuştum, ama Sam Feldman da nezaket gösterip aramıştı. Ona bir ziyaret yapayım, diye düşündüm.

Sam'le yıllar önce tanışmıştık. Kendisinin Toronto Üniversite-si'nde verdiği restorasyon ve koruma kurslarına yazdığım zaman. O sıralarda Sam müze müdürüydü. Ama daha sonra, kendi ifadesiyle, ticarete atılmaya karar vermişti. Queen Street'in batı kesiminde bir galeri açmıştı. Müzesinin ihtisas alanı doğu antik tarihiydi. Ben de o bölgeden alımlara başlayınca, çok yardımcı olmuş, kontratlarından bana da pay vermişti. Bunun karşılığında ben de ona dükkân açma konusunda bilgi ve öğütler vermişim. Ondan beri temas halindeydik. Severdim Sam'i. Her zaman komik, güzel konuşan biri olagelmışti. Onu bir ziyaret edersem neşelenebileceğimi düşündüm.

Bin dikkatle arabama, direksiyon başına süzuldüm, Queen Street'e doğru yola koyuldum. Sam, genç yardımcısıyla birlikte oradaydı. "Merhaba," dedim. "Mesajına teşekkürler. Biraz canım sıkın da, belki bir kahve içecek kadar vaktin vardır diye düşündüm. Kendini buradan biraz uzaklaştırabilir misin acaba?"

Buruk bir ifadeyle, "Nereden?" dedi. Eliyle galeri salonunu gösterdi. "Burada müşteri falan görüyor musun sen? Bir tek müşteri görüyor musun? Müzedeki düşük maaşlı, ama en azından istikrarlı işimi bu uğurda mı bıraktım ben? Nereye gidiyoruz?"

Galeriyi Sam'in janie adlı yardımcısına bıraktık, çıkıp Star-bucks'a yöneldik. "Herhalde işlerin pek parlak olmadığını ima ediyordun," dedim.

Güldü. "Yok, canım, iyidir. Şöhret, servet gibi şeyler getirmese de, kendi işimi kurup çalıştırmak her zaman istediğim şeydi. Senin dükkân için çok üzuldüm. Korkunç bir şey. Sigortalı mıydı?" Başımı evet anlamında salladım. "İyi," dedi. "Yapabileceğim bir şey olursa haber ver." Gülümseyerek teşekkür ettim.

59

LYN HAMILTON

Bir süre çene çaldık, sonra aklıma geldi. Sam gerçekten bana bir konuda yardımcı olabilirdi. Bilgi verebilirdi bana. "A.j. Smythson ve Smythson Galerisi adları sana bir şey ifade ediyor mu?" "Evet," dedi. "Herhalde sen de hatırlıyorsundur."

"İsim biraz tanıdık gibi, ama nereden duymuş olduğumu çıkaramıyorum," dedim. "Söyle bana. Yüzünden anlıyorum, iyi bir hikâye bu."

"İlginç bir hikâye olduğu doğrucama iyi bir hikâye sayılmaz," diye cevap verdi. "O kelime hiç yerine oturmuyor. Smythson, ya ni A.J. Smythson (arkadaşları ona A.J. derdi, ama ben arkadaşlarının arasında değildim), King Street West'te bir sanat eserleri satıcısıydı. O taraflarda fabrikadan bozup iş hanına dönüştürdükleri binâlardan birindeydi. Dükkânının üzerindeki nefis bir dairede oturdu, ı

"Çok başarılıydı. Ben hiçbir zaman öyle bir başarıya ulaşamayacağımı anlamaya başlıyorum. Ressamları için muhteşem açılış partileri verirdi. Birkaçına ben de gittim. Üniversite havasında topluluklardı. Galerisi benimkinden birkaç blok ilerdeydi. Şampanya, havyar, istiridye ... Her şeyin yalnızca en iyisi. Ama galerideki partiler, evinde verdiği özel partilerin yanında solda sıfır kalıyordu. İnanılmaz şeylerdi onlar. Bir tanesine davet edilmişim. Her yanda çiçekler, harika yiyecekler, hoşsohbet konuklar, film yıldızları, politikacılar, pırıltılı ve ışıltılı tipler.

"Gerçekten harikaydı durumu. Sayfiyede şirin bir taş evi, San Miguel de Allende'de dağ evi vardı. Zevk sahibi adamdı. Olağanüstü zevk sahibi. Şahsen sahip olduğu tablolar, uğrunda ölünecek şeylerdi." Durakladı. "Aslında olup bitenleri düşününce, bu ifade biçimi pek yanlış oldu, özür dilerim. Ama elinde iki Rothkos vardı. Evinin yemek salonuna asmıştı. Onlar için neyi feda etmezdim ki!

"Maalesef birkaç da zaafı vardı. Biri, başarıya biraz fazla kolay ulaşmasıydı. Belki ona haset ettiğimi düşüneceksin. Kimse benim galerim için çok başarılı diyemez ne de olsa. Ama insan bizim mesleğe girmişse, çalıntı malları almama konusunda çok dikkatli

60

MOCHE SAVAŞÇISI

olmalı. Bunu yapmak çok kolay. Yapılabilir da. Sen de, ben de, biliyoruz. Örneğin doğuda antika alırken hiçbirinin ulusal hazine malı olmadığına dikkat etmek gerek. İhracat iznine dikkatli bakmak gerek." Başımla onayladım.

"Kandırılmak da çok kolay tabii. Müze için mal aldığım günleri hatırlıyorum. Biri bana çok özel gümüş parçalar getirmişti. Çok eski, İran malı. On üçüncü yüzyıldan. Onları koleksiyonumuza dahil etmek için

ölüyordum. Kuralları sen de benim kadar bilirsin. UNES-CO'nun sanat eserleri ticaretine ilişkin bir sürü konvansiyonuna Kanada da imza atmıştır. Çeşitli ülkelerle de ikili anlaşmalar var. Bana düşen, o malların İran'dan çıkışının, Kanada'nın imzayı attığı tarihten eski olduğunu kanıtlamaktı.

"Malları getiren kişiden o kanıtı istedim. Bu arada söyleyeyim, o kişinin istediği de para değildi. İsbet, çünkü bizim müzenin de, çoğu müzeler gibi, satın alma bütçesi yoktu. Günümüzde müzelerin çoğu bağışlarla yaşamaya başladı. Getiren kişinin tek istediği, müzeden bir alındı makbuzuydu. Vergi için. Kolay iş. Adını vermek istemediğim bu kişi bana belgeler gösterdi, malların 1950'lerin sonlarında bile New York'da bulunduğunu anlattı. Demek ki kabul edebilirdik onları. Ama sen de, ben de biliyoruz ki Şah devrildiğinde İran'dan pek çok eserler kaçırıldı, ülkenin zenginleri de kaçarken aile servetlerini yanlarına aldılar. Vicdanımı rahatlatmak için biraz daha inceleme yapmaya karar verdim. Yaptım da. Ama öm-rümce pişman olacağım bir biçimde yaptım. Sonunda bu objelerin, 1979'da Şah devrilirken hâlâ İran'da bulunduğu ortaya çıktı. New York'ta olduklarına dair belgeler sahteydi. Aslında sahte belgeleri kabul edebilirdim. Bir şey olur da iş ortaya çıkarsa herkes kandırıldığıma inanırdı. Fakat yapmadım. Doğru şeyi yaptığımdan emindim. Ancak kolay değildi.

"Bunu sana anlatışımın nedeni, Smythson'ın zahmet edip biraz daha inceleme yapacağını hiç sanmadığım için. Tek anlatmaya çalıştığım bu. Belki dahası da vardı. Belki gerçekten o yasak malları bilerek almış da olabilir. Ama böyle olduğuna dair kesin bilgim hiç yok. O parti için evine gittiğimde orada gördüğüm eşyalardan bazılan ... gerçekten enfes şeylerdi ama ... bence orada olmaması gereken

61

LYN HAMILTON

şeylerdi. Hiçbir şeyi kanıtlayamam tabii. Zaten böyle bir şeye niyet-ienmezdim de. Yaşa ve yaşat. Benim ilkem bu. Ama o akşamdan sonra adamla ne zaman el sıkışsam üstüme çamur bulaştığı duygusuna kapılıyordum.

"Bu aslında uzun hikâye oldu. Senin de hatırlayacağın bölüme asıl şimdi geliyorum. Smythson'ın en azından daha iki zaafi vardı. Biri kokain, öbürü de yakışıklı genç erkeklerdi."

Bir iki saniyelik bir kararsızlık geçirdi. "Bu konuyu hiç konuşmadık ama herhalde benim de eşcinsel olduğumu fark etmişindir," dedi.

"Tabii," dedim.

"Eh, Smythson'ın eşcinsel camiasında biraz adı çıkmıştı. Nasıl ifade edeyim, bilemiyorum. Azıcık sertlikten hoşlanırdı. Hamam senaryoları yaşardı. Sonunda kötüye çattı. Gerçekten. Polisler ayrıntıları pek vermediler ama sanıyorum olay oldukça tatsızdı. Besbelli yanlış yakışıklıyı götürmüştü bu sefer evine. Kanında da epey kokain buldular. Bir teoriye göre de olay bir uyuşturucu alışverişiydi, ama sonu kötü gelmişti."

"Hatırladım!" diye bağırdım. "Basın birkaç gün verdiydi haberleri. Ama suçlunun yakalandığını hatırlamıyorum."

"Yakalanmadı. Tabii benim de bu konuda kendime göre bir teorim var. Nedeni uyuşturucu da olabilir, seks de olabilir, ama bence sanat eserleri de olabilir. Kendim de eşcinsel camiasından olduğum için, polislerin kendi hoşlarına giden yorumu tercih ettiği kanısındayım. Tabii o sonucu seçmek için nedenleri de yok değildi. Daha önce de başı derde girmişti adamın. Uyuşturucu bulundurmaktan girmişti, satmaktan değil. Bir ayrıntı sayesinde kurtuldu, ama sicilinde vardı. Yine de, polislerin yanlı davranışının da etkisi olduğu kanısındayım. Bir başka ifadeyle, ünlü bir homo olduğuna göre, nedenler ya seks olacaktı ya da uyuşturucu. Ne demek istediğimi anlıyorsunuzdur. Başka neden aramadılar. Belki adamın hakkettiğini bulduğu yolunda bir duygu da besliyor olabilirler."

62

MOCHE SAVAŞÇISI

Ben alaycı bir ifadeyle, "Herhalde kovuşturmayı yapan polislerden birinin adı Lewis olamaz, değil mi," dedim.

Sam, "Bilemem," diye karşılık verdi. "Neden soruyorsun?"

Çavuş Lewis'le olan konuşmalarımı anlatırken, adamın nasıl kestirme ifadelerle konuştuğunu, nasıl sözlerine küçük imalar yerleştirdiğini de tarif ettim. "Söyledikleri değil de, söyleyiş biçimi rahatsız ediyor beni," dedim. "Alex'in bir şeylerden suçlu olduğunu düşünüyor, ama bunu hiç açık açık söylemiyor."

"Smythson cinayetinin de soruşturmasını bu senin Lewis yapmış olabilir doğrusu," dedi Sam. "Çok iyi uyuyor." Sustu, sonra benim tarifime dayanarak Lewis'i taklit etmeye çalıştı. Öne eğilerek, "Eksantrik biri?" dedi.

Ben, "Hangi hamam?" diye karşılıdım bu sözü.

"Tam olarak ne kadar kokain?"

Ona gülümsedim. "Neşemi yerine getirdin, Sam. Her zamanki gibi. Aslında ciddi şeyler söyledin, ama yine de beni neşelendirmeyi basardın. Yardımlarına teşekkürler."

Yüzüme baktı. "Smythson'ı neden sorduğunu herhalde bana anlatamayacaksın."

"Pek emin değilim. Benim dükkânıma gelen, sonra da kaybolan bir mal, aslında Smythson'a gitmek üzere yola çıkmış. Herhalde raslantı, ama emin olamıyorum. O mallara gümrükte el konmamış. Belki de mal geldiğinde adam ölmüş olduğu içindir. Postaya verileli iki yıldan fazla zaman geçmiş sanıyorum."

"Tam o sıralarda ölmüştü galiba," dedi Sam. "Eski bir şey miydi? Antika mı? Bence adam kaçak antika piyasasında iş gören biriydi."

Vazoyu ona tarif ettim. "Bir replika," diye de ekledim.

"Emin misin?" diye sordu.

"Sanıyorum. Kil vazonun dibinde hecho en Peru yazısı vardı. Bir de kart vardı. Kart da vazoyu aynı şekilde tanımlıyordu."

63

LYN HAMILTON

"Oldukça kesin gibi," dedi. Sonra saatine göz attı, "Ulu Tanrım, hemen gitmem gerek," dedi. "Bir müşteriye randevu vermiştim, gelecekti. Düşünebiliyor musun? Gerçek bir müşteri!" Güldü, benimle tokalaştı, ayrılıp yollarımıza koyuldu. Bana düşünecek çok şey sağlamıştı.

Eve dönerken hastahaneye uğradım, Alex'i görmeye çalıştım. Bu sefer hemşireyi, Alex'in üvey yeğeni olduğuma, onu görmem gerektiğine inandırmayı başardım. Durumunun artık oldukça istikrar kazandığını söylediler. Biraz bellek kaybı yaşamıştı, ama aklının oldukça yerinde olduğunu söylüyorlardı. Kapıda bekleyen polislin yanından geçtim, ayaklarımın ucuna basa basa odaya girdim.

Uyuyor gibi geldi. Bir iki saniye durup ona baktım. Öyle solgun, öyle çelimsiz görünüyordu ki! Alex zaten pek iri biri sayılmazdı, ama bana hep, herkesten büyükmüş gibi gelirdi. Genç değildi. Birkaç yıl önce emekli olmuştu. Ama enerjisi bol, her şeye iğgi duyan biriydi. Boşanmamı izleyen ilk dönemlerde, mahalleye yeni taşındığımda, beni kanadının altına alan o olmuştu. Sanırım, kayıp ruhlar onun ihtisas alanıydı. Ben de o sıra öyle biriydim. Onu bu kadar cılız, bu kadar yaşlı görmekten hiç hoşlanmamıştım.

Kıpırdandı. "Lara!" diye seslendi birden. "Ne iyi ettin de geldin!"

"Daha da erken gelecektim," dedim. "Beni içeri bırakmadılar. Sonunda senin üvey yeğenin olduğumu söyledim."

Sırıttı. Bunu görmek harika bir şeydi. "Bana zaten hep biraz ak-rabaymışız gibi gelmişti," dedi.

"Alex," dedim. "Ne oldu?"

"Hatırlama konusunda pek becerikli değilim." Ağır ağır konuşuyordu. "Polis geldi. Çok soru sordular. Ön kapıyı sekizde kilitlediğimi hatırlıyorum. Sonra ofise geçip işleri bitirmeye çalıştım." Bir an durdu, tekrar uyuklayacak diye korktum.

"Senin anahtarların," dedi sonunda. "Onları masanın üstünde gördüğümü hatırlıyorum. Unutmuş olduğunu anladım. Sonra ... ne yaptım ben ondan sonra?" Kendi kendine soruyormuş gibiydi.

64

MOCHE SAVAŞÇISI

"Telefon ettim. Moira'nın güzellik salonunu aradım, senin nereye gittiğini biliyorlar mı diye onlara sordum. Derken, anahtarları unutmuş olduğunu senin de fark edeceğini düşündüm, arka kapının kilidini açıp oraya sandalyeyi sıkıştırdım. İçeri girebilesin diye. Arka ofisteyken senin ön kapıya vurduğunu duyamam diye korkmuştum. Arka kapıyı açık bırakmaktan bir zarar gelmez, diye düşündüm.

"Yanılmışım," dedi sonra. "Ön salonda bir ses duydum. Hayal meyal. Bakmak için kalktığımı hatırlıyorum. Korkarım ..." Çok alçak sesle konuşuyordu. "Korkarım ondan sonra hiçbir şey hatırlamıyorum. Ne kadar uğraşırsam uğraşayım."

"Ziyarı yok, Alex. İçeriye giren kişinin nasıl girdiği anlaşılmış oluyor işte."

"Çok şey çalınmış mı?"

"Hemen hemen hiçbir şey çalınmamış."

"O halde neden?"

"İyi bir soru, Alex," dedim. "Belki de onları korkutan bir şey oldu, çalacaklarını çaiamadan kaçtılar." İçimden, cesedi biliyor mu acaba, diye düşünüyordum. Ona bunu kendim söylemeyi hiç istemiyordum. En azından, durumu bu kadar kötüyken. Yine uyuklamaya başlıyordu. Bir hemşire geldi, bana işaretle, gitmek zamanımın geldiğini belirtti.

Çıkmak üzere döndüğümde Alex yine kıpırdandı, "Korkarım sana çok zarara yol açtım, Lara," dedi. "Dükkânını bana emanet ettin, ben beceremedim." Konuşurken elleri titriyordu.

"Alex!" dedim hemen. "Asla böyle düşünme. Senin suçun değil. Hem bak sana söz veriyorum, kaşla göz arasında işimizi yeniden yoluna koyacağız. Biz kolay pes edenlerden değiliz. Sen de değilsin, ben de değilim. O yüzden, bir an önce çık buradan. Çok işimiz var."

Hafiften gülümsedi. "Yo, pes etmeyiz," dedi. "Ben de çabucak >Şe döneceğim."

65

LYN HAMILTON

O sıra ona Çıyan'ı anlatmak geldi içimden. O akşam olanlarla ilgili, bana şimdiye kadar söylemediği, ama bilmem gereken bir şeyler olup olmadığını sormak istedim. Hiç Peru'ya gittin mi, demek istedim. Ama sonunda, dostlara da, içgüdülere de güvenmek gerektiğine karar verdim. Şu son olaylarla Alex arasında birazcık bile ilgi bulunmasını düşünemedim.

"Herhangi bir şeye ihtiyacın var mı?" diye sordum. Ama o çoktan uykuya dalmıştı. Topallayak odadan sessizce çıktım.

O gece düşünecek çok şeyim vardı. Bir dizi garip raslantı sonucunda, New York'daki Edmund Edwards tarafından Toronto'daki A. J. Smythson'a gönderilmiş bir kutu objenin sahibi durumuna gelmiştim. Smythson o gönderiyi alamamıştı. Belki alamayışı, ölmüş olduğu içindi. Öldürülme nedeni belki kendi hayat biçiminden kaynaklanıyordu, ama belki de kaçak antika ticareti yaptığı içindi.

Kutu dönüp dolaşıp Molesworth & Cox'a gelmiş, orada müzayedeye çıkmıştı. İki müşteri ilgi göstermişti. Çok istemişlerdi onu almayı. Biri Çıyan, biri de Clive'di. Ama sonunda kutuyu alan ben olmuştum, onlar olmamıştı. Lewis'iri sorularını doğru yorumluyor-sam, Çıyan, Peru'dan gelmişti. Hattâ belki de gümrük ajanı olabilirdi, Lewis buna ilişkin de bir şey söylemişti. Demek ki peşine düştüğü şey enfiye şişesi değildi. Pre-Columbian vazı kopyasıydı. Şimdi kayıptı vazı. Belki kulak süsü de önemliydi. O da kopyaydı. Onu evimde bir yere saklamıştım.

Ama Çıyan ölmüştü. Öldürülmüştü. Geriye Clive kalıyordu. Onun enfiye şişesini istediğini biliyordum. Kutudaki diğer şeyleri verirsem, alacaktı, ama öbür eşyaları da verirsem, fiyatı epey yükseltmeyi önermişti. Üstelik yer fıstığı da, Clive dükkâdayken kaybolmuştu. Alex için kötü düşünmek istemiyordum, ama aynı şey Clive için geçerli değildi.

Bir süre düşündüm. Aslında kendime karşı dürüst olduğum zamanlarda (böyle zamanlar, diğer insanlarda olduğu gibi, bende de pek seyrek) Give'in pek de benim dediğim kadar canavar biri olmadığını kabullenmek zorunda kalıyordum. Ama evliliğimizin neden bozulduğuna kafa yormaktansa, ona kızmak çok daha kolay-

66

MOCHE SAVAŞÇISI

ma geliyordu. Dükkâna olan ilgisini erkenden kaybetmesi, boşanırken o dükkân için öylesine mücadele etmesi, yarı parasını kendisine vermem için beni zorlayıp dükkânı sattırması, hattâ karşı kaldırımında kendi dükkânını açması, o dükkânı kendisinden daha çok sevdiğime inandığı içindi, bunun farkındaydım. Belki de gerçekten dükkânı daha fazla sevmiştim.

Clive belki eski bir müşteriyi çalabilecek tiyette biriydi, ama istediğini elde etmek için adam öldüreceklerden değildi. Asla. Ku-tunun-içindekjlere ilgi göstermiş olmasının pek de önemli olmadığına karar verdim. Bu olup bitenlere yol açan şeyler, Clive'dan çok daha kötü bir şeyler olmak zorundaydı.

Daha pratik açıdan düşündüğümde, Alex'le Clive'ı denklem dışına çıkarsam bile (emindim temiz çıkacaklarından), polis soruşturması devam ettikçe sigorta şirketim asla paraları ödemeyecekti. Bir an önce ödemezlerse, kesin iflas ederdik.

İflas edersek, sevgili dostum Alex asla kendini bağışlamazdı. Ne söylersem söyleyeyim, ikna edemezdim onu. Altın ve türkuaz karışımı süsü çantamdan çıkardım, paketini dikkatle açtım' evirip çevirdim. Elimdeki tek ipucu oydu. Bir o, bir de New York'daki galeriden ölmüş bir adama yazılan mektup.

Eh, Alex'e pes etmeyeceğimi söylemiştim, diye düşündüm. Gerçekten de, pes edecek kişilerden değildim. Oturup da başıma yağacak belâları beklemeye niyetim yoktu. Telefonu açıp Rob'un numarasını çevirdim. Karşıma telesekreter çıktı. Makineye, o ana kadar bildiğim her şeyi anlattım ... Smythson olayını da, müzayedede saçma bir fiyat verip kutuyu satın alışıma da, Clive'la ilgili kalıntı duygularımı da, Alex ve dükkân için duyduğum kaygıları da, sözlerimden Alex'i suçlayacak anlamlar çıkarılmasına kaygılanışıma da, vazoya ve yer fıstığına duyduğum merakı da ... Her şeyi. Düdük çaldı, mesaj süremin azaldığına dair uyarı geldi. O zaman da, Rob'u kötü duruma düşürdüğüm için özür diledim. Hat kesildiğinde, o kısmı dinleyebilecek mi acaba, diye düşünüyordum. Umarım dinlerdi.

Sonra telefonu tekrar açtım, Amerikan Havayolları'nın numarasını çevirdim.

67

U O O

k

^

MOCHE SAVAŞÇISI

Cenaze töreni neredeyse başlayacak. Her şey hazır. Büyük Sa-vaşçı'nın cesedi hazırlandı, en güzel beyaz pamuklardan dokunmuş gömleği giydirildi, yüzü kan rengi, hayat rengi kırmızıya bo-yandı.

Huaca'daki oda tamamlandı, duvarlara kerpiç tuğlalar örüldü, tabutun kalın tahtalardan kaideyi yerine yerleştirildi.

Bu yolculuğa onunla birlikte gidecek olanlar, çoktan ölüp kefenleri ve sazdan tabutları içindeki kemikleri gevrekleşmiş olan kadınlar, saraydan getirildi. Onlar da yakında mezara konacak.

Balıkçılarla deniz aslanı savaşçıları, ellerinde deniz kabuklarıyla, sunacakları armağanlarla denizden döndüler. Huaca'nın önünde, büyük avluda toplandılar. Çevrelerindeki duvarlarda, daha binlerce benzer törenin resimleri vardı.

Sırtlarına kabukların yüklendiği lamalar kervanı yürümeye başladı. İguana onları bekliyordu. Kuş biçimindeki başlığının tüyleri ışılıyor, çığana benzer yüzü, badem gözleri dikkat kesilmiş, bakıyordu. Baş kesen de beklemekteydi.

7!

BEŞ

Ertesi sabah daha saat on olmadan ben Manhattan'daydım. Moira'ya bir not bırakmış, Parliament Caddesine kadar yürüyüp bir taksi durdurmuş, havaalanına yönelmişim. Orada bir banka makinesinden çekebildiğim kadar para çekmişim. Bir günde çekilebi-len paranın hiç de yeterli olmadığını çabuk farketmişim. İlk uçağa atladığım gibi New York'a inmişim. Uçağa son anda binerken kendimi kaçak gibi hissediyordum. Bir bakıma, öyleydim de.

O andan sonra yaptıklarımaya dönüp baktığımda, bilmeyen biri olaya baksa, kafasına darbe yiyenin Alex değil de ben olduğumu sanır, diye düşünüyorum. Ama ne olursa olsun, ister akıllıca, ister aptalca sayılsın, aklıma gelebilen tek çareyi uygulamışım. Problemlerimin altında yattığına inandığım o Peru objelerinin kökenini arayacaktım. Yanıma elde taşınabilecek küçük bir çantadan başka bir şey almamışım. Niyetim akşam üstü, gittiğimi hiç kimse fark etmeden, özellikle Çavuş Lewis fark etmeden, geri dönmekti. Ancient Ways galerisi Batı Yakası'nda bir yerdeydi. Amerikan Doğal Tarih Müzesi'ne çok yakındı. Tedbirli davrandım, taksinin galerinin önünden geçip ilerlemesine izin verdim. Bu saatte binada zaten hayat belirtisi yoktu. Müzeye gelince indim. Havaalanından telefon etmişim. Galeri saatlerinin Salı ve Cumaları 12'den 6'ya, Cumartesi 12'den beşe kadar olduğunu, Pazar ile Pazartesi büsbütün kapalı olduklarını telesekreterden dinlemişim.

Biraz vakit öldürmek, biraz da araştırma yapmak için müzeye girdim. Manhattan'a herhalde turist gezisi yapmaya gelmiş değildim. Hemen Amerika'lar bölümüne doğrudum.

Kartta çalınan vazonun pre-Columbian bir replika olduğu yazılıydı. Bu söz pek geniş alanları kapsıyordu. Üzerinde yazılı olan "Peru malı" sözü bile bu alanları pek daraltamıyordu. Peru'da Ko-

73

LYN HAMILTON

lomb öncesi uygarlık olarak, hakkında bir şeyler bildiğim bir tek İn-kalar vardı. Ama takaların parlak devrinden önce o bölgelerde daha pek çok uygarlığın gelip geçmiş olduğunu bilecek kadar fikrim vardı. Meksika ve Güney Amerika bölümlerinde çabucak ilerledim. Benim hatırladığım vazonun buralara ait olmadığını anlamam uzun sürmedi. Hiç uymuyordu. Güney Amerika kültürleriyle ilgili eserler bölümün en sonundaydı.

Bir saat kadar dolaştım, ama sonunda içimi hayli rahat ettirebilen bir isim bulabildim. Emin olabilmek için bir taksiye atlayıp hızla Central Park'a, Metropolitan Sanat Müzesine koştum, oradaki Amerikalılar bölümünü de dolaştım. Görülebilecekleri gördükten sonra, doğru iz üzerinde olduğumdan emindim.

Müzenin kitapçı dükkanına yöneldim, konuyla ilgili iki kitap satın aldım, kahveyle çörek içip kitaplara çabucak göz atmak üzere kafeye doğrudum. İstedikimi elde etmişim. ;

Öğrendiğime göre 'Moche'ler, Peru'nun kuzey kıyıları, Orta Çağ'ın ilk 500 yılı boyunca yönetmiş bir ulustu. Onlar varken henüz İnkaların adı bile duyulmuş değildi, hattâ İnkaların ortaya çıkmasına daha pek çok zaman vardı. İmparatorluk kuzeyde Piura Vadisinden, güneyde Huarmey Vadisine kadar uzanıyor, bugün Cer-ro Blanco diye bilinen başkentten yönetiliyordu. Moche kültürü arkeolojik çevrelerde, mühendislik yetenekleriyle, özellikle harikulade kerpiç piramitlerin yapımıyla ve dağlardaki suyu kıyıdağı çölde kurulu ülkelerine taşıyan upuzun kanallarıyla tanınıyordu. Ayrıca dünyanın o yöresinde ilk defa olarak, geniş alanları yönetebilen tanımlanabilir devleti onların kurduğu ortadaydı. Bir de çanak çömlek ve metal işleme sanatlarındaki başarıları çok büyüktü.

Artık zihnimde en ufak bir kuşku kalmamıştı. Üslûp ve yapımdan kaybolan vazoya, çantamdaki altınlı türkuazlı kulak yelpazesine benzeyen örnekleri kendi gözlerimle görmüştüm. Daha sağlam kanıt istersem, o da vardı. Satın aldığım kitaplarda her boncuğu kusursuz bir yer fistiğine benzeyen enfes kolyelerin de fotoğrafları bulunuyordu.

Çantamdaki kulak süsünü son derece dikkatli hareketlerle çıkardım. Ona daha iyi bakmak istiyordum. Altın asalı minik altın adam

74

MOCHE SAVAŞÇISI

dilsiz gibi yüzüme baktı. Parçayı elimde tekrar tekrar evirip çevirdim. Küçük adama, "Sen ne diyorsun bakalım?" diye fısıldadım.

Benim mesleğimde insanlar, sahte malı tanımayı çabucak öğrenir. Mecburdur öğrenmeye. Ama mesele şu ki, kaç antika kursuna giderseniz gidin (ki ben de gittim), yumurta kapıya dayandığında tek yapılacak şey, objeler hakkında kendinize bir altıncı duyu geliştirmektir. Örneğin ben mobilyalara baktığımda, genelde metal parçalara, ahşap kısımların nasıl düzlendiğine, kullanılmış olan çivi ya da diğer birleştirme araçlarına dikkat ederim. Ama sanatçı çok usta olursa, müze müdürlerini bile kandırabilir, sonunda incelemekte olduğunuz şeye bakınca sezgilerinize güvenmek zorunda kalırsınız. Bazen akla gelebilecek her şeye baktıktan sonra, objeler yine de tam rahatlatıcı bir duygu vermez. Usta dostum Sam Feld-man'dan öğrendiğim gibi, sezgilerim devreye girmek zorundadır.

Sam kendi galerisini açmadan önce müze müdürüydü. Tam bir neofit'ti. Bir objenin sahte olduğunu ta damarlarının içinde hissedirdi. Daha kuruluşdaki ilk günlerinde edinmişti o beceriyi. Sergilenen objelerden birinin sahte olduğunu hissetmişti. Bunu o zamanki müdüre söylediği zaman esaslı bir azar işitmişti. Müzedeki görevinin son gününde, artık kendi dalının önemli bir uzmanı olarak, eski müdüre gidip aynı şeyi yine söylemişti. Ona yine yanıldığı söylendi, ama bir süre sonra müzeyi ziyaret ettiğinde, sahte dediği parçanın kaldırılmış olduğunu gördü. "Görüyor musunuz?" diyordu öğrencilerine. "Haklıydım. Bunu asla kabullenmezler, ama haklı olan bendim. İşte o yüzden sezgilerine güvenmeli insan."

Bu sefer de olay tersine dönmüştü. Elimdeki esere sahte deniliyordu. Ama belki de değildi.

1500 yıllık bir obje olarak, doğrusu iyi durumda görünüyordu. Hattâ fazla iyi, diyebilirdim. Altını güzel ve parlaktı, parçanın tümünde hiç kusur yoktu. Ama yer yer de, çekiçle işlenen altının aşındığı, türkuaz kakmanın tek renk olmadığı görülüyordu. Kakmaların arasındaki incecik çatlaklardan birine tırnağımı dikkatle sokmaya çalıştım. İçinde kir vardı, ama bunun hiçbir şey kanıtlayabileceği kanısında değildim. İyi bir sahtekâr, eserini biraz tozla ovmayı da akıl ederdi.

75

LYN HAMILTON

. '% soru başkaydı. Minik dostum 1500 yıldır nerelerde ge-zmmiştı? B.r m(.zede) .y. bak|m altmda idiyse iyi durumda oluşu

b°T k açıklanabilirdi. Kuytu bir yerde, örneğin bir mezarda d, O^V o da normaldi. Moche'ler kıyıdağı çöllerde yaşam.şlar-rar"fl kurak havası, oksitlenmeyi de önlerdi. kf "" S(Ve öylece oturup minik adama baktım. Çok şekerdi ger-ÇG fn -. tabii eğer pre-Columbian bir kulak süsünün üzerindeki j™ „ % adam için böyle bir sıfat kullanmak mümkünse. Ustaca <es.lm,ş ^ çukurlanndan dışarı uğrayan patlak gözleri vardı. ıTT?^ gerdanlık herhalde törenlerde takılan bir gerdanlıktı. ?" h ifalardan oluşmuştu. Galiba baykuş kafalarıydı. Bu boncuk-ann n^ . ^ ^ .^^ .^ dzildiği jçin dokundukça kıpırd,-

Z İK Sopası elinden kolayca alınabiliyordu. Sağlam bacakların-r 7s Çizgileri inanılmaz canlılıktaydı. Burnunun altında, hilal bi-l™™ ** süs vardı. Dokununca o da k.p.rdiyordu. Giysilerin için-kişn'ikVU%du Yaylıkla tahmin edilebilecek gibiydi. Minik adamın

^hibi olduğu bile belliydi. d ^"JVSA vardım. Neden daha önce varamadığımı anlayamıyor-nITr H nedeni, bunu saygın bir müzayede salonundan almam oiaDinr^j ^ ^ ^ ^ günümüzde böyle bir şaheser yap-

muf Esenin gücü yetmezdi. İster replika olsun, ister başka şey, İT« . * Yamaya da kimsenin gücü yetmezdi. Birinde buna kal-KışacaR ^bır _^man ve kaynak)ar bulunsa bUei çÖğumuzun böyle n, satın almaya parası yetmezdi. Vazoyla yer fıstığı otantik ° "[>a da olmayabilirdi. Artık elimde olmadıklar, için bilemez im. A^ ^ Moche'ydi. Edmund Edwards'.n dahes^tx „_^J Şey< satın almaya parası -*—« v^ovla ver fıstığı otantik ^a da olmayabilirdi, t ^a bu minik adam ge k\> vermesi gerekirdi. dp MÜ^den ayrılmadan önce mağazaya uğradım, üzerinde Kelt IT™ bulunan iri bir broş satın aldım. Satıcı kadına bunun hediye ° "gU*\"u söyleyip büyük bir kutuya koymasını istedim. Nazik davrandı, »^enen bQyda kutuyu bu,du Müzenin önündeki merdiven-ercie y^ . ^ ^ ^ ^ bluzumun yakasına taktım, minik altın ada- m' .'.Hanlı olduğu kâğıtlarla birlikte, kutuya, Kelt desenli broşu tanıtın k^ ^^ yanına koydum B.razcık b.lgi ^y olan hiç klmsey, ailecek bir durum değil, ama ben değeri hayli büyük ola- 76

MOCHE SAVAŞÇISI

bilecek bu antikayı çantama tıktırılmış durumda taşıyarak dolaşmaktan rahatsız olmaya başlamıştım.

On ikiye on kala karşı kaldırımda, Ancient Ways'den biraz ilerde mevzilenmiştim. Manhattan'ın çok sıcak Ağustos günlerinden biriydi. Yağmur yağacak gibi de bir durum hissediliyordu. Belki fırtına çıkardı. On ikiye beş kala, kır saçlı, yaşlıca, adımlarını biraz dengesiz atan bir adam yaklaştı, güvenlik kapısını zar zor açtı. Havanın ne kadar sıcak olduğu düşünülürdüğünde, kat kat giyinmiş olması garipti. Yaşlılar genellikle yapardı böyle şeyleri. Uzaktan bakıldığında, ellerinde ve dizlerinde artrit durumu ciddi gibiydi. Kapıyı açtı, ama arkasından hemen kapadı, 'kapalı' levhası kapıda daha birkaç dakika asılı kaldı.

Sonunda, yaklaşık on ikiye yirmi geçe, adam yeniden dönüp ön kapının kilidini açtı, levhayı çevirip 'açık' yazısını dışa getirdi. Ben karşı kaldırıma geçip içeriye girdim.

Benim derli topluluk standartlarımın hiçbir zaman Nancy Tertiplilik Ödülü'ne aday olamayacağını önceden itiraf etmem gerek, ama burası benim standartlarıma göre bile bir keşmekeşti. Halı eskiydi bir kere. Üstelik kirliydi. Arka tarafta, yaşlı adamın oturduğu masanın üstünde yığınlarla eşya vardı. Kâğıtlar rastgele atılmış, fatura defterine ve çevresine kahve dökülmüş, lekeler bırakmıştı. Kendisi de bu ortama uyuyordu. Ceketinin yakasında sanki et sosu lekeleri vardı. Saçları, daha doğrusu saçlarından geri kalanlar, bakımsız ve pisti. Ceketinin içine gri yün örgü bir yelek giymişti. Yeleğin göğsündeki güve yeniği enikonu belli oluyordu. Ben yanına vardığımda telefon çaldı. Yaşlı adam altta kalan telefonu bulabilmek için masadaki kâğıtları sağa sola itişirdi. Sonunda telefonu yerde bulduğunda zil sesi de kesilmişti.

Dükkândaki malların görebildiğiniz kadarı çok etkileyiciydi. Duvarlar boyunca vitrinler sıralanmıştı. Herbirinin içi türlü hazinelerle doluydu. Her vitrinin üzerinde de, içine sığmayacak boyda objeler vardı. Kimi çok güzel Afrika heykelleriydi. Benin bronz figürü gibi. Çok nefis tahta oymaları da göze çarpıyordu. Görebildiğim kadarla, belirli bir tema yoktu. Ama her şey eskiydi. Çok eski. Benim

77

LYN HAMILTON

gözüme otantik gibi görünüyorlardı. Salonun orta yerinde kocaman bir masa vardı. Onun da üstüne mallar yığılmıştı.

Elime rastgele küçük bir figür aldım. Çok güzel mavi fayans bir heykelcik. On beş santim kadar boyu vardı. Ona dikkatle baktım. Bunun bir uşabti olduğunu biliyordum. Yani ölmüş birinin temsili. Büyük ihtimalle önemli biri. Yüzlerce, hattâ binlerce yıl önce bir Mısır mezarına konmuş olmalıydı. Ölene bir şekilde hizmet etsin diye. Binlerce yıllık bir tarihi avucunuzda tutmak her zaman için çok hoş bir duygudur, ama insan o anda kendine bir soru sormadan da edemez: Kaçak mı, yoksa yasal mı bu? Figürü elimde çevirdim. Arkasına siyah mürekkeple minicik sayılar yazılmıştı. Müze katalog numarası olmalı, diye düşündüm. Belki tasfiye edilmiş, belki de edilmemiş.

Masaya doğru döndüğümde, galeri sahibinin çok k^lın gözlük camlan ardına saklanmış gözlerini kendi üzerimde buldum. Arkasındaki duvarda iki eski print, kafasının tam üstüne rastlayan yerde de siyah kumaş fon üzerine oturtulup altın çerçeveye yerleştirilmiş harikulade bir hançer vardı. Bildiğimiz bıçaklara benzemiyordu. İncecik bıçağı, incecik sapı vardı. Daha doğrusu, tek parça gibiydi. Hemen hemen çan biçimindeydi. Kalın sapı, yavaşça inceliyor hilâl biçimindeki bıçağa dönüşüyordu. On beş santim kadardı. Altın rengiydi. Sapındaki bir delikten geçen ipliklere türkuaz boncuklar sıralanmıştı. Bunun bir tumi olduğundan hemen hemen emindim. Peru'nun eski halkları tarafından kullanılan bir tören hançeri. Belki de kurbanlar için kullanılmıştı.

"Merhaba," diyerek masaya yaklaştım. "Siz Edmund Edwards mısınız?"

"Soran kim?" dedi. Sesi sinirliydi.

Kartvizitimi uzattım. Bunu tam olarak neden yaptığımı bilmiyordum. Herhalde konuya girmeden önce kendimi kanıtlamak istemiştım. Ama sonradan geriye dönüp baktığımda, bu hareketimden pişmanlık duyacaktım. Yaşlı adam karta dikkatle bakıti, sonra yine bana döndü. "Ben Torontolu bir satıcıyım," dedim. Belki kartı okuyamamıştır, diye düşünüyordum. "Bir müşteri için bazı şeyler

78

MOCHE SAVAŞÇISI

satın almak üzere New York'a geldim. Sizce bir sakıncası yoksa, müşterimin adını vermek istemiyorum."

"İlgi duyduğunuz belli bir şey var mı?" Besbelli tatmin olmuştu.

"Müşterimin ilgi duyduğu tek konu pre-Columbian sanatı," diye karşılık verdim.

"Büyük bir alan. Bulması zor. Pahalı."

"Burada paranın önemi yok," dedim. Kartvizit kutusunu açtı, oradaki kartları miyop gözleriyle okumaya çalışarak taramaya başladı. Kutu ağzına kadar doluydu. Bir ara bir kart çekmeye çalıştığımda, birkaç kart havaya uçtu, masanın üstüne saçıldı. Sonunda sandalyesinden zorlukla kalktı, salonun ortasındaki koca masaya yürüdü. Dükkânda belli bir kataloglama sistemi yok gibi görünüyordu, ama adam her şeyin tam nerede olduğunu bilen biriydi. Masanın kenarına tutunmuş, altına bakıyordu. Beceremedi.

"Şu altta," dedi. "Orta yerde. Taş. Copân'dan bir stela'nın parçası. Güzel parça."

Eğilip objeyi maanın altından çektim. Çok ağır bir taşı. Oymaları en güzel biçimde yapılmıştı. Gerçekten de adamın dedikleri doğru gibi görünüyordu. Maya, diye karar verdim. Copân'dan. Aynı zamanda, bu eserin burada yeri yok, diye de karar verdim.

"Çok güzel," dedim. " ... ama ..."

"Ya da bu," dedi, cam vitrinlerden birini açıp harika bir terra-co-ta Aztek tanrısı çıkardı. Herhalde o da otantikti.

"O da çok güzel," dedim. "Ama benim müşterimin belirli bir ilgi alanı var. Moche. Oradan bir şey var mı? Terra-cota ya da metal? Öyle şeyler hiç karşınıza çıkıyor mu?"

"Bulması çok zor," diye mırıldandı.

"Evet, öyle," dedim. "O yüzden buradayım. Beni A.J. Smythson yolladı. Toronto'dan. Onu hatırlıyor musunuz? Anton James Smythson'ı?"

79

LYN HAMILTON

O sıra yine telefon çaldı, yaşlı adam döne döne telefonu aramaya koyuldu.

"Yerde," diye seslendim. "Masanın altında." Yüzüme baktı. "Telefon," dedim. Kafasında ampul yandı, yaşlı adam eğildi. Tam telefonu yakalayıp kulaklığı kulağına dayarken zil de durmuştu. Besbelli yine kapatmıştı arayan. Adam yine kart kutusuna döndü, karıştırmaya başladı. Bu sefer aradığının obje falan olmadığına karar verdim. Smythson adına bakıyordu. Bir kart bulup durakladı. Umutsuz bir durum, diye düşündüm. Sonunda bir soru sordu. "Ne âlemde Anton?"

Ah, ulu Tanrım, dedim kendi kendime. Şimdi ne yapacaktım? "Eskisi kadar canlı sayılmaz," dedim.

"Çoğumuz değiliz," dedi. Doğruydu tabii, ama çoğumuz şu anda A.J. Smythson'dan daha fazla enerjiye sahiptik. Edmund Edwards bile.

"Herhalde," dedim. Birbirimize baktık. Daha şimdiden Ed-wards'la ilgili bilgilerim, bir iki dakika öncesine göre çok artmıştı. Bir kere, Smythson'ın yakın arkadaşı değildi. Sam Feldman bana, arkadaşlarının onu Anton diye değil, A.J. diye çağırdığını söylemişti. "Anton bana, bir zamanlar kendisine bazı Moche'ler bulunduğunuzu söyledi. Ona bir iki parça yollamışsınız. Hattâ üç tane. Başka şeylerle birlikte. İki yıl kadar önce."

Yaşlı adam pek kuşkulu gözükmeye başlamıştı. "Neden söz ettiğinizi bilmiyorum," dedi. "Moche'ler kaçak. Peru'dan çıkarılamaz."

"Dedim ya, o yüzden buradayım." Ona yüzümde bir komplo ifadesiyle bakmaya çalıştım. "Şu tumi için ne dersiniz?" Masanın arkasında, duvarda asılı duran hançeri gösterdim. "O Moche mi, yoksa daha sonra yapılmış bir İnka mı?" Kendimi bilgili göstermeye çalışmıştım.

Beni tepeden tırnağa süzdü. Telefon yine çalmaya başladı. "Daha sonra gel," diye emretti. "Üçte falan."

80

MOCHE SAVAŞÇISI

Yapabileceğim fazla bir şey kalmamıştı. Dükkândan çıkarken ona yine, "Yerde," diye seslendim. "Telefon yerde."

New York havasının temizliği pek sık rastlanan bir şey değildir, ama o dükkânda birkaç dakika geçirdikten sonra, kentin ağır havası bile insana iyi geliyordu. Dükkâna bakmak için başımı çevirdiğimde, ihtiyar adamı kapıda gördüm. Levhayı çevirip 'kapalı'yı öne getirdi, kapıyı içerden kilitledi. Bir süre baktım, ama kapalı levhası yerinden kıpırdamadı. Ya adamın iş saatleri bildiğim herkesten kısaydı, ya da Edmund Edwards'm canını sıkıştırdım.

Saat birdi artık. İki saat oyalanmam gerekiyordu. Tekrar Central Park tarafına doğruldum. Yemek yiyecek bir yer bulmalıydım. Belki de parkta yerdim. Nereye gideceğime karar vermek için üzerine tü-neyecek bir park kanepesi buldum. Otururken, Viking kılığındaki orta yaşlı kadının gelip geçenleri rahatsız edişini seyrettim. Kafasındaki plastik miğferden upuzun, san bir saç örgüsü sallanıyordu. Besbelli bir tür kuzey tarikatı kadın herkese, günahlarımızdan pişmanlık getirmemizi öneriyordu. Besbelli bunu, kendisine para vererek yapacaktık. Böylelikle dünyanın sonu geldiğinde cennete gidebilecektik. Zaten eli kulağındaydı. Ne güzel, diye düşündüm. Tıpkı bizim oralar gibi.

Boş boş çevreme bakarken, yaşlı adamın sokakta ilerlemekte olduğunu görüp şaşırđım. Benim beklediğim yönden gelmiyordu. Demek ki dükkânının bir de arka kapısı vardı. Yerimden kalktım, onu bir hayli geriden izlemeye koyuldum.

Yürürken kendimi çok salak hissediyordum. Geride kalabilmek için bu kadar yavaş yürümek bana göre değildi. Adam ikide bir duruyor, arkasına bakıyordu. Ben de bu yüzden, öbür tarafa gidiyor-muşum gibi yapmak zorunda kalıyordum. Beni koruyan tek şey, Sözlerinin bozuk oluşu, diye düşündüm. Gözlük camlarının kalınlığı öyle gösteriyordu. Şişe dibi gibi.

Bir iki blok gittikten sonra parka saptı. Ben de saptım. Burada 'Ş'er kolaylaştı. Dolaşan pek çok insan vardı. Ağaçlar da biraz kamuflej sağlıyordu. Sonunda yaşlı adam durdu, bir kanepeye otur-c,u- Cebinden bir torba çıkardı, oralardaki iki kuşa doğru ufalanmış ekmekler atmaya başladı.

81

LYN HAMILTON

Harika doğrusu, diye düşündüm. Manhattan'a gelmişim, dünyanın en güzel kentlerinden birindeyim, güzel bir lokantada yemek yiyeceğim yerde, bir ağaç ardına saklanmış, miyop, düztaban bir ihtiyarın güvercinleri besleyişini seyrediyorum. Kendimi budala gibi hissediyordum. Aslında yapmam gereken, Toronto'daki polisler kentten ayrıldığını anlamadan önce uçağa atlayıp evime dönmektir.

Geri döndüm, hatta ters yöne birkaç metre de ilerledim, ama o anda nedense tekrar dönüp arkama bakma gereğini hissettim. İhtiyarın yanına birisi gelmişti. Arkası bana dönük, ayakta duruyor, eğilmiş, ihtiyara bir şeyler söylüyordu. Acaba bu bir raslantı mı, yoksa ihtiyar bir randevu mu ayarladı, diye düşündüm. Eğer plân-ladıysa, benim dükkâna yaptığım ziyaretle bir ilgisi var mıydı?

Birdenbire ayaktaki adam doğruldu, dönüp çevresine bakındı. Beni göremeyeceğini umduğum bir yere çekildim. Gördüğüm şey beni bir anda ürkütmüştü, ama diğer yandan da yandan, bir şeyler bulmuş olduğuma dair sezgilerim de coşuyordu. Son görüşümde bana örümceği hatırlatan adamdı bu. Molesworth & Cox'da, saksının arkasına saklanıp Çıyan'ı izleyen adam. Çıyan ölmüştü artık. İçinde ıvır zıvır bulunduğu sanılan bir kutuyu satın almak istemişti. Ama belki o kutudakiler, paha biçilmez hazinelerdi. Eğer Örümcek buraya gelmiş, Edmund Edwards'la konuşuyorsa, Ancient Ways'e bir ziyaret daha yapmak şart demektir.

Birkaç lokma bir şeyler yiyecek bir cafe buldum, beklerken Mocheler ile ilgili biraz daha bilgi edinmek için bir şeyler okudum. Saat üç olmadan yine galerinin karşı kaldırımındaki yerimdeydim. Kapalı levhası yerinden kıpırdamamıştı. Hava beni bunaltmaya başlıyordu. Karşıya geçip kapıyı yokladım, kilitletiğini gördüm. İçerisini göremiyordum. Biraz dolaşıp arka kapıyı bulmaya karar verdim. Edmund ters yönden geldiğine göre, demek ki vardı arka kapı. Çok geçmeden dar bir ara yol buldum. Ön caddede dükkânları saymış olduğum için, arka kapılardan hangisinin Ancient Ways'e ait olduğunu anlayabilecek durumdaydım. Diğer kapıların hepsi kilitliken, Ancient Ways'e açılan bahçe kapısı biraz aralık duruyordu. İtip girdim. İç kapı kapalıydı ama kilitli değildi. Bir-

82

MOCHE SAVAŞÇISI

kaç kere vurdum, sonra açıp seslendim. "Kimse var mı? Bay Edwards?"

İçeriye adım attım. Ufak bir hol vardı. Yanından ikinci kata çıkan merdivenler görünüyordu. Merdivenin duvarı, dükkândaki çalışma masasını görmemi engellemekteydi. Kapının hemen içinde bir güvenlik sisteminin panosunu gördüm. Kırmızı ışığı yanıp sönüyordu. Acaba alarmı mı çalıştırmıştım? Eğer öyleyse, ses çıkarmayan bir alarm var demektir. Gerçekten de dükkân esrarlı bir sessizlik içindeydi. Dışarda kentin gürültüsü düşünülduğünde, bu durum gerçekten inanılacak gibi değildi. Eski bir saatin tiktakını dinledim. Ön vitrinin camına doğru baktığımda, ışığa karşı havada uçuşan tozlar dikkatimi çekti.

Dikkatle dinledim. Başka hiç ses yoktu. Sokağa çıkıp da arka kapıyı böyle bırakmak ne kadar dikkatsiz bir hareket, diye düşündüm. Buradaki fasa fiso eşyaların arasında bazı çok güzel parçalar da vardı. Kapıyı açık bırakmak, Toronto'dan çok, New York'da tehlikeliydi. Toronto'da bile ne kadar tehlikeli olabileceğini ben kendi tecrübemle biliyordum. "Bay Edwards?" diye tekrar seslendim. Belki kulağı da iyi duymuyordur, diye düşündüm. Bu sefer daha yüksek sesle seslendim, hiçbir şey olmadı. Ön salona doğru üç dört adım ilerledim.

Gördüğüm şeyi ömrümün sonuna kadar asla unutamayacaktım. O korkunç tablo hiçbir zaman gözümün önünden gitmeyecekti. Edmund Edwards ölmüştü. Gırtlığı kesilmişti. Masaya da, önündeki haliye da kanlar saçılmıştı. Devrilen bir çay fincanından çaylar dökülüp kanlara karışmış, masanın her yanını kahverengimsi nehirler kaplamıştı. Bu cinayetin hangi silâhla işlendiğini düşünmeye gerek bile yoktu. Altın tumi yerinden çıkarılmıştı ve görünürlerde yoktu.

Orada çok uzun süre durduğuma, gözlerimi bu korkunç sahneden ayıramadığıma inanıyordum ama herhalde topu topu birkaç saniye durmuştum. Beni hayata döndüren, minicik bir ses oldu. Başımın üstünden gelen hafif bir gıcırta. Sanki üst katta biri, ağırlığını diğer ayağına geçirmiş gibi. Hareketsiz durdum, aynı sesi tekrar duydum. Bu sefer merdivene daha yakın bir yerden geliyordu.

83

LYN HAMILTON

Koşmaya başladım, ön kapının kilidini açtım, sokağa fırlarken arkadaki merdivenden gümbür gümbür inen ayak seslerini duydum.

Bir taksi durdurup hemen içine bindim.

Şoför, "Aceleniz var galiba, bayan," dedi. "Ne tarafa?"

Aslında nereye gideceğimi hiç bilmiyordum. Plaza Oteline gitmek istediğimi söyledim. Şaşkınlık içindeki beynim, beni Plaza Otelinde hiç kimsenin öldüremeyeceğini söylemekteydi. Otelin lobisine daldım, bardan geçip yan kapısından çıktım, sonra bir saat boyunca kalabalığa karışıp görünmez olmaya çalıştım.

New York hakkındaki gözlemlerimden biri, bu kentte yerlileri ziyaretçilerden ayırmanın çok kolay olduğu yolundaydı. Yürüyüşümüzden mi, giyinişimizden mi, bilemem. Moira olsa bilirdi. Onun işi, böyle şeyleri bilmeyi gerektiriyordu. Benimki gerektirmiyor. Bereket versin gerektirmiyor, çünkü ben normalde "pahalı modayı uydurma giysilerden bile ayırt edemem. Tek bildiğim, New York-luların New Yorklu gibi görüldüğü, geri kalanlarımızın öyle görü-nemediğidir.

Nedeni ne olursa olsun, sokaklarda fena halde göze battığımı hissediyordum. Yanıma yalnızca bir kat çamaşır, bir makyaj çantası, birkaç da gerekli eşya almıştım. Bir tek temiz gömleğim vardı. Trump Gökdeleninin tuvaletinde gömlek değiştirdim. Fonda bir kuyruklu piyanonun güzel müziğiyle, bir yerden dökülen su sesi gibi sesler vardı. Sokakta bir satıcıdan, New York Yankees'in beyz-bol keplerinden aldım. Dışarda yağmur yağmasına rağmen güneş gözlüğümü gözümde taktım. Modaymış, hah!

Birkaç saat de öyle dolaştıktan sonra, gerçekten kendimi toparlayıp ne yapacağımı düşünmem gerektiğini fark ettim. Beyzbol ke-piyle güneş gözlüğü, pek de etkili kamuflaj sayılmazdı. Bir yere gitmek zorundaydım. Aklıma ilk önce kendi evim geldi. Ama bir küçük sorun vardı. Kartvizitimi Edmund Edwards'a vermiştim. O da şimdi ölmüştü. Masayı gözümde canlandırmaya çalıştım. Acaba kartım bıraktığım yerde miydi hâlâ? Hatırlayamıyordum. Kan nehirleri kaplamıştı masanın her yanını. Kart hâlâ oradaysa ve polis onu bulursa, cinayetle suçlanabilirdim. Olayları anlatıp kendimi

m

MOCHE SAVAŞÇISI

kurtarsam bile, Örümcek adımı öğrenmiş olacaktı. Tabii ihtiyarı o öldürdüyse. Hemen hemen emindim onun öldürdüğünden. Belki adımı zaten biliyordu Örümcek. Molesworth & Cox'dan öğrenmiş olabilirdi. Orası saygın bir kurumdu ama ön tezgâhta müzayedeye katılanların listesini okumak da o kadar zor bir şey değildi. Ben kendim bile okumuştum birkaç kere. Sonra kendi kendime, elbette biliyor adımı, diye düşündüm. Dükkânımı bile bulmuştu. Çıyan'ı başka kim öldürebilirdi ki?

Demek ki ne burada kalabilirdim, ne de evime dönebilirdim. Polisin, özellikle de Rob'un, beni bu dehşet olaylarının tanığı olarak korumaya çalışacaklarını biliyordum. Ama Örümceğin çok gaddar ve çok kararlı bir katil olduğundan da emindim. Gaddardan da öte. Çıyan'ın hali geldi gözümün önüne, Elleri arkasında bağlanmış, kendisini öldürene yalvaran yüz ifadesi! Edwards gibi akli karışık, miyop bir ihtiyarın gırtlığını tören hançeriyle kesmek! Bence Örümcek, öldürmekten zevk alan biriydi. İşyerimi biliyordu, evimi de kolayca bulabilirdi. Tek başına çalıştığını pek sanmıyordum, ama öyle bile olsa, polis beni ebediyen koruyamazdı. Bu durumda, ortada gidilecek bir tek yer kalıyordu. Kendimi bu arap saçından kurtarmaya yetecek kadar bilgiyi ancak bir tek yerde toplayabilirdim. Kaldırırma fırladım, bir taksinin daha yolunu kestim. Belki de sonunda New Yorklu gibi görünmeye başlıyordum.

"Havaalanı," dedim "JFK." Soluk soluğaydım. "Gidebildiğiniz kadar hızlı lütfen," diye ekledim.

Oraya varınca kalkan uçaklara göz atıp kontuara yaklaştım. "Mexico City. İlk kalkan uçağa yer istiyorum," dedim. Eski sevgililer ne güne duruyordu? Kriz durumunda da aranamayacaklarsa, ne işe yararlardı?

85

ALTI

Eğer kolay iş görmenin yollarını bilen bir tek kişi varsa, ister polis olsun, ister başkaları olsun, herkese nasıl ulaşılacağını en iyi bilen birini aramak gerekiyorsa, eski aşkım, Meksikalı arkeolog Lucas May'den iyisi asla bulunamazdı. Artık ona Milletvekili Lucas May demek daha doğru olacaktı tabii.

Ona bir telefon etmek, benimle Museo Nacional de Antropologia e Historia'da buluşmaya razı etmeye yetti. Birlikteyken Mexico City'ye geldikçe sık sık uğradığımız bir yerdi. Sergileri gezer, sonra binanın çevresindeki parkta kendimize yiyecek bir şeyler bulurduk.

Çok şık avluyu geçip Maya bölümüne geldim, gerçek bir turist gibi sergilenen eserleri dolaşmaya başladım. Onun geldiğini hemen hissettim. Gerçekten şaşılacak bir şeydi. Bir zamanlar birbirine bizim kadar yakın olan insanların bunu nasıl becerebildiğine şaşmak gerekirdi.

"Merhaba," diyerek döndüm.

Çok farklı görünüyordu. Yaklaşık iki yıldır görmemiştim onu. Yani o beni terk ettiğinden beri. Bunun başka bir ifade biçimi yoktu. Kafasını politikaya takmıştı. Meksika meclisine seçilmek istiyordu. Ondan önce arkeologdu. Saçları modaya uyamayacak kadar uzun, giysileri her zaman blucin ve tişörttü. Çizmeden başka pek bir şey giymezdi. Şimdi üstünde gri ince kumaştan bir takım vardı. Beyaz gömlek, grilli gümüşlü kravat". Saçları kısa kesilmişti. Çok ciddi havalıydı. Hemen hemen zenginmiş gibiydi. Benim tanıdığım günlere göre belki biraz daha kiloluymuştu. Kolumdan tuttu, beni müzeden dışarıya, parka götürdü.

"Başım biraz dertte, Lucas," dedim.

87

LYN HAMILTON

"Biliyorum," dedi. "Aradılar bile."

"Kim?"

"Kanada mercileri. Çavuş Robert bilmemne diye biri."

"Luczka," dedim. Başıyla evetledi.

"Ben daha buraya varamadan nasıl buldular beni?"

"Onu söylemedi. Bileti kredi kartıyla mı aldın?" Başımı evet der gibi salladım. "Kötü bir fikir," dedi.

"Evet ama nakit darlığı diye küçük bir problemim vardı. Biliyorum, yemek ısmarlama sırası bende, ama az parayla yaşamak zorundayım ... yani kaçakken." Uzaklaştı, standların birinden bana enchilada alıp geldi.

"Anlat bana," dedi.

Çantamdan küçük altın adamı çıkarıp ona uzattım.

Ona dikkatle baktı. "Tuhaf," dedi sonunda. Ben ona bakıyordum. Bu işin tuhaf bir yanı varsa, doğrusu duymak hoşuma giderdi.

"Bunların olabilmesi tuhaf," dedi yine. "Bu konularla ilgili hiçbir şey bilmezdim. İki hafta önce öğrendim. Bir arkeoloji bülteninde okudum. Sonra bir iki gün önce eski bir arkeolog dostum da aynı konudan söz etti."

Yüzüne baktı. "Kulak süsü. Moche herhalde," dedi. Objeye yine baktı. "Gerçek Moche yani."

"Tahmin etmiştim," dedim.

"Bunlar besbelli karaborsada çok para ediyor. Arkadaşımın dediğine göre buna benzer bir çift küpe, geçenlerde Asya'da 150.000 dolara satılmış." Sonra ekledi. "Moche eserlerini Peru dışına çıkarmak yasak."

"Onu da öğrendim. Ama besbelli birileri çıkarmış. Belki başarılı olabilmemiş değiller. Sonunda içinde ıvır zıvır bulunan bir kutuda, müzayedeye çıktı. Demek ki biri Peru'dan çıkarmış onu." Olup bitenleri baştan sona anlattım. "Seni kötü duruma düşürecek hiçbir şey yapmak istemem, Lucas. Artık önemli bir insansın. Ama bana

88

MOCHE SAVAŞÇISI

yeni bir kimlik gerek ve Peru'ya da girebilmem gerek. Küçük Moc-he adamı gerisingeri Peru'ya götürüleceğim ve bu işi baştan sona çözeceğim. Kendimi bu keşmekeşten kurtarmanın başka bir yolu gelmiyor aklıma."

Lucas sessizce oturuyor, gözleri uzaklara bakıyordu. Ona baktığımda, içimde müthiş bir pişmanlık hissettim. Saçlarında çok daha fazla beyaz vardı. Öyle yorgun görünüyordu ki! Enikonu hayal kırılığında uğramıştı belki de. Çok dürüst bir insanın, dürüstlük şöhretinden yoksun bir ülkede sorumluluk üstlenme

çabaları, diye düşündüm. İçimden uzanıp ona dokunmak, saçlarını okşamak, her şeyin yoluna gireceğini söylemek geliyordu. Yucatan yerlilerinin hakları konusunda her zaman öyle hırsla savaşıyor ki! Hatta ilk tanıştığımızda Merida dışındaki ormanlarda operasyonlar yapan yerel bir gerilla gurubunun üyesi olduğundan hemen hemen emindim. Ama sonra onu, politikaya yönelmeye razı etmişlerdi. Seçimlerde seçil, halkın için o yolla savaş, demişlerdi. Hiçbir şeyi yarım yapmaya razı olmayan bir insandı. Bana gelip, bir yandan bunlarla uğraşırken bir yandan ilişkimizi sürdürmeyeceğini söylemişti. Hayatından feda edip çıkardığı şey ben olmuşum.

Kararsız bir sesle, "Belki de bu iş senin umduğun kadar iyi gitmiyor," dedim. "Yani politikacılık hayatı, demek istiyorum."

Yüzüme baktı, tekrar başını çevirdi. Gözleri ağaçların üst dallarındaydı. Konuştuğunda sesi ruhsuzdu. "Belki de haklısın," dedi. "Pek çok dost edindiğim söylenemez, o kesin. Özellikle bazen gördüğüm şeyler ..." Sesi sönüp kayboldu. Artık kurcalamadım. Lucas bir şeyi anlatacaksa, kendi istediği zaman anlatırdı. Bunu kabullenmeyi çoktan öğrenmişim.

Sonunda, "Bana gizli hayatımı sormama konusunda her zaman çok dikkatli davrandın," dedi. "Ama zaman zaman biraz direniş gösterdiğimi herhalde anlamışsındır."

Sessizce bekledim.

"Sormadığın için gerçekten minnet duyuyorum. İlişkimiz bitti dediğim zaman da benimle tartışmaya kalkmadın. Buna pişman olacağını hayal edip kendimi kandırdım."

89

LYN HAMILTON

"Kendini kandırmadın," dedim. Aslında o işe gerçekten çok üzülmişim.

"Mesele şu ki, benim o sıralar yaptığım türden işler yapan birinin bir plânı olmak zorunda. Bir kaçış plânı. Anlıyorsundur."

"Lucas," dedim. "Sen artık politika hayatındasın. Seni zora sokacak hiçbir şey yapmanı istemiyorum."

Güldü. Ama içinde neşeden eser olmayan bir gülüştü bu. "Zora düşürmek mi? Sandıktan çıkmış bazı meslekdaşlarımın neler yaptığını göre göre mi? Birinin polisten kaçmasına yardımcı olmak, çok küçük bir yaramazlık sayılır, inan bana." Sesi acı çıkıyordu.

Cebinden eski bir gümüş para çıkardı, "Al bunu," dedi. "Taksi parasını da vereceğim sana. Şu adrese git." Bir kâğıt parçasına bir şeyler karalıyordu. "Birinci kattaki dairenin zilini çal. Orada yaşlı bir kadın bulacaksın. Ona madeni parayı göster. O sana yardım edecek. Sana ne derse yap. Verdiği fikirden hoşlanmasan bile, tamam mı? Birkaç gün sürer, ama Peru'ya gitmeyi gerçekten istiyorsan, seni oraya yollamayı başarırız."

"Biliyorum, biraz fazlaya kaçıyorum ama, beni Campina Vieja denilen yere mümkün olduğu kadar yaklaştırabilir misin?" diye sordum.

Biraz gülümsemeyi başardı. "Elimden geleni yaparım," dedi.

Ayağa kalktı. Gitme zamanıydı. Beni sokağa çıkarıp bir taksi durağına götürdü, adresi şoföre söyledi. Ben arabaya bindim. Lu-cas'ın karamsarlığı biraz açılır gibi oldu. Arka pencereden uzanıp dudağıma sevecen bir öpücük kondurdu.

Yorgun yorgun gülümseyerek, "Bu politika hikâyesi işlemezse ben de Meksika'dan çabucak ayrılmak zorunda kalabilirim," dedi. "Duyduğuma göre Kanada iyi bir yermiş. Ama vatandaşlığa geçmek zor. Benimle evlenecek tatlı bir Kanadalı kadın tanıyor musun?"

"Belki," dedim. Taksi yola koyuldu. Arkama bakmadım. Moira bundan pek hoşlanacaktı.

90

MOCHE SAVAŞÇISI

Yaşlı kadının oturduğu dairenin minik arka odasında dört gün dört gece geçirdim. Bina dıştan, kentnin diğer binalarına benziyordu. Dış cephenin rengi solmuş, boyası yer yer soyuluyordu. Verilen talimata uyararak kadına madeni parayı verdim. Kadın paraya ve bana büyük bir dikkatle bakıp ikimizi de inceledikten sonra, beni üç kat yukarıya çıkardı. İki büküm vücudunu her basamakta zorlukla yukarı çekiyor, trabzanlara çok abanıyordu.

Oda küçük ama yeterliydi. Ufak bir yatak, bir masayla sandalye, ufak bir lâmba, tavanda da bir vantilatör. Günün sıcaklığı girmesin diye panjurlar kapatılmıştı. Odada duş da vardı. Buna sevindim. Yaşlı kadın benimle hiç konuşmadı. Konuşamadığı için mi, konuşmak istemediği için mi, anlayamadım. Ama rahat etmemi sağladı. Odaya düzenli olarak tepsi içinde yiyecek geliyordu. Taze tortilla-lar, yumurtalar, peynirler, bazen de biraz şarap ya da bira.

Geceleri, küçük lâmba yanmadan önce geliyor, panjurların önündeki ağır perdeleri kapatıyordu. Burada olduğumu kimselerin bilmemesi gerekiyordu. Ben ışığı söndürdükten sonra perdeleri açıp yatağıma uzanıyor,

panjur aralarından gökteki pembeliği seyrediyordum. O pembelik herhalde bir cantina'nın neon ışıklarından kaynaklanıyordu. Müziğin, çanak tabağın, gülüşmelerin sesi çok geç saatlere kadar kesilmiyordu çünkü.

Günlerle geceler birbirine karışıyordu. Gündüzleri, panjurlara vuran güneş ışığından, geceleri pembe göklerden anlıyordum. Zamanın çoğunu uyuyarak geçiriyordum. Günlerdir ilk defa kendimi güvende hissetmekteydim. Burada beni polisin de, Örumceğin de bulamayacağına inanmıştım. Ama bazen kötü rüyalar görüyordum. Edmund Edwards'la Çıyan'ın korkunç görüntüleri uykumun kenarlarında gezinip duruyordu. Bazen rüyalarım kupkuru çöller giriyordu. Bembeyaz iskeletler, kararmış otsu bitkiler, o kadar. Görünürlerde canlı hiçbir şey yoktu.

İkinci gün bir adam beni görmeye geldi. Yatağın kenanna otur-mamı söyledi, masayla öbür sandalyeyi önüme çekti, karşıma oturdu. Küçük lâmbayı yüzüme çevirdi, bana dikkatle baktı, başımı bir ° Van^ bir bu yana çevirdi. Beni ayağa kaldırıp yürüttü. Sonra kal-P gitti. Geldiği kadar sessizce ayrıldı yanımdan.

91

LYN HAMILTON

Ertesi gece yanında bir başkasıyla geldi. İkinci adam yaşlı ve iki büklümdü. Şapkası onu dikkat çekmez biri haline getiriyordu. Köşeye geçti, ışığın uzağında durdu. İlk adam yine masayla sandalyeyi çekti, ama sonra benim el çantamı aldı, içindekileri masanın üzerine boşalttı.

Çantamdaki her şeyi bir bir inceledi. Her şeyi! Cüzdanımı alıp boşalttı, ABD paralarını aldı, özenle iki kümeye ayırdı. Yarısını bana doğru itti, diğer yarısını kendi cebine soktu. "Kredi kartları," dedi, alıp hepsini tek tek kesti. "Pasaport." "Sürücü belgesi." Bunları kesmedi. Dikkatle kendi cebine yerleştirdi.

Dördüncü gece yine arkadaşıyla birlikte geldi. Ama bu sefer artık onu tanıdığım için, karanlık köşeye doğru gülümsedim. İlk adam bana bir kutu saç boyası uzattı, banyoya girip onu kullanmamı işaret etti. Birkaç dakika içinde, çilek sarısı saçlarım kumrala dönüşmüştü. Aynadaki yabancıya öylece baktım.

Bana bir ABD pasaportu uzattı. Pasaporttaki resim, aynadaki yabancıya bir hayli benziyordu. Bir sürücü belgem vardı. Kan-sas'tan. Meksika turistlerinin çıkış vizesi için doldurması gereken form, doldurulmuş, hazırды.

Bir cüzdan dolusu para, ama tanımadığım paralar verildi. Peru sole'leri. Kredi kartı gelmedi.

Birdenbire köşedeki adam pañosunu üstünden attı. Lucas'dı. "Sana dostun olan bir polisten mesaj var," dedi. "Fena adam sayılmaz doğrusu ... Yani bir polis için ..." Yüzüme baktı.

"Dedi ki, eğer seninle konuşursam (ben de ona, çok şaşarım, dedim) eve gelmeni söylemem gerekiyormuş. Olayları düzeltmek için elinden geleni yapacakmış. Ayrıca Alex konusu da iyi olacak dedi.

"Seni eve de yollayabiliriz, biliyorsun. Güneye yollamak yerine kuzeye yollarız."

"Sanmıyorum," dedim. "Buraya kadar geldim. Sanırım sonuna kadar da gitmem gerek."

92

MOCHI SAVAŞÇISI

"Demek bunu yapmakta hâlâ kararlısın." İcini çekti. Başka ne yapabileceğimi bilemiyordum, ona da söyledim. Ama söylerken içimde bir kuşku da vardı. Lucas bana mühürlü bir zarf verdi. "Bunu açma," dedi. "Üstünde adı yazılı kimseye, açmadan ver. Bir tanıtma mektubu olarak görev yapacak."

"O kişiyi nerede bulacağım?" diye sordum.

"Sen talimatı uygula," dedi. "Bilmen gerekenleri, bilmen gereken zamanda öğreneceksin. Seni Moche diyarına sokacağız. Ondan sonra artık kendi basmasın. Bunu yapabilecek misin?"

"Sanırım," dedim. "Moira'ya nerede olduğumu söylemenin bir yolunu bulabilir misin? Başka kimseye duyurmadan yani."

"Evet," dedi. "Yaparım."

"Dikkatli ol," dedim.

"Sanırım onu söylemek bana düşüyor." Beni kucakladı, pelerinini tekrar üstüne çekti, merdivenin karanlığında gözden kayboldu. İçimde ou bir daha hiç göremeyecekmişim gibi bir duygu vardı.

Ertesi sabah yaşlı kadın bana hazırlanmış bir bavul uzattı. Eskiydi, her yanında yolculuk etiketleri göze çarpıyordu. Sonra biri beni arabayla havaalanına götürdü. Belli bir havayolunun belli bir kon-tuarına gidip Antonieta diye birini sormamı söylediler. O da bana bir paket verdi. İçinde Lima'ya kalkan ilk uçağa bilet de vardı.

Yola çıkmadan hemen önce Clive'in dükkânını ödemeli aradım. Herhalde akıllarına gelse bile, oranın en son arayacağım yer olduğuna karar verirlerdi. İz sürseler, onlar bir şey öğrenene kadar ben çoktan buradan gitmiş olacaktım. Clive'a on dakika sonra tekrar arayacağımı, hemen sokağın ilerisine, Moira'nın dükkânına gidip onu telefona çağırmasını söyledim. Bu seferlik, dediğimi yaptı.

Moira hiç vakit kaybetmedi. "Lucas'dan haber aldım," dedi.

Senin de telefon etmenin bir yolunu bulacağını biliyordum.

Rob'dan şu ana kadar öğrenebildiklerim şöyle.- Depondaki cesedin adı Ramon Cervantes. Sehor Cervantes devlet memuruymuş.
03

LYN HAMILTON

Gümrükte çalışıyormuş. Tam tahmin ettiğin gibi. Karısı ve üç çocuğuyla Callao'da oturuyormuş." "O neresi?" dedim.

"Lima'nın banliyösü, sanıyorum. Bildiğim o kadar."

"Güzel," dedim. "Alex nasıl?"

"Daha iyi. Yoğun bakımdan çıktı, ama o gece neler olduğunu hâlâ hatırlayamıyor. Taburcu etmediler. Testler yapıyorlar. Sanırım doktorlar onu iyileştireceklerinden eminler."

"Ya polis? Hâlâ Alex'i soruşturuyorlar mı?"

"Hem Alex'i, hem de artık seni," diye cevap verdi. Ardından, "Lewis denen o korkunç adama bu soruşturmadan el çektirtmeye uğraşıyorum," diye ekledi.

"Seni sinir ettiği anda belâsını bulacağını tahmin etmiştim, Mo-ira. Ama bunu hangi yolla yapmaya çalışıyorsun?"

"Rob kanalıyla. Neler yapması gerektiğini söyledim ona."

"Bunu nasıl yaptın?"

"Senin kaybolmandan onu şahsen sorumlu tutacağımı söyledim. Sana ya da Alex'e bir şey olursa, onun kendi başına patlayacağını ekledim. Tabii işin püf noktası da benim ikinci adım."

Güldüm, ama hemen ardından, yapmam gereken şeyler gözümde büyüyüverdi.

"Benden bir süre haber alamayabilirsin, Moira," dedim. "Bu iş beni nereleye götürecektir, bilemiyorum."

"Farkındayım. Ama bir ara sesini duyayım." Hızlı hızlı konuşuyordu. Herhalde insanın en başarılı güzellik salonuna sahip olması, vicık vicık bir duygusallıkla sağlanamazdı.

Sonra gümrükten geçtim. Yo, ben değil, Rebecca MacCrimson geçti gümrükten. Ondan sonra da uçağa bindim.

94

YEDİ

Carla Montoya Cervantes merdivenlerin tepesindeki karanlık odada oturuyordu. Işık girmesin diye panjurlar kapalıydı. Kadının yüzü ağlamaktan şişmişti. Kendine göre güzel bir kadındı. Hafif tombulluğu cinselliğini simgeler gibiydi. Güneşten hep koruduğu beyaz teninde saçlarıyla gözleri kara karaydı. Beyaz tenin güzel olduğuna inanan kadınlardanandı çünkü. Gonca gibi dudakları genellikle toplu durur, ancak kızdığı, gözleri kısıldığı zaman o dudaklar inceler, ağzı çizgi gibi görünürdü.

Şu anda da kızgındı. Ne kadar silik bir adamdı bu Ramon. İçinde hırs yoktu. Kendini daha iyi yerlere yükseltmeye çalışmıyordu. Zaten yaşı da karısına göre çok büyüktü. Daha enerji dolu biri gerekirdi Carla'ya. Babası ona Ramon'la evlenme, demişti. Ramon'un hiçbir zaman adam olamayacağını söylemişti. Sen daha iyisine lâıksın demişti. Ama Ramon tapıyordu ona. Ne isterse yapıyordu. Üç bebeğin birincisi yolda olduğuna göre, başka ne yapabilirdi ki zaten? Kendisi direnmeseydi, üçten de fazla olurdu. Bereket versin Ramon'u salonda uyumaya mahkûm etmişti sonunda. İyi ki kızkar-deşi çocukları birkaç günlüğüne kendi evine götürmüştü. Öyle gürültücü, öyle çok şey isteyen çocuklardı ki! Oysa Carla'nın düşünmek için zamana ihtiyacı vardı.

Ne yapacaktı? Sonu da silik gelmişti Ramon'un. Onu üç çocukla, çaresiz durumda bırakmıştı. Ramon'un kardeşi Jorge vardı tabii. Carla onunla evlenebilirdi. Ama neye yarardı ki? Belki onda biraz daha hırs, biraz daha ihtiras vardı, ama modern yüzyıla o da uymuyordu. Ramon'un son zamanlarda erkek kardeşini Carla'yla yakalaması çok kötü olmuştu. Çok çok kötü olmuştu. Ama yine de ... o kadar uzak yerlere neden kaçmıştı ki ... Ne için? Zararsız bir şeydi ne de olsa.

95

LYN HAMILTON

Babası haklıydı. Carla bu dehlizden daha iyi yerlere lâıktı. Aşağıdan gelen yemek kokularının her yana sindiği, kötü mobilyalarda dolu bu yerde, bu saçlarla, bu giysilerle, bu kirli havayla yaşamak ona göre değildi. Miraflores'da ya da San Isidro'da yaşamalıydı o. Belki sefaretlerin olduğu yerde. Ön bahçesinde güller olan küçük bir evde. Pembe, diye düşündü. Pembe güller. Ev tertemiz, beyaz ve serin, pencerelerde beyaz demirler, çitlere tırmanmış bitkiler. Trujillo'nun güzel evleri gibi. Büyüdüğü mahalle. Çocuklara da bir dadı.

Ee, jorge değilse, o zaman kim, ya da ne? Bir şeyler düşünmek zorundaydı. Hem de çabucak. Ev sahibi Sefior Vargas, Carla'ya pek hayran olmasına rağmen, orada kira vermeden uzun süre kalmasını istemezdi. İş adamıydı çünkü. Uğradığında ona kapıyı açmasa daha iyi ederdi. Ramon'u şu anda eline geçirse öldürebilirdi.

Zaten ölmüş olmasa, kesinlikle öldürürdü. Paraları alıp Kanada'ya uçmak! Carla'nın parasıydı o paralar. Ramon kendi kendine o düzenlemeleri asla beceremezdi. Tam işler yoluna girerken paraları almış, daha çok para getireceğine söz vererek çekip gitmişti. Cesedin vatana getirilmesinin parasını nasıl ödeyecekti Carla şimdi? Belki de orada bırakırdı onu. Siyahlar da giymeyecekti zaten. Siyah yakışmıyordu ona. O daha güzel şeylere lâıktı. Babası öyle söylemişti.

İçini çekti. Bir tek cevabı vardı bunların. Gidip 'Adam'la konuşmalıydı. Sevmiyordu onu. Korkunç bir yanı vardı 'Adam'ın. Ama başka çare var mıydı? Ne de olsa, borçlu sayılırdı 'Adam' ona, değil mi? Carla valıvarıp yakarmasa, Ramon hiçbir zaman 'Adam'ın o küçük derdine yardımcı olmaya razı olmayacaktı. Evet, cevabı bulmuştu. Gidip 'Adam'ı görecek.

Herhalde güneş zaman zaman Lima'yı da aydınlatıyordu. Ama ben hiç görmedim. Yılın dokuz ayı boyunca kenti battaniye gibi örten bir sis-kurum karışımı vardı. Sis denizden geliyor, garua da milyonlarca arabadan ve fabrikalardan yükseliyordu. İslak, pürüzlü bir grilik. İnsanın boğazını, ciğerlerini ve gözlerini yakan, ruhuna bile sızan bir kötülük.

96

MOCHE SAVAŞÇISI

Lima'da ayrıca bir de kuşatma altında kent imajı vardı, ya da bana öyle geliyordu. Her binanın, her otoparkın en az bir koruma görevlisi vardı, bunların bazıları da silâhlıydı. Restoranlarda müşteriler yemek yerken, arabalarına göz kulak olan adamlar bulunuyordu. Azıcık hali vakti yerinde görünen evlerin bile yirmi dört saat nöbet bekleyen sivil koruyucuları vardı. Çocuklar okula gidip gelirken yanlarında yine muhafızlar oluyordu.

Korkulacak şeyler de yok değildi. Teröristler örneğin! Uluslararası şöhrete erişmiş olanları vardı burada. Sendero Luminoso vardı, Işıltılı Yok vardı, İnka lideri Tupac Amaru'nun adını almış bir tane daha vardı. İkide bir bombalar patlıyor, rehineler almıyor, daha başka terör eylemleri yapılıyordu. Ama belki teröristlerden de korkunç olanı, yoksul ve işsiz oldukları için evlerinden barklarından çıkıp büyük kentlere, daha iyi bir hayat bulmaya gelen, ama gelince daha da beter duruma düşen, kent dışındaki gecekondu mahallelerinde, susuz, kanalizasyonsuz, elektriksiz evlerde oturmak zorunda kalan milyonlardı. Limalılar belki de bu nedenle kentlerini ve binalarını en şaşırtıcı renklere boyamış, o griliği yok etmek istemişlerdi. Sienna, yanık amber, kobalt, ultramarin, türlü dondurma renkleri, açık fıstık rengi, krem gibi şeftali, Fransız vanilyası, sütlü kahve

...

Her Peru kentinde bir merkezî meydan olurdu. Lima da bunun dışında değildi. Bu meydanların hepsinin de adı Plaza de Armas'dı. Lima'daki plaza pırl pırl sarıydı. Rengi tek bozan, valinin gri taştan sarayıyla, meydan çevresindeki binaların pencerelerinde göze çarpan oymalı ahşap kasalardı. Her Plaza de Armas gibi burası da arı kovanı gibiydi. Her taraf ambulantes'lerle doluydu. Bunlar gecekondu semtlerinden gelmiş, kaldırımında şeker ve içecek satanlardı. Kiminin elinde hesap makineleri ve desteyle paralar vardı. Bunlar döviz bozuyordu. Okullu kızlar kıkırdaşarak basküllere çıkıp tartılıyor, karşılığında küçük bir para ödüyordu. Çöpçüler tepeden tırnağa turuncular içindeydi. Süpürgelerini hep tempolu sallıyorlar, hiç tempoyu bozmazlardı. Kent hayatının her günü telaşı işte.

Bir zamanlar meydanın ortasında, Francisco Pizarro'nun at üstünde, kocaman bir heykeli dururdu. İspanya kıtanın daha kuzeyindeki topraklardan gelenlerle bile, altına ve imparatorluk gücüne

97

LYN HAMILTON

olan açlığını doyuramadığı için, Francisco Pizarro'yı yollamış, ona İnka İmparatorluğunu çökertmesini emretmiş, böylelikle Pizarro da Plaza de Armas'daki şeref mevkiini kazanmıştı. Atasözlerinin dediği gibi, dünyalık onurlar geçiciydi. Pizarro'nun atının arkası, meydandaki katedrale dönüktü. Kilise bunu hiç komik bulmamış, Pizarro'yla atını biraz ilerdeki küçük meydana sürmüş, oraya dikmişti. Şimdi artık Güney Amerika fatihinin adını taşıyan da, atının gerisini seyreden de, o meydandaki bir bina ve o binanın alt katındaki cafede oturan müşterilerdi.

Ben de o cafedeydim. İşe girme başvurumla ilgili mülakattaydım. İnanılmaz gibi geliyordu ama doğrudu. Stephen Neal adında bir arkeologla buluşacaktım. Lucas'ın eski sınıf arkadaşlarından-dı. Telefonda biraz konuşmuş, buluşmayı kararlaştırmıştık. Sesi sevimli gelmişti, ama kendisinin neye benzediği konusunda zerre kadar fikrim yoktu. Birbirimizi kolay bulabilmemiz için bana saçlarının (geri kalan saçlarının!) sarı olduğunu, bir de sakalı olduğunu söylemişti. Ben de ona tam sarışın olduğumu söyleyecekken aklım başıma gelmiş, "Kumralım," demiştim. "Saçlarım kumral." Anlaşılan bir başkası olmak, aslında insanın çok dikkatli davranmasını gerektiriyordu. Rebecca MacCrimmon kim acaba, dedim kendi kendime. Öyle biri var mıydı gerçekten? Varsa, bana benziyor muydu? Ya da en azından, Plaza San Martin'deki eski ama temiz otelin banyo aynasında gördüğüm o kumral saçlı, solgun tenli insana benziyor muydu? Gerçek bir kişiye, hâlâ sağ

miydi? Pasaportuyla sürücü belgesi benimkiler gibi alınmış ya da Meksika'nın bir yerlerinde kayıp mı olmuştu? Sonra başka işlerde mi kullanılmıştı? Yoksa ölmüş de, kimliği bana mı transfer olmuştu? Maceralara pek yabancı sayılmazdım ama, daha önce hiç böyle bir durumla karşılaşmamıştım. Kendi adım kadar temel, son derece kişisel bir şeyden, hiç kopup ayrı düşmemiştim.

Tarif edemeyeceğim kadar sersemletici bir durumdu. Ama bir bakıma, garip şekilde özgürleştirici bir şeydi. Rebecca'nın ödemesi gereken faturaları falan yoktu. Katılması gereken toplantıları yoktu. Daha da önemlisi, hakkında hâlâ karmaşık duygular beslediği, kendi karşı kaldırımında dükkân açacak kadar tatsız huylu bir eski kocası da yoktu. Yavaş yavaş iflasa yaklaşıyor değildi. En iyisi de,

98

MOCHE SAVAŞÇISI

ne onu, ne de arkadaşlarını, cinayet dâvası nedeniyle kovuşturmuyorlardı, ayrıca peşinde soğuk kanlı bir katil de yoktu.

Beri yandan bu işin kendine göre tehlikeleri de vardı. Havayolu görevlisine bavulumu kendi kendime hazırladığımı, onu hiç gözümünden ayırmadığımı söylemişim. Bu düpedüz yalandı, ayrıca Lucas'la arkadaşlarının dürüstlüğü üzerine oynanan büyük bir kumardı. Ya güvenlik görevlilerinden biri, bavuldaki eşyaları tarif etmemi isterse? Orada ne olduğundan hiç haberim yoktu. Meksika'dan çıkarken de, Peru'ya girerken de, gümrükte epey heyecanlandım. Hayatımla ilgili, masum görünen bir soru sorup yakalayabilirler miydi beni? Giysilerim bile beni ele verebilirdi. Aslında blucin de, gömlek de üstüme iyi olmuştu tabii.

Uçakta oturur oturmaz gözlerimi sınımsız yumdum, ellerim koltuğun kollarına sarıldı, aklımdan tekrar tekrar sihirli mantra'mı, yeni adımları, doğum tarihim, nerede oturduğumu tekrarlayıp durdum. Bir şey yiyemeyecek kadar heyecanlı olduğum için uyuyor taklidi yaptım. Yanımdakiyle konuşmak da istemiyordum, çünkü bir şekilde kendimi ele veririm diye korkuyordum. Uçak Lima'ya doğru alçalırken hostes koluma dokundu, bana Sefiora MacCrimmon diye seslendi, elime bir zarf tutuşturdu. O anda yüreğim ağzıma geldi.

Ama çok geçmeden oteldeki küçük odama vardım. Tertemiz, derli toplu, ama eskiceydi. Yatağın çevresinden dolaşip orada açılmadan bekleyen bavula baktım. Başka birinin kaybolan bavulu bana getirilmiş gibi. İçinde yeni ben vardım. Bir blucin daha, iki haki bermuda şortu, akua ve pembe desenli bir Hint koton etek, onunla giyilecek türkuaz bir Hint koton bluz, ince bir koton kazak, bir ince anorak, birkaç da tişört. Rahat birkaç takım koton çamaşır, çoraplar, gecelik olarak da giyilebilecek uzunca bir tişört, bir çift sandalet, koşu pabuçları ve iş çizmeleri. Pabuçlarla çizmelere tedirgin bakışlarla baktım. Benim tecrübelerime göre ayakkabılar üç türlü olurdu: birinci tür hemen hemen rahat, ikincisi rahatsız, üçüncüsü «e işkence. Evimdeki ayakkabı koleksiyonu, Imelda Markos'a bile Parmak ısırtırdı. Hep o rahat pabuçları aramış durmuştum. Sandaletlerle koşu pabuçlarını denedim. İkisinin de 'hemen hemen rahat'

99

LYN HAMILTON

sınıftan olduğunu görünce içim rahatladı. Çizmeleri daha sonra denemeye karar verdim.

Rebecca MacCrimmon benden biraz daha yaşlıydı. Kırk beş yaşında gözüküyordu. Zaten son zamanlarda başımdan geçenleri düşününce, olduğumdan daha yaşlı görünmek benim için herhalde dert olmazdı. Herhalde ruhu biraz hipi olmalı, diye karar verdim. Altmışların nesli. Neslimizin çoğunluğu gibi açgözlülüğe ve ben merkezliliğe teslim olmamış biri. Tişörtleri çeşitli teorileri destekleyen türdendi. Birincisi herkesi, yağmur ormanlarını kurtarmaya çağırıyordu. Bir başkası, arkeologları aşta daha iyi olmaya davet ediyordu (bu gülümsememe yol açtı). Üçüncüsü balinaların kurtarılmasını istiyordu. Balinalarını havaya kaldırıp üstüme tuttum. İlk iş olarak kendime yeni bir gömlek almalıydım. Benim cüsem-de birinin balinalı tişört giymemesi gerektiği kanısındaydım.

Para önemliydi tabii. Sokaklara fırlayıp gardrobumu yenileyemezdim. Biraz param vardı ama ancak 400 dolar kadar ederdi. Kredi kartlarım hiç yoktu. Onların yokluğunu çok yoğun biçimde hissediyordum. Kredi kartları benim güvenlik battaniyem olmuş, diye düşündüm. Para konusunda çok dikkatli olmak zorundaydım, o kesindi. Ama yeni gömleği yine de alacaktım ... Çünkü görünüşe göre, kendime iş buluyordum.

Uçakta bana verilen mektup, Peru'nun kuzeyinde bir yerlerdeki arkeolojik kazıda çalışma başvurumun ciddi biçimde düşünülmekte olduğunu, Lima'ya geldiğim zaman proje eş-başkanı Doktor Stephen Neal ile görüşmem gerektiğini söylüyordu. Kazanan aday ben olursam 28 Ağustos'ta göreve başlayacaktım. Yani iki gün sonra. Lojman ve yemeklerim karşılanacaktı. Ama ne yazık ki ufak bir maaş verecek kadar bile fon yoktu. Buna karşılık, diğer eş-başkan Doktor Hilda Schwengen gibi biriyle çalışma onurunu kazanacaktım. Mektubun dibine eklenen notta da, başarılı adayın Lima'dan kazı yerine ulaşımının da karşılanacağı belirtilmişti.

Cafede oturup gelecekteki patronumu beklerken bir iki dakika boyunca oradan geçen üniformalı okul çocukları gurubunu seyrettim. Kırmızı ceketleri, lacivert pantolonları vardı. Öğretmenleri on-

MOCHE SAVAŞÇISI

lan meydana doğru götürüyordu. "Bayan MacCrimmon mu acaba?" dedi bir ses. Neredeyse hayır, değil diyecektim.

Stephen Neal'i ilk bakışta sevdim. İri ve berduş bir hali vardı. Tokalaşması sıcaktı. Yüzü dost canlısı, açık ifadeliydi, gülerken gözlerinin uçları kırışıyordu. Pek de sık gülüyordu.

"Bira?" diye sordu otururken. Ben başımı evet, olur anlamında eğince garsona, "Dos cervezas, por favor," dedi. Ardından, "Pilsen Trujillo," diye ekledi.

"Ee, Lima'yı şimdilik nasıl buldunuz?" dedi bana. "Lucas nasıl? Duyduğuma göre politikaya atılmış. Sanırım arkeoloji zaman zaman politikleşen bir dal." Güldü.

"Lucas da, Lima da iyi," dedim, Lucas'ın iletmemi istediği mektubu çıkarıp ona uzattım. O okurken bekledim. Söz verdiğim için bakmamıştım mektupta neler yazılı olduğuna. Ama okurken bir noktada Neal'in kaşlarının havaya kalktığını görünce çok meraklandım.

Birasını bardağına dikkatle doldururken, "Peki," dedi. "Şimdi işi konuşalım."

İşte en çok korktuğum an gelmişti. Lucas sözünün eri çıkmıştı doğrusu. Beni Peru'ya sokmuş, Moche diyanna gidecek yolu da açmıştı. Gerisi bana kalıyordu. Ama ilk sorunun ne olacağını çok iyi biliyordum. Arkeoloji ya da antropoloji lisansımı hangi seçkin eğitim kurumundan aldığım sorulacaktı. Ben İngiliz dilinden mezundum. İkinci soru da besbelli, kuzey Peru kıyılarındaki eski uygarlıklarla ilgili neler bildiğinizi bana anlatın, biçiminde bir şey olacaktı.

Ne yazık ki benim arkeoloji tecrübem, bazı sıcak öğle sonralarında Lucas'ın çalıştığı kazılara gidip konuk olarak dolaşmaktan ibaretti. İşe yardım etmeme izin verirdi. Onun nezareti altında biraz çalışırdım. Ama kimse bana arkeolog diyemezdi.

İkinci konuya gelince, daha iki hafta öncesine kadar Peru'daki es-to kültürlere pek az ilgi göstermişim, o ilgi de birkaç yıl önce Meksika ve Orta Amerika'daki Mayalarla ilgili çalışmalarımı etkilediği ka-aardı. İş görüşmemin sabahında, pek işe yaramayacağını bile bile Li-

101

LYN HAMILTON

mada koşturup durmuş, bir müzeden bir müzeye, her yanı dolaşmaya çalışmıştım. Biriktirdiğim bilgilere göre Peru'nun kuzeyindeki kıyı çölünde, İnkalardan ve İspanyolların gelmesinden önce birkaç kültür daha yaşamıştı. Bunlar arasında Chancay, Chimu, Chavin, Moche ve Lambayegue'ler vardı. Ama bana göre içlerinde sanat değeri en yüksek olanlar Mochelerdi. Yanımda taşıdığım minik altın adamı yapabilmeyi de ancak Moche sanatçıları başarmıştı.

Salonlar dolusu seramikler, kumaşlar, metal işleri görmüştüm. Bu insanların sergiledikleri sanat teknikleri müthişti. Moche erotik seramikleriyle dolu salonlar da görmüştüm. "Anatomik açıdan zorlayıcı" diyebileceğim pozlarda çiftlerin heykelcikleriydi. Bu heykellerin bazılarında eşlerden biri kurukafa ya da iskeletti. Salondaki koruma görevlisi bana bunun anlamını değişik bir biçimde açıklamış, Mocheler'in inancına göre fazla seksin insanı öldürebileceğini söylemişti. Şimdiki aşk hayatımın dozuna bakılırsa, bu konuda kaygılanmaya gerek olmadığını düşündüm.

Müzeler turum çok eğlenceliydi ama bana bir soru sorulsa, örneğin Mocheleri Lambayek'lerden ayırt edebilir misin dense, hayır demek zorunda kalırdım.

Neal'in sormayı seçtiği soru beni adamakıllı şaşırttı.

"Herhalde iş yönetimi konusunda pek bir şey bilmiyorsunuzdur," dedi- İspanyolca konuşuyordu. "Yani faturaları, ücretleri ödemek, hükümet yetkilileriyle temasları yürütmek falan gibi. Mesele şu: ben arkeologum, işadamı değilim. Üstüme yıkılan organizasyon işleri beni çok yoruyor. Laboratuvarında çok iyi elemanlarım var. Kazı yerinde de. Ama olayı düzgün biçimde götürecek kimsem yok."

İş yönetmeyi biliyor muyum, öyle mi? Elbette biliyordum. Kendi antika ve tasarım şirketimi, arada kısa bir kesintiyle, tam on beş yıldır yönetmekteydim. Bu konuya dikkatli yaklaşmalıydım tabii. Rebecca MacCrimmon olarak sağ kalabilmemin tek yolu, onun geçmişini benimkine mümkün olduğunca yakın tutmaktı. Öyle olursa gelişmeler yüzünden yakalanma ihtimalim azalırdı. Rebecca Kansastlıydı. Sürücü belgesi öyle söylüyordu. Ben de bir keresinde Kansas'tan geçmişim. O konuda gözüm açık olmak zorundaydı-

102

MOCHE SAVAŞÇISI

Ama iş yönetmek! Rebecca MacCrimmon'un iş tecrübesi olmadığını kim iddia edebilirdi ki?

"Bir hayli iş tecrübem var," dedim. En iyi İspanyolcamı kullanmaya çalışıyordum. "Birkaç yıl kendi işimin sahibi oldum. Perakendecilik işi. Mobilya satıyordum. Pek fazla adam çalıştırmadım ama bazı işçilerim oldu.

Hepsine de ücretlerini aksatmadan ödedim. Faturalarımı da. Gümrükçülerle ve acentalarla temasları yürütmeyi de bilirim. Bankacılar, maliyeciler, muhasebeciler ve sevkiyatçılarla da. Hiçbir sevkiyat tarihini kendi kusurumdan ötürü kaçırmış değilim." Durakladım. "Ama birkaç kere kaçırmama ramak kaldı," diye ekledim ve güldüm.

"İşe alındın," dedi.

"Öyle mi?" Şaşırmıştım.

"Tabii," dedi. "İspanyolcan iyi, Lucas güvenilir biri olduğunu söylüyor - kesinlikle güvenilir diyor - en nefret ettiğim işleri de üstümden almaya hazırsın. Bana bunlar yeter." Güldü. "Lucas mektubunda kendisine bir iyilik yapmamı istemiş. Ona söyleme ama görünüşe göre o bana bir iyilik yapmış oluyor!

"Şartları biliyorsun. Kazı yerine ulaşım, orada lojman. Çok fazla bir şey değil, farkındayım. Yapar mısın? Anlaştık mı?" Elini uzatıyordu. Tutup sıktım.

"Anlaştık," dedim. "Ne zaman başlıyorum?"

Bir harita çıkarıp masanın üstüne serdi. Bana boş gözüken bir noktayı işaret ederek, "Burada çalışıyoruz," dedi. "Trujillo'yla Chic-layo arasında. Erken ve orta dönem Moche kazısı. Çok vaatkâr. Campina Vieja bize en yakın kent."

Sevgili Lucas, diye düşündüm. Tam Campina Vieja'ya, ha! Ama herhalde şaşkınlığımı belli etmiş olmalıydım, çünkü Neal sözüne devam etmeden önce birkaç saniye durakladı. "Uçakla Trujillo'ya S'dersin, oradan Vulkano otobüs durağını bulup Trujillo/Chiclayo otobüsüne binersin. Otobüsler yaklaşık olarak saatte bir kalkar. Şöföre söylersen Campina Vieja'da da dururlar.

103

LYN HAMILTON

"Ben bu gece Trujillo'ya uçuyorum. Sen de istersen yarınki uçağa bin de, biraz Trujillo'yu görmene vakit olsun. Orada görülmeye değer Moche ve Chimu kalıntıları var. Sonra ertesi sabahki otobüse binersin. Ben de günün büyük bölümünde kentte olacağım. Otobüs durağına bakarım. Sen geldiğinde ben yoksam, bir kanepeye oturup bekle. Ben uğrar, seni alıp kazı yerine götürürüm. Orada eski bir hacienda'yı devraldık, operasyonları oradan yapıyoruz. Ekibin geri kalanıyla ve patron Hûda'yla da oraya varınca tanışırsın.

"Şimdi istersen gidip senin uçak biletini alalım." Sırttı. "Sen fikrini değiştirip caymadan önce. Bu arada, nasıl çağrılmak istersin?"

Neredeyse bir hata yapacaktım. Onun yanında kendimi öyle rahat hissetmişim ki! Ama tam zamanında farkına vardım. Ben kararsız kalınca o, "Rebecca mı diyeyim, yoksa Becky falan mı?" diye açıkladı.

"Rebecca," dedim. "Kesinlikle Rebecca."

Neal'le ayrıldıktan sonra, güneş hızla karanlıklara kaçarken (ekvator yöresinde hep öyle olurdu), benim Çıyan dediğim Ramon Cervantes adlı adamın oturduğu mahalleye bir ziyaret daha yaptım. Orayı bulmak zor olmamıştı. Callao rehberinde bir tek Ramon Cervantes'in adı geçiyordu. Elimi kaldırıp bir colectivo durdurdum. Bunlar Peru'ya özgü bir tür minibüs dolmuştu. Şöföründen başka bir de muavini vardı. Kapıyı kaydırarak açıyor, kaç kişilik yer olduğunu parmaklarıyla işaret ediyordu. Araç yalnız yolcu almak ve indirmek için duruyordu. Ama ucuzdu, insanı istediği yere de götürüyordu. Lima'nın akıl durdurucu trafiğinin, hava kirliliğinin ve gürültüsünün arasından kendine yol buluyor, geçip gidiyordu.

Ramon Cervantes'in pek varlıklı biri olmadığından emindim artık. Havaalanına yakın bir mahallede, mütevazı diyebileceğim bir ortamda yaşamıştı. Tüm mahallede bayat yemek yağının ve yarım kalmış umutların kokusu vardı. Burada sokaklara asfalt dökülmüştü. Lima'nın eski kesimindeki parke taşlı sokaklardan farklıydı. Ama asfaltta da yer yer delikler açılmıştı. Ramon'un oturduğu daire, kötü bir lokantayla bir oto tamirhanesi arasındaki apartmandaydı. İçeri girip kokular arasında o kirli merdivenleri çıkmak ge-

104

MOCHE SAVAŞÇISI

rekiyordu. Daha giriş katından belli oluyordu salaşlık. Ama insan karşı kaldırıma geçip oradan baksa, ikinci katta Lima'nın sömürge geçmişini hatırlatan geniş ve yüksek pencereleri, bu pencerelerde-ki ferforje parmaklıkları, pencere üstlerindeki kartonpiyeleri de görebilirdi. Merdivenin solunda kalan tüm dairelerin panjurları sımsıkı kapalıydı.

Lima'ya geldikten sonraki ilk ziyaretimde, karanlık merdivenlerden ikinci kat sahanlığına kadar çıkmıştım. Orada iki daire vardı. Sağdakinin tokmağında isim yazılıydı, ama o isim Cervantes değildi. Soldakinin tokmağına bir siyah kurdele bağlanmıştı. Tokmağı önce yavaşça, sonra daha kuvvetli vurdum. Kimse gelmedi. İçerde de ses yoktu. Birkaç dakika bekledim. Karşı kaldırımdaki Çin lokantasından bir Çinli kadın beni seyrediyordu.

İkinci ziyaretimde de beni yine aynı sessizlik karşıladı. Bu sefer Çin lokantasına girip oturdum, bir bira ısmarladım. Birkaç dakika sonra dükkânın sahibi olan Çinli kadın yanıma geldi. "Kimi arıyorsunuz?" diye sordu. Ona Senora Cervantes'i aradığımı söyledim.

"O şıllık," dedi. "Ona Senora Cervantes mi diyorsunuz? Çok şık. Duysa hoşuna giderdi. Kendini bizden üstün sanır, hep havalara girer. Ama buralarda ona Carla denir. Ya da yalnızca şıllık." Bunun için fullana kelimesini kullanıyordu. Her dilde olduğu gibi İspan-yolcada da, dünyanın en eski mesleğini ifade etmek için çok çeşitli kelimeler vardı. "Oradadır," diye devam etti. "Kapıyı açmaz. Mal sahibi gelmiştir diye korkar. Kirayı ödeyemiyor, anlarsın ya. Ya da belki kayın biraderi gelmiş olabilir. O da olup bitenler yüzünden Carla'yı suçluyor. Yani kocasının ölümünden."

"Duyduğum," dedim. "Çok kötü."

"Carla için kötü, orası doğru," dedi. "Adamın kendisi için, belki de o kadar kötü değil. Kurtuldu sayılır. Üç çocukla bıraktı onu işte. Kadın çocukları yolladı, biliyor musun, Trujillo'daki kızkardeşine yolladı. Hiç çocuk doğurmamalıymış. Bakmaya sabrı yok. Kendi de Çocuk gibi bir şey. Kocasını bütün paralarını aldı. Ne varsa. Sonra da uzaklara gitti. Kanada'ya galiba. Orda da ölüp gitti."

105

LYN HAMILTON

Besbelli yeni arkadaşımın gözünden hiçbir şey kaçmıyordu. Kime anlattığını da önemsemiyordu.

"Bunu niye yaptı acaba?" dedim.

Homurdandı. "Ölmesi mi? Yoksa Kanada'ya gitmesi mi? Benim asıl merak ettiğim, oralara gidecek parayı nereden buldu, bulduysa neden şimdiye kadar gitmedi. Karısını başkasıyla basmıştı. Kendi erkek kardeşiyle. İyi adamdı Ramon Cervantes. Bunları hak etmemişti, söylüyorum sana. Tam bir şıllık bu kadın."

"Ulu Tanrım, diye düşündüm, zavallı Çıyan. Ama karısını kardeşiyle basmanın sonu nasıl olup da Toronto'ya gelmeye, benim dükkânımın depo odasında öldürülmeye varıyordu?

Lokantadaki kadının anlatacağı başka şeyler de vardı. Bana istemediğim halde bir bira daha getirmek için ara verdi, sonra devam etti. Herhalde bu bilgilerin karşılığını buradan alışveriş ederek ödüyordum.

"Ama Ramon'a acımanın yararı yok, öyle değil mi? Ölene acı-san ne olacak? Şimdi asıl onun kardeşine acıyorum. Jorge. Suçluluk duyuyor. Mahvoluyor. Şu ilerdeki barda balıklar gibi içiyor, sonra gelip pencerenin altında duruyor, onu bekliyor. Ben ona şıllık diyorum, ama o, cadı diyor. Bruja. Kendisini de, ağabeyini de onun büyülediğine, kötü şeyler yaptırıldığına inanıyor. Karısı da terk etti onu şimdi. Çocuklarını alıp gitti. Asıl ona acıyorum.

"İşte," dedi. Lokantanın önünden geçen bir genç adamı gösteriyordu. Besbelli sarhoştur adam. Saçı başı dağınmıştı, "jorge," dedi kadın. Adamın geçişine baktık. Hakkı vardı. Adam gerçekten acınacak haldeydi. Birkaç dakika sonra, Jorge görünmez olunca devam etti. "Kadına gelince, dışarı çıktığında bile, hiç dul kadın gibi giyinmiyor, onu söyleyeyim. Ayıp şey. Cırtlak renkler giyiyor. En sevdiği de pembe. Gözyaşı döküyorsa, kendi içindir, kocası için değil. İşleri yoluna girecek tabii. Erkekler onun gibilere bakmayı sever. Önce babası şımarttı onu. Sonra da zavallı Ramon. Yetmedi ama. Sağlam bir devlet memuriyeti, çoğumuza yeterdi, değil mi?"

İlgisiz çıkarmaya çalıştığım bir sesle, "Yani sokağa çıkıyor, öyle mi?" dedim. Kadın cevap vermedi. Ben biranın yanına peynirli sandviç ısmarladım. Menüde bundan ucuz bir rüşvet yoktu.

106

MOCHE SAVAŞÇISI

"Geceleri," diyerek ısıtılmış sandviçi önüme koydu. "Mal sahibi dükkânını kapayıp evine, Montericco'ya döndükten sonra. O zaman genellikle çıkar. Gece sekizde ya da dokuzda."

O yüzden de gece olduğunda Callao'ya yeniden geldim. Kentin bu kesiminde yalnız olmak biraz ürkütüyordu beni. Ama Çin lokantası hâlâ açıktı. Kahveyle krem karamel ısmarladım, oturup beklemeye başladım.

Yedi buçuk dolaylarında, yeni Çinli arkadaşım kolumu dürttü, sokakta uzaklaşan orta yaşlı adamı gösterdi. Adam Cervantes'lerin evinin önünden geçerken başını kaldırıp karanlık apartmana bir iki saniye baktı. "Ev sahibi," diye fısıldadı Çinli kadın. "Evine gidiyor. Şimdi panjurlara dikkatle bak." Baktım. Birkaç dakika sonra içerde hafif bir ışık yandığını gördüm. Lokanta sahibi bana bilmiş bilmiş baktı.

Kırk beş dakika kadar sonra, merdivenlerden inen ayak seslerini duydum. Genç bir kadın sokağa çıktı.

Çinli kadın, "Şıllık," diye tısladı. Çenesiyle genç kadını gösteriyordu. Hemen hesabı ödedim, kalkıp genç kadının peşinden yürüdüm.

Çinli kadının da dediği gibi, Carla Cervantes gerçekten de ma-temdeymiş gibi giyinmemişti. Pembe, kolsuz bir elbise giymişti. Omuzları birer askı gibi ince, yakası da hayli açıktı. Bence bu elbise pek modaya uygun sayılmazdı. Üstüne fazla oturuyordu. Ama ben o elbiseyle onun gibi görünebilsem, neleri feda etmezdim!

Sokakta yanından geçen tüm erkeklerin soluğunun tutulduğunu görüyordum. Oysa beni hiç fark etmiyorlardı bile. Hem o sokakta o anda tek gringa ben olduğum halde. Bu da Senora Cervantes'in çekiciliğinin bir ek kanıtıydı.

Sokağın sonunda işlek bir cadde vardı. Bir iki dakika sonra Carla bir colectivo durdurdu, Miraflores'e doğru yola çıktı. Ben hemen bir taksiye elimi kaldırdım, blucinli, rock gurubu resimli tişört giymiş şoföre, colectivo'yu izlemesini söyledim. Heyecanla gaza yüklendi, beni arka kanepede sağa sola savurarak, korna çala çala yola koyuldu. İki bir bana dönüp sırtıyor, bir iki araba ilerdeki

107

LYN HAMILTON

colectivo'yu gösteriyordu. Ben canımı korumak için kapı kulpuna sarılmışım.

Colectivo bir yan yola saptı, iki arka sokaktan geçip rampadan aşağı, Limalıların Hendek dediği yöreye doğru indi. Hendek denilen yol, kenti çapraz geçen bir ekspres yoldu. Birkaç dakika sonra colectivo durdu, Caria'yı Miraflores otellerinden birinin önünde indirdi. Burası Lima'nın lüks kesimlerinden biriydi. Onun peşinden, giriş kapısının solundaki otel barına yürüdüm, üç masa ilerde, Caria'yı iyice görebileceğim bir yere yerleştim. Buraya besbelli bir adamla buluşmaya gelmişti.

Adam Carla'ya nazaran daha yaşlıydı. Carla daha otuzuna gelmemişken, adam belki altmış yaşındaydı. İspanyol değildi. Bana Avrupalı gibi görünüyordu. Giyimi de öyleydi. Barın ucundaki geniş ekrandan avaz avaz İspanyol rock'ı patlıyordu, o yüzden adamın konuşmasını duyamıyordum. Sonunda garsona seslendi, bayan arkadaşı için bir martini ısmarladı. Fransız, diye karar verdim. Ben bir kadeh beyaz şarap ısmarladım, orada rahatmışım gibi davranmaya çalıştım. İnsan izlemek, benim tecrübe sahibi olduğum bir alan değildi.

Ama on beş yıl perakende dalında çalışmış biri olarak, beden dili denilen şeyi iyi okuduğumu iddia etmekten hoşlanırdım. İleri-ki masada yer alan konuşmaları duymamama rağmen, çok ilginç bir konuşma olduğunun farkındaydım. Adam füme pantolon üzerine bej süet ceket giymişti. Sarı gömleğinin yakasına hoş bir fular bağlamıştı. Sandalyesinin arkasına yaslandı, kendini masadaki arkadaşından uzak tutarken yüzünün de gölgede olmasını sağladı. Tek eli dizinde, öteki eli yanındaydı. Bacağıyla koltuk kolunun arasındaydı. Bir saat süren konuşmaların çoğu boyunca, Carla'nın söylediği sözlere fazla ilgi duymadığı, beden dilinden belliydi.

Buna karşılık Carla, ikna edici bir konuşma yapma çabası içindeydi. İçimdeki bir duygu, adama bir teklifte bulunduğunu, ama adamı pek de iyi tanımadığını fısıldıyordu. Önce tatlı bir gülümsemeyle öne eğilerek konuştu, bu işe yaramayınca gözlerinde yaşlar belirdi, burnunu dantelli bir mendille sildi. Adam yine de etkilenmedi. Carla dudağını sarkıttı, en son olarak da, omzundaki pembe

108

MOCHI SAVAŞÇISI

askılardan birinin koluna düşmesini sağlayacak kadar kıpırdandı. Adam öne eğilip gülümsedi. Hoş bir gülümseme değildi bence. Bir zafer gülümsemesiydi. Ya da beklenti gülümsemesi.

Bütün bunlar olurken ben önümdeki küçük kadeh beyaz şarabımı yudumlayıp duruyor, birini bekliyormuş gibi görünmeye çalışıyor, ikide bir saatime göz atıyordum. Sabırsızlanmış görünme peşindeydim. Bu otelde bir kadeh şarabın fiyatı öyle yüksekti ki, ikincisini ısmarlamak istemiyordum. Bu ikisi burada ne kadar uzun süre oturursa otursun, bir tek kadehle idare edecektim. Masadaki kristal tabakta duran fıstıkların hepsini yedim. Zamanımın ve paramın karşılığını almakta kararlıydım. Yabancı bir ülkede, kredi kartımın vereceği rahatlıktan yoksun olarak dolaşmak, bir daha tekrarlamak istemeyeceğim bir tecrübeydi.

Pembe askı olayından kısa süre sonra, besbelli kalkma zamanı gelmişti. Carla'nın arkadaşı hesabı getirtip imzaladı, bu otelin müşterisi olacak paraya sahip olduğunu böylece belirtmiş oldu. Hesabı sağ eliyle tutup soluyla imzalarken, sağ elinin küçük parmağıyla yüzük parmağının eksik olduğunu ilk defa fark ettim.

Bardan birlikte çıktılar. Onları daha fazla izlemem gerekmiyordu. Nereye gitmekte olduklarını tahmin etmek için dahi olmaya gerek yoktu. Ama yine de peşlerinden çıktım, hiç değilse asansöre kadar izledim onları. Onların masasının yanından geçerken hesabın üzerindeki imzayı da, garson almadan önce okumaya çalıştım. Ama ışıklar çok loştu, imza da zor okunan bir imzaydı. Bir tek oda numarasını net görebildim. 1236. İkisinin birlikte asansöre bindiklerini de gördüm. Sonra kuşularımı onaylamak amacıyla asansörün hangi katta duracağını izledim. Dosdoğru on ikinci kata çıktı. Dul Bayan Cervantes galiba yasını kolaylıkla unutabiliyordu.

Otelden çıktım, bir colectivo aradım. Bu arada otel kapısının yanında duran bir adamı son anda fark ettim. Ben o yana bakınca hemen karanlıklara çekildi. Pek emin değildim ama galiba Ra-mon'un kardeşi Jorge idi.

Şimdi ne yapacaktım? İçinde bulunduğum kötü durumu çözmek için içgüdülerime uyararak çıktığım gereksiz ve akılsız yolculukta, elimde yalnızca iki ipucu vardı. Biri Ramon Cervantes'in adıydı.

109

LYN HAMILTON

Dul eşi yukarda, hiç bilmediğim bir adamla ilginç şeyler yapmaktaydı. Bu adamın bu konularla ilgili olduğunu varsaymak için elimde hiçbir bilgi yoktu. İkinci ipucum da küçük bir mücevherdi. Büyük ihtimalle orijinal Moche. İsmi izleyebildim. Yani burada bekleyip, dul bayan Cervantes'in bundan sonra kiminle nereye gideceğini öğrenebilirdim. Ya da gidip Jorge'yi bulabilirdim. Kardeşine olanlara dair o da biraz bilgi verebilirdi. İkinci seçeneğim de artık elimdeki sanat eserinin peşine düşmekti. Moche bölgesindeki işe girer, orada neler bulacağıma bakardım.

Sanat eserini izlemeye karar verdim. Hani derler ya, insan nereye gitmek istediğini bilmiyorsa, hangi yönü seçse fark etmez. Ben şahsen, Robert Browning'den bir mısrayı daha çok beğeniyordum: Herkes er geç Roma'dan geçer, diye yazmıştı Browning. Bu durumda da Roma, kuzey Peru'daki Campina Vieja denilen kasaba oluyordu.

110

KADIN PAPAZ

111

MOCHE SAVAŞÇISI

Baş Kesen hâlâ bekliyor. Tumi bıçağı bir elinde, öbür eli henüz boş. Yanında kadın papaz, saçları yılan, elinde altın kupayla duruyor. O kupa yakında kutsal sıvıyla, kurbanın kaniyle dolacak.

Onlar huaca'da beklerken biz Savaşçı'nın kefenini hazırlıyoruz. Onu üç tür giysi saracak. Altın ve gümüş kanatları, tüylü telekleri-le altın savaş tolgası, yıldızlı canlarıyla, yerine ilk yerleştirilen şey olacak.

İndirilirken ona destek olacak malzeme de altında. Savaşçı ikinci bir başlık üzerinde yatıyor. Flamingo tüyleriyle taçlanmış bir altın hilal. Sağ eline altın asayı veriyoruz. Bu onun dünyalık gücünün simgesi. Sol elinde de daha küçük gümüş değnek var. Sağ elinin üzerinde altın bir külçe, solunun üstünde gümüş bir külçe duruyor.

Yüzüne beş altın maske geçiriyoruz, ayaklarına gümüş sandaletler giydiriyoruz. Yanında üç çift kulak süsü var: birinci çift, kutsal beyaz kuyruklu geyik, ikincisi altın örümcekler, üçüncüsü de, iki başlı yılanın temsil ettiği, iki dünya arasında, yani bugünkü dünya ile atalarımızın dünyası arasında geçiş yapabilen tek canlının, bir kedinin kafası.

Göğsüne üç kap içinde binlerce boncuk koyuyoruz. Kimi bej ve yeşil, kimi pembe ve beyaz. El bileklerine de bunlara uyar renklerde bantlar geçiriyoruz.

Sıra yer fıstığı boncuklardan yapılmış gerdanlığa geliyor. Yine her zamanki gibi, sağa altınlar, sola gümüşler. Hep aynı güneş/ay, dünya/deniz ikiliği. Sonra altın örümceklerden ikinci gerdanlık, altın ve türkuaz disklerden üçüncü gerdanlık.

Üzerini örtmek için, dünyasal gücünün simgesi olan bayraklarını, sancaklarını, kullanıyoruz. Bunlar sert pamuktan. Üzerine altın diskler arasında onun, savaş tanrısının görüntüsünü işlemişiz. Sonra çevresine kefen sarılıyor.

Tüm sunular biraraya getiriliyor; muhafızlar da seçilmiş. Onlar aramızdan, ona eşlik etmek üzere seçilmiş kimseler.

Yakında büyük saraydaki tören başlayacak.

113

SEKİZ

Hangi yolu seçeceğimi düşünürken bile, bu karanlık piyesin tüm oyuncularını, tıpkı benim gibi, sihirli bir elle çekiliyormuşçasına sahneye akıp durmaktaydılar. Kimisini oraya umutsuzluk getiriyor, kimisi açgözlülükten koşup geliyor, bazıları tutkularına yenik düşerek buraya yöneliyor, bazıları da kendilerinden daha kötü niyetlilerin onlara ne gibi bir rol seçtiğini bilmeksizin sürüklenerek kendilerini burada buluyorlardı. Modern bir ahlâk masalının ana karakterleri gibi, Kahraman, Kötü Kişi, Kışkırtıcı, Cadı, Sihirbaz, Soyтары, dünyanın her yanından gelip Campina Vieja'ya toplanıyorduk. Bize biçilen rolleri oynamak üzere.

İnkalara yakışacak bir kavramdı bu. Onlar da uzun ömürlü sandıkları, ama kısa sürede son bulan imparatorluklarına, Tahuantinsu-yo, Dört Çeyreğin Diyarı, adını vermişlerdi. Avrupalılarla Amerika kıtası arasındaki ilk temas sırasında, Tahuantinsuyo dünyanın en büyük yüzölçümüne sahip ülkesiydi. Merkezinde pırl pırl Cuzco kenti vardı. İnka dünyasının göbeği-ydi orası. Tıpkı Campina Vi-eja'nın da, bizim bu dramının merkezi oluşu gibi.

Benim ilk yola çıkış yerimi kuzey noktası saysak, İnkalar için orası Chincaysuyu oluyordu. Hikayeci, ya da daha beteri, Soyтары olabilirdim ben. Lima'nın rahatlatıcı kozasından, tüm büyük kentlerin paylaştığı nitelikleri paylaşan o ortamdan ayrılmak, benim için eski kimliğimden vazgeçmek demektir. Bu arada eski ön yargılarımı da atmam zorundaydım. Yılanın deri değiştirmesi gibi. Mesele yolculuğun olağan dışı olması değildi. Rebecca'nın artık Kansas'da olmadığını ortaya sermeye, oyunun içerdiği garip olay ve rastlantılar yeterdi.

Trujillo'ya uçak yolculuğu olaysız geçti ... Tabii eğer filmi seyretmek yerine bingo oynamayı olay saymazsanız. Vulkano otobüs

115

LYN HAMILTON

durağını da kolaylıkla buldum. Ülkenin o kesimlerinde bir otobüs yolculuğu, belli ki katılımcı demokrasi konusunda bir egzersiz sayılıyor. Yolcular durmadan sürücüyü emirler haykırıyor, ya yolda fazla oyalandığı, ya kendi isteklerine uymadığı için onu eleştiriyorlardı.

Panamericana Norte otoyolunda ilerliyorduk. Çoğu kurummuş nehir yataklarının ikide bir zikzak yaparak kestiği ince şerit gibi çölü kucaklayan yoldu burası. Çölün bir yanı deniz, öbür yanı Ant Dağlarıydı. Arasına bir kasabadan geçiyorduk. Bazen önümüze küçük bir orman ya da bir çiftlik çıkıyordu, ama yolun iki yanındaki alanlar genellikle çöldü. Çok kuruydu. Birkaç kere, otoyoldan ayrılan araçların lastik izlerini görmüştüm. Lastik izleri dümdüz, hiçbir yere varmak niyetinde değilmiş gibi, ilerleyip görünmez oluyordu. Uzakta dağlar sanki kumların içinden yükselmışti. Bu tarifler kulağa çok çıplak da gelse, aslında karşımda harikulade bir manzara vardı. Çölün renkleri, altın rengi, kahve rengi, yanık yeşiller, tarçınlar, tozlu gül kuruları biraraya geliyor, denizin yeşilimsi mavisıyla yan-yana gerçekten çok güzel görünüyordu. Araya da dağlardaki yüzlerce griler, yeşiller, lacivertler, morlar karışıyordu.

Ya öbür karakterler? Diğer çeyrekler? Güneyden, Collasuyu ... Sihirbaz oradan gelirdi.

Bindiğimiz aracı arka kanepelerden yöneten bir sürü gürültücü yolcunun yardımıyla ilerleyen sürücü ikide bir duruyor, yolcu indirip yolcu alıyordu, Bazen küçük kasabalarda, daha çok da boş arazideki işaret levhalarının önünde duruyorduk.

Bu durakların birinden sırtlarında koca denklemlerle bir genç çift bindi. Bana on beş yaşında gibi görünüyordular, ama gerçekçi olmak gerekirse yirmi yaşını geçmiş olmalıydılar. İkisi de gringo'ydu. Kız dizleri delinmiş blucinle kare yakalı bir fanila giymişti. Güneş yanığı beli açıktaydı. Pek çok takıları vardı. Özellikle her parmağına taktığı gümüş yüzüklerle, Navajo tarzını hatırlatan gümüş küpeleri çok dikkat çekiyordu. Başını hale gibi çevreleyen dalgalı saçlarıyla Titian'ın Madonna'sını andırıyordu. Delikanlının da saçları hemen hemen kızınki kadar uzundu. Üstünde dizlerinden kesilmiş blucin, kolları kesilip omuzları tırfillenmiş tişört, tek kulağında düz-

116

MOCHE SAVAŞÇISI

gün dizilmiş minik çengelli iğneler, bir kolunda kocaman bir kurukafa ve çapraz kemik döğme vardı. Altındaki yazıda, kurulu düzene hitaben (amma demode bir terim) kendi kendine anatomik açıdan imkânsız bir fiil uygulaması öneriliyordu. Oturduğum yerin yanından geçerlerken, acaba anneleriyle babaları, özellikle kızın ailesi, nerede olduklarını, ne yaptıklarını biliyor mu, diye merak ettim. Orta yaş ne kadar da vızırta olabiliyor!

Birkaç saniye sonra araba yine yürümeye başladı. Delikanlı ön tarafa yürüdü, yüzünü ahaliye döndü, cebinden bir deste iskambil çıkardı. İspanyolca bilmiyordu. Otobüste benden başka İngilizce bilen de yoktu. Ama o, shovvman'leri imrendirecek konuşmasını sürdürdü. Çok geçmeden herkesin dikkati, onun gösterdiği numaralardaydı. Derken eline bir gazete aldı, koni biçiminde katlayıp büktü, torbasından bir şişe su çıkardı, koniye boşalttı. Ardından koniyi çabucak en yakındaki yolcunun başına doğru devirip başaşağı tuttu. Yolcu irkilip kaçmaya çalışınca, diğer tüm yolcular güldüler. Koniden hiç su boşalmamıştı. Alkışların şakırtısı duyuldu. Delikanlı sırtı, bir yandan konuşurken konideki suları gerisin geri kendi kavanozuna boşalttı.

Bu sefer daha coşkun alkışlar koştular. Nedenini ben de anlayabiliyordum. Sihirbazlık sanatlarının pek hayranı sayılmazsam da, bu delikanlının enikonu becerikli olduğunu kabullenmek zorundaydım. Tişörtünün kolları omuzdan kesik olduğuna göre, kart saklayacak yeni falan yoktu. Ben yakınında oturduğum için onu dikkatle izleyebilmiştim. Yine de görememişim nasıl yaptığını. Birkaç numara daha yaptı. Biri madeni parayla, diğer plastik bir tüple. İkisi de bir o kadar şaşırtıcıydı. Gösterilerinin sonuna geldiğinde genç kadın otobüsün arka tarafından çıkageldi, bir beyzbol kepiyle para toplamaya başladı. Benden önde oturanların çok küçük bozuk paralar verdiğini görüyordum. Kahverengi olanlar, Kuzey Amerika standartlarına göre hemen hemen hiç değersizdi. Para konusunda dikkatli olmam gerektiğini bile bile, yine de üç doların Peru parası karşılığına denk bir şeyler verdim. Genç kadın bu cömertliğimden çok etkilendi. Gösterinin bitiminden birkaç dakika sonra da delikanlı gelip benim yanımdaki koltuğa yerleşti.

117

LYN HAMILTON

"İngilizce biliyor musunuz?" diye sordu. Başımı evet der gibi salladım. Amerikalıydı.

"Adım Puma, buralarda dolaşan o vahşi kedi gibi," dedi. "Kız arkadaşımın adı Paçamama. O da Dünya Ana demek. Yerli bir kelime. Bunlar asıl adlarımız değil," diye ekledi sonra. "Şimdilik kullandığımız isimler."

Söylemese bilemezdim, diye geçirdim aklımdan. Hoş onu yargılayacak durumum yoktu. "Ben de Rebecca," dedim, uzattığı eli siktim, sihirbazlık numaraları için ona iltifat ettim.

"Ötelerin ötesinde ne yapıyorsunuz böyle?" diye sordu. "Yani sormamda bir sakınca yoksa ..."

"Bir arkeoloji kazısında çalışacağım," dedim.

"Vay canına!" dedi. "Şaşılacak bir şey!"

"Ya siz?" diye sordum nezaketle.

"Tarihi harabeleri geziyorduk. Daha çok İnka. Güneyde. Ama şimdi, buradan pek de uzak olmayan bir yerde bir gurupla buluşacağız. Bir tür komün. Kendi besinlerimizi falan kendimiz yetiştireceğiz."

Bin dokuz yüz altmışlar gibi, diye düşündüm. "Ne güzel bir fikir," dedim.

Dikkatle yüzüme baktı, dalga geçip geçmediğimi anlamaya çalıştı. Sonunda sanıyorum, kendisini yeterince ciddiye aldığıma karar verdi. "Size bir sır vereyim," diye fısıldadı. "Biz 'dünyanın so-nu'ndan kaçmak için geldik buraya." İçin için, sessizce inledim.

"Korkunç bir 'yaa-met olacak, biliyorsunuz," diye ekledi. O kelimenin 'kı-ya-met' olduğundan habersiz gibiydi. Aldırmıyordu da. "Depremler, yangınlar, volkanlar, seller, her şey. Ardından da nükleer imha." Bu kadarı bana abartma gibi geldi.

"31 Aralık 1999'da tam gece yarısı," diye sürdürdü açıklamalarını. "Ben gördüm hepsini. Kafamın içinde yani. Tüm kapitalist ülkeler, ABD, Avrupa, her şey mahvolacak. Burada olduğunuz için şanslısınız."

118

MOCHE SAVAŞÇISI

Cevap gerektirmeyen bu sözden sonra bir iki dakika sessiz kaldık. Sonra devam etti. "Biraz düşününce, sizin bu arkeoloji kazınızın yeri de kaygılandırıyor beni," dedi. "Belki bir mezar falan bulursunuz, korkunç bir laneti yeryüzüne salarsınız."

"Öyle bir şey yapmamaya çalışırım," dedim.

"İyi." Sırıttı. Kalkıp arka tarafa yürümeden önce, "Bağışınıza teşekkürler," dedi.

Ben dönüp yine manzarayı seyretmeye koyuldum. Görünüşe göre Peru, coğrafi aşırılıkların ülkesiydi. Dünyanın en kurak çölü olan güneydeki Atakama'dan tutun da, deniz faunasıyla dolu en zengin okyanus sulan, Antarktika'dan gelen soğuk Humboldt ile güneye akan daha sıcak Pasifik akıntıları, dünyanın en yüksek sıra dağları olan Ant Dağları, hep buradaydı. Dünyanın bu kesimlerinde öyle alçak tepeler hiç yoktu. İnsan Pasifik'te yüzüp çıksa, birkaç millik çöl şeridini aşınca karşısında dimdik yükselen kaya duvar gibi dağları bulurdu. Onun ardında ya yağmur ormanları, ya da kocaman otluk yaylalar ve zik zak çizen vadiler vardı.

Jeolojik açıdan genç ve istikrarsız bir bölgeydi. Okyanusun Nazca düzlemi, Güney Amerika'nın altından, bizim gözle göremeyeceğimiz bir hızla kaymaktaydı. O da şimdiye kadar görülmüş en hızlı tektonik hareketti. Ant Dağlarını da, okyanus kıyısında denize dimdik inen derin çukurları da bu hareket yaratmıştı. Jeolojik istikrarsızlığın nedeni de oydu. Sürekli olarak kötü depremler oluyor, rastgele volkanik patlamalar yer alıyordu. Puma ile Paçamama'nın kıyametten kaçmak için Peru'yu seçmeleri doğrusu pek de isabetli bir karar sayılamazdı.

Burası Moche diyarı dedim huşu içinde. Gözlerimle görüp ellerimle tuttuğum o sanat eserini yapabilen böylesine dikkate değer bir uygarlık, bu derece konuksevmez bir diyarda nasıl barınıp yükselebilmmişti? Ama yapmıştı işte. M.Ö. 100 dolaylarında Moche Nehri Vadisinde bir tür politik ittifak gerçekleşmiş, sonra kuzeye doğru yayılmıştı. Başkent Cerro Blanco'da görkemli bir mimari yükselmiş, iki kocaman piramit yapılmıştı. Bunlar, Huaca de la Luna ve Huaca del Sol, yani Ay tapmağı ile Güneş tapınağıydı.

119

LYN HAMILTON

Moche'ler yüzyıllar boyunca nehir vadisine tören ve yönetim binaları dikerek durumlarını sağlamlaştırmışlardı. Suyun kontrolü bu kurak yerde kurdukları imparatorluk için hayati önem taşıdığından, başkentin kuzeyine ve güneyine doğru nehir yatakları çok kritikti. Antların yükseltilerinde bir kanallar sistemi oluşturmuşlardı. Oralardaki sular, aşağıdaki kurak toprakları sulamak için kullanılıyordu.

Mochelerde karmaşık bir sosyal yapı vardı: Seçkinler, savaşçı sınıf, sanatçılar ve halk. Çok yapılandırılmış törenler uyguluyorlar, bunların pek çoğunda insan da kurban ediyorlardı. Önemli vatandaşlarını değerli

gösterdi. Steve, "Eşyaları arkaya atıp binin," diye arka kanepeyi gösterdi. "Yolda bir durağımız var, ama sizin yeriniz de yolumuzun üzerinde."

İki genç memnuniyetten dolayı gülerlerken ağızları kulaklarına varıyordu.

Puma, Steve'le birlikte öne oturdu, ben arkaya, Paçamama'nın yanına geçtim. Pek konuşmuyordu. Ama Puma önde Steve'e iskambil hileleri gösteriyordu. Bunun akıl dağıtıcı bir şey olduğunu düşündüm.

Birkaç mil sonra Steve soldaki bir toprak yola saptı. İki binanın arasından geçerken, birinin önünde ufak tefek bir kadın gördüm. Teni kahverengi ve buruş buruştu. Abajur gibi bir kahverengi fötr şapka giymişti. İşlemeli bluzunun üzerinde bir kahverengi yelek vardı. Tozluklarının üzerinde kısa, bol bir lacivert etek göze çarpıyordu. Ayaklarında siyah iş çizmeleri vardı. Kırışmış koyu renk saçlarını iki yanda örmüştü. Upuzun ve kalındı örgüleri. Yanında iki kocaman, pembeli, turunculu ve yeşilli sepet durmaktaydı. Steve kamyoneti onun yanına çekti, sepetleri arkaya yükledi, sonra kadının da arkaya binmesine yardım etti.

Tekrar direksiyona dönerken, "Ines Cardoso," dedi. "Aşçımız. Yanında da yemeklerimiz."

122

MOCHE SAVAŞÇISI

Toprak yolda yarım mil kadar ilerledikten sonra yine yoldan ayrıldı, at arabası izleri bulunan çukurlu tümsekli yoldan aşağı, ilerde görünen ağaç kümesine doğruldu. Bir yanda ilkel kulübeleri görebiliyordum. Yıkıp asılmış çamaşırlar rüzgârda dalgalanıyordu. Kenardaki çitle çevrilmiş yerde cılız mısırlar bitmekteydi.

İndik. Puma ile Steve, kamyonetin arkasındaki çantaları indirdiler. Ines'e gülümsedim. Bana bakıp duruyordu. Hiçgülümsemedi.

İki genci kucakladım, sonra bir zaaf anında, yirmi dolar karşılığı Peru parasını Puma'nın eline tutuşturum,, onlar kamp yerine ilerlerken arkalarından baktım. Puma dönüp bana, "Dediklerimi unutma," diye seslendi.

"31 Aralığı ve öbür şeyleri!" Her gittiğim yerde bunlar hatırlatılırken nasıl unutulabilir ki?

"Unutmam," dedim. "Öğütlerine teşekkürler."

Steve'e döndüm. "Onları arabaya aldığın için teşekkürler," dedim. İkimiz kamyonette yalnızdık. İçerisi boşalmış olsa bile Ines yine de arkada oturmayı yeğlemişti.

"Dert değil. Benim çocuklarımla yaşındaydılar. Oğlum üniversitede, kızım da liseyi bitiriyor. Biliyorum, şu söyleyeceklerim yüzünden ben de kadınları sömüren erkekler gurubuna katılmış oluyorum, ama kızımı bu kızın yerinde görmek istemezdim." Bana göz attı. "Bu arada, ne yaptığını gördüm." Ben anlamamış gibi yaptım. "Hovardalık yapmak istedin."

"Hayır," dedim. "Aslında meteliksizim. Ama her şey görecelidir. Sayende üstümde bir dam olacak, yemeklerimi de vereceksin. İdare ederim."

İçini çekti. "Bunların o yerde kalmasından pek hoşlanmıyorum," diye tekrarladı.

"Bir şey olmazlar." Ama sesimde kararsızlık vardı. "Genel sağlıklarından başka problemler de mi çıkar diyorsun?"

"Pek sayılmaz." Bu cevabı fazla hızlı vermişti. "Sana bu işi kabul ettiğin için ne kadar sevdiğimi söylemiş miydim?" Konuyu değiştirmişti. Gülümsedim.

123

LYN HAMILTON

"Gerçekten," dedi. "Ben saha adamıyım, iş adamı değilim. Bir an önce kazı yerine varmak için acele ediyorum. Ama bu projeyi sürdürebilmek için yapılması gereken öyle çok şey var ki! Üstelik ben totem direğinde iki numarayım. Hilda, yani Doktor Schwen-gen, projenin başkanıdır. İkimize de eş başkan dense de, gerçek durum bu. Onun adını hiç duydun mu? Duymadın mı?" Yüzümdeki boş ifadeye bakıyordu.

"Dünyanın bu kesimlerinde, saha arkeolojisinin kadın papazıdır o. Aslen Avusturyalıdır ama çok küçükken ABD'ye göçmüş. İnka bölgelerindeki tarihi kalıntılarda harika işler yapmış, dağlardaki bir kenti hemen hemen tek başına temizleyip açmış, bu arada bir yandan da haydutlarla savaşmış. Bir tür efsanedir bizim Hilda. Şimdi de dikkatini Moche'lere çevirdi. Ama şu ana kadar elimiz boş kaldı."

"Burada ilk yılınız mı?" diye sorup konuyu değiştirdim.

"Dördüncü yılımız," dedi Steve. "Dördüncü ve son ... Meğer ki çok çarpıcı bir şeyler bulalım. Bu kazı için alabildiğim bağış, bu mevsimin sonunda tükeniyor. Bir ya da iki yeni sponsor bulamazsak ... yani bu yılı idare edecek küçük bir sponsorumuz zaten var ama ... yenisini bulamazsak burada iş yatar. Bir iki Peru bankasıyla görüştüm, ama sponsorlar da para vermek için, bizim şimdiye kadar bulduklarımızdan daha değerli şeyler görmek istiyorlar. Bulduklarımız aslında çok ilginç; bir işçi mezarlığı bulduk, bir de ... herhalde zenaatkârların köyü olan bir yer bulduk."

Sözünü kestim. "Bu harika bir şey!"

"Tabii öyle," dedi. "Ama şatafatlı değil. Erken Moche dönemleriyle ilgili pek çok şey öğrendik, ama sponsorlar bundan daha heyecanlı bir şeyler istiyor, bunun mümkün olduğunu da biliyorlar. Buranın biraz

kuzeyinde harika bulgular gerçekleştirildi. Sipan'da mesela. O mezarlar gerçekten inanılmaz şeylerdi. Ben yanlış sayılıyım bu konuda tabii. Ama bence onlar, Tutankhamon mezarının yeni dünyadaki karşılığıydı. Krezüs'ü mutlu etmeye yetecek kadar altın ve gümüş. Sponsorların istediği de o. Fakat ben hâlâ burada büyük bir şeyler olduğundan eminim. Hilda da emin. Onu bu mevsim bulacağımızı da kemiklerimin içinde hissediyorum. En azından öyle umuyorum. Hem Hilda için, hem de kendim için."

MOCHE SAVAŞÇISI

"Harika bir şey bu," dedim.

"Öyle. Ama seni sponsorumuz konusunda uyarmam gerek. Carlos Montero diye biri. Belediye Başkanının kardeşi, bu kentteki birkaç büyük şirketin de başı. Zaten burası tek fabrikalık bir kent sayılır."

Kulaklarımı diktim. Steve devam etti. "Sen de görüyorsun, burada fazla bir şey yok. Balık tutulabiliyor tabii. Biraz çiftçilik yapılabilir. Bir de Carlos'la biz varız. Carlos'a gelince ..." Bir iki saniye durakladı. "Şöyle ifade edelim ... Politik dürüstlük henüz Peru'nun kuzey kıyılarına ulaşmış değil. Carlos ile birlikte buralardaki pek çok yerel kişiler, kendi başına ortaya çıkan bir kadın görünce, onu hemen kolay kadın sayıyorlar. Senin yerinde olsam, yanımda bir erkek olmadan geceleri buralardaki barlara gitmezdim. Bizim projede çalışan kadınlar Carlos'u biraz rahatsız edici buluyorlar. Hep üstlerine geliyor. Kadınların onunla uzun süre yalnız kalmamasına dikkat ediyoruz."

"Peki bu Carlos, kadınları taciz etmediği ve Belediye Başkanının kardeşi olmakla meşgul olmadığı zamanlarda ne yapıyor?"

"Burada bir fabrikası var. Adı da gülünç. Fabrica des Artesanias Paraiso. Anlamı, Cennet Küçük Sanatlar Fabrikası. Moche eserlerinin röprodüksiyonlarını yapıyorlar, sonra dünyanın her yanına sevk ediyorlar." İşte bu çok ilginç, diye düşündüm.

"Bizim buradaki işimizi Montero destekliyor," diye sürdürdü Steve konuşmasını. "O olmasaydı, iki yakamızı biraraya getiremezdik. Her yıl bize doğru dürüst bir bağış yapıyor, zaman zaman âlet veya işçi ödünç veriyor. Kamyoneti ondan kiraliyorum. Fiyatı uygun. Cömertlik ediyor. Ama onun açısından da fena bir alışveriş sayılmaz. Aramızda simbiyotik bir ilişki var diyebiliriz. O bize maddî ve aynî yardım sunuyor, biz de ne bulursak, Lima'ya sevketmeden önce ona göstermeyi kabul ediyoruz. Bulguların ayrıntılı fotoğraflarını çekiyor, biz görmezden geliyoruz. Yaptığı kopyalar piyasaya herkesinkinden erken çıksın diye yapıyor bunları. Her yerde gördüğün Moche objelerinin modelleri genellikle hep onun fabrikasında yapılmıştır."

125

LYN HAMILTON

"Bunları yalnız sizin kazıda mı yapıyor?" diye sordum.

"Bu yıl yalnız biz. Birkaç yıl boyunca da buranın güneyinde, Almanların yaptığı bir kazıyı destekledi. Bazı çok güzel parçalar çıktı oradan. Montero genellikle seramik yapar. Bir çömlekçisi var, fotoğraftan çabucak kalıp yapabiliyor. Sonra fabrika o modelden yüzlerce, belki binlerce üretiyor. Bir dağıtım ve bayi zinciri var, bunları onun adına satıyorlar. Turistlerin gezdiği yerlerde dolaşiyor, öyle satıyorlar. Biliyorsun, eminim... Kol saati ister misiniz, bayım? O tür satış. Bağımsız satıcı gibi gözüküyorlar, ama aslında Montero'nun adamları onlar. İş çok iyi gidiyor. Altın ve gümüş dalına da girmek istiyor, çünkü Almanlar bir Moche kadın papazının mezarını buldular. Şanslı keratalar!" Durakladı. "Bu duygularımın profesyonel kıskançlık olduğunu düşünüyorsun, değil mi?"

Güldüm. "Belki biraz. Ama sen devam et."

"Peki. Montero'nun bazı malları ... Korkarım biraz kuşku. Ondan para almak hafiften gücüne gidiyor, ama bu duygum, beni almaktan alakoyacak kadar güçlü değil. Almanlar geçen yıl toplanıp gittiler, bu yıl geri dönmediler. Şimdi Montero'nun tüm cömertliğinden yalnızca biz yararlanıyoruz. Güneyde bir yerlerde de bazı işler sürüyor, ama aslında bu yıl buralarda tek proje biziz."

"Montero replika da yapıyor mu? Yani röprodüksiyonlara ek olarak?" Sesimin normal ve sakin çıkmasına çalışıyordum.

"Sanırım yapıyordur. Para kazansın da! Kasabanın en büyük adamı olma kompleksi vardır onda. En büyük ev, en büyük araba falan. Herhalde çocukluğundan beri ağabeyiyle, yani belediye başkanıyla rekabet halinde. Ama replikalar pahalı maldır. Yapması çok pahalı. Biliyordur. Ben Montero'yu daha çok, ucuz malların seri imalâtçısı olarak görüyorum. İvır zıvır türü."

Daha fazla kurcalamadım. Oysa kurcalamayı çok istiyordum. Campina Vieja yapımı vazo bana hiç de ıvır zıvır gibi gözükmemiş-ti. Ama Montero'yla ve Fabrica Paraiso'suyla ilgili yeterince soru sorduğumu düşünüyordum. Eğer Carlos Montero gerçekten bu kentte bir kodamansa, soracağım sorulara dikkat etmem gerekirdi.

126

MOCHE SAVAŞÇISI

Hafif bir merakla, "Almanlar niye bu yıl gelmedi?" dedim.

"Hava şartları herhalde," diye karşılık verdi Steve. "El Nino'yu duymuş muydun?" Başımı evet anlamında salladım. El Nino, Büyük Okyanus akıntılarında değişiklikler yaratan ve belli bir dönemde meydana gelen iklim olayına verilen isimdi. Bu olguya, Bebek İsa'dan ötürü El Nino adı verilmişti, çünkü sıcak su akıntıları hep Noel dolaylarında geliyordu. Herhangi bir nedenle sıcak su akıntıları buralarda daha uzun süre kalırsa, tüm deniz ısısını değiştiriyor, karadaki hava şartlarını da etkiliyordu. Hem yalnız Peru'da değil, dünyanın her tarafında.

"Bu sefer de büyüğünü bekliyoruz. Galiba Kuzey Amerika kentlerinde yaşayan bizler, El Nifio gibi olayların yol açtığı sosyal değişimleri pek kavrayamıyoruz. Ortabatı bölgesindeki kuraklıkların, başka yerlerdeki sellerin ve buz fırtınalarının ne etkiler yaptığını görüyoruz, ama biz bir bakıma en önemli hava olaylarına karşı korunmuş durumdayız. Buraları öyle değil.

"Çölde gerçekten doğa unsurlarının insafına kalabiliyorsun. Geçen El Nifio'da burayı korkunç seller bastı. İnsanlar çamur heyelanları altında kalıp öldüler. Selin ardından bazen kolera çıkabiliyor. Bunun pek yeni bir olay olmadığını da eklemem gerek. Arkeolojik kayıtlarda da böyle şeylere atıflar var. Belki de Moche İmparatorluğuna bu tür olaylar son vermiştir. Her neyse, şimdi yeni bir El Nifio geliyor. Onunla birlikte gelen iklimi ve sosyal değişiklikleri görüyoruz. Balık stoku azaldı. Normalden sıcak olan sular, deniz bitkilerini ve balıkları öldürüyor. Kazıda çalışan Perulu işçilerden birinin tahminine göre, balıklar yüzde seksen azalmış. Demek ki hayatını balıkçılıkla kazanan insanlar kötü durumda. Bir kısmı karnını doyurmak için çiftçiliğe dönüyor, bir şeyler ekmeye çalışıyor.

"Aynı zamanda bir takım yerlerde kuraklık var. İnsanlar hep göç halinde. Bazen buraya gelip kıyı topraklarına yerleşiyor, hemen ekip biçmeye girişiyorlar.

"Söylemeye bile gerek yok, buranın yerlileri bu yeni gelenlerden hoşlanmıyor. Onlara invasores, yani işgalci diyorlar. Özellikle de iyi tarım toprağı, kolay bulunmayan bir şey olduğu için. Üstelik balıkçılık da ölmüş durumda. Ne yazık ki yeni gelenler bazen silâh-

127

LYN HAMILTON

lı oluyor. Birkaç tatsız çatışma da oldu. Böyle dönemler insanları çok zorluyor.

"Yağmurlar da henüz başlamadı bile. Burası şimdi kış, biliyorsun. Normalde sezonu yağmursuz başlayıp bitirmemiz de mümkün. Ama Şili'de yağışlar başlamış. Demek ki zamanından önce toparlanıp evlerimize dönmemiz gerekebilir. O yüzden bu mevsimde buralarda tek ekip biziz. Diğerleri bu yılı pas geçmeye karar verdi. İtiraf edeyim, yolda arabaya aldığımız o iki genç için kaygılanmamın nedenlerinden biri de buydu. Bence campesinos'lar, yani buralı çiftçiler, o iki invasore'yi görmekten de pek hoşlanmayacak. Tıpkı iç kesimlerden gelenlere kızdıkları gibi. Onlar kızmasa bile, genç arkadaşlarımız çapraz ateş altında kalabilir.

"Biz kendimiz olağanüstü dikkatli davranıyoruz. Kazı yerinde gurup olarak birbirimizle kenetleniyor, hep birarada oluyoruz. Ha-cienda'da her zaman en az iki kişi bulunduruyoruz. Göreceksin, orası biraz ıssızdır.

"Seni korkutmuyorumdur umarım. Yalnızca önlem almalıyız, o kadar. Bunun iyi yanı da var. Kazı için Perulu işçi tutmak çok kolaylaştı. Herkes iş arıyor. Biz küçük bir ekibiz ama, arkeoloji artık bu kasabanın büyük işverenlerinden oldu. Bizim proje var, ayrıca otoyolun kenarında Montero'nun küçük sanatlar fabrikası da var."

. Birkaç dakika sessizce oturduk, ben bu anlatılanları sindirmeye çalıştım. Yolumuz soldaki derin hendeği izleyerek ilerliyordu. Hendeğin eni birkaç yüz metre vardı. Sonunda oranın bir nehir yatağı olduğunu anladım. Dibinde azıcık bir su akıyordu. Denize doğru gitmekteydik. Bu hendek de herhalde nehrin denize kavuştuğu yere yakındı. Yol bomboştu Kenarında evler falan yoktu. Sağ tarafta arasına bir ağaç kümesi görünüyordu. Kamyonetimizin arkasından toz bulutları yükselmekteydi.

Bir mil kadar hopya hopya gittikten sonra küçük bir koruluğa vardık, onu geçince sağa dönüp birkaç yüz metre daha gittik, beton bir sulama kanalını aştık, küçük bir tepenin üzerinden geçtik.

Hacienda Garua'yı ilk gördüğüm anı ölene kadar unutacağımı sanmıyorum. Steve biraz önce Hacienda'nın biraz ıssız olduğunu

128

MOCHE SAVAŞÇISI

söylemişti, ama o söz burayı anlatmaya hiç yetmiyordu. Bana olağanüstü yalnızlık içinde bir yer gibi göründü. Koskocaman, eski bir evdi. Bir zamanlar pek görkemli olduğu, sonradan çürümeye yüz tuttuğu belliydi. Araziye belli biracıyla oturtulmuştu. Böylelikle nehir ağzından, üstü çimen örtülü kumullardan ve ötedeki denizden gelen rüzgârları alabiliyordu. İki katlıydı. Çok güzel oymalı bir ahşap kapısı vardı. Oymalar

artık kurumuş, çatlamış, kırılıyordu. Yalnız giriş katında büyük pencereler görünüyordu. Birkaçının ahşap panjurları sınıksız kapalı, bir ikisinin menteşeleri kırılmış, rüzgârla binaya çarpıp duruyordu.

Bir zamanlar sarı olduğu belliydi evin. Ama boyazı solmuş, çatlamıştı. Evin önünde bir çeşme vardı. Bir deniz kabuğunu elinde tutan Eros heykeli göze çarpıyordu. Kuru ve sessiz. Sağ tarafta, koruluğun kenarında, küçük bir binanın kalıntıları durmaktaydı. Belki açık havanın zevkini çıkarmak için yapılmış bir yerdi. Şu anda bir kabuktan ibaretti. Hiçbir yere doğru gitmeyen bir yola kemerler kurulmuştu. Steve yaklaşmış arabayı durdurduğunda, ön bahçeyi toz bürüdü.

Hayalet kent havası vardı burada. İçerde insanlar olduğunu bildiğim halde, bu hayalet kent niteliğini kuvvetle hissediyordum. Kapağı doğru yürürken, içerken müzik ve insan seslerinin gelmesini, yüz yıl önce verilen bir partiden kalma çatal bıçak ve kristal çingirtilerini duymayı istiyordum. Ama tek duyabildiğim, bir yerlerde havlayan köpekle öten horozun sesi oldu. Durup öylece baktım. Bu harabe ve ıssız yer çok etkilemişti beni. Steve bu arada kamyonetten yükleri indiriyor, İnes'e sepetleri taşıma işinde yardım ediyordu.

Yavaşça ... Ve itiraf ederim, istemeyerek, o koca kapağı yürüyüp geniş antreye adım attım ve kendimi bir iç avluda buldum. Gökyüzüne açık bir avluydu. Eğer evlerin birer kişiliği olduğu doğruysa, bu ev içe dönüktü. Tüm enerjisini içeriye yönlendiriyordu. Dışarısı yalındı ama tüm mimarî özellikleri içerisi için saklanmıştı. Avlunun tabanı iri cilalı taşlarla döşeliydi. Mermerdi sanıyorum. Üstlerini toz kaplamıştı. Birkaçı çatlamış, eskimişti. Veranda gibi açık bir koridor vardı. Her iki katta, avlunun etrafını çepeçevre dolaşıyordu. Alt

LYN HAMILTON

kattaki, avlu tabanından biraz yüksekti. Oraya, girişin iki yanındaki üçer mermer basamakla çıkılıyordu. Tam karşımda da yine oraya çıkan basamaklar vardı.

Verandaları İtalyan tarzı sütunlar taşımaktaydı. Parmaklıkları fer-forjeydi. Beyaz boya soyuluyordu. Duvarlarda da dıştaki sarı boyanın soyukları kalmıştı. Giriş katının dört yanında, ikinci katın da üç yanında odalar sıralanmış olduğu, avluya bakan kapılardan ve pencerelerden belliydi. Üst katın karşıma rastlayan orta kısmı açıktı. Rüzgâr alsın diye öyle yapılmış gibiydi. Oradan gri, kapanık gökyüzü görünüyordu.

Arkamda ayak sesleri duydum. "Eller yukarı, yavaşça bana dön, yoksa vururum," diye bir homurtu işittim.

130

DOKUZ

Bir kadın sesi, "Tanrı aşkına, Lucho! Büsbütün salak olmak zorunda mısın?" diye seslendi.

Başımı dikkatle ve yavaşça kaldırdım, sağa çevirdim, sonunda üst kat parmaklığından eğilmiş genç kadını görebildim. "Kaldır onu ortadan, seni budala," dedi göremediğim birine. Bana bakarak, ama başını o göremediğim kişiyi işaret edercesine uzatarak, "Lucho terörist olmak için egzersiz yapıyor," diye açıklamada bulundu.

Adamın sesi hevesle, "Özgürlük savaşçısı," diye düzeltti. "Egzersiz de yapmıyorum. Eğitim yapıyorum. Özgürlük savaşçısı olmak için eğitim."

Kadın bana sırtarak, "Özgürlük savaşçısı, tabii," dedi. "Unutmuşum. Siz Rebecca olmalısınız, değil mi?"

Başımın evet diye cevapladım. Sesimin kontrolünü henüz sağlayamamıştım.

"Bir dakika," dedi, olduğu yerde döndü.

Bir dakika. Tabii beklerdim. Hiç kımıldamadım. Ayaklarım korkudan hâlâ yere çakılı gibiydi. Basamaklarda sandaletlerin sesini duydum, sonra genç kadın avlunun köşesinden ortaya çıktı.

"Ben Tracey. Tracey Dougal. Kazının paleo uzmanı. Çay?"

Paleo? Çay? Böyle bir karşılamadan sonra, viski sunmak daha yerinde olurdu. Ama ne bulursam onunla yetinmek niyetindeydim. "Tabii," demeyi başardım.

Steve Neal kapıdan girdi. "Güzel. Bakıyorum ekibin bir üyesiyle tanışmışsın bile," dedi. Tracey'e ve bana tatlı tatlı gülümsedi,

131

LYN HAMILTON

ama aslında bu gülümsemedeki esas sıcaklık Tracey'e yönelikti. Şaşmadım. Harika bir kızdı. Gençti. Yaşı yirmi beş dolaylarında olmalıydı. Sarışın, saçları çok kısa, diken gibi kesilmiş, baş biçimi ve elmacık kemikleri çok güzel, iri gözlü, dolgun dudaklı, kusursuz dişlere ve harika bir yene sahip biriydi. Genetik piyangosunu kazanmış da öyle doğmuş gibiydi. Siyah tayt, siyah kare yakalı atlet, platform tabanlı sandalet giymişti. Üstüne bol bir blucin gömlek geçirmişti. Belki bir erkek gömleği. Önü açıktı ama belinden bağlayıp düğümlemişti onu. Bu kadından hoşlanmamak ne kadar kolay, diye düşündüm.

Steve, "Tracey benim çok değerli doktora öğrencim," diye gülümsedi. "Laboratuvara bakıyor." Akıllı da, diye düşündüm. Biraz daha çaba göstersem, hoşlanmama aşamasından katıksız nefrete varabilirdim.

Tracey, Steve'e, "Lucho, Rebecca'yla özgürlük savaşçısını oynamaya kalktı," diye bilgi verdi.

Steve'in omuzları sarktı. "Lucho, defol buradan!" diye emretti. Kapının arkasından ortaya kısa boylu, tomculca bir genç çıktı. Tepeden tırnağa kamuflaj üniforması giymişti. Traşı uzamıştı. Kıvrık saçlarının üzerine Fidel Castro tarzı bir kep oturtmuştu. Belinde tabanca kayışı vardı. Bu saçma sapan görünüşüne rağmen, tabancası bana yeterince gerçek görünüyordu.

"Ver bana onu," diye emir verdi Steve.

Lucho büzüldü. "Senor Doktor Neal, burayı silâhsız olarak nasıl korurum?" diye sızlandı.

"Sen askersin, bir yolunu bulursun." Steve'in sesi düşman tonu taşıyordu ama yeterince ciddiydi. "Şimdi ver bana o tabancayı." Lucho istemeye istemeye silahı uzattı. "Şimdi Bayan MacCrim-mon'un çantasını odasına taşı. Mavi odaya." İkinci kattaki bir odayı işaret ediyordu.

Tracey bana dudak işaretleriyle, "Biraz aptaldır," dedi. Bu arada Lucha benim çantamı almış, merdivenlere yönelmişti. "Üstelik ..." Tracey işaret parmağını da alına dayayıp tornavida gibi çevirdi. "Kaçık da."

132

MOCHE SAVAŞÇISI

Lucho uzaklaşırken Steve, "Zararsızdır ama," dedi. "Sana zarar vermezdi. Gerçekten. Fakat yine de şunu koyacak güvenli bir yer bulalım. Özgürlük savaşçımız bulmasın diye. Laboratuvarda öyle bir yer var mı, Tracey?"

Tracey silâha tatsız tatsız baktı. "Tabii," dedi. "Ver bana." Dikkatle aldı, baş parmağı ve işaret parmağıyla, bedeninden uzakta tuttu. Namlu yere dönüktü. Tabancalar Tracey'nin ilgilendiği bir alan değildi besbelli. Onu sandığımdan daha çok sevdim o anda.

"Gel, Rebecca," dedi Tracey. "Bu korkunç şeyi laboratuvara bırakalım, sonra Ines'e gidelim. Bize bir çay yapar, ben de eşyalarını yerleştirmene yardım ederim. Odam seninkine bitişik. Eğlenceli olacak. Üniversitedeymişiz gibi."

Steve bana sırttı. "Son boş dakikalarının keyfini çıkar," dedi. "Yarın sabah erkenden seni işe koşuyorum. O şeyi nereye sakladığını bana da haber ver, Tracey." O sırada Lucho üst balkonda görünmüştü. Besbelli onu yönetmek, küçük bir çocuğu yönetmek gibiydi. Ta(ga)-ba(gan)-ca(ga)-yı(gı) falan türünde.

Tracey, Lucho'nun yeniden gözden kaybolmasını bekledi, sonra beni avludan geçirip girişin sağındaki kapıya götürdü. Laboratu-var, iki duvarına sırayla tezgâhlar dizilmiş kocaman bir odaydı. Ortada da bir uzun masa vardı. Sol tarafta, komple bir iskelet diyebileceğim şey, masaya dümdüz uzatılmıştı. Başını siyah kadife bir yastığa dayamışlardı. "Bu Benji," dedi Tracey. Benim nereye baktığımı görmüştü. "Süper, değil mi?"

"Koca Benji," dedi bir ses. Oyana dönünce uzun boylu, saçları kırışmakta olan bir adamın sağdaki bir kapıdan odaya girdiğini gördüm. "Oldukça uzun boyluymuş, görüyorsunuz. Benim adım Ralph." Elini uzatıyordu. "Kayıp Hacienda'ya hoşgeldiniz."

Tracey, "Ralph Woolsey, Rebecca MacCrimmon," diye tanıştırdı. "Ralph bizim seramikçimiz. Güney California Üniversitesinden. Rebecca ..."

Ralph, "Rebecca'nın kim olduğunu biliyorum," diye güldü. Kendisi de hayli uzun boyluydu. Rahat bir hali, sağlam bir tokalaşma biçimi vardı. "Steve iki gündür yalnız onu anlatıyor. Harika bir

i 33

LYN HAMILTON

kadın buldum, hepimizi derleyip toparlayacak, diyor." Kojuyla odanın çevresini göstererek, "Bizim karmaşamızı birazcık bile toparlarsan, bence gerçek bir sihirbaz sayılırsın," dedi.

Tracey, "Göründüğü kadar da kötü değil," diye savunmaya geçti. Çevreme bakmıyordum. Bana da oldukça derli toplu görünüyordu. Kaotik bir derli topluluk. Solda Koca Benji ve daha bir yığın kemik vardı. Tracey yine oraya baktığımı fark etmişti. "O taraf benim alanım," dedi. "Paleoantropoloji tezimi hazırlıyorum. Projenin kemiklerle ilgili elemanıyım. Benji dostumdan, Moche çağında insanların sağlık durumu hakkında pek çok şey öğreniyoruz. Bak," deyip Benji'nin kafatasını kaptı, yüzüme yaklaştırdı. "Güzel dişleri var!" Sonra elini salonun öbür yanına doğru salladı. "O taraf da, görebildiğin gibi, Ralph'a ait."

Ralph'ın tarafı çanak çömlek kırıklarıyla doluydu. Bunların bazıları su dolu kaplara konmuş, ıslatılmaktaydı. Bir iki çanak özenle restore ediliyordu. Duvarın ortalarına rastlayan bir yerde, kamera için düzen kurulmuş, oynak kola bir fotoğraf makinesi monte edilmişti. Orada bilgisayar davardı. Laptop türü. Ralph, "Bilgisayar konusunda nasılsın, Rebecca?" diye sordu. "Bütün bunları kataloglama konusunda da bize belki yardım edersin diye umuyorduk."

Orayı çabucak inceledim. Bilgisayar da, yazılım da, benim dükkânda kullandığının aynısıydı. O günler ne kadar da geride kalmış gibiydi. Evimi özleme duygumu kontrol altına alır almaz, "Olur," dedim. "Dert değil."

İkisi de çok sevinmiş göründüler. Bu sayede kayıp Moche vazosu ve kulak süsü gibi şeyleri kayıtlardan kontrol etmeyi umduğumu bilseler, herhalde o kadar sevinmezlerdi.

Odanın aka tarafında bir yığın kutu vardı. Herbirinin üstünde bir yılın tarihi göze çarpıyordu. CV harfleri herhalde Campina Vieja'yı simgeliyordu. İspanyolca Caja yazısı da vardı. Ardından bir numara geliyordu. "Bunlar nedir?" diye sordum.

Tracey, "Kazıdan çıkan kataloğlanmış eserler," diye cevap verdi. "İnceliyoruz, kataloğluyoruz, bu kutulara yerleştiriyoruz. Her mevsimin sonunda ambalajlayıp Lima'ya, INC'ye yolluyoruz. Insti-tuto Nacional de Cultura'ya yani. Peru'da kazı yapmak için bir ruhsat gerekli. Credenciales deniyor o ruhsatlara. Bunu INC veriyor,

134

MOCHE SAVAŞÇISI

sonra arkeoloji projelerinin Peru'da bulduğu her şey de INC'nin malı oluyor."

Tracey kutulara doğru yürüdü. "Depolamadan konuşurken, Ca-ja ocho - kutu sekiz'e ne dersiniz?" deyip tabancayı kaldırdı, kutunun içine koydu. "Bunu unutmayabilir misiniz? Hatırlatın da Ste-ve'e de söyleyeyim. Ayrıca kutular sevkedilmeden önce de silâhı oradan alayım. INC eski eserlerin arasında yepyeni bir tabanca bulursa, pek sevineceğini sanmam! Şimdi bakalım seni yerleştirmek için neler yapabiliriz, Rebecca. Ralph, sakın Lucho'ya Caja ocho'yu söyleme." Birlikte oradan çıkmak üzere kapıya yöneldik.

Ralph ona gülümseyerek, "Aklımdan bile geçmez," dedi. Ne kadar sıcak gülümsediğine bakılırsa, o da Tracey'nin hayranların-dandı.

Tracey öne geçip mutfağa yürüdü, Ines'ten bize çay vermesini istedi. Bu arada akşam yemeği hazırlıkları da epey ilerlemişti. İnes'in Tracey'den hoşlandığı belliydi. Hemen demliği ateşe koydu. O ısınırken ikisi çene çaldılar. Ines hâlâ benimle konuşmuyordu.

Mutfak eksiksiz gibiydi. Asit yeşili bir buzdolabı göze çarpıyordu. Tracey'nin dediğine göre propanla çalışmaktaydı. Evye, tezgâh ve normal aksesuarlar hazır. Ne bekliyordum, bilemiyorum. Herhalde daha ilkel bir şey bekliyordum. Pişen yemek de, her neyse, nefis kokuyordu.

Çay fincanlarımız elimizde, Tracey ile ikimiz ortalığı çabucak bir dolaştık, sonra üst kata çıktık. Hacienda Garua kare biçiminde yapılmıştı. Avlu da kareydi. Her iki kattaki odalar avluya açılıyordu. Hepsinin önünden dolaşan, yerleri taş döşeli, kenarları enfes ferfor-je parmaklıklarla süslü balkonlar vardı.

Giriş katındaki odalar avludan üç basamak kadar yüksekteydi nedense. Belki estetik aşkına, belki de odaları sellerden korumak için. Tracey'den ve Steve'den duyduğuma göre, böyle şeylerin örnekleri de görülmüştü. Giriş kapısının tam karşısına gelen büyük oda, yemek odasıydı. Mutfak da onun yanındaydı. Sağda laboratu-var ve bazı depo odaları, solda, arka kısımda küçük bir oturma odası vardı. Yanında bir tür kütüphane göze çarpıyordu. Eski ama

135

LYN HAMILTON

rahat koltukları vardı. Kitap sayısı pek çoktu. Bir de çalışma masası vardı. Girişin hemen solundaki oda Lucho'nundu. Kapısına kurukafayla çapraz kemik işareti yapıştırılmış, kimsenin girmemesi için bir de uyarı eklenmişti. Geri çekilmiş mutfak dışında bütün odaların, avluya açılan kapının yanında pencereleri de vardı. Her iki katta da balkonda yürüyerek tüm kareyi dolaşmak mümkündü.

Alt kattan ikinci kata çıkan merdivenler avlunun arka köşelerin-deydi. Kadınların odaları üst katta, kapıdan girişe göre sağ tarafta, erkeklerin odalarıysa sol taraftaydı. Benim mavi odam sağ koridorun en arkasında, Tracey'nin sarı odasına bitişikti. İkimiz ortadaki banyoyu paylaşacaktık. Hilda Schwengen'in odası, giriş kapısına göre sağ üstteki ilk odaydı, Tracey'nun dediğine göre oranın gerçek pencereleri vardı ... Yani Hacienda'nin dışına doğru bakan pencerelere sahip bir odaydı.

Erkekler tarafında Dr. Schwengen'in karşısına rastlayan oda Steve Neal'indi. Onun yanında Ralph'ın odası, ondan sonra da arasına ziyarete gelen bilimadamlarının kaldığı oda vardı. Tracey'nin söylediğine göre bazen Perulu arkeolog Ricardo Ramos gelip kalıyordu orada. Anladığıma göre Ricardo, Steve "m arkadaşı ve meslek-daşığıydı.

Hûda'yla Steve'in özel banyoları olduğunu söylüyordu Tracey. Geri kalanımız, içinde tuvalet ve lavabo olan küçük yerleri ikiye ikiye aramızda paylaşıyorduk. İkinci katın arka tarafında ortak duşlar vardı. Kadınlarınki sağda, erkeklerinki soldaydı.

Tracey benim sorduğum bir soruyu, "Hacienda 1800'lerde yapılmış," diye cevapladı. "Zengin bir aileye aitmiş. Duyduğuma göre bu avluda en şaşılacak türden partiler verirmiş. Ama su bitince evi terk etmek zorunda kalmışlar. Otuz yıl öncesine kadar öylece kalmış. O sıra biri gelip burayı açmış, bir süre han olarak kullanmış. Burası han olarak başarılı olamayacak kadar ıssız. Sahibi iflas etmiş."

"Şimdi kimin?"

"Carlos Montero'nun." Bunu söylerken yüzünü buruşturuyordu. "Felâket bir adam. Kene gibi. Babası-burayı teminat kabul edip hancıya borç vermiş. Hancı iflas edince bina onlara kalmış. Car-
!36

MOCHE SAVAŞÇISI

los'la nasılsa çok geçmeden tanışırın. Belki gereğinden fazla çabuk. Buralarda dolanmaktan hoşlanır. Ama sen şanslı kızsın. Şu ara Trujillo'ya gitti, bu akşam gelmiyor."

O konuşurken ben bavulu açmış, her şeyi yatağın üzerine çıkarıyordum, "Fazla şey getirmemişsin," dedi Tracey kuşkuyla. Giysilerime bakıyordu.

Ne diyebilirdim? Ben kaçacağım, başkasının adını, başkasının giysilerini kullanıyorum, mu diyecektim? "Geleceğimi son ana kadar bilemedim, o yüzden de bavul hazırlamaya fazla zamanım olmadı," dedim. Sesim zayıftı. Dolaba baktım. "Hem zaten bunları asacak bir kolaylık da yok."

"Ayy," dedi Tracey. "Bütün askıları ben alıp götürmüşüm de ondan. Benim getirdiğim giysiler ikimize de bol bol yeter. Sana da ödünç verebilirim. Çok var. Odama gel de gör."

Nezaketle gülümsedim. Aslında Tracey'den on kilo daha ağır olduğumu bal gibi biliyordum. Onunkiler bana hiç olmazdı. Ama bir konuda haklıydı. Buraya çok giysi getirmişti. Bir orduya yeterdi. Odası tıklım tıklım giysi doluydu. Pabuçlar, fotoğraflar, oyuncak hayvanlar, her tür biblo ve şirinlikler de cabası.

Benim çevreye bakındığımı görünce, "İşimi gerçekten çok seviyorum," dedi. "Ama evimden ayrılmayı hiç sevmiyorum. Yanıma hep çok eşya alıyorum, böylece kendimi evimdeymiş gibi hissediyorum. Annemi, üvey babamı, erkek kardeşimi, arkadaşlarımı, erkek arkadaşım jamie'yi çok özleyorum." Bunları söylerken herbirinin resimlerini parmağıyla gösteriyordu. "Haftada bir, bazen iki kere eve telefon ederim. Arabamı bile özleyorum. " Elime arabanın resmini tutuşturdu. Kim özlemez bunu, diye düşündüm. Üstü açık bir Saab. Ben de özlerdim ... Eğer böyle bir şey alacak kadar para kazansaydım, tabii. Tracey hem güzel, hem zeki, hem de görünüşe göre hayli zengindi. Ama nedense şımarık değil, diye geçirdim içimden. "İşte," deyip bazı giysilerini yatağın üzerine fırlattı. "Askılar boşaldı."

O sırada Steve'in aşağıdan seslendiğini duyduk, koridora çıktık. "Kokteyl saati!" diye sesleniyordu herkese. "Salonda hazır!"

137

LYN HAMILTON

Hilda Schwengen de küçük salondaydı. Bir tahta sandalyeye, oldukça rahatsız bir pozda, dimdik oturmuştu. İnce uzun parmakları arasında tuttuğu sigaradan çıkan dumanlar başının çevresinde hale oluşturmaktaydı. Yanındaki masada kocaman bir bardak içki duruyordu. Viski, dedim kendi kendime. Buzsuz ve susuz. Ben girerken ayağa kalkmadı. Hatta ben tanıştırılırken öne bile eğilmedi. Onun yerine, elini uzattı. Avucu hafif aşağıya dönüktü. Sanki eğilip öpmemi bekliyormuş gibi. Belki de kendi propagandasına kendi de inanıyor, Steve'in dediği gibi o da kendini bir efsane, Peru arkeolojisinin bir kadın papazı sayıyor, diye düşündüm. Uzun boylu ve çok inceydi. Boynu uzun, elmacık kemiklerinin biçimi soyluydu. Şeker beyazı bir keten bluz ve pantolon giymiş, beline gümüş bir kemer takmıştı. Gümüş rengi saçları uzundu. Gevşek biçimde toplanıp ensesinde bağlanmıştı.

Bana nazik bir sesle, "Hacienda Garua'ya ve küçük projemize hoş geldiniz," dedi. Sesi milyonlarca sigaranın birikim etkisiyle kalın ve pürüzlüydü. "Galiba Lucho, geldiğiniz anda size silâh çekmiş," diye devam etti. "Elemanlarım adına gerçekten özür dilerim. Çok korkmuş olmalısınız."

"Doğrusu buradaki görevime heyecanlı bir başlangıç oldu," diye bu görüşe katıldım. Herkes güldü. Dirseğimin dibinde Steve belirdi. Elinde viski şişesi vardı. Parti hemen başladı. Yönetici ekibindeki herkes küçük odaya dolmuş, sohbet ediyor, günü tartışıyor, neler bulduklarını, neler bulamadıklarını anlatıyordu. Pablo Vela'yla tanıştım. İşçi ekibinin başı oydu. Hoş bir gençti. Orta boylu, zayıftı. İncecik bıyığıyla pek çekiciydi. Bana kentte oturduğunu söyledi. Ama akşam yemeklerini hep hacienda'da yiyor, ertesi günü planlıyordu. "Buradaki yemekler evdekilerden iyi," diye güldü. Benim gelişimin şerefine, kentte kalan ve orada yemek yiyen öğrenciler de yemeğe davetliydi bu akşam. Bunlardan Alana, Susie, Janet ve Robert, Güney California Üniversitesinden, George, David ve Fred de Teksas A&JV'dendi. Bir tek kişi eksikti, o da Lucho'ydu. Dışar-da nöbet beklemeyi seçmişti. Besbelli kendini özgürlük savaşçısı hayatının zorluklarına hazırlıyordu. Bizi kime ve neye karşı korumaya çalıştığını hiç kimse söylemedi.

138

MOCHE SAVAŞÇISI

Küçük oda dolmuştu, viskiler boldu ama, hacienda'daki kokteyller, o akşam da, daha sonraki akşamlarda da, aslında nispeten sakin olaylardı. Tören gibi bir şeydi. Herkes gidip Hûda'yla konuşmaya önem veriyor, ona saygı gösteriyordu. O hep sandalyesinde, aynı pozda oturuyor, bir elinde sigarası, ötekinde viskisiye,

ayağa kalkmadan konuşuyordu onlarla. Aralarında bir tek Tracey, bu kadar küçük bir odada 'efsane'den ne kadar uzak durulabilirse, o kadar uzak duruyordu.

Ines kapıda gözükmeye yemeğe geçtik. Ne yemekti ama! Önce biberli mısır ve tatlı patates çorbası geldi. Ines onu büfeye koyduğu kocaman yeşil bir kâseden servis yaptı. Ardından corvina geldi. Bunun bir tür levrek olduğu söylendi. Cevizli sos, avokado dilimleri, marine edilmiş sebzeler, yanında üstü sos kaplı patatesler geldi. Patates olduğunu zor tanıdım, ama hemen âşık oldum. Hepimiz zevkle yemeklere yumulduk. Bir tek Hilda dışında. O tabağındaki yiyecekleri sağa sola iterek vakit geçiriyor, viskisini yudumlamayı sürdürüyordu. Birkaç kere masada Tracey'nin oturduğu tarafa baktığını gördüm. Tracey, Pablo ve Steve'le heyecanlı heyecanlı konuşuyordu. Bu bakışta beni duraklatan bir şey vardı. Ne olduğunu anlayamadım, ama dostça bir bakış olmadığını anlamıştım. Belki yalnızca basit kıskançlıktı. Tracey çok sevimli bir kızdı ama herkesin içinde imrenme duyguları uyandırabilecek bir kızdı. Ben buraya yeni gelmiştim. Belki Hilda, benim henüz bilmediğim bir şeyler biliyor olabilirdi. Ralph'ın da Tracey'e gereğinden çok baktığını fark ettim. Daha önceki sezgilerim onaylanıyordu. Çok hayrandı Ralph bu kıza.

Her neyse, yemeğe başladıktan pek az sonra Hilda masanın başındaki yerinde ayağa kalktı. Yemeğinin hemen hemen hepsi ta-bağında. Herkesten özür diledi, yanında duran yarım şişe viskiyi alıp yemek odasından çıktı. Merdivenlerde ve üst balkonda ayak seslerini duydum.

Bir an için hiç kimse bir şey söylemedi. Sonunda sessizliği Tracey bozdu. "Ines," dedi. "Lütfen Doktor Schwengen'e bir tepsi götür, olur mu?"

"Yemiyor," dedi Ines.

139

LYN HAMILTON

Tracey alçak sesle, "Biliyorum," dedi. "Ama yine de götür."

Eğer Hilda yemiyorsa, çok güzel bir şeyi kaçırıyor demekti. Ines'in yemekleri mutfaktan hâlâ gelip durmaktaydı. Derken Tracey de odadan çıktı. Ben içimden, burada neler dönüyor, diye merak ettim. Ama Tracy birkaç dakika sonra döndü. İki eli arkasındaydı.

"Bunları özel bir güne saklıyordum," dedi. "Sanıyorum Rebec-ca'nın gelişi ve acımasız özgürlük savaşçısı Lucho'nun elinden sağ kurtulması bize o özel günü sağlıyor." Arkasından üç güzel şarap şişesi çıkardı. Böyle birini insan nasıl sevmezdi? Kopan tezahürat, hepimizin aynı fikirde olduğumuzu gösteriyordu. O andan sonra, konuşmalar ve gürültüler çok arttı. Herkesin anlatacağı bir arkeolojik serüveni vardı. Herbiri diğerinden daha heyecanlı, daha inanılmazdı. Steve'le Tracey, çoktan beri çözülememiş suçlarla ilgili soruşturmalarda polise nasıl yardımcı olduklarını anlattılar. Pablo, bölgede yapılan kazılara sinirlenen kasaba halkıyla ilgili hikâyeler anlattı. Bu kazıların onların kendi imkânlarını çaldığını düşünüyordu bölge halkı. Tek işleri eski eser kaçakçılığıydı çünkü. Öğrencilerin de ne kadar ilkel şartlarda yaşadıklarına dair komik hikâyeleri vardı. Ama en güzel hikâyeye en sona saklanmıştı: Hilda Schwengen'in dört haydutu kovuşu. Hûda'yla Steve açık bir ciple, dar bir köy yolundan kasabaya doğru ilerliyorlardı. Yolun iki yanı dik yamaçtı. Kazı yerine de fazla uzak değildi. Birdenbire dört adam çalılarının arasından cipin yoluna sıçrayıvermişti. Ellerinde madeni çubuklar vardı. Birinin kılıcı da vardı. Steve'le Hûda'ya araçtan inmeleri emredilmişti. Hilda sakın sakın eğilip torpido gözünden bir tabanca çıkarmış, adamların kafasının üstünden havaya ateş etmeye başlamıştı. Steve kahkahalar arasında, "Herhalde onu ıskalıyor sandılar," diyordu. "Ben bile öyle sandım. Cipin içinde yere yatmıştım. Benim cüssemde birinin oraya sığmasını düşünebiliyor musunuz? Sığdım ama. Hilda ateş etmeye devam ediyordu. Sonunda adamlar, bu kadının şansını tutarsa birimizi vurur diye düşündüler, kuyruklarını bacaklarına kıştırıp kaçtılar."

Müthiş hikâyeydi. Anladığıma göre sık sık anlatılmış, sonunda mit gibi bir havaya girmişti. Ayrıca bunlar anlatılırken, Hilda benim

140

MOCHE SAVAŞÇISI

gözüme nasıl gözükmeye gözüksün, bu insanlar arasında ona çok saygı ve hayranlık duyulduğunu da hissettim.

Gerçekten hoş bir akşamdı. Çoktandır böyle keyifli bir ortamda bulunmamıştım. Biraz gevşemeye başladım. Ayakkabılarımı ayaklarımdan attım, ayaklarımı altına toplayıp sandalyede öyle oturdum. Bu dostluk havasından hoşlanarak sohbet ediyorduk ki ... elektrikler kesildi. Belli ki bu sık rastlanan olaylardandı, çünkü mumlarla kandiller hemen ortaya çıktı. Hava serinlemeye başlamıştı. Odamdan kazağımı alıp omzuma örtmeye karar verdim. Merdivenleri yalınayak çıktım, tabanlarımda serin mermerin verdiği güzel duyguyu hissettim. Hûda'yı rahatsız etmemek için gürültü çıkarmamaya çalışıyordum. Odama vardığımda, kapının aralık olduğunu gördüm. Benim bıraktığım gibi durmuyordu. İçerde bir mum ışıltısı fark ettim. Hiç ses çıkarmadan kapıdan içeri süzüldüm.

İnes oradaydı. Bana arkası dönüktü! Masadaki mum yanıktı. Eliyle yatağın üzerindeki her giysiye dokunuyor, kendi kendine de bir şeyler fısıldıyordu. Her giysiye elini sürdükten sonra doğruluyor. "Demek söylendiği gibi geldin sonunda," diyordu. Durdu, bana döndü, kapıda kazık gibi duruşuma baktı, "Cuidado al arbola-do!" diye fısıldadı. Ormanlara dikkat et. "Eğer başarılı olacaksan, ormanlardan sağ çıkmalısın."

O sırada bir rüzgâr esti, mum söndü, bir kapının çarptığını duydum. Bu sestem aklım dağılınca, o yana döndüm. Geri döndüğümde Ines gitmişti. Oysa kapıyı ben tikiyordum. Küçük banyodan geçip Tracey'nin odasına mı gitti, diye düşündüm, oraya baktım. Orada da kimse yoktu. Bu durum şaşırtıcı ve ürkütücüydü.

Birkaç dakika sonra yine aşağıya indim. Ines oradaydı. Mutfağı topluyordu. Bana hiçbir şey söylemedi. Hattâ benim varlığımı bile fark etmemiş gibiydi. Kısa bir süre sonra erkek kardeşi Tomas onu eve götürmeye geldi. Steve, Tracey ve ben onu kapıya kadar geçirdik. Tomas'ın küçük bir motosiklet taksisi vardı. Yani arkasında bir yolcu yeri olan motosiklet. Ines bindi, dimdik oturdu. Şapkasını alnına indirmiş, çantasını kucağında kucaklamıştı. Hiç tanışmadığım kardeşi motosikleti döndürüp burnunu kente doğru çevirirken, farların ışığında birini görür gibi oldum. Dışardaki arklardan bi-

141

LYN HAMILTON

rinin altında duruyordu. Ya işçi, ya da campesino'ydu, yani çiftçiydi. Elinde torba vardı. Çuval ya da plastik. Belki piriç torbası. Far ışığı üzerinden kayarken çabucak oradaki gölgelere süzülüp, görünmez oldu. Garip bir yer, diye düşündüm.

Gecenin daha geç saatlerinde, yatağında uyuyamadan yatıyordum. Belki arasına da uyukluyordum. Ines'le geçen olayı kafamdan bir türlü atamadığım ortadaydı. Dışarda gördüğüm adamı da. Çıkan en ufak sesle irkiliyordum. Bir ara, rüzgârın fısıldamaya başladığını duydum. Yavaşça kalkıp kapıya yürüdüm, kanadı çok az araladım. Gerçekten aşağıda birileri fısıldaşıyordu. Büyük ön kapının açılıp birinin içeri süzüldüğünü görmekten çok hissettim. Ben orada kim olduğunu görmek için parmaklığa doğru yürürken, bir kibrit yandı, sonra söndü. Steve, bir yabancı, bir de benim göremediğim biri. Konuşmalar kısa sürdü. Öfkeli bir konuşmaydı. Derken ikinci adam ... belki demin far ışığında gözükken ... yine ön kapıdan çıktı. Steve ikinci kata gelmeden çok önce ben yatağıma yatmışım, kapım da sıkı sıkı kapalıydı.

Bir iki saniye sonra, Tracey'in bitişikteki odasının kapısı kapanır gibi oldu. Tekrar kalktım, dışarıya baktım. O gece biraz sis olmasına rağmen gökyüzü oldukça parlaktı. Tracey'in balkonda, avlunun karşı tarafına doğru süzüldüğünü gördüm. Balkonun sonuna kadar gitti. Ben birkaç dakika daha bekledim, ama geri dönmedi. Ste-ve'le Tracey. Aslında şaşırmamıştım, ama birazcık üzülmüştüm.

142

ON

Cennet Sanat Eserleri Fabrikasının sahibi ve benim de değerli eserleri Peru dışına kaçırdığından kuşkulandığım kişi olan Carlos Montero ile, gelişimden birkaç gün sonra tanışabildim. Hatırladığım kadarıyla pek gösterişli bir tanıştırma olmamıştı. Adamın gö-zümdeki değerini de yükseltmemişti. Ama en azından bana fabrikayı ziyaret etme fırsatını yaratmıştı. Bunu ilk geldiğimden beri istiyordum.

Problem şu ki, Rebecca olarak yaşadığım bu hayat, gerçek hayatımda çözmem gereken dertlere ayıracağım vakti alıp götürüyordu. Sabahları horozlar öterken kalkıyordum. Saat beşi biraz geçmiş oluyordu. Altı olduğunda, su yettiği kadar yıkanmış, kahveyi ateşe koymuş, biraz meyve, ekme ve fıstık ezmesini masaya taşımış oluyordum. O sırada ekip de esneyerek mutfağa gelmeye başlıyordu. Altıyı biraz geç arabaya atlayıp kasabaya iniyordum. Kasabanın bir ucundan, ekip başı Pablo'yu, öbür ucundan da Ste-ve'le Hûda'nın öğrencilerini alıyordum. Çocuklar küçük bir apartman dairesi tutmuşlardı. Kimi kamyonetin arkasına biniyor, kimi içeriye sıkışıyor. Onları kazı yerine getiriyordum. Orası otoyolun birkaç yüz metre iç tarafında, tozlu bir yerdi. Gerisingeri otoyola dönüyor, yol levhalarından birinin altından Perulu işçileri alıyordum. Sekiz kişiydiler. Onları da kazı yerine getiriyordum. Sonra ha-cienda'ya dönüyordum. Steve o zamana kadar işe gitmeye hevesli bir hale gelmiş oluyordu. Hilda da (o besbelli hayatta üç besin gurubu olduğuna inananlardandı: Kafein, nikotin ve alkol) gün boyu içeceği kahvelerle sigaralara başlamış oluyordu. O ikisini de alıp kazı yerine, diğerlerinin yanına götürüyordum.

Yedi buçuk dolaylarında Ines Cardoso'yu otoyoldan alıp Cam-pina Vieja'daki pazara, erzak almaya götürüyordum. O alışveriş ya-

143

LYN HAMILTON

parken ben hacienda'ya ve kazıya gerekli malzemeleri satın alıyordum. Her gün viski, hemen hemen her gün içme suyu, fotoğraf makineleri için film, ip, odun, zincir, buzdolabı için propan, her neyse. Bu işler bitince kazıya, oradaki işlere yardım etmeye dönüyordum. Yolda Ines'i ve yiyecekleri evine bırakıyordum. Odamdaki

olayı ben orada kaldığım süre boyunca hiç ağzına almadı, ben de almadım. Sorsam bile açıklayabileceğini sanmıyordum. Ayrıca, ortalıkta bu kadar az ağaç varken, orman uyarılarını ciddiye almak da çok saçma geliyordu.

Bu işlere koşturmadığım zamanlar, laboratuvarında çalışıyordum. Kazının her eseri, bana ne kadar küçük ve önemsiz görünürse görünsün, naylon torba içinde, bulunduğu yere dair ayrıntılı bilgiler içeren bir etiket yapıştırılmış durumda geri yollanıyordu. Herbirinin bilgisayarda o iş için tasarılanmış bir templataya girmesi gerekiyordu. Bilgiler, bulunduğu yerle başlıyor, ne kadar derinden çıkarıldığı, boyutları, malzemesi, ardından da bir tür tarifıyla son buluyordu. Sonra, malzemenin cinsine göre, daha ayrıntılı bir templat geliyordu. Burada çok daha spesifik bilgiler vardı. Bu bölüm için Ralph ile Tracey malzemeyi dönemine ve kültürüne göre sınıflandırmaya çalışıyorlardı. Mesela, orta dönem Moche, gibi. Onların yaptığı son derece zahmetli bir işti. Benimki bir bakıma otomatik bir iş sayılırdı. Verilen bilgileri alıyor, templatadaki uygun yere giriyordum, o kadar.

Günün içinde bir ara, bazen bir kereden fazla, kazıda bulunan parçaları minik torbalar içinde alıp getiriyor, Ralph ile Tracey'e teslim ediyordum. Onlar ikisi bütün gün laboratuvarında çalışıyordu.

Eğer fazla vaktim olursa kazıda da çalışıyordum. Kazıcı yardımcısı olarak. Steve'in ya da Hûda'nın nezaretinde kazıyordum. Kazı yeri gerilmiş iplerle işaretlenmiş, dört metre karelik parçalara ayrılmıştı. Bazen oraların temizliğine yardım ediyordum. Ama daha çok, ya bulunan parçaların kayıtlarına yardım ediyordum (bunlar genellikle seramik parçalarıydı), ya da çukurdan eleğe toprak taşıyordum. Elek kocaman, küçük delikli bir tel örgüydü. Yüzeyi bir metre kareye yaklaşıyordu. Çerçevesiz, ayaklar üstüne monte edilmişti. Bel hizasına geliyordu. Toprak üstüne konuluyor, çerçeve o

144

MOCHE SAVAŞÇISI

ayaklar üstünde ileri geri sallanıyor, toprak alta dökülüyor, minik eserler üstte kalıyordu. Bunlar kayda geçip torbaya konuyor, labo-ratuvara götürülüyordu. Kazıdan çıkan hiçbir şeyin, yeri işaretlenip kayda geçmeden, fotoğrafı çekilmeden götürülemediğini öğrenmiştim.

Sıcak günlerde, saat ikile iki buçuk arasında kazı yerine gitmek, herkesi toplayıp eve getirmek zorundaydım. Serin günlerde biraz daha geç saatlere kadar çalışıyorlardı. Ama fazla da geç değil. Öğle sonralarında rüzgâr çıkıyordu. Sıcak havalarda hoş giden bu rüzgâr genellikle işi azıtıyor, kazı yerinde tozları her yana savurmaya başlıyordu. Kumlar gözünüze giriyor, giysilerinize yerleşiyor, saçlarınızın arasına oturuyordu. Ağzınızda bile tadını hissedebiliyordunuz. Daha da beteri, kötü günlerde bu tozlar gerisin geri kazı çukuruna savruluyor, gün boyu yaptığınız işi yeni baştan örtüyordu.

Her gün saat beşte otoyola çıkıp İnes'i evinden alıyor, hacien-da'ya getiriyor, yemek pişirme işini bitirmesini sağlıyordum. Arada da insanları, malzemeyi, gerektiğinde kazı yeriyile hacienda ya da kasaba arasında taşıyıp duruyordum.

Her gün bir ara vakit bulup komüne de uğruyor, iki gence, Puma ile Paçamama'ya bakıyordum. Onları da kendi sorumluluğum olarak görmeye başlamıştım. O çocuklarla böyle duygusal bir bağ oluşturmam beni bile şaşırtıyordu. Sevgimi nasıl kazandıklarını bilemiyordum, ama görünüşe göre bunu başarmışlardı.

Onlara küçük bir kulübe verilmişti. Paçamama, gurubun diğer üyelerinin yardımıyla orayı çabucak yaşanabilir bir hale getirmişti. Bir kulübe olarak yani. Bir yerlerden birkaç kilim bulmuş, duvarlara asmış, tozun ve kumun içeri girmesini ellerinden geldiğince önlemeye çalışmışlardı. Biri onlara küçük bir tahta masayla iki tabure vermişti. Hâlâ uyku tulumlarında uyuyorlardı ama artık o tulumları üstüne serebilecekleri bir platformları vardı. Puma hemen İspanyolca öğrenme çabalarına girişmişti. Hoş, komün hayatında buna Pek gerek olduğu da söylenemezdi. Buradaki insanların çoğu zaten Amerikalıydı. Ben ne zaman oraya uğrasam, Puma benimle İspanyolca konuşmaya çalışıyordu. Gerçi henüz pek az biliyordu ama bence yabancı dil öğrenme yeteneği gerçekten şaşırtıcıydı.

145

LYN HAMILTON

Komünün başkanı erkekti. Romantik bir anda kendine Manco Capac adını seçmişti. Bu ilk İnka kralının adıydı. Güneşle Ayın oğlu olduğu söylenirdi. Ona neden bu adı seçtiğini sorduğumda, "İşe yarayan her şey iyidir," dedi. Sonradan bunun aynı zamanda komünün sloganı olduğunu anladım. Bir bu slogan vardı, bir de, 'suyu akıntısına bırak.'

Manco Capac uzun boylu değildi. Hattâ iyice kısaydı. Benim boyumdaydı. Ama görünümünden kaybettiğini kişiliğiyle telafi edebilenlerdendi. Bir zamanlar aktör olduğu biliniyordu. Yeniden dünyaya gelmiş orijinal bir İnka olmadan önce. Aktörlüğü belli de oluyordu. Kafası vücuduna göre iriydi. Dans dersi almış insanlar gibi zarif hareket ediyordu. Dikkat çeken bir ses tonu vardı. Etkileyici mavi gözlere, harikulade elmacık kemiklerine sahipti. Kır saçlarını ensesine çekip örür, upuzun bir örgü halinde arkasına sallandırır. Ellisini

yeni geçmiş görünüyordu. Komünün ortayış bir başka üyesi de kendine Moonray adını seçmişti. Anladığıma göre lâkap edinmek burada usuldü. Belki geçmiş hayatını bir kenara bırakmanın simgesi oluyordu böyle şeyler. Moonray bana Manco Capac'ın Hollywood'da parlak bir kariyerin eşiğindeyken, aşırılıklardan usanıp Peru'ya geldiğini, basit hayata döndüğünü söylemişti. Holly-wood'dan bıkmak konusu beni pek şaşırtmıyordu, ama Manco Capac ne kadar etkileyici görünürse görünsün, bana hiç tanıdık gelmiyordu. Parlak kariyere ne kadar yaklaşmış olduğu bence tartışmalıydı. Başarısız olmuş bir aktör demek, akla daha yakın geliyordu.

Komün bir gurup küçük kulübeyle bir ana binadan oluşuyordu. İnsanların çoğu kulübelerde yaşamaktaydı. Ana binada su, elektrik, mutfak ve yemekhane vardı. Binanın arka tarafında da Manco Capac oturmaktaydı. Komünde her yaş, biçim ve boyutta yirmi kadar kişi yaşıyordu. Herbirine bir görev verilmişti. Paçamama mutfakta çalışıyor, Puma da (bana pek zeki olmayan, ama oldukça tatlı bir çocuk gibi görünmüştü) beden işlerine koşuyordu. Mesela odun bulmak, primer faaliyetler için yeni alanlar açmak gibi. Moonray'e göre bu primer faaliyetler, aslında tarım demektir. Onlar buna çiftçilik diyorlardı ama bence bahçecilik deseler daha doğru olurdu. Toprak çok kumluymuştu. Komünün kurulduğu yer, bir ağaç kümesi-

146

MOCHI SAVAŞÇISI

nin bitişiydi. Algarroba, ya da karob ağaçlarıydı hepsi. Dallarının yayılımı harikulade güzeldi ama dikenleri ömrümde gördüğüm en kötü dikenlerdi. Ağaçlar arasındaki toprak hep bu dikenlerle kaplıydı. Ayakkabıların ince köselelerini bir çırpıda parçalamaları işten değildi. Genelde burası altmışlı yılların havasında bir yerdi. Ortalıktaki marihuana kokusuna kadar!

Ben insanlarla sıkı fıkı yaşamaya hiçbir zaman fazla yatkın olmadığım için, bazılarının bu tür hayatta ne gibi bir çekicilik bulduğunu anlayamıyordum. Her nedense bu konuda Puma ile ortak yanlarımız olduğuna karar vermiştim. Paçamama esas binanın mutfağını, patırtı ve gürültüsünü seviyordu. Orada kolayca arkadaşlar ediniyor, bütün her şeyi hafife alıyordu. Sezgilerime göre, bu hayattan bıkınca çekip gidecek, hepsini geride bırakacaktı. Ama Pu-ma'yı birkaç kere kalabalıktan uzakta tek başına bulmuştum. Derin düşüncelere dalıp dalıp gidiyordu. Onu ürkütmek istemediğim için uzaktan seyrediyordum.

Burası çok huzurlu ve çok sessiz bir yerdi. Sessizliği bozan tek şey, komünün bir yerlerinde şarkı söyleyenlerin uzaktan gelen sesi ve yakınlardaki kazma kürek sesleriydi. Puma sonunda başını kaldırdı ve beni gördü. Eliyle komünün arka tarafını göstererek, "Duyuyor musun?" diye sordu. "Orada bir çiftçi oturuyor. Bizimle kendi toprağı arasına duvar diyor. Bizi pek sevmiyor sanıyorum. Yardım teklif ettim, ya anlamadı, ya da beni sevmedi. Hangisi olduğundan emin değilim. Manco Capac'ın dediğı gibi, suyu akıntısına bırakmayı öğrenmesi gerek. 'Yaa-met'i ona da anlattım. Ama galiba onu da anlamadı." Şanslı adam, diye düşündüm.

Puma hafifçe gülümsedi. Sanki düşüncelerimi okumuştur. "Bu ses bana evimi hatırlatıyor," dedi. "Bir taş ocağının yakınındaydı evim."

Bir an için onu sanırım olduğu gibi gördüm. Evinden ayrı kalmış, orayı çok özleyen bir çocuk. İşte bu duygu, benim anlayabildiğim bir duyuydu. "Neden eşyalarını toplayıp eve dönmüyorsun, Puma?" diye sordum. "Bütün problemin para mı? Eve dönmek için para mı gerek?"

147

LYN HAMILTON

Bir an yüzüme baktı. Göz kenarları kızarıyordu. Ağlayacak, diye düşündüm. "Henüz eve dönemem," dedi. "Param da yok ama mesele o değil. Henüz dönemem eve."

"Ben de öyle," dedim. Bir süre birlikte sessizce oturduk.

Sonunda sordum. "Projeye ilgili yapmam gerekenler konusunda bana yardım etmeye biraz vakit bulabilir misin acaba, Puma? Su bi-donlarıyla propan tanklarını kamyonetin arkasına yüklemekte zorlanıyorum. Yardım eden olsa gerçekten hoşuma giderdi." Niyetim pek de saklı gizli değildi. Puma fazla zeki bir çocuk olmamakla birlikte, asıl niyetimi hemen anladı, ama önerimi de çabucak kabul etti.

O günden sonra düzenli olarak komüne de uğruyordum. Günde bir değil, ama yeterince sık. Eğer Puma'nın komünle ilgili bir işi yoksa onu alıp kente götürüyordum. Puma'yla kente inmek ayrı bir tecrübeydi. Özellikle de pazar yerine. Oradaki her şey tam onun alanına giren şeylerdi. Avokadolar, portakallar, muzlar, çanak çömlek, eşarplar ... hepsi bir kayboluyor, bir ortaya çıkıyordu. Herkes şaşkınlık içindeydi. Özellikle de çocuklar. İspanyolcasının pek az olmasının önemi yoktu. Sihirleri aracılığıyla konuşabiliyordu onlarla. Çevremizde her an bir kalabalık oluyordu.

Onu zeki değil diye sınıflandırırken pek aceleci davrandığımı düşünmekteydim. Aldığı eğitim parlak değildi, o kesin. Biraz garip bir çocuktu, o da doğru. Ama tarih bilgisi çok zengindi. Bana durmadan İspanyol fatihlerin ve İnkaların hikâyelerini anlatıyordu. Tarih kitaplarından öğrenilen tarihi canlandıran, içine gerçek

hayat dolduran bir anlatış biçimi vardı. Bu tür gezilerin bir ikisinde benimle 'yaa-met'i konuşmaya kalkıştı, geçmiş hayatlara inanıp inanmadığımı sordu, ama ben bu tartışmaya girmeyi reddettim. İkimiz de evimizden barkımızdan söz etmedik.

İşlerime yardım ettiği için ona para vermeyi teklif ettim, reddetti. Ben de onu çeşitli işlere yollamaya başladım. Suyu, ipleri, başka ihtiyaçları ona aldırıyor, paranın üstünün kendisinde kalmasını söylüyordum. Buna razıydı. Gururu kırılmıyordu. Bir tür sessiz anlaşma oluşmuştu aramızda. Farklı nedenlerle de olsa, henüz eve dönemeyen iki kişi arasındaki sessiz bir akit.

148

MOCHE SAVAŞÇISI

Carlos Montero'ya, bu kasabaya iniş turlarımın birinde rastladım. O gün Puma ile Paçamama'yı kasabaya indiriş nedenim, Pu-ma'nın canla başla çalışıp kazandığı paralarla bir dondurma yiyebilsinler diyeydi. Tracey'yi de Telefónico del Peru ofisine, evine telefon açsın diye getirmiştım. Telefonunu ettikten sonra Tracey'le ikimiz, Pumayı çocukların karşısında havaya portakalları atıp tutar durumda bıraktık, pazara, laboratuvar için gerekli bazı malzemeleri almaya gittik. Çevredeki tüm kokuları, görüntüleri algıladığımı hatırlıyorum.

Campina Vieja hoş bir yerdi. Belki pek güzel sayılmazdı, ama her zaman ilginçti. Panamericana otoyolu üzerinde böyle çok ilginç kasabalar vardı. Boncuk gibi dizilmişlerdi yolun yanına. Burada kilisenin tam önünde Plaza de Armas vardı. Öyle küçüktü ki, buraların fatih kahramanının heykelindeki görkemi anlayabilmek için yeterince gerilemek imkânsızdı. Bu seferki kahraman, Simón Bolívar'dı. Peru'nun kurtarıcılarında biri. Küçük meydan gece gündüz cıvı cıvıldı. Akşamları çiftler vakit geçirmeye gelir, Bolívar'ın çevresinde küçük daireler çizerek dolaşırlardı. Meydandan çevreye geçiyolu denebilecek kadar dar sokaklar dağılırdı. Çoğuna kamyonet falan giremezdi. Oraları kasabanın dört yanında fır dönerek para kazanan motosiklet taksilerin yeri.

Pazar aslında kasabanın geri kalanından daha büyüktü. Geniş bir açık alana kuruluyordu. Ama içine bir kere girince, ara yollar labirent gibi oluyordu. Kalabalık, gürültülü, her an dopdolu, hemen hemen klostrofobik bir yerdi.

Biz pazarın üst kesiminde dolaşılıyor, alfajores'lerimizi mutlu mutlu kemiriyorduk. Bunlar şekerli süt kaymağıyla doldurulmuş çok lezzetli sandviçlerdi.

Tracey, "İyk!" dedi. "Geri dönmüş!"

İyk mı? Olduğum yerde dönüp bakınca, yuvarlak yüzlü, orta yaşlı bir adam gördüm. Gri pantolon, pembe, kısa kollu gömlek giymişti. Gömleğin düğmeleri göbeğinde geriliyordu. İki yol öteden Tracey'e el kol sallayıp duruyordu.

Daha yakından bakıldığında, iyilik meleğimiz Carlos Monte-rº nun bozuk dişli, gülümseyince altın dolguları gözükken, elleri her

149

LYN HAMILTON

yanda dolaşan bir adam olduğu anlaşıldı. Lucho ne zaman amcasının yakında Trujillo'dan döneceğini söylese, kazıdaki bütün kadınların yüzünü buruşturması boşuna değildi.

Yaşımdan ötürü kendimi güvende sayıyorsam, çok geçmeden bunun beni kurtarmaya yetmeyeceğini öğrenmiş oldum. Hangi yaşta, cüssede ya da huyda olursa olsun, her kadın çekiciydi Senor Montero'ya göre.

Tracey neşeli bir sesle, "Rebecca, bu bizim çok şey borçlu olduğumuz sponsorumuz Senor Montero," dedi. Durduğum yerden, Tracey'nin parmaklarını arkasında kenetlemiş olduğunu görüyordum. "Senor Montero, bu da Senora MacCrimmon, ekibimizin en yeni üyesi."

"Senor Montero," dedim. Sesimi hevesli çıkarmaya çalışıyordum. "Hakkınızda çok şey duydum." Buraya kadarı doğrudu. "Steve sizin Paraiso'da ne güzel röprodüksiyonlar yaptığınızı anlattı," diye devam ettim. "Bir ara gelip fabrikanızı görmeye fırsatım olacağını umuyorum."

Montero bana yılışık bir gülümseme sundu, elimi öptü, sonra da uzun süre bırakmadı. "Siz de arkeolog musunuz, Senora? Ne güzel bir meslek. Keşke ben de arkeoloji okumuş olsaydım, ama ailem varlıklı değildi. Çok genç yaşında babamla ve ağabeyimle çalışmaya başlamak zorunda kaldım." Başını üzgün üzgün iki yana salladı. Elim hâlâ avucundaydı. Montero dikkatini Tracey'e yöneltirken ben elimi çektim. Tracey beyazlar içinde pek güzeldi. Kolsuz tişörtü, keten pantolonu ve sandaletleriyle buz prensesleri gibiydi. Bileğinde ve boynunda ince zincirler vardı.

Carlos da gördüğünden hoşlanmıştı besbelli. Neredeyse ağzından sular damlayacaktı. "Ya Senorita Tracey nasıllar?" diye sordu vıcık vıcık bir sesle.

Tracey becerbildiği kadar olumlu bir tonda, "Çok iyi," dedi. "Ya siz, Senor Montero?"

"Carlos deyin, lütfen. Beni Carlos diye çağırmanızı isterim. Çok iyiyim. Yokluğumda mükemmel eserler bulduğunuzu umabilir miyim? Hattâ Tanrı izin verirse belki bir mezar!"

MOCHE SAVAŞÇISI

"Pek heyecan verici bir şey yok, Senor Montero," dedi Tracey. Adamın samimiyet zorlamalarından başarıyla kaçınıyordu. "Bu hafta paranızın karşılığını alamıyorsunuz korkarım."

"Ama mesele parada değil!" Bu düşünceden bile acı duymuş gibi davranıyordu. "Benim sponsorluğum aslında hep bilim aşkına."

Biz ikimiz bir ağızdan, "Elbette öyle," diye mırıldandık.

Tracey'le bir yere varamayacağını anlayınca bana döndü. "Size Paraiso'yu şahsen gezdirmek büyük bir onur olacak, Sefiora. Umarım bu zevki çok geçmeden tatma fırsatı bulurum."

Tracey oradan ayrılabilmemiz için bahaneler bulmaya başlıyordu. Birkaç dakika daha adamın büyük cömertliğini övdükten, bilime adanmışlığına iltifat edip bana sunduğu davete teşekkür ettikten sonra izin istedik. Tracey akıllılık etti, geri geri uzaklaştı. Ben acemiliğimden arkamı döndüm ve Senor Montero'dan kalçama ilk çimdiğimi yedim. Böyle muameleye öyle yabancıydım ki... On sekiz yaşımıdayken sırt çantamla İtalya'yı dolaştığımdan beri başıma gelmemişti ... Tutuldum, hiçbir şey söyleyemedim. Ama büsbütün aptal olmadığım, bundan böyle Senor Montero'dan uzak durmaya karar verdim.

Ondan duymayacağı kadar uzaklaşınca Tracey'e fısıldayarak, "Iyk az gelir," diye tısladım. "O söz yetmez bu adamı tarif etmeye. Lucho için neden o kadar kötü değil dediğini şimdi anlıyorum. Alt tarafı insana silâh çekiyor. Bu herif hem insanı salyada boğuyor, hem de poposunu çimdikliyor."

Tracey kıkırdadı. "Hiii!" dedi. "Seni uyarmam gerekirdi." Ona ateş saçan gözlerle baktım, ama sonra gülmemi tutamadım.

Montero'dan daveti almış olduğuma göre, ertesi gün Paraiso'yu ziyaret etmek için bir özür buluverdim. Hacienda'da telefon yoktu. Montero'nun sponsorluğuna, telefonunu ve faksını kullandırması da dahildi. Steve benden ülkedeki meslekdaşlarından biri-ne bir faks çekmemi istedi. Benji'nin incelemesinde kullanılmak üzere bize ödünç bir röntgen cihazı bulup bulamayacağını bilmek istiyordu.

151

LYN HAMILTON

Fabrica Paraiso otoyolun öbür tarafındaydı. Hacienda'ya sapan köşenin biraz daha kuzeyindeydi. Yanyana dizilmiş soluk pembe binalardan oluşuyordu. Bir fabrika, bir body shop, bir de küçük benzinci vardı orada. Montero bir numaralı yerel işadımıydı.

Benzin pompalarının orada da, body shop'da da Montero'dan iz yoktu. Bir kapıdan geçip en uçtaki binaya yürüdüm. Girdiğim bu kapının iki yanında Moche tarzı çizimlerle süslü iki büyük seramik saksı duruyordu. Kapının hemen içinde, karanlık, küçük bir holde, bir masa üzerinde sergilenen küçük seramik eserler gördüm. Kulpları üzengi biçiminde üç dört kâse vardı. Birkaç da seramik hayvan göze çarpıyordu. Özellikle foklar ve geyikler. Holden sağa çıkılıyordu. Sıralanmış üç küçük oda. Birinden öbürüne geçiliyordu.

İkinci oda küçük bir sergi alanı gibi döşenmişti. Duvarlardaki posterler Moche seramiklerinin nasıl yapıldığını açıklıyordu. Ama daha ben çevreme bakınmaya zaman bulamadan, ufak tefek, çekingen bir kadın yanıma sokuldu. Ben camekânlı dolapları incelerken, "Yardımcı olabilir miyim?" diye sordu.

"Carlos Montero'yu arıyorum," dedim. "Beni Steve Neal gönderdi." Sonra ekledim. "Arkeoloji projesinden." Olur ya, Tanrı korusun, belki Carlos Montero benim buraya kişisel nedenlerle geldiğimi düşünürdü. Bitişik odada Montero'nun haşmetli göbeğini kaldırıırken homurdandığını duydum. Kendisini kimin aradığını görmek üzere hemen geldi.

"Consuelo," diye emretti. "Senora MacCrimmon'a bir meşrubat getir. Buyurun, oturun." Koltuğu işaret ediyordu. Bu arada Consuelo (bu kadının Montero'nun karısı olduğuna karar vermişim ... zavalıcılık!) bana bir İnka Cola getirdi. Bu meşrubat Peru'da pek popülerdi, ama tadı bana sıvı çiklet gibi geliyordu. Bir yudumu yeter de artardı bile. Kabalığımı örtbas edebilmek için Montero'ya, kendisi faksı çekerken fabrikayı dolaşabilir miyim, diye sordum.

O "Evet," deyip eliyle arka tarafı işaret eder etmez, Consuelo beni Montero'nun masasının önünden geçirdi, çok geniş bir çalışma salonuna soktu. Orada belki yirmi kadar kişi çalışıyordu. Ben girerken hepsi gözlerini işlerinden ayırıp bana baktılar. Burası da her yerdeki sanayii tesisleri gibiydi. Çok yüksek tavanlar, açıkta du-

152

MOCHE SAVAŞÇISI

ran çatı payandaları, ışık ve havalandırma için yükseklerde pencereler. Özellikle havalandırmaya çok ihtiyaç vardı, çünkü salonun dibinde, sağ tarafımda dev bir seramik fırınının alev alev yanmakta olduğunu gördüm. Fırının iki yanında kocaman kapılar açık duruyor, salonu serinletmeye çalışıyordu. Fırının karşı tarafında, salonun yarısını dolduran uzun masalar duruyordu. Çoğu genç kadınlar olan işçiler orada seramik kapları

boyuyor, fırınlanmaya hazırlıyordu. Odanın öbür ucunda, sol tarafta bir tasarım masası vardı. Orada da orta yaşlı bir adam çalışıyordu.

Buraya gelmişim ama tam olarak ne aramam gerektiğini pek bilmiyordum. Daha önce New York'taki müzenin kafesinde otururken, Campina Vieja'nın, sahte diye yutturulan otantik Moche eserlerinin dağılım merkezi olduğuna karar vermişim. Bu kentte bir tek küçük sanatlar fabrikası vardı ve ben de o fabrikanın içindeydim. Bakınıp kuşkulu bir şeyler arıyordum. Kilitli kapılar, yerdeki kapak kapıyı saklayabilecek iri cihazlar ya da ambalajlar, bir yerde, gizli bir oda bulunduğu dair işaretler ... Hiçbirini göremiyordum. Fırının iki yanındaki açık duran koca kapıların dışında, üç kapı daha vardı. Biri arkaya açılıyordu. Hava girsin diye o da açık bırakılmıştı. Fırının olduğu salonu serinletmek kolay değildi. Bir kapı da, benim Montero'nun odasından gelirken geçtiğim kapıydı. Üçüncüsü de tuvalete açılan kapıydı.

Depo bölümü fırının tarafındaydı ve apaçık ortadaydı. Sıra sıra metal raflar vardı. İki metreden yükseğe kadar çıkıyorlardı. Bu raflara türlü türlü objeler, tiplerine göre yerleştirilmişti. Etajerlerin birinde hep birbirine benzer balıklar, diğerinde sıralar dolusu Moche savaşıları vardı. Diğerlerinde de bitkiler, hayvanlar, ve diğer objeler bulunuyordu. Kimi tam, kimi yarı bitmişti. Fırına daha yakın yerde, hâlâ ıslak kil aşamasında olan figürler dururken, bir sonra, ilk pişirimi yapılmış, onun ardından dekorasyonu yapılmış ama bitirilmemiş olanlar birbirini izliyordu. Sonraki ambalaj bölümünde bitmiş mallar duruyordu. Ben mesleğim nedeniyle bu tür yerlere çok gitmişim. Burada hiçbir anormallik göremiyordum.

Dışarı açılan kapıların birinden baktım, beş yüz metre kadar ilerde küçük bir binanın kalıntılarını gördüm. Dört tuğla duvar vardı.

153

LYN HAMILTON

Herbiri çürümenin değişik bir aşamasındaydı. Dam yoktu. Bizim tarafa bakan duvarda pencere de yoktu. Belki eskiden depoydu, diye düşündüm. Ya da çok küçük bir ev. Ama şu anda işe yarar bir işlevi olamazdı.

Montero da az sonra Consuelo ile bana katıldı. Hemen karısını sepetledi, tur rehberi görevini kendi devraldı. Moche seramikleri konusunda çok bilgiliydi. Eski dönemlerde nasıl yapıldıklarını da biliyordu. Moche'lerin, dünyanın bu yörelerinde kalıpları ilk kullanan insanlar olduğunu söyledi. En sık rastlanan Moche kaplan, üzengi biçiminde dudağı olanlardı. Sonra eserlerin nasıl tarihlene-bildiğini anlattı. Özellikle Moche İmparatorluğunun güney kesimlerinde, tarihllemeler dudak uzunluğuna ve tipine göre yapılıyordu.

Bu operasyonun nasıl yapıldığını da ayrıntılarıyla gösterdi. Bunları bilmekten gurur duyuyordu. Antonio diye tanıttığı tasarımcının yanında durdu; "Bu başlangıç aşaması," dedi. "Antonio eserlerin fotoğraflarından çizim yapıyor. Kalıpları tasarlıyor. Bakın, üzerinde geyik avı desenleri olan bir ibrik çiziyor. Şurada da ..." Bir başka tarafa yürüyordu. "... Kalıplar yapılıyor. Buradaki bütün arkadaşlar, çizimlere uygun yapılmış parçaların süslemesini yapıyor.

"Elemanlarımla gurur duyuyorum," diye devam etti. "Harika iş çıkarıyorlar. Şu üzengili kaptaki balık desenlerine bakar mısınız? Detayına?" O parçanın üzerinde çalışmakta olan genç kadın utangaç utangaç gülümsedi. "Yaptığımız bazı parçalar ucuzdur. Turistler içindir. Ama bazıları da, mesela şunun gibi, bunlara röprodük-siyon demek doğru değil. Daha çok, Moche tarzından yapılmış orijinal eserler bunlar. Bence sanat eseri hepsi. Aynı görüşte değil misiniz?"

Aynı görüşteydim. Söyledim de. Carlos'un elemanları çok yetenekli sanatçılardı. Seramik kaplar üzerine o karmaşık desenleri fırçalarıyla çizişlerini görmek bir zevkti ... Ama tabii bu zevki de, farklı şartlarda daha yoğun biçimde tatmışlığım vardı. "Hiç replika yapıyor musunuz, Carlos?" diye sordum. "Yani Moche seramiklerinin tıpatıp kopyaları?"

"Yani orijinal metodlarına uygun olarak yapmak mı?" diye sordu. "Hayır, kendi elektrik fırınımızı çok daha rahat." Gülümsedi.

154

MOCHE SAVAŞÇISI

"Aslında replika yapmaya paramız yetmez. Ondan para kazanamayız. Çünkü çok emek ister, yoğun iştir ve pahalıya çıkar."

Salonun sonuna kadar yürüdük. Montero sürekli olarak konuşuyordu. Sevkiyatların nerede ambalajlandığını gösterdi, eserlerinin hangi müzelere gittiğini anlattı durdu. Bu gezi benim için çok aydınlatıcı olmuştu. Moche sanatı konusunda demek istemiyorum. Ralph bana seramikleri zaten bir hayli anlatmıştı. Ama Monte-ro'nun bu konuyu bu kadar iyi bilmesi ve yapılanlardan bu kadar gurur duyması ilginçti. Herhalde daha önceki davranışları nedeniyle kafamda onu kara cahil adam diye sınıflandırmışım. Ama hiç öyle değildi. Besbelli benim sandığımdan çok daha karmaşık bir insandı.

Tabii sonunda bu izlenimlerin hepsini, sulu bir sıkıştırma ile mahvetti, ama herhalde artık adamın karşı cinsine davranış biçimine de alışmaya başlıyordum. Kendimi onun mensesinden kurtardım, vedalaştım.

Oradan ayrılırken body shop'a hızla göz attım. Her yerdeki body shop'lar gibiydi. Bir buçuk kat, çatısına kadar açık, iki servis yolu ve bol kargaşa. Kuşkuyla görünen hiçbir şey yoktu.

O gece Hilda Schwengen yine yemek başlar başlamaz kalkıp gitti, bir daha da görünmedi. Lucho ortalıkta dolanmayı sürdürdü. Tabancasını aramakta olduğundan emindim. O gün gündüz, onu laboratuvarda kutuları yoklarken yakalamıştım. Herkes yatıp el ayak çekildikten sonra da yine aşağıdan gelen (ışılıklı konuşmaları duydum. Ardından ana kapının gıcirtısı duyuldu, sonra da ikinci kattaki kapılar gıcırdadı, kapandı.

Paraiso'ya yaptığım ziyareti düşünüyordum. Hiçbir kusur bulamamıştım o yere. Paha biçilmez Moche hazinelerini saklayacak gizli yerler yoktu. Ama belki o tür eserler son anda getirilip, ambalajların içine konuluyor olabilirdi. Ya sonra? Nasıl çıkarırlardı onu ülkeden? Yabancı ülkelerden dükkâna yolladığım paketleri hatırladım. Teneke kutulara doldururdum malları. Belki istesem, otantik bir şeyler de saklayabilirdim araya. Ama eğer yakalanırsam, yolun her iki ucunda da tehlike var demektir. Çıyan gümrük görevlisiydi, ama herhalde Paraiso'dan gelip gümrükten geçen her kutuyu şah-

155

LYN HAMILTON

sen o kontrol edemezdi. Bir yerlerdeki müze mağazasında bekleyen biri mi vardı, o kişi otantik mali çekip alıyor muydu aradan? Böyle bir şeyi düzenlemenin zorluk derecesi neydi acaba? Herhalde çok zor olmalıydı. Peki mallar sonra nasıl olup da Molesworth & Cox'a gelmişti?

Beiki de Paraiso değildir, diye düşündüm. Ama o değilse, bu bölgelerde bir tek ihtimal kalıyordu, o da benim katıldığım arkeoloji projesiydi. Hacienda Garua'da olup bitenlerle ilgili çok daha fazla şey bilmem gerektiğine karar verdim. Onlara yüzeyden bakıldığında, çok dost canlısı ve rahat bir guruptular. Ama yüzeyin hemen altında bir takım gerilimler vardı. Hilda, Tracey'yi sevmiyordu. Onu biliyordum, ama nedenini bilmiyordum. Ralph, Tracey'ye aşırı derecede hayrandı, ama Tracey de Steve ile birlikteydi. Ralph'ın bunu bilmemesi düşünülemezdi. Bunlar acaba dizi film sendromu muydu, yani evlerinden uzak, birarada yaşayan insanlar arasında hep görülen durumlar mıydı, yoksa ondan fazlası mı vardı?

Sonra geceleri gelen ziyaretçi! Bir de dışardaki arkların altındaki adam. Bunların ikisi aynı kişi olabileceği gibi, olmayabilirdi de. Bu duruma iki cepheden saldırmak gerektiğine karar verdim. Biri, hiç kimse yokken Paraiso'ya girip bakmak, öbürü de proje konusunda çok daha fazla şeyler öğrenmekti. Steve'le başbaşa bir konuşmanın zamanı da gelmişti artık.

156

ONBİR

Hâlâ kâbuslarıma giriyor. Bazen kendimi, uzayın içinde hızla ilerleyen uzak bir gezegende ya da umarsız bir ayda, belki gücü tükenmiş bir asteroitte ayakta dururken görüyorum. Tozlu yüzey, binlerce meteoritin açtığı kraterlerle çiçek bozuğu. Yüzeyden bir tek tepe yükseliyor. Yanları eski bir fırtınanın etkisiyle çizgi çizgi, hırpalanmış. Kimse yok burada. Bir zamanlar bu yapayalnız yerde biri varmış, biliyorum, çok uzun zaman önce. Kraterli yüzeyin her yanında kemikler var. Daha başka hatırlatınlar da var. Orada burada bir eski kumaş parçası, ayakları dibinde siyah bir saç örgüsü, sislerin arasından görünen o çok uzak güneşin ışığıyla kızıla dönüşmüş. Rüyamda onların hayaletsi fısıltılarını sisin içinden duyuyorum; rüzgârın savurduğu, yüzümü yakan tozların arasında onların temasını hissediyorum. Cerro de las Ruinas.

Steve'i sorguya çekme plânlarım ertelendi, nedeni de pazarda yer alan bir olaydı. Ömrümde tanıdığım insanlar arasında her türlü ilkedden en yoksun olan kişiyi Campina Vieja'ya getiren bir olay. Fo-septik çirkefi, diyordu Steve o adama. Bu raslantı bizi dosdoğru felâket rotasına oturtmuş oldu. O sıralarda, yer alan olayların beni rotamdan saptırıp saptırmadığını bilmiyordum. Belki de çözmeye çalıştığım dolaşık ağın içine katılan yeni bir iplikten ibaret olabilirdi. Hoş, benim ne düşündüğümün de hiç önemi yoktu. Herkesle birlikte kendimi de sürüklenir buldum.

Olay olduğu zaman, Steve, Tracey ve ben pazar yerinin üst ke-simindeydik. Çevremizde iki metreye yakın yığınlar halinde muz hevenkleri vardı. Niyetimiz en güzel avokadoları bulup hacienda'ya getirmek, Ines'in izin gününde herkese onu servis yapmaktı. Kasabaya iniş nedenimiz, hem alışveriş etmek, hem Tracey'nin evine telefon açması (bu telefonların biraz tutku haline geldiği ka-

157

LYN HAMILTON

nısında'yım ama belki de kıskançlığımdandı), hem de biraz oyalanmaktı. Birlikte dolaşıyor, eğleniyorduk. Derken Steve zink diye durdu. Tracey'nin ona toslamasına ramak kaldı.

Steve'in "Bok!" diye fısıldadığını duydum. Gözlerini kısmış, uzakta bir yere bakıyordu. "Bana hayâl görüyorsun deyin. Bok!" dedi tekrar.

Tracey ile ben arkasından bakakalırken Steve son hızla uzaklaştı. Omzunun üstünden bize, "Bir saate kadar El Mo'da buluşalım," diye seslendi. Kalabalığa karışmasını, pazarın alt tarafına inen birkaç basamağı inmesini, pazarcılardan birinin brandası ardına geçip gözden kaybolmasını seyrettik.

Tracey'ye, "Bu da neydi böyle?" diye sordum.

"Hiçbir fikrim yok," dedi. Tracey'nin canı kolay kolay sıkılmıyordu.

Belki de zengin, güzel, akıllı bir kız olarak büyümek, insana bir yenilmezlik duygusu getiriyordu. "Ama oyunbozanlık etti, değil mi?" dedi. "Şimdi ne yapacağız?"

Omuz silkerek, "Alışverişi bitirelim derim. Sonra gidip bir bira içer, onu bekleriz," dedim. Tracey kaygılanmıyorsa, ben neden kaygılanacaktım?

Buluşacağımız cafe-restoran karışımı El Mochika'ya, yani kısaca El Mo diye bilinen yere varmamız, sandığımızdan çok daha uzun zaman aldı. yapmamız gereken birkaç alışverişimiz daha vardı. Yolda öğrencilere rastlayıp duruyorduk. Herkes için tatildi bugün. Sonra Puma ile Paçamama'ya rastladık, durup konuştuk. Bara girdiğimizde Steve gelmişti bile. Sandalyesine yığılmış, oturuyordu. Biz gelince başını bile kaldırmadı.

Biraları ismarladık. Steve'in hâlâ bir şey söylemediğini gören Tracey onu biraz zorladı. "Konuş bizimle, Steve! Nedir derdin?.. Kimi ya da neyi kovalıyordun?"

O yüzünü buruşturdu. Yorgun bir yüz ifadesi vardı. İçini çekerek, "En kısa ifadesiyle, el Hombre," dedi. "Daha doğrusu buradaki halkın el Hombre dediği kişi."

158

MOCHE SAVAŞÇISI

El Hombre? Yani Adam! Buralarda dolaşan, kendine Adam diyen biri mi vardı? İçimden yüksek sesle gülmek geldi, ama Ste-ve'in halindeki bir şey beni engelledi.

Tracey, "Amma salakça bir isim!" diye patladı. "Kim o aslında? İnsan kendine neden o adı seçer?" Steve'in ifadesi onu durdurmamıştı.

Steve içini çekti. "El Hombre mi? Bilmiyorum. Belki halkın asıl adını bilmesini istemiyordun Ama buna neden aldırış etsin, onu da bilmiyorum. Yaptıkları konusunda öyle açık ki! Belki de bu adın kendisine görkemli bir hava kattığına inanıyordun Asıl adı Etienne Laforet. Fransız. Parisli. Sanat.eseri ticareti yapan Paris'te, sol kıyıda lüks bir galerisi var. Aynı zamanda serserinin büyüğüdür. İki yıldır buralarda görmemiştim. Daha önce yılda bir kere, bazen iki kere gelirdi. İş yapış biçimi hep aynıdır. Kocaman, pahalı bir arabayla kasabaya girer, barlara, restoranlara girip para saçma gösterileri yapar. Cebinde para olduğuna herkesi iyice inandırdıktan sonra kendine kalacak bir yer bulur, pırlı pırlı arabasını o yerin tam önüne park eder (bu yılınki altın rengi bir Mercedes), böylelikle yerini herkesin bilmesini sağlar, sonra da oturup beklemeye başlar."

"Neyi?" dedim. "Hem böyle yerlerde servetini öyle göstermek tehlikeli değil mi? Belâyı davet etmiyor mu?"

Steve yüzüme, sanki safteronluğun simgesiymişim gibi baktı. "Belâyı davet etmiyor. Onun kendisi belâ. Kimse ona bulaşmaz. Birilerinin kendisine çalıntı sanat eserleri getirmesini bekliyor tabii. Onun burada olduğunu, satın almaya hazır olduğunu, nerede bulunabileceğini falan bilmeleri gerekiyor."

"Çalıntı eserler dediğin, yani?.." diye kekeleydim.

"Pre-Columbian her şey," dedi. "Moche konusunda ihtisaslaşmıştın"

"Yani burada oturup insanların çalıntı eserleri açıktan açığa kendisine getirmesini mi bekliyor? Otel lobisinde falan mı?"

"Ev. Genellikle bir ev kiralar. Bu sefer de öyle yapmış. Hırdavatçının bitişiğindeki, ikinci katında yuvarlak penceresi olan ev. Öğle-

159

LYN HAMILTON

den sonra onu oraya kadar izledim. Evin çevresinde yüksek duvar var. Ön bahçede de kocaman bir ağaç. Sokağın iki yanında, oraya bakan hiçbir pencere yok. İçerde ya da balkonda neler olup bittiğini hiç kimse göremez. Ama önünde park edebilecek yer var. Herkes arabasını görecektir, onun orada olduğunu bilecek. Düzen mükemmel."

"Polis bu tablonun neresinde? Bir şey yapamıyorlar mı?"

"Belki yapabilirler. Belki yapmıyorlar. Belki yapamadıklarından, belki istemediklerinden. Bu adamın bir acımasızlık şöhreti var. Bu civardakiler onunla kapışmaktan çok korkarlar."

"Ama onunla alışveriş yapıyorlar!"

"Evet," diye içini çekti. "Yapıyorlar."

"Ama Moche eserlerinin ülkeden çıkarılması yasak," dedim.

Steve bana, bu gezegene yeni gelmişim gibi baktı. "Herhalde bazı yolları var," dedi. "Paris'teki evine uçarken üzerinde hiçbir şey yakalanmış değil, o konuda sana güvence verebilirim."

Hepimiz birlikte bir süre düşündük. Steve birasına kös kös bakıyordu. Sonunda, "Belki buralara bir daha gelmez diye düşünüyordum," dedi. "İki yıldır güneye gidiyordu. Bu civarda onun ilgisini çekecek bir şeyler çıkarıldığını da duymadım. Yeniden buraya gelmesinin anlamı nedir acaba? Biraz sorup soruşturmam gerek herhalde."

Soruşturmanın ne anlama geldiğini kavrayamamıştım ama cevabı bulmam çok sürmedi. El Mochika'nın kapısında bir hareketlilik başladı, Steve dönüp kapıya baktı.

"Gidelim buradan," diyerek birkaç kâğıt parayı masaya fırlattı. "Burası cazibesini kaybetti."

Kapıya arkam dönük oturuyordum. Steve'in neden öyle söylediğini anlamak için başımı çevirip baktım. Gözümün ucuyla dışarının parlak ışığı önünde, bir adamın silüetini gördüm. Bunun el Hombre olup olmadığını sormak için Steve'e döndüm ama sormama gerek kalmadı. Steve'in yüz şekli her şeyi belli ediyordu.

160

MOCHE SAVAŞÇISI

Biz kapıya vardığımızda, el Hombre kapının sağındaki iobiye yönelmiş, gözden kaybolmuştu.

O günkü akşam yemeği her zamankinden daha sessiz geçti. Steve'in karamsarlığı hepimizi etkiliyordu. Ines'in izin günü, bizim kazıdan uzak kalmamız, kasabaya, ailesinin yanına gitmiş olan Pablo dışında tüm ekibin boş kalması, Hûda'nın her zamanki gibi odasında kendini sersem edene kadar içmesi, uğrayan bir iki öğrenciyle birlikte yemek hazırlayışımız ... Aslında gürültülü bir akşam olması beklenirdi.

Bekâr bir erkek olan Ralph, yemek pişirmekten hoşlanıyordu. Onun sorumluluğu, ana yemeği yapmaktı. Pollo. Yani tavuk. Onu propanla çalışan fırında pişiriyordu. Ben ordövrden sorumluydum. Ines'in papas a la Huancaína'sını öğrenmeye çalışmıştım. Peynirli patates, soğan ve acı biber sosu. İlk gece çok beğenmişim bu antreyi. Tracey'nin ihtisas dalı krem karameldi. Tatlıyı o üstlendi. Steve bize nezaret etti. Onun bu sorumluluğuna, aşçıların kadehlerinde her zaman şarap bulunmasını sağlamak da vardı. Sonuçlar gerçi Ines'in ziyafetleriyle boy ölçüşemezdi ama, bu deneylerimizde sofrayı bir zafer olarak niteleyebiliyorduk. Bir bakıma öyleydi de. Bazen elektrik kesiliyor, çoğu zaman ocak sönüyordu. Her zaman bizi engelleyecek bir takım problemler çıkıyordu. Tracey yine her zamanki gibi, birimizi Hûda'ya tepsi götürmeye ikna ediyordu. Tepsiyi kapısının dışına bırakıyorduk. Sabah genellikle tepsiye el sürülmemiş oluyordu.

Ben Hacienda Garua'ya geldiğimden bu yana ilk defa olarak o gece, herkes yatağına çekildikten sonra küçük Moche adamımı çıkarıp kâğıtlarını açtım, tekrar inceledim. Ona ne zaman baksam, beğenecek yeni yeni şeyler buluyordum. Çok ince bir çalışmaydı gerçekten. İşçiliği harikaydı. Tek tek yapılmış, herbiri diğerinden birazcık farklı boncuklardan oluşan kolyesi öyle güzeldi ki, neredeyse soluğumu kesiyordu. Bir sanatçının, birisi kulağına taksın diye yaptığı süs için bu kadar uğraşması gerçekten müthişti. Önemli biri için yapılmış bile olsa. Onu yeniden özenle sardım, gizli yerine kaldırdım. Yeri, dolaptaki gevşemiş bir tahtanın altıydı. Acaba aradığım bağlantı, Etienne Laforet mi, diye düşündüm.

161

LYN HAMILTON

Daha sonra aynı fısıltıları yine duydum. Bu sefer sessizce kalkıp balkona çıktım, parmaklığa kadar yürüdüm. Ön kapıdaki mum ışığı altında üç kişi fisılđayıyordu. Biri Steve, diğeri, Ines'in kardeşinin motosiklet farları altında bir an gördüğüm adamdı. Üçüncü kişinin Hilda olduğunu ilk defa olarak ve şaşırarak fark ettim. Kendimi zorlamama rağmen, söylenen sözlerin pek azını anlayabiliyordum.

Hilda, "Bunu yanına bırakamayız," diyordu. "Montero'yu ara. Ağabeyiyle konuşsun." Yine mırıltılar. Steve, "Gerekirse atlar Lima'ya giderim," dedi.

Sonunda herhalde bir karara vardılar. Far ışığının adamı karanlıklara yönelip kayboldu, mum söndürüldü, Hûda'yla Steve merdivenlere doğru yöneldiler. Ben çabucak odama doğru kaydım, kapıyı hemen hemen kapalıymış gibi ittim. Bir iki dakika sonra Hûda'nın ayak seslerini duydum. Biraz topallıyordu.

Eretesi sabah erken saatte, daha şafak sökmeden önce, kapının hafif, ama ısrarlı vuruluşuyla uyandım. "Rebecca, ben Hilda," diye bir fısıltı geldi. "Çabuk giyin, aşağıya gel."

Sendeleyerek yataktan kalktım. Bu gece dolaşmaları beni uykumdan ediyordu. Yüzüme biraz su çarptım, blucinimle tişörtümü giydim, aşağıya indim. Steve, Hilda ve Ralph inmişlerdi bile. Carlos Montero bile oradaydı. Bir tek Tracey yoktu görünürlerde.

Hilda, "Ralph, sen benimle gel," diye hırladı. "Carlos bize bir van daha getirmiş, ona binelim. Rebecca, sen Steve'le git. Carlos, mektup sende mi?" Carlos başıyla evet anlamında işaret yaptı, zarfı Steve'e uzattı.

Hilda, "Tamam, yola koyulalım," diye emir verdi. "Steve, Re-becca'yla sen yolda bir şeyler bulup yersiniz."

Steve'e baktım. Uykulu beynimde oluşan sorular pek çoktu. Kamyonete doğru yürümeye başladığımızda, "Yolda anlatırım," dedi.

Birkaç dakika içinde, Panamericana otoyolunda güneye doğru ilerliyorduk. Steve aracı oldukça hızlı sürüyordu. Bereket versin bu saatte pek kimseler yoktu. "Trujillo'ya gidiyoruz," dedi. "INC ofisi açılırken orada olmam gerek."

162

MOCHE SAVAŞÇISI

INC. Instituto Nacional de Cultura. Yani Ulusal Kültür Enstitüsü. Biz bunca patırtıyla bir devlet dairesini ziyarete mi gidiyorduk?

"Taşınıyoruz," dedi Steve. "Kazı yeri yani. Kapatıyoruz. Bir mil kadar ötede bir başka yeri kazacağız. En azından, orayı kazabileceğimiz! umuyorum. Yeni kazı için credencial, yani ruhsat almam gerek. Carlos ağabeyinden bir mektup aldı. Yani belediye başkanı bizi destekliyor. O da, Carlos da, gerekli telefonları ettiler. INC'deki-ler bizi bekliyor olacak. Ama ben uçakla Lima'ya gitmek zorunda kalabilirim. Merkeze gitmem gerekebilir. Sen o yüzden yanımda-sın. Gerekirse kamyoneti bugün geri götürürsün."

"Projenin gidişinden memnunsun sanıyordum," dedim. "Hem neden birdenbire bu telaş?" Steve, Campina Vieja'ya girerken çok az yavaşladı. Çiftçiler mallarını pazara getirmeye başlıyorlardı. Birkaç at arabasıyla motosikletin yanından geçip yeniden hızlandık.

"Benim bir... muhbirim var," dedi. "Bir huaquero. Adı Arturo. Soyadını sana söylemeyeceğim. Önemli değil. O da ..."

"Huaquero mu?" diye sözünü kestim. "Bunun anlamı ... tahmin ettiğim gibi mi? Mezar soyucu mu?"

"Doğru. İnkalarda Tanrı sözü yoktu. Yalnızca kutsal anlamına gelen huaca vardı. Huaqueros da, kutsal yerleri soyanlar demek. Buralarda eski bir gelenek. Belki İnkaların kendileri de yapıyorlardı o işleri. Kendilerinden önceki kültürlerin mezarlarını onlar soymuş olabilir. Buralarda koca ailelerin tümü bu işlere bulaşmıştır. Kuşaklar boyunca hem de. İtiraf etmem gerek, oldukça da ustalaşmışlardı. Neyi aradıklarını biliyorlar. Belki bizden bile iyi. O aradıklarını elde etme tekniklerinde de uzmanlar. Pablo ... bizim ekip başı ... eskiden huaquero par excellence diyebileceğim biriydi aslında. Onu kazandık, şimdi bizim için çok değerli oldu. Adamlarından bazıları da huaquero'ydu. Onlara iş vermekle, kendi kültürlerini öğretmekle, doğru yolda tutabileceğimizi umuyoruz."

Bu bana biraz riskli bir varsayım gibi gözüküyordu.

"Peki, bunlar, yani huaquero'lar, buldukları şeyleri ne yapıyorlar? Karaborsada mı satıyorlar?"

163

LYN HAMILTON

"Evet, bazı durumlarda. Bazen de durum yasal kabul ediliyor... Bir bakıma. Demek istediğim, bu ülkede sanat eserlerine açık açık sahip olmanın bazı yolları var. Huaquero'lar da bundan kâr elde ediyorlar."

"Ama insanların antikalara sahip olmasına izin vermek, soygunculuğu daha çok teşvik etmiyor mu?" diye sordum.

"Ediyor. Beni de deli ediyor. Ama talanı da biraz anlamak gerek, öyle değil mi? Bölgenin ne kadar yoksul olduğunu gördün. Şansın varsa, balıkçılıktan ya da çiftçilikten kazanacağın paranın çok daha fazlasını bu talandan kazanabilirsin, orası kesin. Bizim gibi daha varlıklı diyarlardan gelenler için, bu insanlara tüm bulduklarını müzelere bağışlamalarını söylemek çok kolay. Benim asıl suçladığım, satın alanlar, bir de araçlar. Bu tür şeyleri asıl onlar teşvik ediyor. Bulunanlardan en çok parayı kazananlar da onlar, onu da ekleyeyim. Pislik adamlar onlar bence. En azından bazıları. La-foret de aralarında bir numara. Aman, konuşurma beni bu konuda!" Yeniden depresyona girecekmiş gibiydi.

"Bana Arturo'yu anlatıyordun," diye hatırlattım.

"Evet," dedi. "Arturo bana ilk olarak geçen mevsim geldi. Bulduğu birkaç eserle. Zaten çevrede dolaşım beni izlediğini görüyordum. Sonunda hacienda'ya geldi, bazı şeylerin değerini kendisine söylememi istedi."

"Birkaç tane çok güzel seramik parça vardı elinde. Moche. Bir üzengi ağızlı kap, Fok biçiminde. Deniz kabuğundan gözleri falan vardı. Bir başka ibrikte de çok ince desenler görünüyordu. Kesinlikle otantik. Çalıntıydı tabii. Böyle şeyleri başka türlü elde etmesine imkân yoktu. Ama bir değer biçersen bana onları nerede bulunduğunu söylemeyi önerdi. Ben de onunla pazarlık ettim, değer biçmeden önce ince desenli vazoyu birkaç gün incelemek istediğimi söyledim."

Ben sessizdim. Steve, "Neler düşündüğünü biliyorum," dedi. "Ama talan zaten oluyor, ben de nasılsa durduramam. Böylelikle en azından malları, karaborsaya çıkmadan önce inceleme imkânını bulacaktım."

164

MOCHE SAVAŞÇISI

Bunu bir düşündüm. Bu iddianın da doğru ve yanlış tarafları vardı. Ahlâk açısından bana biraz tuhaf geliyordu, ama ben mi yargılayacaktım bunu? Bir kere kendimi bu insanlara yanlış tanıtmış biriydim.

Başından beri hem de. Ayrıca otantik bir Moche eserinin de sahibiydim ve henüz onu bir müzeye bağışlamaya kalkışmış da değildim.

"Her neyse, Arthuro bu mevsim geri geldi, bana iki parça daha getirip bakmamı istedi. Bu sefer kayda değer, önemli bir şey bulmuştu. Bakırdan küçük bir savaşçı figürü. Bir de çok güzel seramik ördek.

"Dün gece Arthuro gelip bir şey söyledi. Roland Guerra adlı bir çiftçi, algarrobal'ın, yani karob ağaçları ormanının çevresine bir duvar çekiyormuş. Söylediğine göre niyeti yalnızca kendi toprağını invasore'lerden korumakmış. Ama Arthuro'nun dediğine göre, adam kesinlikle orada bir şeyler bulmuş, duvar çekmesi de, talanı kimse görmesin diye. Guerra ailesi zaten huaquero olarak tanınıyor. Hep öyleymişler. Bu da yeterli kanıt sayılır, ama buna bir şey daha ekleniyor, Arthuro'nun minik savaşçısıyla ördeği de aynı bölgeden gelme. O zaman iş anlaşılıyor. Campesino belki gerçekten önemli bir şey buldu."

"Bulduğu büyük şey ne olabilir?"

"Bir mezar. Üst sınıftan, önemli birinin el sürülmemiş mezarı. Bizim dalımızda en büyük bulgu odur. Buralarda olursa daha da çarpıcı olur. İnsanlar yıllardan beri Moche çanaklarının üzerindeki manzaraları inceliyor, o sahnelerin gerçek olayları ya da törenleri yansıttığı akıllarına bile gelmiyor. Mesela Moche çanak çömlekle rinin çoğunda, esirlerin tanrı ya da savaşçı kral veya bir tür papaz önüne getirilişi vardır. O genellikle yüksek bir yerde oturur. Tam önünde bir başka savaşçı vardır, yarı insan yarı kuştur. Arkasında bir kadın vardır. Kadın papaz. Elinde bir fincan tutar. Onun da'ar kasında genellikle hayvan suratlı bir figür daha vardır. Genellikle kedi cinsindedir. <

"İlginç olan, bu sahne kaç kere işlenirse işlensin, sanatçıları ne kadar farklı olursa olsun, figürlerin hep birbirine benzer oluşudur. Bu olay bizim kültürümüzdeki çarmıha gerilme olayıyla karşılaştı-

165

LYN HAMILTON

rılmıştır. Yüzyıllar boyunca çok kişi tarafından hep işlenen bir konu olması, ama esas unsurlarının hep tanınabilir olması açısından. Aynı şekilde bu tarif ettiğim sahne de besbelli Moche'ler için önemi olan bir tören. Moche'lerin yazılı bir dili yoktu, bu nedenle neler olup bittiğini anlayamıyoruz. Meslekte bundan hep 'Kurban teması' diye söz ediyoruz. Biraz dehşet verici bir sahnedir. Esirlerin gırtlakları kesilmiş. Büyük ihtimalle fincandaki de onların kanı."

Bir iki saniye için, Edmund Edwards'in önündeki masaya saçılan kanları, Ramon Cervantes'in gırtlığı kesik görüntüsü gözümün önünde belirdi, ama bu hayalleri kararlılıkla bilinçaltıma ittim, Ste-ve'in anlattıklarına konsantre olmaya çalıştım.

"Mesela ilk savaşçının başında hep koni biçiminde bir şapka, üzerinde de bir hilâl vardır. Şapkasından ve omuzlarından ışıklar çıkmaktadır. Burnuna da hilâl biçiminde bir süs takılmıştır. Kocaman, yuvalak kulak süsleri vardır. Hemen hemen her seferinde, ayaklarının dibinde bir de köpek vardır.

"Kadın papazın şapkasından iki kocaman tüy çıkar. Saçları uzun örgüler halindedir, uçları yılan başlarıyla biter. Dördüncü savaşçının şapkasında, uçları zikzaklı uzun dilimlerden oluşmuş yelpaze gibi şeyler vardır. Anlıyorsun işte.

"İnanılmaz olan, bu insanların bulunmuş olması," derken heyecanlıydı. "Walter Alva, Sipan denilen yerde savaşçı papazla kuş papazın mezarlarını buldu. Christopher Donnan'la Luis Jaime Castillo, kadın papazı San jose de Moro'da buldular. Tam çanakların üzerinde gösterilen kılıklarda gömülmüşlerdi!"

"İyi anlayabildiğimden emin değilim," dedim. "Yani sen, çanakların üzerindeki kişiler, gerçek kişiler miydi diyorsun? Eğer öyleyse ve bulundularsa, hâlâ aramanın nedeni ne?"

"Güzel bir soru. Çanakların üzerindeki törenlerin gerçek hayatta uygulandığına hiç kuşku yok. Ayrıca evet, o mevkilerde gerçek insanlar bulunmuş. Ama aynı törenler herhalde çok uzun bir süre boyunca tekrarlanıp durmuş. İngiliz kraliyet ailesini düşün. Kral ya da kraliçenin üzerinde hermin bir pelerin var. Elinde asa, üzerinde kraliyet mücevherleri. Bu gezegene yeni gelen biri olsan, postaha-

166

MOCHE SAVAŞÇISI

nelerde ve devlet dairelerinde resimlerini gördüğün bu insanların özel birileri olduğunu anlamam uzun sürmez. Hattâ eski zamanları gösteren tarihî fotoğraflara baktığında, ya da bir süre o çevrelerde dolaştığında, bu mevkie birden çok insanın yükselmiş olduğunu da fark edersin, çünkü hepsi aynı kıyafetleri giyiyorlar. Bir başka ifadeyle, taç da mevki ile birlikte el değiştiriyor. Şimdi bu krallardan birinin öldüğünü düşün. Bunca eşya, taçlar, asalar, her şey onunla birlikte gömülüyor. Sonra ..."

"Sonra yenisi için her şeyi baştan yapmak zorunda kalıyorsun!" diye patladım.

"Evet, öyle."

"Ulu tanrım," dedim. "Beş yüz yıl boyunca dünya kadar altın ve gümüş demektir bu!"

"Gerçekten de öyle," dedi Steve. "Ben onun yalnızca birazcığını bulmak istiyorum. Bende kalsın diye değil tabii. Ama Hûda'nın da, benim de şöhretlerimiz sağlamlasın, bulgularımız üzerinde yıllarca inceleme yapılır, araştırmalarımız için para bulmakta da artık hiç zorlanmayız."

"Bulunabilecek el değmemiş mezar çok mu?" diye sordum. "Bana huaquero'lan anlatmıştın. Mezar soyguncuları. İşlerinde usta insanlar, ayrıca çok uzun zamandan beri de bu işte."

"O doğru. Avrupalılar kıtaya geldikten bu yana herhalde binlerce Moche mezarı soyuldu, nispeten az sayıda, belki birkaç yüz mezar da profesyonel olarak kazıldı. Birçok şey ebediyen kaybedildi. Ama o konuda iyi haberler de yok değil. İnkalar kendi kökenleri konusunda bir hikâyeye anlatıyor. Kendilerinden önce dünyada vahşilerin yaşadığını söylüyorlar. Mağaralarda yaşayan, hayvan derisi giyen, dinleri, köyleri falan olmayan insanlar. Güneş Tanrısı bundan usanıyor, bir oğluyla bir kızını dünyaya yolluyor. İkisi Titicaca gölünün oraya geliyorlar. Onlara, yere bir çubuk saplamaları söylenmiş. Çubuk nerede yere dik biçimde durursa, oraya yerleşmeleri emredilmiş. Öyle yapmışlar. Sonunda Cuzco'ya gelip bir kent kurmuşlar, insanlara ekip biçmeyi, dokumayı falan öğretmişler, yani onları uygarlaştırmışlar.

167

LYN HAMILTON

"Şimdi, bu hikâyeye kendileri gerçekten inanıyor muydu, inanmıyor muydu, o belli değil, ama İnkalar İspanyolları, kendilerinin ilk olduğuna inandırmayı başarmışlar. Kendilerinden öncekilerin ilkel, düzensiz guruplar olduğunu kabul ettirmişler. Bunun hiç de doğru olmadığını artık biliyoruz. Onlardan önce çok ileri kültürlerle ulaşmış pek çok uygarlıklar gelip geçmiş, çoğunu İnkalar hiç duymamış bile. Ama bu sayede İspanyollar, İnka kentlerinde buldukları altından başka altın aramaya çıkmamışlar. Aramaları da gerekmemiş tabii. Onları meşgul etmeye yetecek kadar çok altın zaten o kentlerde varmış. Bunun biraz yardımı olmuş.

"Bugüne gelince, zamana karşı yarış var. Bizler, yani iyi adamlar, bence kaybediyoruz. Peru hükümeti Moche eserlerinin yurt dışına çıkmasını yasaklasa da, ABD dahil bazı ülkeler bunu desteklemek için anlaşmalar imzalamış olsa da, yine durum değişmiyor. Bu yüzden aramayı sürdürüyoruz. Bazen huaquero'lann gözden kaçırdıklarını buluyoruz, ya da bu seferki gibi bir fırsat yakalıyoruz.

"Ben şimdi INC'ye, credencial çıkarttırmaya gidiyorum. Ya da elimizdekini genişletip o alanı kapsama alıracam, duvar dikilmeden kazmaya başlayacağız. Herhalde Laforet'nin buraya neden geldiği de böylece açıklanmış oluyor. Guerra bir şekilde onunla temasa geçmiş olmalı. Bir mezar bulunduğunu söylemiş besbelli. Benim de bu mezarı kaybetmeye, o çirkefe sunmaya hiç niyetim yok!"

"Ruhsat çıkarmanın bir iki yıl sürdüğünü söymemiş miydin?" diye sordum.

"Genellikle öyledir. Belediye başkanının başvurusu destekleme mektubunu o yüzden aldım. Kente varınca durup bir arkadaşımı alacağım. Ricardo Ramos adlı bir Perulu arkeolog. Umarım benimle gelir, ruhsatın çıkmasına yardımcı olur. Hilda, Carlos'un oradan telefon etmeye gitti. Ramos'la temas kurmaya çalışacak. Umarım kenttedir de buluruz onu."

Az sonra Steve, "Tanrım, bir mezar bulmayı Hilda için de çok istiyorum," dedi. "Sen onu en iyi haliyle görmedin. Çok tatlı bir insandır aslında. Ama geçen yıl korkunç bir kaza geçirdi. Merdivenden, kazmakta olduğumuz çukurun içine düştü. Sirtını çok kötü in-

168

MOCHE SAVAŞÇISI

gitti. Bu sezon onun son sezonu. Bence bu yıl da hiç gelmemesi gerekirdi. Çok ıstırabı var. O yüzden içiyor. Herhalde ne kadar çok içtiğine dikkat etmişsindir."

"Ettim," dedim. "Tracey ile de pek anlaşamıyorlar," diye ekledim. Steve bugün bu kadar konuşkan olduğuna göre, bari sürdürüyem, diyordum.

"Öyle," dedi. "Tracey geleceğin insanı, o belli. Ne istediğini biliyor, gidip elde ediyor. Hilda bu haldeyken, belki onu bir tür tehdit olarak görüyordur. Bulabildiğim tek açıklama bu. Tracey bu yıl saha işi yapmak istemişti. Ama Hilda, laboratuvarında onun çalışmalarına ihtiyaç olduğunu söyledi. Tracey bozuldu. Belki söylemiştir de bozulduğunu. Olay nasıl görünürse görünsün, Hilda için kötü düşünmeni istemem. Bilim açısından burada yaptıkları gerçekten inanılmaz şeyler. Başına gelenler büyük şanssızlık. O yüzden bu yıl hepimiz canımızı dişimize takarak çalışıyoruz. Hilda için gerçekten büyük bir şey bulmak istiyoruz."

Trujillo'ya gerçekten oldukça çabuk vardık. Yolda bir kez, o da Shell'den benzin almak için durmuştuk. Trujillo'nun Plaza de Ar-mas'ına kükreyerek daldığımızda saat daha dokuzdu. Meydanın çevresinde parlak renklere boyanmış binalar, ortada bir sütun üzerine kondurulmuş bir sporcu heykeli vardı. Steve çok geçmeden koyu kırmızı bir binanın kapısına yanaştı. Uzun boylu, sert hatlı bir adam, kapının kulpuna

dayanmış, duruyordu. Kısa bir sakalı vardı. Biz yanaşırken o da doğrudan, arabaya doğru yürüdü, kapıyı açıp arka kanepeye oturdu.

"Buenos dias," dedi.

Steve arka kanepeye doğru uzanıp onunla tokalaştı. "Bakıyorum Hilda bulmuş seni," dedi. "Ricardo, bu Bayan Rebecca MacC-rimmon. Rebeca, bu da Doktor Ricardo Ramos." Birbirimize gü-lümsedik. Ondan hemen hoşlandım. "Hilda sana ayrıntıları verdi mi?"

"Biraz." Ramos kolundaki saate baktı. "Gidip bir kahve içelim. INC ofisi dokuz buçuğa kadar açılmaz. Bu arada sen de bana bilmediklerimi anlatırsın."

169

LYN HAMILTON

Küçük bir cafe bulup kahve ısmarladık. Steve'le ben kızarmış ekmekle reçel de istedik. Steve, Ramos'a Arturo'nun ziyaretlerini baştan sona anlattı. Ramos'un arkeologlarla huaquero'lar arasındaki bu ilişkilerde önemli bir gariplik görmediğine dikkat ettim. Sonra Steve bir harita çıkardı, masanın üzerine yaydı. Parmağını bir noktaya dayayarak, "Hacienda," dedi. "Şimdiki kazı," diye bir başka noktayı gösterdi. "Şurada da yeni yer var. Arturo'ya göre yerliler oraya Cerro de las Ruinas diyor." "

Cerro de las Ruinas, yani harabeler tepesi. Steve çantasından, uçaktan çekilmiş bir fotoğraf çıkardı. "Bu iki ay önce çekildi," dedi. Hepimiz resme baktık. Dere yatağını izleyebiliyordum. Hacıen-da'yı hemen gördüm. Şimdiki kazı yerini de gördüm. Cerro de las Ruinas'a gelince, onu biraz araştırmak gerekiyordu.

"Tamam!" dedi Ramos birdenbire. "İşte, şurada." Parmağıyla gösterdi. Ben de oraya baktım. Ağaçlar hemen belli oluyordu. Onların hemen yanında bir duvar var gibiydi. Duvarın bitişiğinde, ağaçların gölgelediği yerde, Ramos'un tepe dediği karanlık yer vardı. Benim görmem zordu, ama onlar gerekli eğitime sahipti. Dikkatle baktım. Biraz daha ötede, duvarın dış tarafında birkaç küçük kulübenin damları görünüyordu. Komün, diye düşündüm birdenbire. Demek Guera, Puma'nın dediği çiftçiydi. Komünle kendisi arasına duvar çeken adamdı. Besbelli onu asil rahatsız eden, arka bahçesine bir komünün yerleşmesi değildi. Herhangi bir kimsenin topraktan çıkan hazineleri görmesiydi.

Steve, "Ne düşünüyorsun?" diye sordu.

Ramos çenesindeki sakalı sıvazlayarak, "Doğrusu bu fotoğraftan, orada değerli bir şeyler olup olmadığını anlamak zor," diye karşılık verdi. "Ama diğer yandan, Guerra ailesi konusunda haklısın. Bu sefer bir değişiklik olur da onların yolu tikanırsa, hoşuma gider." Durakladı, omuz silkti. "Bir deneyelim!" dedi. Steve sırttı.

Sonra Ramos, "Erken vuruş şart," diye devam etti. "Bu konuda en ufak bir fısıltı yayılırsa, bütün Guera ailesi fırladığı gibi her yanı kazmaya başlar, biz oraya varamadan ne var ne yoksa mahvederler."

170

MOCHE SAVAŞÇISI

"Haydi, gidelim öyleyse," dedi Steve. Gözü kolundaki saatteydi.

Dokuz buçukta ikisi INC'nin kapısından girip gözden kayboldular, ben kamyonete bekçilik etmek üzere kaldım.

Bir saat kadar sonra ikisi yanyana kapıdan çıktılar. Steve direksiyona geçerken, "Gidelim," dedi.

"Havaalanına. Biz Lima'ya gidiyoruz! Buradakiler oraya telefonla haber verecek. Kente varır varmaz kabul edecekler bizi." Heyecanını hissedebiliyordum.

Havaalanında onları kapıya kadar geçirdim. Yolcular uçağa binmeye başlamıştı bile.

"Sen Campina Vieja'ya dön, olur mu! Hûda'ya her şeyi anlat. Akşama size mesajı Montero kanalıyla yollarım. Cevap 'hayır'sa, Trujillo'dan otobüsle kendim dönerim. "Evet'se, zaman çok önemli. O zaman beni uçaktan karşılarım. Olur mu?" Ben başımı evet anlamında salladım.

"Bunları gerçekten kabullenebiliyor musun?" diye sordu.

"Kabulleniyorum. Yanındayım," diye karşılık verdim.

"Hûda'dan başka kimseyle konuşma. Ralph'a, Tracey'ye bir şey söyleme, olur mu?"

"Tabii ki," dedim.

"Harikasın," deyip beni kucakladı. "Ne olursa olsun, yarına görüşüyoruz." Uçağa doğru döndü, ama sonra geri döndü, beni tekrar kucaklayarak bir hayli şaşırtdı. İkinin pistte yürüyüp uçağın merdivenlerini çıkışına baktım.

Campina Vieja'ya kadar aracı çok dikkatli sürdüm. Herhangi bir nedenle polisle kapışmak istemiyordum. Önce kazı yerine gittim. Ben toz kaldırarak durduğumda Hilda hemen geldi. Ona olup bitenleri anlattım.

Sesinde müstehzi bir ifadeyle, "Aldırmaz görüneceğiz," dedi. "Kimse ne olduğunu anlamasın. Öğrenciler bile. Onlara Steve'in iş için Trujillo'ya gittiğini söyledik. Onu sen götürmüş oluyorsun. Ralph'la ben bugün onun işlerini paylaşacağız. Sabah Ines'i pazara

171

LYN HAMILTON

ben götürdüm. Ama onu alıp getirme işini her zamanki gibi sana bırakıyorum. Yemeğe oturduğumuzda, Pablo oradayken hiçbir şey söyleme, tamam mı?"

Heyecanın bana da bulaşmaya başladığını hissediyordum. Bundan kaçınmak imkânsızdı. Bunca sır, bunca komplo, Trujillo'ya gidiş. Tracey nedense sandığım kadar ilgili görünmüyordu. Hattâ biraz kendi içine kapanmış gibiydi. Acaba Steve'in kucaklamaları, aralarının pek yolunda olmadığına mı işaret, diye düşünmeden edemedim. Geri kalanlarımız bekleyiş dururken, Ines'in çorbasına, balığına ve kahverengi sekerle yapılmış tatlısına pek de hakkını veremedik.

Pablo ile Ines eve gitmek üzere çıktılar. Onlar gider gitmez, bir kazının kapanıp diğerine geçilmesi işini en hızlı nasıl yapabileceğimizi plânlamaya koyulduk. Bütün mesele, ruhsatı Guerra'ya hiç haberi yokken göstermekti. Batıl inançlara kapılıyor, ruhsat eğer çıkarsa şunu ya da bunu yapacağımızı söyleyip duruyorduk. Sanki çıkacağını varsayıp plân yapmak, çıkmasını engellemiş gibi. -

Ralph, "Kamyonet sesi var!" dedi, hepimiz susup dinledik. Ön kapı gıcırdayarak açıldı, Lucho'nun adımları avluda duyuldu. Çok yavaş yürüyordu. Tracey'nin parmaklarını çaprazladığını görüyordum. Lucho gelip Hûda'ya bir zarf verdi. "Amcam yolladı," dedi.

Hepimiz zarfa baktık. Hilda da baktı. Bir iki saniye boyunca hiçbirimiz kıpırdamadık. Ben kendimi Oscar törenine katılmış bir aktör gibi hissediyordum. Derken Hilda zarfı yırttı, yazıyı çıkardı, çabucak göz gezdirdi, sonra yumruğunu zafer işaretiyle havaya kaldırdı.

"Harekete geçiyoruz!" diye bağırdı. Ağızlarımızdan aynı anda tezahürat sesleri boşaldı.

O gece fazla uyuyamadım. Düşünecek öyle çok şey vardı ki! Ertesi günün plânları vardı bir kere ... Ama aynı zamanda kasabaya, antika almaya gelmiş adam da vardı. Birkaç saat boyunca hiçbir sonuca varamadan yatağimde dönüp durduktan sonra, ayakkabılarım elimde, merdivenlerden sessizce indim, kapıdan çıktım. Ortalık hâlâ karanlıktı. Sabahın beş buçuğuydu daha. Elimden geldiğince

172

MOCHE SAVAŞÇISI

çabuk ve sessiz, kamyoneti çalıştırdım, vitese geçirdim, burnunu yola çevirdim. O anda Hûda'yı üst kat penceresinde gördüm. Kolunu kutsuyormuş gibi kaldırmıştı. Motoru gazladım. Operasyon Atahualpa başlamıştı.

173

ONİKİ

O da işitti mi onu? İnişe geçen kumların o yumuşak hisirtisini? Yavaşça ... Önce birkaç tanecik, sonra daha hızlı, daha hızlı, tüm boşlukları ve çukurları doldurarak. Çalışmasını kesip başını o sese çevirdi mi? Artık yumuşak bir uğultuydu ses. Kendi kaderinin mü-hürleşmesini gördü mü, yoksa bulduğu şey gözlerini kamaştırdığı için çalışmasını sürdürdü, başına gelenlerden habersiz mi kaldı? Başlangıçta anlamayıp kumları mı tırmaladı, bir iki darbeye özgür kalacağını mı düşündü? Yoksa sıkıştığını anlayınca, hava yavaş yavaş tükenirken kaderine lanet mi okudu?

Bir önceki gün kasabadan kazı yerine dönerken kamyoneti gazlayıp gelmişim. Bu sefer de tedbiri falan bir yana bıraktım, gazı kökledim, Trujillo yolunda tam yirmi dakika kazandım. 8:10'da kapıdaydım. Gözlerim göklerde, gelecek uçağı bekliyordum. Ste-ve'le Ricardo yedek yolcuydular. Binip binmediklerinden emin değildim. Binememişlerse, daha sonraki uçak ya da uçakları beklemek zorundaydım. Uçak birkaç dakikalık gecikmeyle indi, ama merdiven konup kapı açılır açılmaz Steve'le Ricardo'yı kapıda gördüm. Manevralarını yapmış, en öne geçmişlerdi. Hemen indiler, kapıya doğru yürüdüler.

Geldiklerini görünce, Telefónico del Peru kabinine koştum. İçeri girer girmez oraya kendi elimle 'arızalı' levhası asmıştım. Bir deha ürünü! Hûda'nın posta kartını kullanarak Montero'yu aradım. "Geliyoruz," deyip telefonu hemen kapattım, yolculara el salladım.

Saat dokuzda otoyola çıkmıştık bile. Arabayı yine ben kullanıyordum. Steve'le Ricardo benim kadar bile uyuyamamışlardı. Yolda uyukladılar. Dönüş daha uzun sürdü. Trafik sabahın ilk saatlerin-kindin daha yoğunu. Kent ve kasabalara gelirken sürekli yavaşlamak zorunda kalıyordum. Herkes sokaklardaydı. Bir iki kere çaresizlik içinde direksiyonu yumruklarken buldum kendimi.

175

LYN HAMILTON

Öğlene pek az kala, Campina Vieja ana caddesi üzerindeki sarı binanın önüne yanaşıp durdum. Orada bizi Carlos Montero ile, ondan biraz daha zayıf olan saygıdeğer ağabeyi, Bedeliye Başkanı Cesar Montero bekliyordu. Kamyonetin arka kanepesine bindiler. Steve onlara yer açmak için inip arkaya geçti. Motosikletli iki polis önümüze düştüler. Bu ikisi, kasabanın polis kuvvetlerinin tam yarısını oluşturuyordu. Kaldırımdan ayrılıp burnumu yola çevirdim, otoyola çıkıp uçtuk. Sonunda kazı yerine sapan toprak yola vardık. Hilda, Tracey ve Ralph kaldırdığımız tozları gördüler. Oraya vardığımızda yola çıkmış, bekliyorlardı.

Daha kamyon yeni durmuştu ki Steve arkada ayağa kalkmış, "Tamam, gidiyoruz!" diye bağıyordu.

Ralph'la Hilda öğrencilere bilgileri birkaç dakika önce vermişlerdi. Ortalık heyecandan birbirine giriyordu. Üç öğrenciyle (Susan, George ve Robert) birkaç Perulu işçi, Steve'le birlikte kamyonetin arkasına bindiler, konvoy yeniden yola koyuldu. Ricardo önde, benim yanımda oturuyordu. Tracey arka kanepede, iki Montero'larla birlikteydi (umarım belediye başkanı, kardeşi kadar kötü değildir, -demekten başka çare yoktu). Hilda'yla Ralph'in geri kalan öğrencilere talimat verdiğini, işçilerin kazı yerini kara toprakla elden geldiği kadar hızlı doldurmaya başladığını gördüm.

Kamyonetle polis eskortu yine otoyola çıktı, kuzeye doğruldu. Bir mil kadar ilerde, küçük bir yol işaretinin yanından sola çıkış yaptık, benim yol sayamayacağım arazide hopyaya zıplaya ilerledik. Kumlu bir patikaydı altımızdaki, o kadar. Tüm dikkatim o patikayı kaybetmemeye dönüktü. İlerde algarrobal ağaçlarının diken dolu alanını görüyordum. Sağından dolandık, öbür yanına varınca durduk. Polislerin ışıkları yanıp yanıp sönüyordu. Herkes kamyonetten inip koşmaya başladı. Hepimiz. Yalnız Carlos ve Cesar hariç. Onlar geride kalmışlardı. Sıradan bir tepe gibi görünen yere doğrulmuşlardı.

O anla ilgili olarak iki şeyi asla unutamayacağım: Rolando Gu-erra'nın yüzündeki ifadeyle, Cerro de las Ruinas'i ilk görüşüm.

Karşısında uluyarak saldıran bir yığın deliyi görünce Rolando Guerra önce tüfeğine uzandı. Ama onu alamadan önce polisler, si-

176

MOCHE SAVAŞÇISI

lâhlarını çekmiş olarak ona ellerini kaldırmasını emrettiler. Steve'le Ricardo yanına yaklaşip credencial'i burnuna tuttular. Polis, Guerra'nın kamyonetini ve el arabasını çabucak aradı, duvarı da muayene etti. Hiçbir şey yoktu. Yağmalanmış antikaların yığıldığı yerler yoktu. Yalnızca tuğlalar, kazma kürekler, bir de ceket vardı.

Bir iki dakika boyunca, bir hatâ yapmış olduğumuzu düşündüm. Küçük bir araziyi korumaya çalışan bir çiftçi boşuna mı korkutuyorduk? Sonra bir anda, Guerra'nın yüzündeki katıksız nefreti, ardından o kurnaz ifadeyi gördüm. Bir şeylerden suçlu olduğu kesindi. Niyeti her neyse, iyi bir şey olmadığı çok belliydi.

Ama onu tutuklamak için neden yoktu. Polisler ona, arkeologların orayı kazma hakkı olduğunu, kendisinin oradan gitmesi gerektiğini söylediler. Guerra bizi biraz hayal kırıklığına uğratacak biçimde, aletlerini, tüfeğini, ceketini aldı, eskimiş Chevrolet pikabına bindi, arkasına bile bakmadan çekip gitti.

Hepimiz beklemekten, umutlanmaktan, adrenalin yüklemesinden yorulmuş durumdaydık. Çevremize bakındık.

Ramos, "Amma pislik!" dedi.

Sağımızda çıplak bir tepe gibi görünen yer vardı. Yamacında hayata sarılmış direnen bir tek küçük çalı görünüyordu. Tepesini görmek için elimle gözümü siperledim. Tepe eğri büğrü biçimde yassılmıştı. Yanlarında çok uzun süre önce akan çok miktarda suyun açtığı yarıklar görünüyordu.

Tepenin önünde geniş ve yassı bir alan vardı. Yüzeyi her boyda çukurlarla doluydu. Bana ayın yüzeyini hatırlatıyordu. Orada kumlara saçılmış çanak çömlek parçaları ve terra-cotta'lar, ayrıca inanılmaz kemik parçaları, öğle sonrası güneşinde parlıyordu. Siyah bir saç örgüsü vardı. Kırmızıya boyanmıştı. Bir kraterin tam kenarında, öylece yatmaktaydı.

"Nedir bu?" diye sordum.

Steve, "Huaquero'lar," dedi. "Burayı kazıyorlarmış. Çukurlar ondan. Kimi eski, kimi çok yeni. Yağmacılar maden arıyor. Karşlarına seramik ya da kemik çıkarsa, fırlatıp atıyorlar."

177

LYN HAMILTON

"Ölümlere bu kadar saygısızlık!" diye patladım.

Steve başını evet der gibi salladı. Amerika'daki Anasaziler, yağmacılara ölü soyucu diyor. İyi bir isim, öyle değil mi? Ama ölümlere saygısızlıkları konusunda tam da haklı sayılmazsın." Eğilip yerden içilmemiş iki sigara aldı. "Bunları bırakmışlar, bak. Ciddiyim." Benim kuşkumu okuyabilmişti. "Huaquero'lar genellikle lanete uğramamak için geride böyle şeyler bırakırlar."

Her nedense o saç örgüsünden gözümü bir türlü ayıramıyor-dum. Yerin üstünde öylece yatarken öylesine tek başına, öylesine acınacak haldeydi ki! Steve bana bakıyordu. "İnsan saç toprak altında binlerce yıl dayanır," demekle yetindi. Ben içimden, hiçbir zaman rahatsız edilmemeli, diye düşündüm. Her nedense o örgü saç görmek beni, Ines'in uyarılarından daha çok etkilemişti.

Cuidado al arbolada! Başarılı olmak için ormanlara dikkat etmen gerek. Başımı yavaşça sola çevirdim. Ağaç kümesi oradaydı. Karob ağaçları. Tüm dallan diken doluydu. Bu muydu orman? Gülünç olma, dedim kendime.

Tracey eğilip küçük bir kemik parçasını eline alırken, "Acaba geç mi kaldık?" diye sordu. Onun sesi beni yine gerçek dünyaya döndürdü. "Mezarı bulmuş ve yağmalamış olabilirler mi?"

Steve elini gözlerine benim gibi siper ederek tepeye baktı. "Bilmiyorum," dedi. "Burası bir huaca bal gibi. Tepeyi kazıyorlarmış. Çukurlar belli oluyor. Yamyassı da etmişler. Ama bir şey bulmuş da götürmüşlerse, o zaman Guerra ne diye duvar dikiyordu? Bir bakalım etrafa. Belki huaca'nın dibinde birkaç deneme hendeği açarız."

"Yani sence o tepe bir huaca mı?" diye sordum.

Steve, "Evet," dedi. "Sana tepe gibi görünüyor. Ama unutma ki bura halkı binalarını kerpiç tuğladan yapıyordu. Aslında çamur tuğla demek. Taş değil. Bu da bir zamanlar piramit biçiminde bir bi-naymış. Yanlarda gördüğün yarıklar, sağnak yağmurlardan olmuş. Geçmişin El Nino'larından belki. Yüzyıllar boyunca. Bunlar tuğlayı eritmiş tabii. Bak, daha küçük birer tane de şurada ve şurada var."

178

MOCHE SAVAŞÇISI

Gösterdiği yere baktım. Gerçekten de daha küçük bir tepe vardı. Ya da huaca. Uzaktaydı. Daha uzakta iki tane daha gördüm.

Steve gurubu çağırdı. "Tamam, çevreye çabucak bir bakalım," dedi. "Yarın adamakıllı başlarız."

Gurup işe koyulurken, kazalar dizisinin ilki yer aldı. Tracey, Ayy!" diye bağırdı, hoplamaya başladı. Hepimiz yardıma koştuk, problemin ne olduğunu çabucak gördük. Dikenli ağaç dallarından birinin ucuna basmış, dalın öbür ucu kalkmış, dikenini bacağına girmişti. Canı acıdığı belliydi. Steve'le ben dikenini çıkarmaya çalıştık, çekemedik.

Onu Campina Vieja'daki doktora götürdük. Bacağını'dondurup dikenini keserek almak zorunda kaldı. Tracey oradan yüzü bembeyaz, bacağında kocaman bir sargıyla çıktı. Doktor, "O dikenler çok tatsız," diyordu. "Bacağınızı mümkün olduğu kadar yükseğe kaldırıp uzatın. Kırmızılık ve şişlik şuradan yukan yürürse bana geri getirin onu." Eliyle bacağın on santim kadar yukarısını gösteriyordu. "Dikiş atmak zorunda kaldım. Zaten on gün sonra onları aldirmaya gelmesi gerek."

Tracey, "Çok özür dilerim," diye yüzünü buruşturdu. "Dikkat etmedim herhalde."

O gece saat onda Tracey'nin ateşi çıkmış, bileği fena halde şişmiş ve kızarmıştı. Yemek zamanı gelince onunkini tepsi içinde odasına götürdüm, ama yiyebilecek durumda değildi. Gece uyurken iki kere seslendi. Birincide annesini, ikincide Steve'i çağırdı. Hemen başucuna koştum. Daha sonra bir mum alıp onun odasına geçtim, bir iki saat başında oturup bekledim. Gece üç dolaylarında Steve kapıyı vurdu. "Işığı gördüm," diye fısıldadı. "Durumu nasıl?"

"Ateşi var ve sanırım kâbus görüyor," dedim. "Sabah olur olmaz onu doktora götürsek fena olmaz."

"Şunlardan iki tane yutturabilir misin?" Steve bir ilaç şişesi uzatıyordu. Antibiyotik. Tracey'i uyandırdım, iki o haptan, ateşi için de iki aspirin yutturmaya başladım.

Bir süre daha onunla oturdum, daha iyi dinlenmesini umdum, ama uykusu hep rahatsızdı. Okumaya yetecek kadar ışık olmadığı

179

LYN HAMILTON

için, odanın sağına soluna bakarak oyalandım. Her taraf ona evini hatırlatacak eşyalarla tıklım tıklım doluydu. Her yanda fotoğraflar vardı. Sevgili arabasının üstü açıktı. Tracey direksiyon başında, el sallıyordu. Bir de, yakışıklı bir gençle çektiği o güzel fotoğraf. Jamie. Sevgilisi. Köpek gibi gözükken şakacı bir Noel Baba şapkasıyla. Tracey'nin de olduğu bir aile fotoğrafı. Bir delikanlı vardı. Herhalde kardeşiydi. Yine köpek. Yakışıklı bir çift. Annesiyle üvey babası. Onları Ted'le Mary Anne diye çağırıyordu. Ama sayıklarken Anne diye seslenmişti. Hep birlikte, çok güzel bir evin önünde duruyorlardı. İki katlı, kırmızı tuğladan, girişinde sütunlar olan, yuvarlak bir bahçe yolunun ucundaki ev. Tracey'nin Ted ve annesiyle birlikte, başlarının üstünde 'Müzemizi Kurtarın, Toplumumuzu Kurtarın' yazılı dövizler önünde poz verdikleri resim de vardı. Üvey babası bir çek uzatıyor gibi görünüyordu.

Toplumun temel direği olan ailelerden biri olmalı bu aile, diye karar verdim. Aslında tabii onlarla ilgili fazla bir şey bilmiyordum. Okul yatakhane dostluklarına yönelecek yaşta değildim. Gerçi çok iyi geçiniyorduk

ama, Tracy ile sırdaşığa kalkışmamıştım, çünkü kendim Rebecca'ydım. Rebecca olarak, paylaşacağım pek fazla bir şey yoktu. Hiç kimseyle çekilmiş bir tek fotoğrafım bile olmaması acaba Tracey'nin dikkatini çekmiş midir, diye düşündüm. Çek-mişse, acaba bunu garip bulmuş muydu?

Ertesi sabah olduğunda, durumu hiç de daha iyi değildi. Steve benden, mümkün olduğu kadar hacienda dolaylarında olmamı, ona göz kulak olmamı rica etti. Tracey'nin ne kadar hasta olduğunu Ines'e söylediğimde, hemen pazara, benim hiç bilmediğim sihirbaz doktorlar köşesine gitmek istedi. Pazarın o bölümü, geri kalanından daha karanlıktı. Kuvvetli ot kokuları kol geziyordu. Tezgâhlarda demet demet otlar doluydu. Kimisi minik papatya çiçeklerine benziyordu, ama hepsini tanıımıyordum. Şişeler içinde, bir sıvıda durmakta olan otlar ve kökler de vardı. Satışa sunulmuş türlü objeler, tılsımlar da gözden kaçmıyordu, Ines başında kimse bulunmayan bir tezgâhta durdu, az sonra arkadaki karanlıktan, yüzündeki kırışıklara inanmadığım bir ihtiyar adam topallayarak geldi, Ines problemi anlattı, adam çeşitli kuru otları karıştırıp paketledi, talimatla birlikte Ines'e verdi.

180

MOCHE SAVAŞÇISI

Tracey döndüğümüzde de iyi değildi. Şişlik doktorun gösterdiği yere tehlikeli denecek kadar yakındı. Bu arada antibiyotik daha içmişti. İlaçların etkilemeye başlaması için zaman gerektiğini biliyordum. Çok kaygılıydım. Ines otlardan ölçülü bir tutam aldı, onlarla çay yaptı, süzdü, Tracey'ye içirdi. Yirmi dakika içinde Tracey derin bir uykuya daldı. Ines, "Artık iyileşir," dedi.

Öyle de oldu. O akşam yemeğin yarısına ancak gelmiştik ki Tracey kapıda belirdi. "Çok acıktım," dedi. Hepimiz neşeyle güldük.

Steve, "Şu penisilin harika bir ilâç!" diye patladı, ama ben işin aslını biliyordum. Bu işte Ines'ten yanaydım.

Ertesi gün aşağı yukarı normale dönmüştük. Ricardo Ramos tekrar Trujillo'ya dönmüş, birkaç gün sonra yine gelip bize yardım edeceğini söylemişti. Tracey ile Ralph laboratuvarında çalışıyorlardı. Ben de algarrobal'deki kazı yerine gittim. Ekip çabucak huaca'nın dibine iki test çukuru kazmıştı. Orada fazla iş yapmaya değer bir şey bulamayınca da, tepenin kendisini kazmaya yönelmişti. Birinin bağırdığını duydum, elimi parlak güneşe karşı gözümü siper ederek baktığımda Steve'in tepenin üstünden bana el salladığını gördüm. İşığa karşı kara bir silüet gibiydi. "Buraya gel!" diyordu. Tepeye kadar on beş metreyi tırmadım. Burada da yağmanın izleri vardı. Kocaman çukurların bazıları yeni kazılmış gibiydi.

"Bizden önce buraya birilerinin geldiğini söylemek zorundayım," dedim üzgün bir sesle. Eğilip yeni kırılmış benzeyen bir çömlek parçasını elime aldım. "Bunun anlamı, çok geç kalmış olduğumuz mu?"

"Şart değil," dedi Steve. "Mocheler huaca'Iarını kademe kademe inşa ederlerdi. Bir platform, onun üzerinde bir platform daha. Yani huaquero'lar burada mezar bulup yağmalamış olsalar bile, altında bir tane daha olabilir. Alttaki daha da erken bir gömü olur. Şimdi burayı temizlemeye başlıyoruz." Eliyle çevredeki çalışmaları gösteriyordu. Bir an susup, "Jose," dedi. "O kara toprak yığınını biraz daha arkaya çek lütfen. Bir çökme olmasını istemeyiz. Hey, çocuklar, manca'yi kaçırmayın!"

"Manca mı?" dedim. Kuşkuluydum. "Ne tür bir leke arayacaklar?"

181

LYN HAMILTON

"Moche sanatından gördüklerimize, daha önceki kazılardaki tecrübelerimize göre, Moche'lerin ölülerini belli bir biçimde gördüklerini biliyoruz. Tabii ölenin mevkiine göre biraz değişiklik de gösteriyor ama esas olarak baca gibi inerek kazıyorlar, sonra belli bir derinlikte yana doğru bir oda açıyorlar. Moche çanaklarında ölülerin bu bacaya indirilip sonra yana, mezara alınışının resimleri var. Ceset ya da cesetler odaya alındıktan sonra baca da kapatılıyor. Ama yeri, çevreden farklı bir toprak gibi belli oluyor. Yani manca, ya da leke. Biraz şansımız tutarsa, bacanın, dolayısıyla da mezann . yeri böyle bulunabilir."

"Sanatları bize Moche'ler hakkında çok şey öğretiyor," dedim.

"Eh, yazılı dipleri olmadığına göre, bize törenleriyle ilgili metinler bırakamazlardı. Ama sanırım sanatları, mesela seramikler üzerindeki tören sahneleri ve huaca'lardaki duvar süsleri, onların çağını çok canlı biçimde yansıtıyor." Sonra sırttı. "Belki hiçbir neden yok, kanıtlayacak hiçbir belirti de yok, ama bu yer hakkında içimde güçlü sezgiler var! Şimdi artık iş başına dönmemiz gerek." Hûda'ya el salladı. Hilda aşağıda, açılan iki deney hendeği doldurulmadan önce fotoğraflarının çekilmesine nezaret ediyordu.

Ben tepede durup çevremi gözden geçirdim. Algarrobal'lerin dikenli ormanı karanlık haliyle, o şemsiye gibi dalların altında kendi sırlarını saklıyordu. Elimi güneşe siper edersem, ta uzaklarda kumul tepelerini, sonra da denizi görebiliyordum. Öbür tarafta Pana-merikana'nın gümüş gibi çizgisi oldukça belliydi. Motosikletlerden ve iki kamyonetten oluşan küçük bir konvoy görünmüştü. Arkala-nndan toz bulutu yükseliyordu.

"Steve," dedim. "Sanınm misafir geliyor!" Steve dönüp göste-diğim tarafa baktı.

Hûda'ya doğru, "Belâ var!" diye seslendi. Konvoy yaklaşıyordu.

Araçlar gelip durdu, yolun ağzını tıkadı, aralarında Rolando Gu-erra'nın da bulunduğu bir gurup campesino kazı yerine ilerledi. Baltalarla, kürekle silâhlanmışlardı. O silâhları Hûda'ya doğru, tehditkâr biçimde sallıyorlardı. Bir tanesi, "Buradan defolun, yoksa ölürsünüz," diye haykırdı.

182

MOCHE SAVAŞÇISI

Steve, huaca'nın tepesinden, "Asıl siz defolun, yoksa siz ölürsünüz!" diye seslendi. Kısa bir kürek kapmış, omzunda tüfek tutar gibi tutuyordu. Adamlar yukarı baktılar, ama gözleri kamaştı. Onlar da benim deminki durumundaydı. Orada ancak kara bir silüet görüyorlardı. "Ciddiyim!" diye bağırdı Steve. "Defolun buradan!" Pablo, Steve'in hemen arkasında duruyordu. O da bir kürek kaptı, Steve'in pozunu taklit etti.

Bir an için hiç kimse kıpırdamadı. Sonra adamların arasından yaşlı bir adam, arkalardaki yerinden benim duyamadığım bir şey söyledi. Yavaşça hepsi kamyonetlerine ve motosikletlerine bindiler, birkaç tehdit turu attıktan sonra dönüp uzaklaştılar.

Steve küreğini elinen bırakarak, "Fyüfff!" dedi. "Güneşin önüne bulut gelir diye amma kaygılandım!" Gurupta gerilim dolu gülüşmeler duyuldu.

"Harika bir numaraydı!" dedim. Sesimde hayranlık vardı.

Steve, "Eh benim tek marifetim yakışıklılığım değil," diye sırıttı. "Ama onlar gelmeden iki dakika önce havanın sıcaklığına söverken bu kadar işe yaraması müthiş. Zorba bunlar, o kadar," diye ekledi sonra.

"Kaygılanacak bir şey yok aslında."

Ona inanmak istedim ... Ve inandım.

O günün geri kalanında olsun, ertesi gün olsun, çalışmalar dengeli bir tempoda ilerledi. Pablo'ya göre her yanda umut verici işaretler vardı.

Ama ertesi gün ikinci kaza yer aldı. Biz çalışırken bir çatlama sesi duyuldu, fotoğrafçı Jesus Silva'nın kamerasını yerleştirmek için tırmandığı merdiven çöktü. Jesus çukurlardan birine uçtu, orada yattığı gibi kalakaldı. Kendindeydi ama acıyla inleyip duruyordu. Onu oradan binbir zorlukla çıkarabildik. Kamyonetin arkasına yatırdık, ben direksiyona geçtim, onu mümkün olduğu kadar sarsmadan kasabaya götürdüm. Omzunun çıktığı, üç kaburgasının kırıldığı anlaşıldı. Mevsim boyunca bir daha işe dönemeyecekti.

Perulu işçiler arasında kötü ruhların laneti söylentileri o zaman başladı. İşçilerden birinin, ötekilere, "Burası kötü bir yer," dediğini duydum. Adı Javier Franco'ydu. "Gelmemeliydik buraya."

183

LYN HAMILTON

Steve bana, "Kötü ruhlara falan inanmam," dedi. "Gel buraya."

Kırılan merdiveni inceliyordu. Gösterdiği yere baktım. Çatlayan yer, merdiven açıldığında iki tarafını dimdik hizaya getiren menteşenin hemen altındaydı.

"Yani bozukmuş, öyle mi demek istiyorsun?" dedim. "Kendimi çok kötü hissediyorum. O merdiveni ben satın aldım. İyice de baktığımı sanıyordum. Bu çatlağı kaçırmışım demek."

"Bir daha bak," dedi. Bir iki saniye sonra ne demek istediğini anladım. Kırılan yerde hiç kıymık yoktu. Yalnız en uçta vardı, o kadar. Öyle düzgün kırılmıştı ki, kesilmiş olması şarttı. Hemen hemen sonuna kadar.

"Guerra mı?" diye sordum.

"İlk sanık olarak akla o geliyor, öyle değil mi?" dedi. "Belki gidip belediye başkanıyla bir sohbet etsem, polislin dostumuz Rolan-do'y'a bir konuşmasını istesem fena olmaz."

Ama ondan sonra kazalar çok sık tekrarlanmaya başladı. Ernesto Santo adlı işçi, metal eleğin kenarında elini çok fena kesti, birkaç dikiş atılması gerekti. Javier, yani burayı lânetli sayan adamın kendisi, geri geri giderken fazlaya kaçtı, yamaçtan aşağı yuvarlandı. Bacağının bazı yerleri fena halde sıyrıldı.

Ben bütün bunları, lanet sözlerinden kaynaklanan isteriye ve dikkatsizliklere yorumluyordum, ama gurubun üzerinde yarattığı etki yeterince gerçektir. Hepsi dehşet içindeydiler. O zaman Steve, kazı yerini kötü ruhlardan temizlemek üzere İnes'in kardeşi Tomas Cardoso'yu tuttu. Tomas aynı zamanda samandı. Ekip bu sayede biraz daha uzun süre çalışmaya razı oldu.

Kazalar tiyatrosunun tersine, kazı işleri son derece iyi gidiyordu. Tepenin doruğundaki çalışmaların haftasına, oradan gür bir çığlık ve onu izleyen tezahürat sesleri duyuldu, hepimiz yamaca tırmanmaya başladık. Her şeyi aşağıdan denetleyen Hilda bile, acılar içinde, ama yine de oldukça hızlı tırmanıyordu. Ve işte karşımızdaydı! Yerde bir daire biçiminde yer, çevresinden çok farklı renk-teydi. Pablo hemen, "Manca!" diye bağırdı.

184

MOCHE SAVAŞÇISI

Steve orayı biraz inceledikten sonra, "Haklısın," dedi heyecanla. "Burayı derinlemesine kazmaya başlıyoruz."

Ben olsam dosdoğru, diklemesine, aşağıya doğru kazardım, ama arkeolojide işler öyle olmuyordu. Toprak tabaka tabaka, santim santim kaldırılıyor, her şey yerinden alınmadan önce özenle kayda geçiyordu. Toprak yine her zamanki gibi, tepeye kurduğumuz elekten geçiriliyordu.

Hûda'ya sabırsızlığımı belli ettiğimde, "Görüyorsun ki arkeoloji aslında yapısı itibariyle zarar verici bir şey," dedi. Burada işimiz bittiğinde, biz gelmeden önce yüzyıllarca devam edebilmiş olan bir huaca'yı mahvetmiş olacağız. Asla onu eski haline döndüremezsin. O nedenle, ilk seferinde doğru yapılmak zorunda. Yoksa tüm arkeolojik kayıtlar yok olur." Ne demek istediğini anlıyordum. Tepenin yan tarafında çok büyük bir bölümü yerinden kaldırıyorlardık. Tepeden keserek yapıyorduk bunu. Hilda, "Güvenlik son derece önemli," diye devam etti. "Özellikle yamaçlarda çalışırken. Kazılıp çıkan toprak, çok uzağa taşınmak zorunda. Kaymamalı, yeniden işçilerin üzerine kapanmamalı. Bu tür şartlarda çökmeler en büyük tehlikedir. Duvarların sağlandığına dikkat ede ede inmek zorundasın."

Umarım işçiler onun bu sözlerini duymamışlardır, diye düşündüm. Bir bu eksikti. Hemen parlayıverirdi.

Asıl iyi haber, gün boyunca Rolando Guerra ile yanındaki adamların yeniden gelmeyişi idi. O kalabalığın büyük bir kısmının Guerra ailesinden olduğunu tahmin ediyordum. Ama onların buradaki varlığı her sabah kendini belli ediyordu. Bir sabah mızrağa geçirilmiş domuz kafasını yere saplanmış buluyorduk, başka bir sabah kulübenin yan duvarına kurukafa ve çapraz kemik boyanmış olduğunu görüyorduk. Manca bulununca Steve hemen işçilerden birinin kardeşi olan Gonzalo Fernandez'i bekçi olarak tuttu, geceleri o kulübede yatmasını, kazı yerine göz kulak olmasını söyledi. Lafo-ret kentte olduğuna göre, talan faaliyetlerinde artış olabilirdi. Bek-Ç' gelince, tatsız olaylar birkaç gün boyunca kesildi. Ama Guerra'nın büsbütün gittiğine asla inanmadık.

Derken bir sabah kazaların en kötüsü meydana geldi. O sabah ^ten, geceleyin birinin kazı yerine gelmiş olduğuna dair işaretler.

185

LYN HAMILTON

bulmuştuk. Patikadan değil de, diğer taraftan, komünün olduğu taraftan, duvarı aşarak gelmişti. Tepeden bakınca, yamacın birkaç metre yukarısında yatan bir keple bir ceket görünüyordu. Birisi hu-aca'y». bizim çalıştığımız taraftan değil de, diğer taraftan kazmaya çalışmıştı. Fernandez hep bizim çalıştığımız, patikanın olduğu tarafı kolladığı için hiçbir şey duymamıştı. Bizim kazıdan çıkan toprağın bir kısmı yerinden oynamış, tepenin arkasına doğru dökülmüştü. Steve ne gibi bir zararın yer aldığına bakmak için yamaçtan indi, biz hepimiz tepeden ona baktık. Derken Steve atıldı, toprağı çıplak elleriyle kazmaya koyuldu, bir yandan işçilere, kazma kürek-leriyle gelmeleri için seslendi. Kumlan elden geldiğince çabuk temizlediler. Ama yararı olmadı. Rolando Guerra artık kendinde değildi. Kuma gömüldüğünde avucu sımsıkı kapalı kalmıştı. Avucunun içinden bir Moche savaşçısının küçük bakır heykeli çıktı. O günün daha geç saatlerinde, kaldırıldığı hastahanedeki öldü. Kendi açgözlülüğünün kurbanı olmuştu.

186

SAVAŞÇI PAPAZ

187

a
v

Sivri dişli Tanrı Baş Kesin, öne çıkıyor. Tumi havaya kalkıyor, havada altın parlıyor. Kadın Papaz fincanı kaldırıyor. İguana ile Buruşuk Yüz, bacanın başında yerlerini alıyorlar. Büyük tören başlıyor.

Mezarda kurban edilmiş lamalar, başsız, tabutun iki yanında yatıyorlar, Savaşçının köpeği de yakında. Dişi ataların mumyaları mezara konuyor. İkisi tabutun başına, ikisi ayağına.

İguana ile Buruşuk Yüz, maskeleri meşale ışıklarında pırıldayarak ipleri ele alıyor, Büyük Savaşçı'yı yavaşça aşağıya, odaya kadar indiriyorlar. Ceset tabuta konuyor, başı güneye, Cerro Blanco'ya döndürülüyor. Tabut usulüne uygun törenle kapanıyor, bakır şeritlerle mühürleniyor.

Muhafızlar, Savaşçı'yı zamanın sonuna kadar koruyacak olanlar, Baş Kesin'in önüne gidiyorlar. Biri Savaşçının yanına konuyor, diğeri, ayakları kesilerek tabutun üzerindeki bir nişe yerleştiriliyor. Artık oda mühürlenebilir, baca doldurulabilir.

Yeni Savaşçı Papaz, tahtına bağdaş kurup oturmuş, tuğları iki yanda, köpeği ayaklarının dibinde. Kuş Papaz kurban fincanını Kadın Papaz'dan alıyor, ona uzatıyor. Yeni Savaşçımız bizi dağlardan gelen, yoluna çıkan her şeyi mahveden sulardan korusun. Korumak zorunda: Eğer koruyamazsa dünyamızın sonu gelir.

189

ONÜÇ

Rolando Guerra'ya son istirahatgâhına yolculuğunda eşİ|k edenler, cenaze alayından çok, fikir fikir kaynayan bir güruha ben" ziyordu. Dostlarıyla akrabalarının hincını kontrol altında tutan an" cak günün vekarıydı.

Guerra ailesinden altı kişinin taşıdığı tabut Plaza de Armas'a g1" rip kilisenin merdivenlerinden çıkarılırken sanki kasabanın yar'sı meydana dolmuş gibiydi. Guerra'nın karısıyla iki küçük çocuğa tabutun arkasından yürüyordu. Kadın ağlıyor, küçük kızla erk^k çocuk şaşkın görünüyorlardı. Guerra'nın annesi olduğunu tahmin ettiğim bir yaşlı kadın onların arkasında, kupkuru gözleriyle ka£lk gibi yürüyordu.

Belediye Başkanı Montero, hacienda'ya bir polis yollamış, W*" den cenazeye katılmamamızı, durumu alevlendirmememizi istemişti. Bu gerçekten de yararlı bir öğüttü. Kalabalık çok öfkeliyi1-Her an patlayacak gibiydi. Puma ile birlikte geri çekilip pazar yef-ne sığınırken bunu düşünüyordum.

Puma yalnızca, "Kötü bir sahne," demekle yetindi. Gerçekte" de öyleydi. Guerra'lar aslında tek başına iş gören insanlar olarak f1" liniyordu ama, besbelli Rolando'nun ölümü, yaklaşan El Nino ve onunla birlikte gelecek invasore'lere ilişkin korkularla birleşivei"-mişti. Bunlar biraraya geldiğinde, bu insanların hayatına ve güveP" ligine büyük tehditti.

Pazar yerinde Ines'i alışveriş etsin diye bıraktığım bölüm de f>" kır fikir kaynıyordu. Genel kaniya göre, evet, Rolando'nun yağm#~ cılık yapması kötü bir şeydi, ama başka yerlerden buraya gele" kimselere karşı da yaygın bir öfke vardı. Dükkân sahiplerinin baz^""

191

LYN HAMILTON

lan ben geçerken kızgın kızgın bakıyorlardı. Bir kadın tam ben geçerken sinek raketini bana doğru şrrak diye saklattı.

O gece bir toplantı daha yaptık. İki gece önceki toplantıda savaş odası diye isimlendirdiğimiz yerde. Şu anda o ilk toplantı ne kadar da geride kalmış gibi görünüyordu! Nasıl heyecanlıydık! Amacımızın haklı olduğuna nasıl da inanmıştık! Atahualpa Operasyonunu, Cerro de las Ruinas'ı işgâi etmeyi kararlaştırırken nasıl da ateşliydik!

Bu sefer Ines evine gittikten sonra yemek masasının çevresinde oturanlar, bu son olaydan sonra devam mı edeceğimize, yoksa toplanıp gitmeyi, bu mevsim için işi tatil etmeyi mi seçeceğimize karar verecektik.

Hilda, sesi her zamandan hisyirtli bir tonla, "Bilemiyorum," dedi. "Hiç bilemiyorum. Benliğimin yarısı devam etmek istiyor, öbür yarısı ..." Sesi söndü, duyulmaz oldu.

Steve, "O kadar yaklaştık ki, Hilda," dedi. "İçimde hissedebiliyorum. Çok büyük bir şey bulacağız."

"Senin buna inandığını biliyorum. Ama riske girmeye değer mi?"

Steve, "Elbette değer!" diye bağırdı. "Yani vazgeçelim de her şeyi yağmacılar mı alsın? Hilda, sen bütün kariyerin boyunca bu amaca yönelik çalıştın!"

"Belki de yanlış bir kariyer seçmişim!" Yüzünde ufacak bir gülümseme vardı.

Ralph, "Ben de Hilda gibi düşünüyorum," dedi. "Evet, önemli, ama uğrunda ölmeye değmez. Hiçbir şey olmamış gibi devam etmek ... Olamaz. Guerra aslında, tüm tatsızlığına rağmen, yaşayabilmek için para kazanmaya çalışıyordu."

Tracey, "Al Capone da öyleydi, Ralph," diye homurdandı. "Herhalde talanı onaylıyor olamazsın."

Ralph, "Yaptığın karşılaştırma anlamsız," diye terslendi. Herkesin sınırları ayaktaydı. "Ben onaylıyor değilim. Yalnızca buranın hal-

192

MOCHE SAVAŞÇISI

kına karşı duyarlı olmamız gerektiğini söylüyorum. Capone, tahmin ettiğim kadarıyla, Chicago'da güzel bir evde oturuyor, güzel yemekler yiyordu. Guerra büyük ihtimalle bir kulübede oturuyor. Ayrıca korkunç bir ölüm biçimi. Kumla boğulmak. Tanrım."

Ralph'la Tracey birbirlerine öfkeli gözlerle baktılar.

Steve, "Yeter!" diye içini çekti. "Bu yolla hiçbir yere varamayız. Şimdi her iki fikrin avantaj ve dezavantajlarına bakalım. Hepsini masaya yatıralım. Sonra da oya koyarız, tamam mı? Ben başlayayım. Avantajlar tarafında, bence bir mezar bulmaya çok yaklaştık. Belki de el sürülmemiş bir mezar."

Ralph karamsar bir sesle, "Belki de yaklaşmadık," dedi.

Steve, "Eh, bu avantajla dezavantaj herhalde birbirini götürüyor," diye karşılık verdi. "Başka konuşan?"

Tracey elini kaldırdı. "Guerra gitti, artık olay çıkmamalı, öyle değil mi? Bu kesin bir avantaj. Sizce de öyle değil mi?"

Herkes başıyla evetledi, bir tek ben katılmadım. Bence yanlıyordular. Kasabadaki genel psikolojik durumu ben gözlerimle görmüştüm. Bir kere, yağmalayan bir tek Guerra değil. Tüm ailesi bu işte şöhret yapmıştı. Ailenin geri kalanı hâlâ hayattaydı. Neler olduğunu herkes biliyordu. Guerra, huaca'ya yan taraftan tünel kazmıştı. Kendi kazdığı tünelden çıkan toprak, kendi üstüne kaymıştı. Acelesi olduğu için dikkatsiz davranmıştı. Toprak yığınının yeterince uzağa çekmemişti. Gerisingeri tünele kaymasını önleyecek açığı bile sağlamamıştı. Polis belki bu olayı, dikkatsiz bir huaqu-ero'nun şanssızlığı olarak görebilirdi, ama Guerra ailesinin öyle görmediğinden emindim.

Tartışmaların sonunda herkes kalıp devam etmeye karar verdi, bir tek Ralph buna tam katılmadı. O hâlâ kararsızlık içindeydi. Sabaha kadar düşünmek istediğini söyledi.

Daha sonra kapıma hafifçe vurulduğunu duydum. Steve, elinde bir şişe viski ve iki bardakla orada duruyordu. "Konuşabilir miyiz?" <%e fısladı. "Aşağıda."

193

LYN HAMILTON

Başımın evetledim, peşi sıra merdivenlerden indim. Elektrik yine kesikti. İki mum yaktım, o da bu arada içkileri doldurdu.

Koltuklara yerleştiğimizde, "Ne düşünüyorsun bütün bu olaylar hakkında?" diye sordu.

"Ne düşüneneğimden emin değilim," dedim. "Kasabanın psikolojik durumu hayli çirkin."

"Öyle," diye görüşüme katıldı. "Herkesi kalmaya teşvik etmekle çılgınlık mı ediyorum sence? Yoksa zaten mi deliyim ben?" Yüzünde bezgin bir gülümseme vardı.

"Belki," dedim. "Her ikisine de belki." Şaka yapıyordum tabii. Ama Steve'in yüzünde öyle acılı bir ifade vardı ki, kendimi suçlu hissettim. "Bak," dedim. "Hepsi yetişkin insanlar. Kendi kararlarını verebilirler." Neden benimle konuşuyor, diye merak ediyordum. Neden Tracey'le dertleşmemişti?

Düşüncelerimi okuyormuş gibi devam etti. "Herhalde Tracey ile durumumu biliyorsun." Durakladı.

"Yani ikimizin ... ?"

"Evet."

"Geceleri o sinsî gidiş gelişleri gözden kaçırmış olamazsın." Bu sefer pişman bir gülümseme belirmişti yüzünde. "Kendimi bir bakıma aptal gibi hissediyorum," dedi. "Benim yaşımda bir erkek, onun gibi, yirmi yaş genç bir kadınla. Üstelik de öğrencilerimden biri!"

"Çok güzel bir kız," dedim anlayışla. En azından, anlayışlı olmak için çaba gösteriyordum. Zor oluyordu.

"Karım beni geçen yıl terk etti. Daha genç bir erkeğe gitti. On iki yaş daha genç. İnsanın karısının genç birine gitmesi niçin aynı yaşta birine gitmesinden daha gurur kırıcı oluyor, bilmiyorum, ama oluyor işte. Belki de gurur kırıcı sözü yanlış bir söz. Moral bozucu demek gerek."

"Çok kötü," dedim. Clive'la evliliğimin çöküş aşamalarını, o sıralar gelip geçen genç ve güzel kadınları düşünüyordum. O anda

194

MOCHE SAVAŞÇISI

kendimi gerçekten anlayışlı, gururu kırılmış, morali bozulmuş gibi hissettim. "Bana da oldu," dedim.

"Sahi mi? Gerçekten mi?"

Başımı evet der gibi salladım.

"Belki inanmayacaksın, ama bu ilişki benim fikrim değildi. Onun fikriydi. Ben bunu bir iltifat olarak görmüştüm tabii. Yani, razı olmam zor olmadı. Bir iki nano-saniyeden fazla sürmedi, itiraf etmem gerek.

"Ama şimdi ... " Alçak sesle konuşuyordu. "Şimdi merak ediyorum ... acaba neden ... yani ... orta yaşlı erkeklerde hep vardır bu ... Ama acaba başka bir amacı mı vardı, diyorum. Projeden Hûda'nın ayağını kaydırmak falan gibi." Durakladı. "Özür dilerim. Bu dertleri senin sırtına yüklemeye hakkım yok."

"Zıyanı yok," dedim. "Ama öyle bir şey varsayman gerektiğini sanmıyorum. Çekici bir erkeksin, ayrıca ilgi duyduğunuz ortak konular var." Aslında ağızından bu sözlerin çıktığına inanamıyordum. Steve'i Tracey konusunda kaygıya yer olmadığına inandırmaya neden kalkışıyordum? Özellikle kendim de onu oldukça çekici bulurken! Ama orta yaşlı erkeklerin o kırılğan egosu beni her zaman şaşırtmıştır. Kendini daha iyi hissetmesi için bir şeyler söylemek gerekiyor gibi hissediyordum. Söylediklerim kendi yaranma olmasa bile.

"Sağol," dedi. Birkaç dakika da işten konuştuk. Sonra çocuklarından söz etti. Onlarla gerçekten gurur duyuyordu. Derken biraz da yaklaşan El Nifio'dan dem vurduk. Sonra koltuğundan kalktı, oana doğru yürüdü, eğilip beni öptü. Hoş bir öpüştü. Bu adama bir Sure kahvaltı hazırlamaktan yüksünmem, dedirtecek türdendi. Merdivenlerin üst başında yollarımız ayrıldı. İçimden, neler oluyor, d'ye düşündüm. Özgüvenimin var olduğunu düşünmekten hoşla-an biriydim. Ama bunu, gerçekçiliği elden kaçırmaksızın kullanma çalışırdım. Tracey ile benim aramda, bir erkekle ilgili rekabet sa> doğrusu kazanmayı umamazdım. Steve'de sezdiğim şeyler ardi bende de? Karşı cinsin bir üyesi karşısında, kendimden mi Sulanıyordum? Yoksa daha hesapçı bir şeyler mi oluyordu? Bu

LYN HAMILTON

sohbetimizde tam da doğru gibi gelmeyen bir hava vardı. Belki de bir yığın şeyin söylenmeden kalmasından kaynaklanıyordu.

Hacienda Garua halkı kalmaya karar verdi. Ralph bile herkese katıldı. Ama esas problem de, Perulu işçilerin çoğunun kazıya gel-memesiydi. Eğer bir iki basit kaza bile onlara buranın uğursuz bir yer olduğu inancını getiriyorsa, bu son olay herhalde durumu düzeltecek değildi. Pablo bizimle kaldı. Ernesto da kaldı. Bu şaşılacak bir durumdu, çünkü Ernesto elini fena halde kesen işçiydi. Karısı ve dört çocuğu olduğunu duymuştum. Demek belki hayatını kazanma ihtiyacını birkaç kötü ruh alt edemiyordu. Tomas da kalmaya karar verdi. Öğrencilerin hepsi kaldı, bir tek Robert gitti. Artık usandığını belirtip Lima'ya döndü.

Bütün bunların tek olumlu yanı, Puma'ya gerçek anlamda ücretli bir iş bulabilmem oldu. Parulu işçiler ortadan kaybolunca Steve önce elindeki küçük ekiple idare etmeye çalışmış, ama işler çok yavaşlamıştı.

"Buraya daha çok insangücü gerek," diye homurdanıyordu. "Hiç bitiremeyeceğiz bu işi."

"Bir fikrim var," dedim. "Puma'ya ne dersin? Teknik işleri yapamaz, ama toprak taşır, elek işi yapar. Para da işine yarayacaktır ... Tabii ona para verme imkânımız varsa."

"Perululara ücret ödüyorum," dedi Steve. "Birkaçı gittiğine göre, artan para var. Ne zaman başlayabilir?"

Bunun cevabı, "Hemen,"di. Puma, "Şaşılacak şey!" diyordu. "Bir arkeoloji kazısında çalışmak! Hazine bulur muyuz dersin?"

"Hiç belli olmaz," dedim. "Bulmasak bile, korkunç bir lanete yol açmayacağımızdan emin olursun hiç değilse."

Bunu şaka olsun diye söylemişim tabii. Ama Puma görüşüme samimiyetle katıldı.

Puma'nın istekli ve çalışkan biri olduğu anlaşıldı... tabii işe geldiği zamanlarda. Bir kere, erken kalkan insanlardan değildi. Biz gün işiyle birlikte işe başlıyorduk, ama o daha geç saatlerde, gözünden uyku akarak geliyordu. Bazı günler hiç gelmiyordu. Bu çok

1%

MOCHE SAVAŞÇISI

can sıkıcı bir durumdu, çünkü eleman yetmezliği problemimiz vardı. Herkes katılıyordu çalışmalara. Steve bundan pek de fazla rahatsız olmuş görünmüyordu. O yaştaki çocuklarda bu davranışların normal olduğu kanısındaydı. Puma'ya geldiği zamanlar için para verilecek, gelmediği zamanların parasını almayacaktı.

Ben konuyu Puma'yla konuşmaya çalıştım. Pek bir şey söylemedi. Her seferinde, yapacak başka bir işi olduğunu söylüyordu. Benden bir şeyler sakladığı duygusuna kapılıyordum ama durum öylece kaldı. Yavaş yavaş hepimiz Puma'yı gerçek sihirbaz gibi görmeye başladık. Gözüktüğü zaman gözüküyor, gözükmediği zaman da gözüküyordu.

Benim görevim Pablo'ya yardım etmektir. Onunla çalışıyor, bulduğu çömlek parçalarını kataloğlamaya yardım ediyordum. Tabii parçanın bulunduğu derinliği, tam yerini kaydediyor, onu torbaya koyuyor, etiketini yapıştırıyorduk. Şafak sökerken çalışmaya başlıyor, rüzgârın tozlan kaldırıp çalışmayı imkânsız kılmasına kadar sürdürüyorduk. Sonra her şeyi laboratuvara taşıyor, geç saatlere kadar günlük bulguları kataloğluyorduk.

Lucho bile göreve çağırılmıştı. O da toprak taşıyor, elek kullanıyordu. Yakınıp durması hepimizi deli ediyordu ama çalışmasına ihtiyacımız vardı. Bu durumda, hacienda günün bir bölümünde korumasız kalmış oluyordu. Ines yemek yapmaya gelinceye kadar.

Tracey'nin artık olay çıkmayacağı yolundaki tahmini, ne yazık ki doğru çıkmadı. Gerçi Rolando Guerra artık yoktu ama, ailesi vardı. Tam benim korktuğum gibi, ikide bir kazı yerine gelmeye, bizi çalışırken hain bakışlarla izlemeye başlamışlardı. Rolando'nun ölümünden dolayı bizi suçladıkları belliydi. Oysa polis onlara Rolando'nun tarihi eser kaçakçılığı yaptığını açık açık söylemişti. Suçüstü yakalanmıştı sonunda. O sıra ölmek üzereydi tabii. Bütün bunlara rağmen Guerra ailesi durumu farklı görüyordu. Onların gözünde Rolando bizim yüzümüzden tehlikeli yollara sapmak zorunda kalmıştı, o nedenle de canından olmuştu.

Bir gün Ines'i hacienda'ya götürdüğümde, güzel oymalarla süslü ön kapıya bir balta saplanmış olduğunu gördüm ve iş çığırın-dan çıktı. Evin ön cephesine de sprey boyayla bir mesaj yazılmış-
197

LYN HAMILTON

ti. Yazıyı yazanın sanatçı olarak beceriksizliğini, mesajın kısıllığı ve netliği telafi ediyordu: Asesinos! - katiller. O günden sonra Lucho yine hacienda bekçisi olarak eski görevine döndü; belediye başkanı Cesar Montero kazı yerine birkaç gün boyunca bir polis yolladı, suçluların cesaretini kırmaya çalıştı, mal sahibi Carlos da çık çık deyip durdu, evin ön cephesini boyamak için bir ekip yolladı.

Bunca olay arasında, son zamanlarda Puma'yı görmediğimi fark etmem biraz zaman aldı. Biraz sinirli durumda komüne, onu bulup ağzının payını vermeye gittim. Oraya ilk vardığımda hiçbir terslik fark edemedim. Hep aynı görünüm ... Rüzgârda sallanan çamaşırlar, bahçenin öbür ucunda çalışan bir iki komün üyesi. Mutfağa baktım, Paçamama orada yoktu. Kulübelerine yürüdüm. Bir tek uyku tulumu vardı Puma'nın, diye düşündüm. Ama kendisi tulumun içinde değildi. Paçamama'nın tüm eşyaları gitmişti. Diğer insanların hepsi dışarda çalışmakta olduğuna göre, tekrar ana binaya yürüdüm, Manco Capac'ın kapısını vurdum. Bir iki dakika sonra açtı, ama beni görünce oldukça nazik davrandı. "Buyurun içeri," dedi. "Bira?" "Şu anda almayayım, teşekkür ederim."

"Ben içsem bir sakıncası olur mu?" Odasındaki küçük buzdolabını açmıştı bile.

"Siz için tabii," dedim. Biraya uzanışına bakarken, evdeki kendi buzdolabımı düşündüm. İçi bomboş. O anda iki şey birden geldi aklıma. Birincisi, uzun zamandır evimi ilk defa düşünüyordum. İkincisi de, bu adamın buzdolabıyla benimki arasında çok büyük bir fark olduğuydu. Benimki son kullanma tarihini geride bırakmış yoğurtlar, içinde Tanrı bilir ne bulunan yarı boş kavanozlar, bir iki konserve kutusu ton balığı ya da somon, şansım varsa belki beyaz şarap olurdu. Onunkinde daha soylu şeyler vardı. Şampanya. Yanılmıyorsam Perrier-Jouet. Şişesinde çiçeklerle. Çok güzel olduğunu duymuştum. Garip biçimli iki kavanozda herhalde havyar vardı. İki konserve kutusu çarptı gözüme. Yakından bakarsam içinden pate çıkacağına karar verdim. Süpermarketten alınma sıradan pate de değil. Gerçek foie gras. Fransız malı. Manco Capac belki Peru'ya basit hayat sürmeye gelmiş olabilirdi, ama onun ba-
198

MOCHE SAVAŞÇISI

sit tanımı, hele de yiyecek alanında, kesinlikle pek üst düzeydi. Bunların pahalı şeyler olduğu da kesindi.

O birasını açarken ben, belki de soğuk aldığı için kendine bu ziyafetleri çekiyor, diye düşündüm. Ama geçen seferki gelişimde de burnunu çekip durmuyor muydu? Belki alerjisi vardı. Ya da belki... Kafamda ampul yanmaya başlıyordu ... Bu pahalı zevkleri acaba kokaini de kapsıyor olabilir miydi?

Baş döndürücü uyanışlardan sonra kendimi toparladığımda (bir buzdolabının ışığı insanın aklına neler de getirebiliyor) adamın bana dikkatle bakmakta olduğunu gördüm.

"Başka bir şey arzu eder miydiniz?" diye sordu. "Yalnızca şampanyam var, bir de tabii havyar." Güldü. "Ailemden doğum günü hediyesi olarak geldi aslında," diye devam etti. "Ama kulağa hoş geliyor, öyle değil mi? Ötekilere söylemeyin, yoksa paylaşmam gerekir."

İyi bahane, diye düşündüm. Çok da inandırıcı. Tabii olacaktı. Aktördü adam. Besbelli komünün öbür üyelerini, basit hayatı kendisinin de sevdiğine inandırmayı başarmıştı.

"Puma ile Paçamama'yı görmeye geldim," diye konuyu değiştirdim. "Ama ikisini de bulamıyorum."

"Gittiler," diye cevap verdi.

"Ne demek, gittiler?"

"Gittiler işte. Ortadan kayboldular. Pffft." Sustu. "Sihirbaz o. Pffft. Anlıyorsunuz."

Anlıyordum. "Çok eğlenceli. Tam olarak ne zaman pffft yaptıkları konusunda bir fikriniz olabilir mi?" dedim. Dişlerimi sıkmak zorunda kalıyordum. Sesime değişik bir ton gelmeye başlamıştı. Bir dükkân sahibi olarak, malları zamanında teslim etmeyen satıcılarla, çocuklarını ellerinde dondurma külâhlarıyla dükkânda serbest bırakan müşterilerle konuşurken kullandığım ton.

"Dün gece. Belki de bir önceki gece. Tam olarak hatırlamıyorum."

199

LYN HAMILTON

Tanrım, ne bellek! "Onları giderken gördünüz mü?"

"Hayır."

"Peki, kaybolduklarını bildirdiniz mi?"

"Hayır. Neden bildireyim? İnsanlar gelirler, sonra da giderler. Onlara engel olacak hiçbir şey yok. Burada felsefemiz, suyu akıntısına bırakmak."

Yine o söz. "İki genç geceyarısı kayboluyor," diye tısladım. "Siz de suyu akıntısına bırakmaktan söz ediyorsunuz, öyle mi?"

"Eh, insanlardan hep birlikte intihar edip uzay gemisine ışınlanmalarını istemekten iyidir, değil mi?" diye oturttu cevabı. Bir an için, suyu akıntısına bırakan Manco Capac'ın altında yatan gerçek insanı görür gibi oldum. Yaptığı işten de, çevresindeki insanlardan da nefret eden biri. "İnsanlar ne isterlerse onu yaparlar," derken sesi normale döndü. "O iki çocuk, sizin deyiminizle konuşuyorum, yetişkin iki insandır. İnsanlar burada kendileri istiyorlarsa, istedikleri süre boyunca kalırlar, sonra da giderler."

"Ama Puma'nın uyku tulumu hâlâ burada."

"Demek belki geri gelmeyi plânlıyordur!" diye omuz silkti.

"Gerçek adlarını biliyor musunuz?"

"Hayır. Yeni bir ad seçmek, kişinin eski hayatını, eski takınaklarını fırlatıp atmasının bir parçasıdır. Kendi benliğimizin bozulmamış parçalarıyla ortaya çıkarız. Yeni ad seçmemiz, ileriye gidebilmek içindir."

Modası yetmişli yıllarda sona ermiş bir konuşmayı sürdürmekte anlam yoktu. Onu şampanyası ve havyanıyla, hattâ belki de uyuşturucu bağımlılığıyla başbaşa bıraktım.

Kazı yerine dönmek üzere yola koyuldum ama pek fazla gidemedim. O çocukları düşünmek beni gerçekten rahatsız ediyordu. Aslında çocuk olmadıklarını biliyordum tabii. Ama öyle saftılar ki! Üstelik fazla zeki de sayılmazlardı. Bana hiçbir haber yollamadan çekip gideceklerine inanamıyordum. Hele Puma. Yerimi biliyordu. Hacienda'daydım. Bir zorlukla karşılaşırsa, oraya uğrar, beni bulurdu

100

MOCHE SAVAŞÇISI

herhalde. Belki bu Manco Capac, asıl adı her neyse, haklı da olabilirdi. Belki kalkıp gitmeye karar vermişlerdi. Aslında bana hiçbir açıklama borçlu değillerdi. Anneleri değildim ... zaman zaman öyle sansam da. Ama kendimi çok kötü hissediyordum. Sanırım ben farkına varmadan, bu çocuklar yeni hayatımın dokusuna işlemişlerdi.

Aslında Manco Capac'ı sevmiyordum. Ona hiç güvenmiyordum. Mesele yalnızca takma ad kullanması değildi. O açıdan onunla benim aramdaki tek fark, takma adını kendi seçmiş olması, benimkinin ise bana verilmiş olmasıydı. Ama insanın kendine Güneş'le Ay'ın oğlu ilk İnka'nın adını seçmesi için b>r Mşiük bozukluğu olması şarttı bence. Bu adamda temel bir sahtelik vardı. Komünler artık moda değildi bir kere. Olsa bile, insan komüne, havyar yemeye gelmezdi. Alda uygun gelmiyordu. Onu ne kadar düşünsem, çocukları o kadar daha merak ettim. Pu^na Y1 dinlemediğim, durumunu daha fazla kurcalamadığım için ke""""16 k'zIP c*u~ ruyordum. Kendi takma adımın arkasına saklanm'Ş> ona ^ acını bile sormamıştım.

Suçluluk çok güçlü bir motivasyon aracıydı. Kamyonetl Sen ce~ virdim, biraz araştırma yapmak üzere kasabaya d©S™ yola koyuldum. Campina Viej'a küçük bir yerdi. Turizm açısından, çok kışının gelip geçtiği bir yer değildi. Puma ile Paçamama kolayca göze çarpardı orada. Herhalde onları gördüğünü hatırlayan birini bulur-dum.

Daha önce girdiklerini gördüğüm bir iki kafey^ mordum, sonra otobüs durağına gittim. Bilet gişesindeki adam orA&n hatırlamadığını söyledi. Bir iki gün sonra uğrarsam, üç gündü t görevde bulunan kişinin yine görevi devralmış olacağını, ona sorabileceğimi anlattı. İkinci bir seçenek de buradan geçecek otobü5İeri beklemektir. Sürücülerıyla, muavinleriyle konuşabilirdim. Ama fc>enim buna vaktim yoktu. Hepsine sorana kadar günler geçerdi. Ot°büs durağının dışındaki bir dondurmacı, Paçamama'nın tarifine b^nzere bir'ni Sor-düğünü söyledi. Ama yalnızdı, dedi.

Steve'le başbaşa bir konuşup tavsiyelerini almaya karar verdim. polise kendim gitmek istemiyordum.

Pasaportumu^ incelemelere

201

LYN HAMILTON

ne kadar dayanabileceğinden emin olmadığım bir yana, çocukların asıl adını bilmeyişim, kayıp formlarını doldurmamı çok zorlaştıracaktı. Ama Steve yetkililerle konuşabilir, diye düşünüyordum. O iki gencin durumuna her zaman yakın ilgi göstermişti.

Ne var ki, kazı yerine döndüğümde durum böyle bir konuşma yapmaya elverişli değildi. Ben yanaşırken bizimkilerin hepsini hu-aca'nın tepesinde bana el sallar, beni çağırırken gördüm. Hemen tırmanmaya koyuldum. Heyecandan dans ediyorlardı. Haklıydılar da. Mezarın güvenilir ön işaretlerine rastlamışlardı. On fit boyunda, sekiz fit eninde, kerpiç tuğla bir yer. Ayrıca arada keresteler olduğunu gösteren çizgiler de vardı. Tipik mezar çatısının belirtisi. İçi tabii toprak doluydu, ama onun da rengi ve kıvamı farklıydı.

Steve ben duyayım diye, "Bu gömme odasının astarı, hemen hemen eminim," diye anlattı. "Bu çeşit yapılar, yani tuğla duvarlı geniş odalar, ancak önemli birinin mezarında olur. Moche'ler sıradan insanlara

böyle mezarlar yapmazlardı. Herhalde tavan payandaları bunca toprağın ağırlığı altında çökmüştür ama bence el sürülmemiş bir mezar olabilir. Tabii oraya ulaşmadan bilemeyiz."

Ralph, "Yarın ayın düzenleyeceğiz," diye sırttı. "Ne olur Tanrım, el sürülmemiş mezar olsun, diye."

Bir tek Hilda sessizdi. Belki huaca'ya tırmanma çabası onu yormuş olabilirdi, ya da belki bütün bunları umulamayacak kadar harika bir rüya olarak görüyordu.

Akşam olmaya yüz tutmuştu. Hilda işi paydos etti. Ben her zamanki gibi, işçilerle öğrencileri götürmek üzere kasabaya doğruldum. Kadro tenhalastığı için hepsini bir seferde götürebiliyordum. Steve de ötekileri hacienda'ya götürdü, beni ikinci turdan kurtardı, ama onunla konuşma imkânımı da yok etti.

Akşam yemeği oldukça neşeliydi. Hilda bile uzun süre kaldı, ertesi günün işini planlamaya yardım etti. Ben Ralph'a, "Neden herkes önemli birinin mezarını bulduğumuza inanıyor?" diye sordum.

"Yerinden ve mezarın tipinden ötürü," dedi. "Bir kere, hu-aca'nın tam içinde. Bunun önemi var. Hem Moche'lerde çeşitli ce-

202

MOCHE SAVAŞÇISI

naze törenleri var, o da ölen kişinin mevkiine göre değişiyor. Bizde olduğu gibi. Bazılarımız basit mezarlara gömülürüz, başımıza tahtadan işaret dikilir. Bazılarımız da en iyi cins tabutlarla gömülürüz, başımıza süslü püslü taşlar, mermerler dikilir.

"Moche'ler için en basit tür, yani bizim tahta haçlara karşılık geleni, kuyuya gömülmezdir. Bunun anlamı, sığ bir mezar, yanına birkaç eşya. Orta sınıf diyebileceğimiz insanların cenazeleri daha bir başka. Birkaç fitlik bir baca kazılıyor, oraya bir oda oyuluyor. Bu bazen yan tarafa doğru oyuluyor. Çizmenin ayak kısmı gibi. Cesetler bacaya indiriliyor. Ya yatay, ya dik olarak. Bu tabii bacanın enine bağlı. Sonra odaya yerleştiriliyor. Bunu Moche seramiklerinden biliyoruz. Benim alanım." Ralph gülümsedi. "Cenaze sahnelerinde cesetlerin mezara iki törenvari, ya da mitolojik varlık tarafından indirildiğini görüyoruz. Biri İguana. Çıyan suratlı biri. Öteki de Buruşuk Yüz. Yüzünde çok kırışıklar olan biri. Adlarına uygun.

"Ölenin mevki yüksekse, ki burada da onu umuyoruz, geniş odalar yapılır. Hem cesedi, hem kimi çok değerli olabilen birçok eşyayı, hem de kurban edilen hayvanları, örneğin lamalarla köpekleri alabilecek kadar. Ayrıca başka insanlar da var. Hayatta ona yakın olmuş olanlar. Kimisi cesedin bekçisi durumunda. Asıl cesedin yukarısındaki nişlere konuyorlar. Bu tür mezarlar çok daha büyük oluyor. Kerpiç tuğladan, kereste damlı yerler oluyor. Biz burada üçünü birarada görüyoruz. Büyük oda, kerpiç duvarlar, ahşap çatı. Yarın için o yüzden bu kadar heyecanlıyız."

"İçeriye girersek nasıl bir yer göreceğiz?" diye sordum.

Steve hevesle bu konuşmaya katıldı, anlatmaya başladı. "Moche ölüleri normalde sırtüstü yatırılır, kolları iki yanlarındadır, başları yaklaşık olarak güneye dönüktür ve bacaya uzak taraftadır. Beze sarılırlar, sonra bir tür tüpe ya da boruya konurlar. Ama o tüpten pek bir şey kalmamıştır herhalde. Baş normalde bir tabak üstündedir. Onun da cinsi mevkiye göre değişir. En alttakilere teneke, en güçlülere som altın disk. Ayaklarda sandalet. Kodamanlara gülüşten, ötekilere daha ucuz. Şansımız gerçekten tutar da burası bir savaşçı papaza falan ait çıkarsa, tam kıyafetle gömülmüş olacaktır. Kulak süsleri, baş süsleri, siyah flaplar, gerdanlıklar, her şey.

203

LYN HAMILTON

Aslında bunları düşünmek bile istemiyorum, bir hayâl kırıklığına uğrarız diye korkuyorum." Steve güldü.

"Huaquero'lar bunu nasıl kaçırmış dersin?" dedim. "Kaçırmış-larsa tabii."

"Kaçırmışlarsa, evet," diye karşılık verdi Steve. "Moche piramitleri hakkında sana söylediklerimi hatırlıyor musun? Bir kat üstüne bir kat olarak yapılır bunlar. Farklı katlara farklı kişiler gömülmüş olabilir. Belki huaquero'lar yukarda bir mezar bulmuş, hepsi o kadar sanmışlardır."

O sırada Hilda odasına çıkmaya karar verdi. Bu sefer viski şişesini yanına almadı. Bunu gerçek bir gelişme saydım. Belki de yarınki işlerin ne kadar önemli olduğunun bir göstergesiydi. Biz Ines'in gitme saatine kadar masanın çevresinde oturduk. Tomas her zamandan biraz geç geldi. Herhalde Ines gidince herkes odasına çekilir, ben de Puma ve Paçamama konusunda Steve'le sakin sakin konuşabilirim, diye umuyordum.

Ama Tomas, İnes'i almaya geldiğinde kötü haber getirdi. Gon-zalo Fernandez, yani kazı yerindeki gece bekçisi, işi bırakıp gitmişti. Tomas'ın anlattığına, göre karanlık bastıktan hemen sonra Fernandez bir baykuş hayali görmüştü. Buralarda baykuş, ölümün temsilcisiydi. Besbelli bu normal bir baykuş da değildi. Birkaç fit boyunda vardı. Bu yetmiyormuş gibi Guerra ailesi de biz ayrıldıktan sonra ona bir ziyarette bulunmuş, orada kalırsa sabaha ölüsünün bulunacağını bildirmişlerdi.

Steve sandalyesinde arkasına yaslanıp içini çekti. "Başka çare yok herhalde," dedi. "Bu gece kazı yerinde uyuyacağım demektir. Tracey, Rebecca, tabancayı nereye koymuştunuz?"

Tracey, "Laboratuvarda Caja Ocho da," diye karşılık verdi. Ama Caja Ocho'da tabanca yoktu.

Tracey, "Numara tamam, değil mi?" diye sordu.

"Kesinlikle," dedim. Birkaç kutu daha aradık. Tabanca yoktu.

"Lucho almış olmalı," dedi Tracey. "Nerede o?"

204

MOCHE SAVAŞÇISI

Ama Lucho silahı almadığına dair yeminler ediyordu. Odasını aramamızı bile önerdi. Orası öyle karmakarışık bir yerdi ki, aramak saatler sürerdi.

"Ziyanı yok," dedi Steve. "Bir önlemden yalnızca. Belki yedi fitlik bir baykuşu torbaya atabilirim diye ummuştum. Rekorlara geçecek bir şey." Sırtıp kapıya yöneldi. Koltuğunun altına iki battaniyeye bir yastık sıkıştırmıştı.

"İkinci kamyoneti alıyorum, Rebecca," diye seslendi. "Belki sabaha öğrencileri bıraktıktan sonra beni buraya getirirsin. Kahvaltı eder, duş yaparım. O zaman kamyoneti orada bırakabilirim. Sabaha bütün sıcak suyu bitirmeyin, çocuklar." Sonra sürücü koltuğuna geçti, sürüp gitti.

Ama sabah olduğunda Steve ortada yoktu.

205

ONDÖRT

Carlos Montero ofisinde ayaktaydı. Alnında ve üst dudağında boncuk boncuk terler vardı. "Kayıp mı!" diye haykırdı. "Nasil olabilir? Ben haber almadım, hayır." Bana korkuyormuş gibi görünüyordu. Alnını kocaman pembe mendiliyle iki kere silişinden öyle bir izlenime kapılmışım. İçerisi sıcaktı, ama o kadar da sıcak değildi.

"Birkaç telefon edeyim en iyisi," dedi. Et tabii, diye geçirdim içimden. Campina Vieja'da önemli terslikler olduğu kanısına varıyordum. Hızla varıyordum hem de. Bir tek kötü iplik, geçtiğimiz birkaç haftanın olaylarını sarmış, çevrelerini örmüştü. Çıyan'ın benim dükkânımda ölmesinden, Edmund Edwards'm kendi dükkânında ölmesine, şimdi de Steve'in, Puma'nın ve Paçamama'nın kaybolmasına kadar. Montero'nun bu işte payı olduğundan emindim.

O sabah kazı yerine ilk geldiğimde Steve'i göremeyince, yakınlarda bir yerlerde olduğunu sanmışım. Yanında getirdiği yatağı hâlâ oradaydı. Yastıkta başının izi vardı... Pek yürek ısıtıcı biçimde! Battaniyeler yana savrulmuştu. Aceleyle kalkmıştı sanki. Şiddet izi olmadığı gibi, herhangi bir tür kaza izi de yoktu.

Pablo, "Ormana, çişe gitmiştir," dedi. Kumda o yöne giden ayak izlerini gösteriyordu. Varılacak en doğru sonuç oydu. Birkaç dakika bekledim, ama Steve dönmedi. Pablo, "Belki de ormanda kaybolmuştur," dedi.

"Ormanda kaybolmak mı? Sanmıyorum," diye karşılık verdim. Benim doğduğum yerlerdeki ormanlarda kaybolunabilirdi. Ama bu ormanlar öyle değildi. İnsan en geç on beş dakikada ya otoyola vanrdı, ya da yan yola. Ayrıca dağı ya da denizi görüp yönü bullak da mümkündü.

207

LYN HAMILTON

Hacienda'ya, ekibin geri kalanını almaya dönerken Steve'i görür müyüm diye gözümü açık tutuyordum. Onlar da Steve'i biraz merak ettiler, ama fazla tasalanmadılar. Oysa sabahın saat onu geldiğinde, gurupta kaygılı fısıltılar hissetmeye başladım. Hilda beni tekrar hacienda'ya gönderdi, Steve'in yürüyerek dönüp dönmediğini bilmek istedi. Ama kazı yeriyle ev arasındaki en kısa ara, esas yoldu. Oradan kaç kere gidip gelmişim ben. Bir daha gittim. Steve yoktu.

O zaman Hilda küçük bir ekip kurup ormana yolladı. Ben de onlarla gittim. Kumlu toprakta pek çok ayak izi vardı. Buradan çok kişinin gelip geçtiği ortadaydı. Ama izlenebilir izler, kerpiç bir duvarın dibine gelip duruyordu. Birinin yakın geçmişte orada bir piknik yemeği yediğine dair izler vardı, ama o kadar. İşçilerden biri ya da oradan geçen biri olabilirdi. Steve değildi. O olsa, yanına bir tek şişe su almakla yetinirdi. O noktadan sonra öyle çok ayak izi vardı ki, hiçbirini izleme imkânı kalmıyordu. Steve'e tekrar tekrar seslendik, kulaklarımızı dikip cevap bekledik. Ne kadar az duyulur bir cevap olsa da, duymaya çalıştık. Ama hiçbir karşılık gelmedi.

Öğlene doğru Hilda beni kenara çekti. "Burada panik yaratmak istemiyorum, sen bana bir iyilik yapar mısın?" dedi. "Arabaya atla, Montero'nun oraya git. Fabrica Paraiso'ya. Bu durumu ona anlat. Onun fikrine göre ne yapmamız gerekir, sor. Ben kendim gitsem, çok endişe ettiğim belli olur, ki ediyorum, onu da söyleyeyim. Ama sen bütün gün hep dolaşıyorsun, zaten İnes'i alma zamanın da yaklaşıyor..." Sesi söndü. Gözleri yüzüme yalvarır gibi bakıyordu.

Başımı evet der gibi salladım. Ben de zaten aynı şeyi plânlıyordum. "Ailesine telefon etmemiz gerekir mi?" diye fisıldadım.

"Henüz erken," dedi. "Gereksiz yere onları da telaşlandırmayalım. Belki bu gece, eğer..." Sesi bir an tutuldu. Pablo'yla adamları yanımıza yaklaşıyorlardı.

Ben çevredeki herkesin duyabileceği kadar yüksek sesle, "İnes'i almaya gidiyorum," dedim. "Giderken uzun yoldan gidip Steve'e bakınacağım." Hilda rahatlamış göründü.

208

MOCHE SAVAŞÇISI

Şimdi de Montero telefonlarını bitirmiş, bana dönüyordu. Bu telefonların iki tanesini dinlemeye çalıştığım halde duyamamıştım. "Henüz polisi aramayalım bence," dedi. "Benim tanıdıklarım vardır, biliyorsun. Onlarla konuştum. Bakacaklar. Soruşturacaklar. Yarını bekleyelim, polise öyle gideriz. Ondan bir haber çıkmazsa, bana yine gel."

Normal olarak bakıldığında, herhalde akla uygundu bunlar. Steve kaybolalı daha birkaç saat ancak olmuştu. Şartlar normal olsa, Montero'nun önerisi mantıklı gelirdi. Ama biz normal şartlar içinde değildik. Bunu ben de çok iyi biliyordum. Paraiso'ya geri dönecektim tabii. Fakat belki de Montero beni beklerken değil. O akşam hacienda'da herkes odasına çekildiğinde, benim Montero ailesiyle ilgili iki planım hazır. Lucho'nun odasını arayacaktım. Son zamanlarda kendisi orada yatmıyordu. Bir de, Paraiso Sanat Eserleri Fabrikasına yeniden bir göz atacaktım.

Odasının durumuna bakılırsa Lucho, akıl yaşı çocuklukta takılıp kalmış bir yetişkindi. Bir felâketti odadaki karışıklık. Giysiler her yana, özellikle yerlere atılmıştı. Duvarlarda posterlerin kaplamadığı bir santim bile kalmamıştı. Bu posterlerin çocuk odalarındakilerden farkı, içerikleriydi. Müzik gurupları yerine, Lucho hep askeri posterleri seçmişti. Özellikle biraz faşist eğilimli olanları.

Odayı sistematik biçimde aramaya başladım. Yatağın altına, yastıkların altına, yorganın altına baktım. Bir şey bulamayınca şilteyi kaldırdım. Tabanca yoktu.

Bu sefer dolaba ve çekmeceye döndüm. Orada bulunmayan birinin çamaşır çekmecesine bakmak hiç hoş bir şey değildi, ama kendisi orada olsa belki daha da kötü olurdu. Tabanca yine yoktu.

Çalışma masasına baktım, hattâ eşyaları elimden geldiğince sessiz davranmaya çalışarak çekip arkalarına da baktım. Halıyı silkeledim, peşpeşe hapsirmeye başladım, sesi boğmaya çalıştım, Ama başka bir şey bulamadım.

Aramaya son vereceğim sırada, Lucho'nun duvarındaki posterlerinden birinin kenarından ucu görünen zarfı fark ettim. Tamam, aradığım tabanca bu değildi, ama acaba insan neyi poster arkasına

209

HİN nrtIVULTON

saklardı? Zarfın üzerinde benim adım yazılıydı. Çocuksu bir el yazısıyla, Rebecca, diyordu.

Sevgili Rebecca, diye başlıyordu mektup. Bi kere lütfen el yazımı affet. Okulda pek iy öğrenci diildim. Çok sık hastalanmış, geri kalmıştım. Doğrusu durum daha da beterd. Bu yazıları kim yazmışsa, imlâsı da yoktu. Eğitim sistemi denilen şeyi kafamda biraz yargıladıktan sonra yine mektuba döndüm.

İmlâm kötü, biliyorum. Ama yine de hepsini oku lütfen. Tek umudumsun.

Neler oluyordu?

Sana daha önce söylemeliydim, biliyorum, ama ben birkaç yıl yüksek grad marigana yetiştirdim. Çoğunu kendim içtim, ama birazını da küçük bağışlarla arkadaşlara verdim. Polisler bağış almakla mal satmak arasındaki farkı bilmiyor. Yani belki ben zaman zaman yasaya ters düşüyorum. Bundan gurur duymuyorum. Bi tek sana söylüyorum, çünkü doğruyu söyleyen biriyim. O zaman öbür diyeceklerime de inan. Nasıl anlatabilirim bilmiyorum, ama durum şöyle.

Bir süre önceye kadar, tam ne kadar bilmem, yeniden doğmaya ben de inanmıyor, bunlar saçma diyordum. Ama bir keresinde yatağımda yatmış, bahçemin mallarını deniyodum, çok acayip bi şey oldu. Galiba ruh benliğimle temasa geçtim. Zihnimde parlak bi ışık, kuyruklu yıldız gibi. Ondan sonra tüm hayatlarım arasında gidip gelebilmeye başladım. Gerçekten.

Tüm zamanların en şaşırtıcı zihin yolculuğuydu. Ne öğrendim, biliyomusun? Seni bekletmiyim. Tüm çağlarda ben peygamberim. Bi sonra ne olacağını hep biliyorum. Ağzımı açınca, gelecek hemen dilimden dökülüyor. Önce buna şaşırdım, ama şimdi alıştım artık.

Önce şu kadın, Casandra ... O bendim. Hani Trovolulara hep doğruyu söylüyo, kocaman tahta atla ilgili. Ne aptallar, İçi tabii Yunan askerleriyle dolu. Sonra Roma'da kaldırımda durmuşsun, Jül Se-zar'a, Martın on beşinden sakınmasını söylüyorum. Dinlemiyor, ba-

2!0

MOCHE SAVAŞÇISI

sına geleni de biliyosun. Sonra Napolyona Rusyaya gitme dedim, o da dinnemedi.

Kâhin olmak, peygamber olmak, hoş bişi dul, söyleyeyim sana. İnanmıyorlar, dinlemiyorlar. İmansalar da, dediklerimden hoşlanmı-yolar. Şansın varsa, seni karanlık bir zindana atıyolar. Belki o yüzden ben hapiste kaldım. Başka bir hayattan kötü bi kalıntı. Ama daha kötüsü de var. Bazen kızgın şişlerle gözünü oyuyolar. Bazen seni ateşte yakıyolar. İyi bi şi diil.

Bir kaçık daha. İçimi çektim. Geçmiş hayatımda ne yapmıştım da bunu hak etmişim? Ama yine de okumayı sürdürdüm.

Şimdiki bana en yakın benliğim, sanıyorum İnka kralı Atahualpa'nın bi yakınıydım. Bu yakın arkadaşın adı Wayna, benim şimdiki adım Wayne olduğu gibi. Şaşırtıcı diil mi? Atahualpa'ya İspanyolların Tanrı olmadığını söylüyorum. Altın ve hazine peşinde kötü adamlar onlar diyorum. Sonunda sanıyorum inandı, ama çok geç oldu.

Bu deneyimin sonunda, birkaç gün içinde şimdiki zamana döndüm, ama aynı olmadı. İnsanlar yine bana inanmıyo. Onlara anlatmaya çalıştım ama ne yaptılar? Polisi çağırıp beni iki hafta hastaha-neye yolladılar.

Doktorlara da söyledim. Onlar da. inanmadı. Tarihi de anlattım onlara. Okulda iyi diildim ama tarihi hep sevdim. O eski zaman esrarengiz dizilerini televizyonda hep seyredirim. Bunları neden bu kadar sevdiğimi hep merak ederdim, ama artık biliyorum. Daha önceki peygamberlik hayatlarımdan.

Bu satırları kimin yazdığını artık anlamıştım tabii. Ama bunun bir anlamı var mıydı? Acaba, diye düşündüm. Eğer varsa, ben anlayabilecek miydim acaba?

Ordan çıktığımda polis benimle hâlâ ilgileniyordu, diye devam ediyordu mektubu yazan. Onniçin Peru'ya gelmeye karar verdim. Atahualpa'nın bu Wayna arkadaşına yakından bir bakayım diyordum, çünkü söyledim sana, o benim. Kardeşimden biraz dolar borç aldım. Ama ona haber vermeden aldım, onniçin herhalde b&-na kızmıştır o da herkes gibi.

211

LYN HAMILTON

Ama iyi gitti. Kız arkadaşım var, adı Megan. O da eski hayatırıda Jan Darkmış, bu işleri annıyor.

Sindi en önemlisi, ben tarihte bütün bu zamanları hatırlayınca, hazinenin nerde olduğunu da biliyorum. Altından kentler gördüm, oralara ancak kayalar arasındaki yarıktan girilebilir. Özellikle de Atahualpanın esas en büyük hazineyi, İspanyollar bulmasın diye nereye sakladığını biliyorum. Nasıl biliyorum, biliyomusun? Çünkü saklamasına ben yardım ettim. Hem kendi gözümle de gördüm. Yani bu hayatımda. Buraya da çok yakın. Onu bi kere buldum, ama o sıra bi bakıma kötü yolculuktaydım, onniçin şimdi yine bulmam gerek. Kardeşime borcumu öderim, o da artık bana kızmaz. Ama ayrıca dünyanın her ülkesinin açığını da öderim. Mültecilere evler yaparım, televizyonda gördüğümüz o koca göbekli, sıska bacaklı çocuklan beslerim.

İşin kötüsü Megan kızdı, çünkü dolarları mariganaya harcadım. Hazineyi bulmak için eski hayatımdaki Wayna'yla birleşmem gerektiğini annayamıyor. Öfkesi geçer tabii, ama şimdilik gitti, ben de yalnızım.

Daha da beteri, galiba İspanyollar peşimde. Ben eski hayatıma gidebilirim, onlar belki şimdiye gelirler, annatabiliyor muyum. Galiba bu sefer beni temelli öldürmek istiyorlar. Lütfen bana yardım et.

Arkadaşın Wayne, sen onu Puma diye tanırsın. Mektup burada bitiyordu.

İnsan ne düşünürdü böyle bir mektup karşısında? Unutup bir yana mı bırakayım, Paçamama'yı. ya da Megan'ı, bir daha karşılaşsam kutlayayım mı, bu akıl hastası çocuğu ilk fırsatta terk ettiği için onu alkışlayayım mı... Yoksa bütün bu çılgınlığın içinde gerçeğin ipliğini mi bulmaya çalışayım?

Puma kaybolduğundan beri, bu işin bir bakıma Moche eserleriyle ilgili olup olmadığı kafama takılıp durmuştu. Hazinenin yerini biliyorum. Kaya aralıklarından girilen altın kentleri gördüm ... En büyük hazine ... Hem de buraya yakın. Bir delinin sözlerine benziyordu, ama belki de Puma gerçekten bu hayatında bir şeyler gör-

212

MOCHE SAVAŞÇISI

müştü. O sıra sarhoş ya da ilaç etkisinde olsa bile. Daha da beteri, sanıyorum İspanyollar peşimde. Eğer öyle bir şey görmüşse, İspanyolların peşinde olduğu konusunda da haklı demekti. Tabii onun dediği gibi geçmiş bir zamanda değil, burada ve şimdi. Pa-çamama, yani Megan, ona inanmadığı için gitmişti. Ne düşüneceğimi bilemiyordum. Ama bu kadar çok gariplik olduğuna göre, bu delikanlıya da kuşkunun avantajını tanımak gerekirdi.

Bir tek şeyden emindim, o da ... Lucho'ya çok kızmıştım. Ana kapıdan girip odasına doğru döndüğünde, ben de onu bekliyordum. Bu gece burada yatmayı seçmişti. Ama o kadar kızgındım ki, odasını karıştırdığımı anlaması hiç gözümde yoktu.

"Bu mektupla ne yapıyordun?" diye sordum. "Üstünde benim adım var!"

Lucho kuşukulu göründü, ama hiçbir şey söylemedi.

"Ne zaman geldi bu? Biri mi getirdi? Evet?" Tek ayağım yerde sınırlı sınırlı tempo tutuyordu. "Cevap ver bana!"

"Bilmiyorum," diye sızlandı Lucho.

"Odana girdim," dedim. Kendi sesim tehlikeli bir tona bürünmüştü.

"Unuttum." Lucho çok sızlanıyordu.

"Ne zaman geldi?" dedim yine.

Kararsız bir sesle, "Dün," dedi.

"Emin misin?" Manco Capac dün bana, çocukların bir iki gün önce gittiğini söylemişti.

"Belki ondan önceki gün," diye değiştirdi. Puma'nın yeri konusunda ciddi bellek kaybına uğrayan ikinci kişiydi karşımdaki. Birincisi tabii Manco Capac'tı.

"Kim getirdi?"

"Bilmiyorum," dedi. Ona ters ters baktım. "Bilmiyorum!" diye ısrar etti. "Ben girdiğimde kapının içinde, yerdedi. Kimseyi görmedim."

213

LYN HAMILTON

"Ama açmışsın," dedim alçak sesle.

"Asla," dedi hemen. Ağzından başka hiçbir şey alamadım. Öfkeyle üst kata çıktım, kendime 'uyu' diye emir verdim. Ama uyuyamadım. Çıyan'ın ve Edmund Edwards'm istemediğim hayalleri gözümün önündeydi. En çok da Örümcek vardı karşımda. Çok geç saatlerde B plânına geçmeye karar verdim. Cennet Sanat Eserleri Fabrikasına gidip çevreye bir daha bakmam gerekiyordu. Bir şey kaçırmış mıyım diye. Lucho'nun kapısı kapalıydı. İşığı dayanmıyor gibiydi. Ön kapıdan sessizce çıktım.

Kamyoneti çalıştırırken, inşallah Hilda viskileri içip sızmıştır, diye umuyordum. Fabrikaya birkaç yüz metre kala kamyoneti otoyoldan çıkardım, terk edilmiş eski bir kulübenin arkasına bıraktım, yolun geri kalanını yaya yürüdüm. Karanlığın örtüsüne bu seferlik şükreliyordum.

Montero'nun küçük sanayii kompleksi kapkaranlıktı. Sadece her binanın kapısının üstünde bir tek küçük ışık yanıyordu, o kadar. Dosdoğru binaların arkasına yöneldim. Kapılardan birinin içeriye serin tutmak üzere aralık bırakıldığını umuyordum. O fırının korkunç sığağından sonra ... gerekirdi.

Kapıların hepsi kapalı ve kilitliydi. Ama yedek bir çarem daha vardı. Geçen gelişimde arka kapılardan birinin pek eski olduğunu, kilidinin banyo kapılanndaki kilitten olduğunu fark etmiştim. İçerden kulpun düğmesine basarak kilitliyordunuz. Anlaşılan Montero, davetsiz misafirlere pek de fazla kaygılanmıyordu. Eğer gerçekten kötü bir niyeti olsa, kapılarına daha sağlam kilitler taktırırdı. Bu tür kilitleri açma konusunda biraz deneyim sahibi olduğum için, içeriye oldukça kolay gireceğim kanısındaydım. Kredi kartım olmadığı için laboratuvarı bu iş için bir iki alet alıp gelmiştim. Gerçekten de işi gördüler. Az bir çabayla içeriye girdim, kapıyı içerden kilitledim.

İçerideki hava boğucuydu. Bir iki dakika durup gözlerimin karanlığa alışmasını beklerken, sıcağın ve korkudan, sırtımdan aşağı terlerin aktığını hissettim.

Salonun ucuna, Antonio'nun çizim masasının olduğu yere yürüdüm, pancurun dilimlerini elimden geldiğince kapattım, ışığı

214

MOCHE SAVAŞÇISI

yaktım. Bir dakika içinde masanın yanında duran dosya dolabını açmıştım.

En üst çekmecede çizimler, ikincisinde fotoğraflar vardı. Dosyaların nasıl dizilmiş olduğunu bir iki saniyede gözdüm. Yıllara göre, onun içinde de, eserlerin tipine göre.

Benim müzayededen aldıklarım gümrükte terk edilmiş mallardı. A.J. Smythson'a gönderilmiş, o da iki üç yıl önce ölmüştü. Üç yıl geri gidip o dosyaları aramaya başladım.

O yıla ait birkaç çok kalın dosya vardı. İçlerindeki kâğıtlar şişkinlik yapıyordu. Bunların birçoğu üzengi kaplarla ilgiliydi. Bir dosya portrelere, bir dosya hayvanlara, bir dosya da kuşlara ayrılmıştı. Benim aradığım burada yoktu. O yılın bütün dosyalarını elden geçirdikten sonra, bir önceki yıla, yani dört yıl önceye geçtim, o dosyalara başladım. Çekmecenin en arkasında müteferrik diye yazılı bir dosya vardı, onu çıkarıp açtım.

Dosyanın ortalarında, neredeyse çığlık atacaktım. Aradığımı bulmuştum. Ama biraz daha okuyamadan, dışarda araba sesi duydum. Dosyayı çekmecemeye soktum, itip kapattım, kilidi çekip oturttum, ışığı da söndürdüm. Üstelik bunların hepsini de hemen hemen bir tek hareketle yaptım. Kumlarda ve çakıllarda ayak sesleri vardı. Derken kapı sarsıldı, el fenerinin ışığı üst kat pencerelerinde dolaştı. Gece bekçisi, diye düşündüm. Kapılarla pencereleri kontrol ediyor. Tanrım, umarım görevine içeriye aramak da dahil değildir, diye dua ediyordum.

Ayak sesleri yoluna devam etti, fırının yanındaki iki kapı da sarsılarak denendi.

Suluk bile almadan, ayak sesleri uzaklaşınca kadar bekledim. Binalar belli ki iyi kontrol ediliyordu, çünkü dakikalar geçmiş, araba motorunun sesi hâlâ duyulmamıştı. Teftişin bittiği ancak o zaman kesinleşecekti. Yoksa bunun anlamı, bekçinin gelince hep burada kalacağı mıydı? Yoksa diğer binaları daha sıkı mı kontrol ediyordu? Birkaç dakika daha bekledim, sonra ... Bütün gece burada bekleyemeyeceğime karar verdim. Aklımdan kamyonete dönüş için bir yol plânladım.

215

LYN HAMILTON

Arkadaki o harabe binayı hatırlamıştım. Çevreme dikkatle ba-kındıktan, kilitli kapıyı da arkamdan çektikten sonra, kumun üzerinden o yöne doğru ilerledim. Mesafe oldukça uzundu, ama başardım, kulübenin duvarına dayanıp dinledim. Salt bir sessizlik vardı. Duvarı tuta tuta kulübenin arkasına yöneldim, bir kapı buldum. Bu garip, diye düşünürken bir fener ışığı ana binanın köşesinden yine gözüktü, ben de karanlığa doğru çekildim. Bekçi, ya da her kimse, turunu bitirince, eğilip yine baktım.

İki şey dikkatimi çekti. Bir kere, bu harabe kulübenin kapısına asma kilit asılmıştı. Buna gerek olmamalıydı aslında, diye düşündüm. İkincisi de, kapının altından bir elektrik kablosu giriyordu. Bu da asma kilit kadar gereksizdi. Harabe bir binaya elektrik neden gerekirdi ki? Kabloyu tuttum. Kapının altından süzülemezdim tabii. Ama kabloyu izlemeye, ucunun gerçekten bir yere bağlanıp bağlanmadığını görmeye karar verdim. Kablo fabrikaya en uzak olan binaya doğru gidiyordu. Binanın köşesine geldim, kabloyu izleyip köşeyi döndüm. Çok karanlıktı. Yolumdaki bir şeye ayağım takıldı. İri bir cisim. Yanımda getirdiğim feneri yaktım. Carlos Mon-tero ölmüştü. Vurulmuştu. Çığlık atacakken zor engelledim.

Ne yapmam gerektiğini bir iki saniye düşündüm. Carlos'a artık kimse yardım edemezdi. Yakında bulurlardı onu zaten. Binanın yanından ayrıldım, geniş bir daire çizerek kamyonete yürüdüm.

Hacienda'ya döndüğümde ön kapıyı açtım, karanlıkta avluya adımımı artım. "Eller yukarı," dedi bir ses. "Çok yavaş dön."

Bu seferki, özgürlük savaşçısı rolüne soyunmuş olan Lucho değildi. Yavaşça sesin sahibine doğru döndüm.

216

ONBEŞ

Gölgelerin arasında Hilda duruyordu. İnce uzun vücudunu gözlerim zor farkedebiliyordu, o da dışardan sızan ışık sayesindeydi. Oysa ben mükemmel hedeftim. Fenerin ışığı tam üstümdeydi. Yemek odasına geçmem için işaret etti, kendisi de girdi, kapıyı arkasından kapattı. "Kimsin ve burada ne işin var?" diye soludu. "Sakin bana Rebecca MacCrimmon'um, laboratuvarıda çalışıyorum deme. Pasaportunu kontrol ettirdim. İsimle numara tutmuyor."

Ne yapabiliirdim? Hayatta bazen insan bir kumar oynamak, bir seçim yapmak zorunda kalıyor. Kendimi uçurumun kenarında hissederek seçimimi yaptım, derin bir soluk alıp kendimi boşluğa bıraktım.

"Adım Lara McClintoch," dedim. "Toronto'da, Greenhalgh ve McClintoch adlı antika dükkânının iki sahibinden biriyim. Buraya geliş nedenim şöyle: Birkaç hafta önce bir müzayededen bir kutu ıvır zıvır satın aldım ... ya da ben öyle sanıyordum. Ama kutudan, pre-Columbian replika olduğu yazılı objeler çıktı, ben de bunların gerçek olduğuna karar verdim. Bir tanesi bu bölgedendi. Campina Vieja'dan. En azından, üzerinde öyle yazıyordu. Objelerden iki tanesi kayboldu; bir adam öldürüldü. Hem de benim dükkânımda. Sonra dükkânım ateşe verildi. Polis yanımdaki elemanın bu işlerde parmağı olduğunu sanıyor. Neredeyse onu ... en azından adam öldürmekle suçlayacaklar. O temize çıksa, bu sefer de benim,peşime düşecekler. Dükkânı yakmak, sigorta sahtekârlığı, kimbilir ne! Objelerin kökünü bulmak için New York'a gittim, orada da bir başkası öldürüldü."

Suluk almak için durdum, sonra yine devam ettim. "Bu sefer olayın gerçek menşeyini bulmak istedim. Ya da menşe saydığım yeri. Ve işte buradayım. Bu kısa bir özet, ama genel havayı anladın." Korkumu belli etmemeye çalışıyordum.

217

LYN HAMILTON

"Müthiş bir hikâye," dedi. İçimden, gerisini dinle de görürsün, diye geçirdim. O devam etti. "Belki atlanan ayrıntılar bunu daha inanılır kılabilir." Sesinde biraz alay vardı. "Bu objeler nasıl şeylerdi?"

"Bir gümüş yer fıstığı vardı. Gerçek boyda. Bir altın ve türkuaz kulak süsü, birkaç başka eşya, bir de daralıp ağzı genişleyen vazo. Ağzının kenarında yılan deseni vardı. Biçimi şöyle." Elimle gösterdim.

"Onlara florero derler," dedi. İşte o anda, artık güvende olduğumu anladım. "Dibine hecho en Peru yazısı basılmıştı. Yanındaki kartta da, Campina Vieja'dan bir pre-Columbian replika olduğu yazılıydı." Hilda hiçbir

şey söylemeyince ben devam ettim. Gölgelere doğru, "Belki şimdi de sen bana bir nezaket gösterir, kim olduğunu ve neden burada olduğunu söylersin," dedim.

"Ne demek istiyorsun?" diye sordu.

"Sıradan bir insanın pasaport kontrolü yapabileceğini sanmam," diye cevap verdim.

"Sıradan bir insanın sahte pasaport alabilmesi daha da ender olaydır," dedi.

"Tuşe," dedim.

Sitemli sesiyle devam etti. "Ayrıca benim adım gerçekten Hilda Schwengen ve ben gerçekten arkeologum."

Bir şey söylemeden bekledim.

İsteksiz bir sesle, "Beri yandan zaman zaman ABD Gümrüklerine danışmanlık yaparım," diye ekledi.

"Danışman mı? Danışman nedir? Ajan mısın?" Şansımı biraz zorlamaya karar verdim. "Hem bunu biraz daha uygar biçimde konuşamaz mıyız? Tabancayı indirsen olmaz mı? Bu arada, aradığımız tabanca o mu?"

Bir sessizlik daha oldu. Sonunda bir adım öne çıktı, masanın karşı kenarına gelip silâhı elinden bıraktı.

"Otur," diye emir verdi. Bir sandalye çekip kendisi de karşıma oturdu. Santranç maçında iki

218

MOCHE SAVAŞÇISI

rakip gibiydik. İkimiz de birbirimizi ölçüp tartıyorduk. Her zaman arkasına bağladığı saçları omuzlarına dökülmüştü. Üzerinde koton bir sabahlık vardı. Zayıflığını daha da belli ediyordu. Ayakları çıplaktı. Ben de yalınayaktım. İçeriye sessiz girmek için çıkarmıştım pabuçlarımı. Bu karşılaşma yavaş yavaş hoş bir pijama partisine dönüşmeye başlıyordu. Bir de tabanca olmasaydı! Bu silâhın çantaya sığacak küçük boy bir pistol olduğunu gördüm. Bizim aradığımız silâh bu değildi.

Bir iki saniyelik sessizlikten sonra, "Ajan mısın?" diye sordum.

"Hayır," dedi. "Yalnızca zaman zaman onlara bilgi veriyorum."

"Muhbir misin?"

"Bilgi veriyor olsam bile, para almıyorum," diye içini çekti. "Gözümü kulağımı açık tutuyorum, o kadar."

"Uyuşturucu? Sanat eseri?"

"Daha çok sanat eseri. Campina Vieja'nın tarihi eser kaçakçılığında bir an kovana olduğuna ilk dikkat eden sen değilsin." Sesinde yine alay vardı. Ama ben bu cümleden olumlu anlamlar çıkardım. Hikâyemin hiç değilse birazına inanmaya hazır demektir. Karşılıklı birbirimize baktık. Sonunda tabancayı yere, kendi yanına koydu. Güzel bir jestti.

"Herhalde sahte pasaportu nasıl alıp buralara geldiğini anlatmak istemiyorsundur," dedi.

"Hayır." Yine baktık. Herbirimiz diğerinin bir şey söylemesini bekliyordu. Konuşmaya karar verdim.

"Zaman zaman bilgi verdiğini söylüyorsun. Hehalde beni bu açmazdan kurtarmaya yardımcı olacak bir şeyler bilmiyorsundur."

"Üzgünüm, hayır," dedi. "Somut hiçbir şey yok."

Kararsız bir sesle, "Steve'in başına korkunç bir şey gelmiş midir sence?" dedim.

"Düşünmek istemiyorum, ama evet, bence o da büyük bir ihtimal," dedi. Gözleini kaçırdı. Belki de göz pınarlarında toplanan

219

LYN HAMILTON

yaşların aşağıya akmasından kaçınmak istiyordu. Steve'e aşık, diye düşündüm, tracey'yi o yüzden sevmiyor. Düşüncelerim yine her zamanki gibi yüzümden belli oldu.

"Ne düşündüğünü biliyorum," deyip sabahlığının cebinden bir sigara paketi çekti, sigarayı yaktı. "Ama yanılıyorsun. Ona âşık değilim. Çok severim, o başka. Tracey'le ilişkisi var, herhalde sen de farkındasındır. Geceleri onca gidip gelmeleri duymamış olamazsın."

"Steve karısıyla ayrı yaşıyor, öyle olmasa bile beni ilgilendirmez. Ama öğrencileriyle bu tür ilişkiler kuran profesörleri onaylamıyorum. Saf biri değilim. Bunun sık sık olduğunu biliyorum. Ama kızın laboratuvarında çalışmasında ısrar ettim. Steve'le kazı yerinde olmamalı, çünkü ötekiler de ya farkına varmıştır ya da varacaktır-, moralleri için iyi olmaz."

Hiçbir şey söylemedim. Hûda'nın Steve'e âşık olmasında hâlâ bir yanlışlık görmüyordum.

"Evli misin?" diye sordu birdenbire.

"Hayır, boşandım. Sen?"

"Bekâr. İşimle evlendim; öyle derler. Sevgilin?"

"Bir süre oldu, ama bir yıl kadar önce beni bıraktı."

"Başka kadına mı gitti?"

"Daha kötüsü," dedim. "Politikaya girmek için bıraktı beni."

"Tanrım!" dedi, bir anda ikimiz birden kıkırdaşmaya başladık. Birazı isteri, ama birazı da rahatlamaydı. Her ikimiz için de. Gizli kimliklerimizi birisiyle konuşabilmenin rahatlığı. Baraj yıkılmıştı. Ancak en yakın dostların paylaşabildiği sırlarımızı paylaşıyorduk.

Bana sırtındaki sakatlığı anlattı, acılarını tarif etti, Steve'le Tra-cey'nin ilişkisini nasıl keşfettiğini söyledi.

"Ben Tracey'i suçluyorum," dedi. "Bence hesapçı bir cadı o. Beni ekarte edip yerimi almak istiyor, bunun için de Steve'i kullanıyor." Yüzünü buruşturdu. "Söylemene gerek yok. Biliyorum, cadı rolündeki benim. Haksızlık ediyorum, bunun da farkındayım. As-

220

MOCHE SAVAŞÇISI

Linda kızı pek fazla tanımıyorum bile. Mevsim başında tanıştım, onu tanımak için hiçbir çaba göstermediğimi de itiraf etmeye hazırım. Hatta davranışlarımla aramıza mesafe koydum. Belki de kıskanıyorum. Çok güzel, öyle değil mi? Yemekte onunla birlikte oturup bıcı bıcı konuşmasından nefret ediyorum. İştahımı kaçırıyor. Ama yemeğin yarısında viski şişesini alıp sofradan kalkmanın da bu problemle başa çıkmanın en iyi yolu olmadığını farkındayım.

"Bir bakıma, Steve'le hiçbir zaman o tür bir ilişkimiz olmamasına rağmen, kendimi genç bir kadın için fırlatılıp atılmış eski karısı gibi hissediyorum. Steve'le ikimiz müthiş bir ekiptik. Ama bu yıl benim son sezonum. Sırtım bir yıla daha dayanamaz." Anlayışla başımı salladım. "Yani gelecek yıl, Hûda'yla Steve yerine, Steve'le Tracey olacak ve ben bu yüzden kendimi çok kötü hissediyorum. Ama bu kötü konuyu bırakalım, senin buraya neden geldiğine bakalım. Ayrıntılar, lütfen."

Ona Clive'in karşı kaldırımında dükkân açışını anlattım. O sıra ne kadar sinirlendiğimi, mantıklı davranmaktan ne kadar uzaklaştığımı da anlattım. Müzayedeyi, Çıyan'ı, Alex'i, yangından beri yaptıklarımı sayıp döktüm.

"Ama ben ne kadar düzeltmeye çalışırsam, o kadar kötüye gidiyor," diye içimi çektim. "Burada neler olup bittiğini çözemezsem, Alex'in başı büyük dertte. Ben dükkânı kaybederim, kendi ülkemin polisi karşısında da pek popülerlik yarışması kazanacak durumda olamam."

Toronto'dan New York'a, oradan da buraya gelişimi anlatırken, Lucas'ın hatırına, Meksika bölümünü atladım. Çıyan'ın karısını nasıl bulup izlediğimi de söyledim.

"Bunlar beni hiçbir yere varamadı," diye kabullendim. "O yüzden de buraya gelmeye karar verdim.

Florero'nun vatanına. Montero'yla, Fabrica Paraiso'yla bir ilişkisi olduğunu düşünüyordum." Sustum. Bu bir sınavdı. Montero hakkında ne söyleyeceğini merak ediyordum.

"Tuvalete kadar baktım," diye karşılık verdi. "Karın ağrısını bahane ettim, orada yeterince uzun süre kalıp döşeme tahtalarından birini söktüm, boruların arkasına bile baktım. Hiçbir şey yok. Body shop'u da inceleme fırsatım oldu."

221

LYN HAMILTON

İçini çekti. "Ama belki de çaresizlikten her saza sarılıyorum. Belki Montero çok iğrenç bir adam olduğu için, suçlunun ille de o olmasını istiyorum. Adamın her yaptığında bir kötülük arıyorum."

"Şu dibinde hecho en Peru yazan florero," dedim. "Bu durumda, belki de gerçekten replika olabilir."

Yüzüme çok sarmışım gibi baktı. "Vazonun dibine bir yapışan tabaka geçip damga basmak çok kolay," dedi. "Aslında her zaman da yapılır. Gideceği yere varınca yapışan tabaka ıslatılıp çıkarılır, işte karşında otantik Moche."

Tabii, diye düşündüm. "Bir dakika belde, hemen dönüyorum," diye bağırdım. Avluya koşup çantamı kaptım. Hilda beni şaşırtdığında yere düşürmüştüm onu. Geri döndüğümde Fabrica Paraiso dosyasından aldığım fotoğrafı çıkarıp ona uzattım.

"Güzel," dedi. "Bir florero."

"Herhangi bir florero değil," dedim. "Bu o florero. Müzayededeki. Bak, ağız kenarındaki yılanları görüyor musun? Aynısı olduğundan eminim. Bunu Paraiso'da bulduğumda, yalnızca kendi flo-rero'mun Paraiso'dan geldiğini onayladım sanmıştım. Yanındaki kartın söylediği gibi. Ama sen yapışan tabakadan ve damgadan söz edince jeton düştü. Malları böyle çıkarıyorlar sınırdan. Birisi çalıntı malın bir fotoğrafını çekiyor, Paraiso'ya yolluyor. Antonio çizimi yapıyor, seramikse tasarımı yapıp kalıbı hazırlıyor, hemen birkaç röprodüksiyonu yapıyor. Hepsinin altına Peru malı kaşesi basılıyor, orijinale de aynı damga, senin dediğin usulle ekleniyor. Hepsini birlikte ambalajlıyorlar. Herhalde Fabrica des Artesanias Para-iso'nun sevkiyat sandıklarına koyuyorlar. O zaman iş kolay. Kim baksa, hepsini röprodüksiyon sanıyor. Bir sanat eseri fabrikasından gelme, hepsi bir örnek bir sürü vazo."

"Beğendim," dedi.

"Ama benim bu teorimin bir tek problemi var," dedim. Hilda yüzüme baktı, ben bombayı patlattım. "Carlos Montero öldü."

"Öldü mü!" diye bağırdı. Gerçekten şoka kapılmış görünüyordu. "Ne zaman? Nasıl?"

111

MOCHE SAVAŞÇISI

Ona ne bulduğumu anlattım. Afalladı. "Kim yapar bunu?" Bir an durakladı. "Anlamı ne bunun? Fotoğraf konusunda herhalde haklısın, ama Montero ölünce ... bunun anlamı?.."

"Aslında birkaç soru var," dedim. "Bir tanesi de, şundan bir anlam çıkar mı sence?" Puma'nın mektubunu tişörtümün cebinden çekip uzattım. "Biliyorum, kaçık bir şey gibi geliyor, çocuğun hayaller içinde olduğuna da kuşku yok." Okurken yüzünde gördüğüm kuşkucu ifadeye cevap olarak söylüyordum bunları. "Ama ben tanıyorum onu," diye devam ettim. "Fazla zeki sayılmaz, ama çok yetenekli bir sihirbaz. Bir tatlı tarafı var. Mektupta hazineyi bulup dünyanın aç çocuklarını doyuracağını söylediği bölüme baksana ..." Elimle orayı işaret ettim. "Onunla konuştuğun zaman, tehlikeli gibi gelmiyor. Tam deli gibi de gelmiyor. Hem de hiç." "Yani ne diyorsun?" dedi Hilda.

"Dediğim, ya buralarda gerçekten hazine denilebilecek bir şey varsa? Eğer varsa, bunu kim bilebilir?"

"Daha iyi bir soru, bu hazinenin, tabii eğer varsa, Montero ve Paraiso ile bir ilgisi olup olmadığı. Bu soruların cevaplarını hiç bulamıyorum.""Ben de," dedim. "Ama ben hâlâ, eserlerin ülkeden çıkış biçimi konusunda haklı olduğum kanısındayım. Besbelli işin lideri konusunda yanılmışım. Ama Montero değilse, o zaman kim? Montero ölünce elde bir şey kalmıyor."

Hilda, "Bunu bu gece çözecek değiliz," dedi. Dikkatli hareketlerle ayağa kalktı, gerindi. "Biraz uyumak zorundayız. Ama elde bir şey yok, deme. Doğru olmaz. Etienne Lafortet var bir kere. Kaçak eser satın aldığını bildiğimiz biri. Hem de şu sırada burada, Cam-pina Vieja'da. Birkaç gününü buraya vermesi için geçerli bir nedeni olmak zorunda. Ama onunla ilgili de iki mesele var. Onu hiçbir zaman üzerinde kaçak Moche eserleriyle yakalayabilmiş değiliz. Üstelik inan bana, Peru yetkilileri onu ülke çıkışında defalarca aramışlardır. Galerisinde de bir şey yok. Sivil polisler her dakika kontrol ediyor. Demek ki bu işte yalnız değil.

"İdeal olarak, ona bir eser götürüp satmak iyi olurdu. Sonra ne olacağını gözlemlerdik. Bir tuzak yani. Bu da beni ikinci meseleye

223

LYN HAMILTON

getiriyor. Elimizde uygun bir eser yok. Müze koleksiyonlarından bir parçayı riske edemem. Bu laboratuvarın bir şey kaçırabiliriz belki, ama burada da onun almak isteyeceği bir şey yok. Ancak üst sınıf, pahalı şeyler alır. Alışverişi başlatacak bir şeyimiz yok." Başını iki yana sallayıp duruyordu.

"Hayır, var," diye karşılık verdim.

224

ONALTI

Pasifik üzerinde, Peru kıyılarının açıklarında, çok büyük, sıcak, ıslak bir hava kitlesi yavaş yavaş karaya doğru gelmeye başlıyor. Kıyıya vardığında hemen garua oluyor, denizden gelen sis haline dönüşüyor, çölün kumları üzerinde dönüp durmaya başlıyor. Ama orada kalmıyor. İlerleyip Ant denilen o kaya duvara varıyor, yükseliyor, dağın yukarılarında bir yerde bu garua artık yağmura dönüşüyor. Tufan gibi yağmur. Önce yavaş başlıyor, sonra daha hızlı, daha hızlı ... Kayalık yarıklar suyla doluyor, aşağılara taşıyor. Suları zaptetmek için eskiden ve şimdi yapılmış su yolları onu engellemeye çalışıyor, başaramıyor.

Ertesi akşam karanlık basarken, Hûda'yla ben aktarın tentesi altında durmuş, Lafortet'nin evini gözlüyorduk. Göze çarpmamak için koyu renkler giymiştik. Hilda lacivert dik yaka kazak ve pantolon, ben de blucin üstüne Tracey'den ödünç aldığım kocaman siyah bir kazak giymiştim. Evde ışıklar vardı, ama ön kapının üzerindeki yanmıyordu. Herhalde Lafortet'nin konukları tanınmasın diye. Arkadaşlara, Steve'in eski kansıyla çocuklarına telefon etmek için kasabaya indiğimizi söylemiştik. Bizi beklemeden yatmalarını da eklemiştik.

O gün çok garip bir gün olmuştu. Carlos Montero konusunda tek kelime duyulmadı. Lucho yine hacienda'da her zamanki gibi dolanıyordu. Polisten ziyaretçi falan da gelmedi. Saat iki dolaylarında Hilda, Paraiso'ya gitti. Ona tam nereye bakması gerektiğini söylemişim. Döndüğünde, "Hiçbir şey yok," dedi. "Ne kablo, ne Carlos." Durakladı. "Sen emin misin?"

"Kesinlikle," dedim.

225

LYN HAMILTON

"İçeriye girip Montero'nun karısına, o çekingen küçük Consu-elo'ya, kocasının nerede olduğunu sordum," diye devam etti Hilda. "Trujillo'da, dedi. Bir not bırakmış, Daktilo yazısı. Kim olsa yazmış olabilir tabii. Daktilo makinesi orada, orta yerde duruyor."

Çok geçmeden alarm çanlarının çalacağını düşünüyordum. Hem Montero konusunda, hem de diğerleri konusunda. Campina Vieja, kara deliklerin yeryüzündeki karşılığı gibi bir şeye dönüşmüştü. İnsanları yutuyor, bir daha izleri bulunmuyordu. Ama bugün öyle olmayacaktı galiba.

Laforet'nin evine benim girmeme karar vermiştik. Hilda buralarda benden daha çok tanınıyordu, üstelik arkeolojik objeleri koruma şöhreti vardı.

Kırk beş dakika kadar evi gözledikten ve hiçbir şey görmedikten sonra, Hûda'nın bu kadar uzun süre ayakta durmaktan rahatsız olacağını da hesaba katarak, ona fısıldadım. "Aslanı yuvasında basma zamanı." Sessizce karşı kaldırıma geçtim, kapıya yürüdüm. Hûda'nın mükemmel bir yem olarak değerlendirdiği Moche kulak süsü, Steve'in bir yumuşak mendiline sarılmış, elimdeki torbaya konmuştu.

Kapıyı çaldıktan sonra, üst kattaki karanlık pencerelerden birinde perdenin belli belirsiz kıpırdadığını gördüm. İçerden kapıya yaklaşan ayak sesleri duyuldu. Kapı biraz aralandı, birisi bana baktı. Ben torbayı kaldırıp gösterirken kaçamak bir tavır takınmaya çalıştım, hiç zor olmadı. Evin iç tarafından bir erkek sesi, önce Fransızca seslendi: "Entrez. Girin."

Kapı açılıp da karşıdakinin kim olduğunu görünce, neredeyse fikrimi değiştirip gerisingeri kaçacaktım. Genç bir kadın karşılıyordu beni. Bugünlerde genç kadınların pek sık giydiği bir tür kıyafet seçmişti. Biliyorum, bunu söylemek beni hemen cadı kocakarılar sınıfına sokacak, ama ... üstündeki elbise mi, yoksa kombinezon mu, anlaşılmıyordu. Çok kısa, pembe satenden, askıları ayakkabı bağı kadar ince bir şeydi. Bacaklarına da buzlu cam gibi ipek çoraplar giymişti. Uzun tırnakları siyaha boyanmış, siyah saçları tepesine toplanmıştı. Çok yükek topuklu siyah deri sandaletleri üzerinde tahrikkâr biçimde sallanıp kıvrılıyordu. Beni evin arka tarafına

226

MOCHE SAVAŞÇISI

görürden bu kadın Car/a Cervantes'di. Çıyan'ın dul karısı. Beni tanıdığına dair bir işaret vermemişti. Onu burada görmek gerçi sinir bozucuydu, ama nedenini bilmeden, artık yap-boz bulmacasının parçalarının biraraya gelmekte olduğunu düşündüm.

. Loş bir odaya girdim. Bir çalışma odası. Çalışma masasının üzerinde, odadaki tek ışık kaynağı göze çarpıyordu. Işığını masaya döken bu lâmba, odanın geri kalanını aydınlatmaya hiç yaramıyordu. Bir iki saniye için kendimi burada yalnız sandım, ama sonra, orada bir adamın oturmakta olduğunu anladım. El Hombre herhalde. Koltuğunu döndürmüş, duvara bakar hale getirmişti. Ben ensesine lâf anlatacaktım. "Bizi yalnız bırakabilirsin, Carla," dedi. Çok ağır aksanlı bir İspanyolcası vardı. Genç kadın omuz silkip çıktı, kapıyı da arkasından kapadı. Topuk seslerinin holde uzaklaştığını, sonra merdivenleri çıktığını duydum.

"El Hombre dedikleri adam siz misiniz?" diye sordum. Hûda'yla birlikte, asıl adını bilmiyor görünmeye karar vermiştik.

"Benim," dedi. Cevabı İngilizce vermişti. "Neden geldin?"

Kekeleyerek, "Satacak bir şeyim var, kasabada sizin alabileceğinizi söylediler," dedim.

"İsim?" diye sordu.

"Söylemesem daha iyi," dedim, hafifçe güldüğünü duydum.

"Masaya, ışığın altına koy," diye talimat verdi. Küçük Moche adamı ışık halkasının ortasına koydum.

Koltuk bir gıcırtyla döndü, el Hombre denilen adamı ilk defa olarak görebildim. Aslında ikinci kere görüyordum onu. Kapıyı kimin açtığından anlamalıydım zaten. Kendimi Carla Cervantes'in Lima'da-ki otele gördüğüm kavalesiyle yüzyüze bulmuştum. Onu çok iyi hatırlıyordum. Esas soru, onun beni hatırlayıp hatırlamadığıydı.

Bu sefer de bir tanıma pırlıtsı görmedim. İki parmağı eksik el uzanırken, o parmakların eklemlerinden kesilmiş olduğunu gördüm. Hattâ belki koparılmıştı. Kulak süsünü aldı. Öteki elinde bir büyüteç tutuyordu. Onu objeye ayarladı, eğilip dikkatle baktı, ben de bu arada bir iki saniyeliğiyle tepesindeki keli seyrettim.

227

LYN HAMILTON

Sonunda, "Çok güzel," dedi. "Nereden aldın?"

Hûda'yla cevapları kararlaştırmıştık. "Cerro de las Ruinas yakınında," diye cevap verdim.

"Hacienda Garua'da kalıyorsun, değil mi? Orada henüz fazla bir şey bulduklarını sanmıyordum, amavaatkâr bir yer, değil mi?"

Sorulara cevap vermedim, ama projeye ilgili bu kadar çok şey bilmesi beni ürküttü. "Cerro de las Ruinas'ın yakınında buldum dedim, içinde buldum demedim," diye düzelttim. "Tam yerini de söylemem."

"Ama yeni bulmuş değilsin," dedi. "Bu obje kısmen temizlenmiş ve restore edilmiş." Hûda'yla ikimiz bugün objenin üstüne biraz toprak sürmüştük, ama yüzyılların getirdiği eskimeyi birkaç saat içinde yeniden yaratamazdık.

"Tabii öyle," dedim. "Bir laboratuvarımız var bizim."

"Restorasyon uzmanı mısın?"

"Yeterince bilgim var." Sesim pek aksiydi. Ürküntüm ve heyecanım, dışanya huysuzluk olarak yansıyordu.

İyi bir şey. "İlgileniyor musunuz, yoksa ilgilenmiyor musunuz?"

Yine güldü. "Duyarlı tipsin, ha?" dedi. "Eminim bunu hasta bir arkadaşına yardım için satıyorsunuzdur." Beni aşağılıyordu. Bu sözü söyledikten sonra sustu. Besbelli insan tabiatının karanlık yanını bu kadar iyi tanıdığı için kendini kutluyordu. Sonunda, "İlgileniyorum," dedi. "Kaça?"

Bu çok kritik bir noktaydı. Hilda da, ben de, kulak süsünü paşa biçilmez sayıyorduk. Akademik açıdan öyleydi de. Ama bir de ticari değeri vardı. Onun ne kadar olduğunu hiç bilmiyorduk. Bilgiç görünmek istemiyordum, ama budala da görünmek istemiyordum.

Hilda bana, "Bunların bir çifti 100.000 dolar getiriyor diye duymuştum," demişti. "Ama yarım çift herhalde yarı fiyata gitmez. Anlıyorsunuzdur. 50.000 yerine 25.000 eder diyelim. Sen on bin dolar iste."

228

MOCHE SAVAŞÇISI

"On bin dolar," diye cevap verdim.

"Saçma!" diye güldü. "Bin dolar."

Bir süre pazarlık ettik, sonunda 2000 dolarda karar kıldık. İçimden öfkeyle, tam soygun, diye düşünüyordum. Benim küçük Moc-he adamım bundan çok daha fazla ederd! Çok daha fazla!

"Nakit!" diye direndim.

"Tabii," dedi, masasında bir çekmece açtı, bantla tutturulmuş iki deste Amerikan parasını masanın üstüne fırlattı. Ben uzanırken sakat eli benimkinin üstüne indi. "Polisle herhangi bir ilgin yok, değil mi?" diye sordu. Sesi hain bir fısıltıya dönüşmüştü. "Çünkü eğer varsa, çarene bakılır. Anlıyor musun ne dediğimi?"

"Tabii ki ilgim yok," diye soludum. "Anlıyorum." Elini çekti. "Arka kapıdan çık," diye sağ tarafı gösterdi. Merdivende Carla'nın ayak seslerini duydum. Paraları kaptım, odadan kaçtım, koridordan arka kapıya koştum. Mutfağın önünden geçerken bir göz attığımda, buranın normal ev mutfaklarına benzemediğini hissettim. Daha çok, karanlık odaya benziyordu. Pencere kapatılmış, birkaç fotoğraf kurusun diye asılmıştı. Bazıları Carla'nın ... Oldukça artistik pozlarıydı. Hani, köşedeki fotoğrafçıda bastırmaya utanacağınız türden. Sapık, diye düşünerek arka kapıdan çıktım. Önümde gece açan çiçeklerle dolu, güzel kokulu bir bahçe vardı. Bahçe kapısından yan sokağa çıktım. O anda aklıma Laforet'nin fotoğraf beceri-leryle ilgili, bizim konuyu daha çok etkileyecek bir fikir geldi. Eski eser kaçakçılığı ve bunun nasıl yapıldığıyla ilgili teorime ilişkin. Evden biraz uzaklaşınca bir an durdum, derin bir soluk aldım, kendimi sakin olmaya zoriadım.

Havada bir koku vardı. Ozondu belki. Uzaklarda bir şimşek çaktı. İsi şimşeği, diye düşündüm. Çölde yağmur yağmazdı. Ama havada bir değişim seziyordum. Bizim oralarda olsa, fırtına çıkacak derdim.

Dolaşp Hûda'nın beklediği yere geldim, torbayı ona uzattım. "İki bin, inanabiliyor musun?" diye fısıldadım.

229

LYN HAMILTON

İnledi. "Malı ggri almak zorundayız," dedi. Sen nereden çıktın?" Sonra ekledi. "Arka kapı mı var?" Ben başımla evetledim.

"Sanırım yer değiştirmemiz gerek. Hem ön kapıyı, hem benim çıktığım ara yolun ağzını gören bir yer bulalım," dedim. Perdelerin kıpırdamadığını görece kadar bekledik, sonra sokağın biraz ilerisine gidip mevzilendik. Beklerken Hûda'ya olup bitenleri anlattım, Laforet'nin Carla Cervantes'le ilişkisini, mini fotoğraf stüdyosunu, bizim faaliyetlerimizi ne kadar iyi izlediğini sayıp döktüm. Bunun sinir bozucu bir şey olduğunda görüş birliğine vardık. Bu arada ona Laforet'nin eksik parmaklarını da anlattım.

"İlginç," dedi. "Bu adam buralarda bir efsane, biliyorsun. Yılan gibi kaypak, her zaman kaçmayı başarıyor. Suç ortakları yakalansa bile. Bir hikâye anlatılıyor. Bir seferinde kaçak eserlerle Ekvator sınırında tam yakalanırken, iki parmağını ve ortağını orada bırakıp kaçmış, diyorlar. Doğru mu, değil mi, hiç fikrim yok tabii, ama şimdi sen parmaklarının eksik olduğunu doğruluyorsun. Bu bir bakıma adamı niteleyen bir şey, öyle değil mi?"

"Ne tür adam olursa olsun, bu oyuna girdik bir kere," dedim.

Yarım saat kadar sonra ön kapı açıldı, karanlıkta iki kişi çıktı. Herhalde Carla ile Adam olmalıydı.

Mercedes'e bindiler, ilerlediler.

Kamyonetimiz görünmesin diye onu Plaza de Armas'daki kalabalıklar arasına park etmiş, Laforet'nin evine kadar yaya gelmiştik. Hesaplı bir riskti o karar. Laforet'nin bir Mercedes'i olduğunu biliyorduk, ama evden çıkmayacağını düşünmüştük. Belli ki yanılmıştık. Onları yaya izlemeye koyulduk. Bunun umutsuz bir iş olduğunu düşünüyorduk, ama şansımız tuttu. Küçük sokağın sonunda Mercedes ana meydana çıktı. Kalabalık

öyle yoğundu ki, santim santim ilerliyorlardı. Biz onları yaya olarak geçtik, kamyonetin yanına varıp bindik, Mercedes ancak ondan sonra yanımızdan geçti.

Fazla uzağa gitmediler. Bir iki blok ilerdeki El Mochica barında indiler. Ben olsam, birkaç blok uzağa arabayla gitmezdim. Ama tabii ben Carla'nın topuklu pabuçları gibi bir şeyler giymeyeli en az on beş yıl olmuştu. Hûda'yı indirdim. "Sıra sende," dedim. "Git bir bak etrafa. Beni görmesi iyi bir fikir olmaz."

230

MOCHE SAVAŞÇISI

Hûda'yı beklerken gözüm giriş kapısındaydı. Bir motosiklet taksi geldi, tanıdığım biri daha bara girdi. Manco Capac kısa bir süre için komünün basit yaşantısını ve kendi epikür zevklerini bir kenara bırakmış, El Mochica barının dumanlı havasına razı olmuş görünüyordu.

Kırk beş dakika kadar sonra Hilda gelip kamyonete bindi. Soluğu alkol kokuyordu. Umarım yeni bir içki dönemine girmiyoruz, diye dua ettim. Ama durumu iyi gibiydi.

Soruma cevap olarak, "Lucho'yu haşladım," dedi. "İki genç arkadaşıyla birlikte barı işgal ediyordu. Herhalde bir yere yapacakları baskını konuşuyorlardı. Beni gördüğüne pek sevinmedi sanırım. Barda tanıdığım bir tek o vardı. Bir arkadaşımı bekliyormuşum gibi yaptım. Yemek salonuna baktım. Belediye başkanı oradaydı. Bir masada, birilerini ağırılıyordu. Kafası habire inip kalkıyor, salondaki herkesi selamlamaya çalışıyordu. Bir adamla bir kadın vardı. Kadın giyinmeyi unutmuş gibiydi. Pembe kombinezon, siyah dudak ruj ve tırnak cilası. Herhalde onlardır, dedim."

"Evet, o Carla işte," diye güldüm. "Ve el Hombre." Hûda'dan bu kadar hoşlanışım boşuna değildi. Hayatı aynı biçimde görüyorduk.

"Ben baktığımda kokteyllerini söylemiş, yemek listelerine bakıyorlardı. Bir süre çıkmazlar sanırım. Yemek salonundaki masaların çoğu doluydu. Bir tek boş masa vardı, üzerinde 'rezerve' diye yazıyordu. Bara gidip viski söyledim, elimden geldiğince uzun sürede içtim. Gözüm yemek salonunun kapısındaydı ama ben oradayken kimse gelmedi. Bir ara belediye başkanı bara uğradı, herkesle el sıkıştı. Benimle de. O kadar."

"Bir Amerikalı gördün mü orada? Fazla uzun boylu değil. Koca kafalı. At kuyruklu. Beyaz gömlek ve blucin." "Evet. Bir tabure çekip oturdu, bira söyledi," dedi Hilda.

"Kimseyle konuştu mu?"

"Yalnızca barmenle. Neden? Tanıyor musun onu?"

"Manco Capac."

231

LYN HAMILTON

"Manco Capac mı? İlk İnka'nın ruhundan mı söz ediyoruz? Yoksa daha sonra aynı adı alan İnkalardan birinin hortlağından mı? Adam bana oldukça canlıymış gibi görünmüştü."

"Hayalet değil," dedim. "Bir megalomanyak belki. Pek soylu zevkleri var. Havyarlar, pate foie gras'lar, şampanyalar falan. Puma ile Paçamama'nın kaldığı komünün başı. Bana bütün bu yollar bir yerde karşılaşıyor gibi geliyor. Ama bütün bu insanlar arasındaki bağlantıları bir türlü çözemiyorum."

"Bir komünün eski eser kaçakçılığıyla ne ilgisi olabileceğini düşünmek zor, kabul ediyorum," dedi. "Şimdi ne yapmak istiyorsun? Bekleyip görecek miyiz?"

"Herhalde. Ya bir yere gidecekler, ya da birileri gelecek. Eğer Laforet bir tür ticaret işi yapacaksa, acaba halka açık yerde mi yapar?"

Hilda omuz silkti, beklemeye başladık.

Yirmi dakika kadar sonra, Pablo'yla birkaç genç arkadaşı çıka-geldi.

"Herkes geliyor," diye inledim. "Hepsi bu işe karışmış olamaz, değil mi? Biz sanık listesini nasıl daraltırız herkes gelmeye kalkarsa?" Az sonra, "Ulu Tanrım," diye ekledim. "Ralph'la Tracey!"

"Ralph mı?" diye patladı Hilda. "O geceleri hiç çıkmaz!" Ama çıkmıştı. "İkinci ödünç kamyonetimiz El Mo'dan yarım blok ileriye park etmiş, Ralph da cafeye girmişti."

Hilda, "Bir içkinin daha vakti geldi," dedi. "Ben yine giriyorum."

Birkaç dakika sonra döndü. "Galiba Larofet ile arkadaşı bitiriyor. Neredeyse çıkarlar. Belediye başkanı Cesar yemek salonunda. Luc-ho, Pablo, Ralph ve Tracey, bir de o Manco Capac denilen adam, bardalar. Rezerve masa Carlos Montero içinmiş. Gelmesi bekleni-yormuş. Ama galiba onun her akşam bir rezerve masası var. Bazen gelmediği de oluyor. Tracey barmenle sohbet ederken Ralph ile biraz konuştum. Kasabaya gelmeyi Tracey istemiş. Hem evine telefon edecekmiş, hem de El Mochica'ya uğrayıp Steve'den haber var

232

MOCHE SAVAŞÇISI

mı diye sormak istiyormuş. Ralph onu caydırmaya çalışmış, ama başaramamış. Önce alıp Telefónico del Peru'ya götürmüş, sonra da buraya getirmiş. Birazdan hacienda'ya geri götürmeyi plânlıyor, ama galiba bizim de dönmemizi, Tracey'i idare etmeye yardımcı olmamızı umuyor. Tracey'nin Steve konusunda çok kaygılı olduğunu söylüyor."

"Hemen şimdi dönemeyiz," diyerek El Mochica'nın kapısını işaret ettim. "Geliyorlar."

Laforet ile Carla bardan çıkmışlardı. Mercedes'e bindiler, geldikleri yöne doğru ilerlediler. "Galiba eve dönüyorlar," dedim. "Yaya gitsek iyi olur. Kamyonetle gidersek farkına varırlar. Ama yanılmışsam, başka bir yere saparlarsa, o zaman zincire vurulsam yeridir."

Şansımız yine yaver gitti. Onlar geldiğinde, evin karşı kaldırımında yerimizi almıştık. Aradaki kestirme dar yoldan gelmiştik çünkü. Eve girişlerini izledik, daha bir saat kadar orada kaldık. Alt kat ışığı söndü, çok geçmeden yukardaki ışıklar da söndü. Ev salt karanlıklara gömülmüştü. Köşeyi dönüp fenerle kolumdaki saate baktım. Hûda'ya, "Saat yarım," diye fısıldadım.

El işaretiyle beni yine köşenin gerisine çağırdı. "Bak," dedi. "Bu insanları ikimiz birlikte yirmi dört saat gözleyemeyiz. Bence uykuya yattılar. Ama ne olur ne olmaz diye, ben burada kalayım. Dün gece senden fazla uyumuştum. İlk vardiya benim olsun. Meydana dönüp sana bir motosiklet taksi turalım, hacienda'ya dön. Ben de kamyoneti alayım. Kamyonetin içinde güvendeyim demektir. Sabah erkenden gelir, beni nöbetten kurtarırsın."

"Peki," dedim. "Güvendeyim diyorsan, tamam. Ama artık gecikmeden bir şeyler olsa keşke. Bu işi uzun süre sürdüremeyiz."

"Bence bir şeyler olacak," dedi. "Ne de olsa, elinde gerçek bir hazine var, öyle değil mi?"

O gece rüyamda, kendimi Cerro de las Ruinas'da gördüm. Aynı geceymiş. Ines'le şaman kardeşi Tomas Cardoso oradaymışlar. Tomas üstüne bir puma postu geçirmiş, Ines de akbaba tüyleri tak-mış. Bana bakma diyorlar, ama bakıyorum. Kumlarda yüzükoyun

233

LYN HAMILTON

yatıyorum. Başlangıçta yüzüm ellerime gömülü. Ama sonra başımı biraz kaldırıp huaca'ya doğru bakıyorum. Önce tepede havalanan akbabayı görüyorum, bir de iri kedi tepede dolaşiyor. Sonra hu-aca'nın üstünde en korkunç şeyi görüyorum. Önce yengece benziyor, sonra dev bir örümceğe. Sonra değişime uğrayıp insan oluyor, ama dişleri timsah dişi gibi sivri. Bir elinde tumi hançeri var. Edmund Edwards'in dükkânından alınmış olan. Öbür elinde de kesik bir kafa tutuyor. Korku içinde gözlerimi kapatıyorum. İniltiler, sonra çığlıklar duyuyorum. Korkunç bir savaş yer alıyormuş gibi. Rüyamda bu savaşın, huaca'nın kontrolü için yapıldığını biliyorum. İyiyle kötü arasındaki mücadele bu. Sonra sessizlik oluyor, kendimi bir kere daha odamda buluyorum.

Daha sonra Ines Cardoso'yı yatağımın ayak ucunda gördüm. Yine rüya görüyordum. Öyle olmalıydı. Oysa kendimi uyanık sanıyordum. İnes'in bedeni ışıklı gibiydi. Kenarlarında bir bulanıklık vardı. Bu herhalde uyuyor olmamandı. "Cuidado al arbolado!" dedi yine. Ama bu sefer çok telaşlıydı. Ormana dikkat et.

Bir anda ines'in ne demek istediğini anladım. Etienne Laforet. La foret. Fransızcada orman demekti bu söz. Ben Etienne Lafo-ret'ye dikkat edecektim. Durumu o anda kavradım. Laforet benim tek kulak süsümü gördüğüne göre, ikinci tekini de bulmak hoşuna gidecekti. Daha önce bunları çift olarak görmüşse, o zaman benimkini Cerro de las Ruinas'da bulmadığımı biliyor demekti. Durum böyleyse, ne yapması gerektiğine inanıyorsa onu yapacattı. Çı-yan'ın kayıp eserleri alıp getirmek için Kanada'ya gitmesi üzerine yaptığını, Edmund Edwards'in ufacık bir hata yapması üzerine yaptığını. Heyecanlanmak gibi ufacık bir hata. Laforet hemen Örümceği çağıracaktı. Ben aslanı ininde basmış değildim. Yılanın yuvasına elimi sokmuştum.

Ertesi sabah huaca'nın tepesine dokunulmuş olduğunu gördük. Kumların üzerinde birkaç tüy yatıyordu.

234

ONYEDI

Kaçakçı çetesini ortaya çıkarmaya dönük şeytanca bir plân olarak gördüğümüz şey, ertesi gün öğleden sonra hem lojistik bir kâbusa dönüşmüş, hem de 'yararsız' sözünün canlı örneği durumuna gelmişti. Lojistik problem olarak, Hûda'yla ben habire hacienda ile kasaba arasında mekik dokuyacak, birimiz her an Laforet'nin evini gözlüyor olacaktık. Hilda herkese bir gün tatil vermişti, ama öğrencilerden iki tanesi laboratuvarın ambalajlanmasına yardım etmek için gönüllü olmuşlardı. Yapılacak bir sürü alışveriş ek olarak, servis şoförlüğü işi de vardı. İki aracımız olmasına rağmen, bu işler çok ağırdı. Hiç kimse hacienda'da uzun süre tek başına kalmak istemiyordu. Tracey bu konuda çok ağır yükü. Sevgilisi ortadan kaybolmuştu ama günde üç kere kasabaya, evini aramaya inmek istiyordu.

Gerçek misyonumuza, yani gözetim işimize gelince, el Homb-re hiç evden çıkmadı, kimse de onu ziyaret etmeye gelmedi. Car-la'yı pazara kadar izleyip muz alışını seyretmek zorunda kaldığımda, heyecanın doruğuna varmış sayılıyorduk.

Ama pazara yapılan ziyaretin iki tedirgin edici yanı vardı ve bence ikisinin de Carla'yla bir ilişkisi yoktu. Bir tanesi, meydanın hava şartları tartışmalarıyla kaynaşıyor olmasıydı. Dağlarda yine tufan gibi yağmurlar yağdığını, sulama ve su kontrol sistemlerini tehdit ettiğini söylüyorlardı. Pazar yerindeki görüş birliğine göre, hükümetin bölgeyi boşaltma plânları her an yürürlüğe girebilirdi. Herkes evine erzak depoluyordu. Ama benim bu kaygıların derinliğini ölçmem kolay değildi. Bulduğumuz yer kemik gibi kupkuruydu ne de olsa.

İkincisi, bir başkasının daha gözetlemekte olduğu yolundaki ilk sezgilerimi, o pazar ziyareti sırasında hissedişimdi. Fazla bir şey

235

LYN HAMILTON

değildi aslında. Yalnızca orada birinin daha olduğu duygusu. Bir iki kere izleniyormuşum gibi geldi, döndüğümde bir gariplik göremedim. Bazen de birinin görünmez yere çekildiğini, ya da bir adamın yolun ucunda kaybolduğunu görmüşüm gibi geliyordu. Ama sonunda bunların hayâl olduğuna karar verdim. Örumçeğin buralarda olmasından ölecek kadar korkuyordum, fakat doğrusunu isterseniz, buralarda olsa ve hedef olarak beni seçmiş olsa, gerilerde bekleyip gözetlemekle yetineceğini sanmıyordum. Bu nedenle, gözlenen olmaktansa, gözleyen olma rolümü sürdürdüm.

Sonunda Hûda'yla birlikte öğrendiğimiz bir şey vardı. Gözleme işinin zor yanı, gözükmemekten çok, uyuklamamaktı. İkimiz bu işi nöbete koyuyorduk. Birimiz evi gözlerken öbürü arka kanepede uyuyordu. Bazen yaya geliyor, bazen kamyoneti ileriye park edip her iki çıkışı da göz altında tutuyorduk. Nöbet yerlerimizi sık değiştiriyorduk. Hem dikkati çekmemek için, hem de hareket halinde olmak için.

O akşam da Carla ile Adam, yine her akşamki gibi akşam yemeği için El Mochica'ya gittiler. Bunda şaşılacak bir şey yoktu. El Mo zaten kasabanın beyaz masa örtülü tek lokantasıydı. Cesar yine oraya yemeğe geldi, Carlos'un rezerve masası da yine boş kaldı. Lucho arkadaşlarıyla yine barı işgal altına almıştı.

Laforet ile diğerleri kibar kibar yemeklerini yerken, Hûda'yla ben de sokağın ilerisindeki polieria'dan aldığımız ızgara tavuklu sandviçlerimizi yiyorduk. Peru'nun bir ulusal yemeği varsa, o da kesinlikle pollo, yani tavuktu. Bizim oralarda ne kadar pizzacı varsa, burada da o kadar polleria vardı.

Bir tavuklu sandviç daha uzattığımda Hilda, "Neredeyse tüylerim çıkacak," diye yakındı. El Mo'nun dışında, kamyonette oturuyorduk. "Bundan sonra bir sandviç daha yedim mi, bu sefer gıdak-layacağım. Fırsat varken İnes'in o güzel yemeklerini yemediğim için şimdi çok pişmanım. Ayrıca, yakında gerçek bir yatağa uzanıp uyumazsam, sırtım bir daha hiç iyileşmeyecek." Anlayışlı anlayışlı kafa salladım.

Sandviçini bara doğru sallayarak, "Her nedense bu kaçakçılık işinin iyi yağlanmış bir makina gibi işleyeceğini sanmıştım," dedi.

236

MOCHE SAVAŞÇISI

"Neden öyle düşündüm, hiç bilemeyeceğim. Kaçakçılık işlerini hiç bilmem. Ama yine de, öyle düşünmüştüm işte. Biz kulak süsünü Laforet'ye verdiğimiz anda, herkes bir anda harekete geçecek sanmıştım. Biz de dahil. Hemen peşlerine takılacaktık. Sonra yerel polisi göreve çağıracaktık. Dört polisi birden. Kaçakçılığın bu kadar sıkıcı bir iş olduğunu hiç bilmiyordum." İcini çekti.

Ben, "Bu operasyonun bir zamanlar ne derece iyi işlemiş olduğunu bilemem," dedim. "Herhalde bir ara gerçekten iyi yağlanmış makina gibi işlemiştir. Fakat iki yılı aşkın bir süre önce, içinde üç tane pre-Columbian obje bulunan bir paket Toronto'daki bir galeriye giderken, galerinin tek sahibi olan adam ölüverince, işler rayından çıkmış. Üstelik adam olağanüstü şartlarda ölmüş. Polisin her köşeye el atmasını garantiye alacak biçimde.

"Kaçakçılar o antikaları geri almak için, kendi üstlerine kuşku çekmeyecek bir yol bulamamışlar. Yapabilecekleri tek şeyi yapmışlar. Beklemişler. Steve bir ara, Laforet'nin iki yıldır buralarda gözükmediğini söylemişti, hatırlıyorum. Bir süre güneye gitti, demişti. Beklemişler, beklemişler, sonunda objeler Molesworth & Cox'da müzayedeye çıkmış.

"Teorik olarak, iş kolay olmalı. Birini yollarsın, malları gerisingeri satın alır. Kaç para verdiğinin hiç önemi yok, yeter ki replika sayılsınlar ... Çünkü asıl değerleri bir servet. Ama işler yine ters gidiyor. Malları almaya bir değil, iki kişi geliyor. Biri Çıyan, yani Ramon Cervantes. Lima'dan gümrük idaresi temsilcisi olarak gelmiş. Bir de benim Örumcek dediğim adam. Belki de bu işte ikisi beraberdiler, o da olabilir. Görebildiğim kadıyla Örumçeğin elinde arttırmaya katılma levhası yoktu. Belki işin bu kısmı Çıyan'ın görevi olabilir. Ama nedense sanmıyorum. İki bana pek arkadaş gibi görünmedi..Her neyse, malı ikisi de alamadı. Ben aldım. Sonra yer fistiği kayboldu, ardından da Çıyan benim dükkânın depo odasında ölü bulundu, bu sefer de florero

kayboldu. Onu öldürebilecek bir tek kişi var, o da Örümcek. Lima'dan gelme bir gümrük ajanını, To-ronto'da başka kim izler?

"Sonra ben New York'taki Ancient Ways'e gidiyorum, orada Toronto'daki satıcının adını veriyor, Moche eserlerini soruyorum. Edmund Edwards da ölü bulunuyor.

237

LYN HAMILTON

"En azından yüzeyden bakılınca, kaçakçılık dalında işlerin pek parlak olmadığı ortada. Ama şimdi birdenbire Laforet yine burada. Neden? Daha doğrusu, Carlos öldükten sonra niye hâlâ burada? Tabii Carlos'un öldüğünü tek bilen biziz, ama yine de. Üstelik kasaba bir huaquero'nun ölümü nedeniyle kaynıyor. Tufan korkusu da bunun üstüne ekleniyor. Örgüte yönelik tehlike Çıyan mıydı? New York'daki ihtiyar mıydı? Carlos muydu?... Aslında bana sorarsan Paraiso yine de bu tablonun bir yerine oturmak zorunda ama, her neyse. O yüzden mi hepsi öldü? Yoksa çok büyük bir şey mi bulundu? Uğrunda riske girmeye degecek bir şey. Bence nöbeti sürdürmeliyiz, çünkü kesinlikle bir şeyler olacak."

Hilda, "Sen Puma'nın hazinesini düşünüyorsun, değil mi?" dedi. "Kayalardaki yarıklardan girilen hani." "Evet," dedim.

O sırada Tracey ile Ralph göründüler, ikinci kamyonetle gelip onu El Mo'nun dışına park ettiler.

Hilda, "Galiba bu akşam buraya gelmeyen tek kişi, şu yeniden doğan İnka dostun," dedi.

"Manco Capac," dedim. "Haklısın. Geçen akşamki kadro aynen burada, bir tek o eksik. Tracey ile Ralph içerdeyken onların kamyonetini alıp komüne bir bakayım mı? Nasılsa ikinci anahtarlar bende. Bakalım adam orada mı? Bu arada Carlos'u ve fabrikanın arkasındaki o yıkık kulübeyi de düşünüyorum. Herkes en az iki saat burada rahat rahat oturacağına göre, oraya da bir daha baksam, diyorum."

"Peki," dedi Hilda. "Sen yokken ben kaleyi savunurum. Dikkatli ol."

Komünde beni, Solar Flare (Güneş patlaması) adlı, gözlerinden her an telaş taşan bir genç kız karşıladı. Takma adları pek sevmememe rağmen, bu isim bu kıza çok yakışıyordu. Kızıl san saçları kafasından tutam tutam dikenler gibi yükseliyor, konuşmaları da ağızdan ayrı ayrı salvolar halinde dökülüyordu. Birbirine ilgisiz sözler sıralıyormuş, dinleyenin beynine meydan okuyormuş gibi. Puma ile Paçamama'dan haber alınıp alınmadığını sordum.

238

MOCHE SAVAŞÇISI

"Yok!" dedi. "Gittiler. Manco Capac dönmeyecekler diyor!"

Ya, öyle demişti demek.

Acaba nasıl bu kadar emin olabiliyordu?

"Manco Capac burada mı?"

Kız başını iki yana salladı. "Yeni ay."

"Yani?"

"Geri çekiliyor."

"Nereden geri çekiliyor?" diye sordum.

"Bir yerden değil, bir yere."

"Peki. Nereye?"

"Dağlara," diye karşılık verdi. "Meditasyona."

"Yani dağa, meditasyon yapmaya mı gitti diyorsun?"

"Evet," dedi. "Dünyanın sonuna hazırlık. Ben de hazırlanıyorum. Yakındır. Burası hariç her yerde," diye ekledi.

"Ne şans!" dedim. "Dağın tam neresine gittiğini biliyor musun?"

"Sır," diyerek başını iki yana salladı. "Özel güce sahip bir yer. Biri bilirse bozulur."

"Tabii," dedim. "Her yeni ayda gidiyor, öyle mi? Ne kadar kalıyor orada?"

"İki üç gün. Çok daha dirilmiş olarak dönüyor."

Eminim, diye düşündüm. Adamın zevklerini bildiğime göre, meditasyon bahanesiyle her ayın birkaç günü Lima Sheraton gibi bir yere kapağı attığına dair son kuruşuma kadar bahse girebilirdim ... Son kuruşuma da yaklaşıyordum zaten ... Tabii huaquero olarak elde ettiğim para sayılmazsa. Manco Capac öyle bir yerde birkaç gün boyunca pahalı şaraplar içerek, lobideki kumar makinelerinde şansını deneyerek vakit geçiriyor olmalıydı. Adamın sahtekâr olduğuna giderek daha çok inanıyordum.

239

LYN HAMILTON

Solar Flare'i, dünyanın sonuna rahat rahat hazırlanması için yalnız bıraktım, otoyola çıktım, arabayı ağaç kümesiyle eski kulübenin arkasındaki yere park ettim. Park yerim nehir yatağına yakındı. Birdenbire şaşırđım. Geçen gelişimde bu vadide incecik, sızılı gibi bir su akarken, şimdi nehir yükselmiş, kükreyerek akıyordu. Dağlardaki yağmur konusunda haklıydılar herhalde. Sulara arkamı dönüp kumlar üzerinden harabeye yöneldim.

Ortalık çok karanlıktı. Yeni ay dönemiydi tabii. Feneri de yakmak istemediğim için, arasıra durup doğru yöne gittiğimden emin olmam gerekiyordu. Paraiso'ya vardığımda her şey sessizliğe gömülmüştü. Carlos Montero, Hûda'nın da dediğı gibi, görünürlerde yoktu. Asma kilit de hâlâ yıkık kulübenin kapısındağı.

Duvarları pek de yüksek sayılmazdı ama kollarıma asılıp kendimi oraya çekebileceğim günler çoktan geride kalmıştı ... Tabii öyle günler gerçekten yaşanmışsa! İki kırık tahta sandık vardı. Boş. Duvarın yakınındağılar. Hem de en alçak yerinin yakınında. O noktadaki tuğlalar eskilikten dökülmüştü. Pek çok ayak izi vardı orada. Fenerimi bir iki saniye yakınca görmüştüm. Sandıkları pek az bir çabayla getirip duvarın en alçak olduğı yere dayadım ve üstlerine tırmandım. Oradan duvarın üstüne çıktım. Öbür yanda, inişte basamak gibi kullanılabilecek eski tuğlalar vardı.

Fenerimi yakıp içerde dolastırdım. Boş görünüyordu. İki eski konserve kutusu, birkaç boş boya tenekesi, birkaç da köpük kahve bardaklarından ... görebildiğim bu kadardı. Orta yerde oldukça büyük bir bambu hasırın serili olduğunu gördüm. Kentlerde inşaatla-ın dışını kapatmak için kullandıklarına benziyordu. Tek garip yanı, pek yeni ve temiz görünmesiğı. Etrafa atılmış diğere çer çöpe benzemiyordu.

Emin olmak için hasırın ucunu kaldırdım. Altında inanılmaz bir manzara vardı. Yaklaşık üç metre çapında yuvarlak bir delik, kenarından döne döne içine inen düzgün basamaklar. Bu basamaklar çok dardı. Bir yanı da açık olduğı için, tek yanlış adımla insan dibi boylardı. Birden aklıma Puma geldi. Komün buraya çok yakındı. Yürüyüş mesafesindeydi. Yoksa marihuana sarhoşluğu arasında buraya mı gelmişti çocuk? Belki de duvarın dışındaki ayak izleri

240

MOCHI SAVAŞÇISI

ona aitti. Belki o da buraya benim girdiğim yoldan girmişti. Kayalardaki yarıklardan girilen altın kentler, demişti. Olup olacak en büyük hazine. Fenerimi kemerime soktum, ışığına aşağıya çevirdim, çukura girdim, hasırı yine tepeme örterek inişe geçtim.

Helezon merdivenin birinci turunu tamamladığımda, artık ayakta dik duramaz olmuştum. Basamağa oturdum, kendimi adım adım alçaltmaya koyuldum. Sonunda dipteki birkaç santim derinliğinde suyun içine bastım.

Kayalardan yapılmış bir odadaydım. Bu oda aslında indiğim bacadan daha geniş değildi. Çapı belki üç metreydi. Herhalde kireç taşı üzerinden akan sular oluşturmuştu burayı. Sağ tarafımda bir kapı vardı. Oradan nereye gidildiğini hiç düşünemiyordum. Solum-daki duvara bir masa dayanmıştı. Üzerinde ambalaj malzemesi ve üç tahta sandık vardı. Henüz hiçbirini kapanıp mühürlenmemişti.

Her üç sandıkta da sıra sıra cresole'ler vardı. Bunlar mezarlardan çıkan, yuvarlak adam biçimindeki birbirinin eşi kaplardı. Görebildiğim kadarıyla hepsi sahteydi. Yukardaki fabrikada yapılmış röprodüksiyonlardı. İşçilik pek de en iyisinden değildi. Aynı kalıptan yapılmış oldukları için hepsi birbirinin tıpkısığı. Ama bunları bir yeraltı kasasına saklamanın anlamı neydi? Ben antikaları sahtelerin arasında ambalajlamayı düşündüğümde, malların normal kanallardan gideceğini hesaplamıştım. Buraya saklanacakları aklıma gelmemişti. Burada sandıkları taşıyabilecek bir de el arabası vardı. Ama bu kuyunun dibinden nereye götürülebilirlerdi ki? Bunları yukarıya çıkarmak için el arabası değil, vinç gerekirdi.

En üstteki küçük kapların altına baktığımda, ikinci bir sıra daha buldum. Üçüncü katı da gözden geçirdim. İşler monotonlaşıyordu. Sıra sıra, kötü işlenmiş seramik kaplar. Burada bir şey olmak zorunda, diye düşündüm, aramayı sürdürdüm. En alt kattan rastgele bir cresole aldım, daha iyi incelemek üzere kaldırdım. Onu elimde evirip çevirdim, içine baktım. Küçük bir plastik torba, içinde beyaz bir toz: Kokain. Öyle olmak zorundaydı. Küçük Moche kaplar içinde kokain yollanıyordu. Cennet El Sanatları Fabrikasının adı, özelliklerine benim sandığımdan daha uygundu.

241

LYN HAMILTON

İkinci sandığa gidip ikinci sıradaki kaplara baktım. Hepsi boştu. Üçüncü sıraya geçtim. Gördüklerime inanamadım. Altından yer fıstığı boncukları. Düzinelerce. Bir kısmı yumruğum kadardı. Fenerimin ışığında pırl pırlıdılar. Onların altında altın bir asa, altın bir zırh, sırt flapı, burun flapı ve kulak süsleri vardı. Benimkine oldukça benziyorlardı. Altın, türkuaz ve başka taşlardan yapılmışlardı. Tolganın biçimine baktım, Steve'in bana Moche törenleri hakkında söylediklerini hatırlamaya çalıştım. "Savaşçı Papaz!" diye soludum sonunda. "Savaşçı papazın mezarını bulmuşlar!"

Üçüncü sandığa ulaşamadım. Tam yanına geldiğimde, tepemde sürtünme sesleri duyuyormuş gibi oldum. Hasırın arasından da nokta nokta ışıklar görünüyordu. Hemen fenerimi söndürdüm, hiçbir yere açılmaması gereken kapiya yöneldim. Başka saklanacak yer yoktu. Odanın girişini örten hasırın çekildiğini duydum, birisi merdivenlere inerken homurdandı. Kapının kulpuna sarılıp çektim. Hiçbir şey olmadı. Açıl, ne olur, dedim kendi kendime. Bir daha asıldım, kapı açıldı. Arkasına geçtim, kapıyı çekip kapattım. Nerede olduğumu hiç bilmiyordum. Feneri bir saniyeliğine bile yakmaya korkuyordum. Orada titreyip duruyordum öylece. Biraz korkudan, ama biraz da içerinin çok soğuk olmasından. Bir şeyin çürümeye başladığını gösteren güçlü bir de koku vardı. Bir fısırtı duydum. Yeni gelen kişi suyun içine basmıştı.

Derken beni çok şaşırtan bir şey oldu, ışıklar yandı. Elektrik kablosu, diye düşündüm. Burayı ışıklandırmak için fabrikadan kablo çekmişler. Dış odada benim göremediğim bir elektrik düğmesi vardı demek. Ama zaten bir yeraltı odasında elektrik düğmesi aramak hiç aklıma gelmezdi. Upuzun, insan yapısı bir tüneldeydim. Tünel ilerilere gidiyordu. Yol boyunca kablo gerilmiş, uzun aralıklarla zayıf ampuller yerleştirilmişti.

Burada kendimi cascavlak ortada hissediyordum. Dışardaki her kimse, kapıyı açtığı anda beni görecekti. Ama durumumun iyi yanları da vardı. Bastığım yeri görebiliyordum, ayrıca Carlos Monte-ro'nun nereye gitmiş olduğunu da görebiliyordum. Bedeni tünelin duvarındaki bir nişe tıkıştırılmıştı.

242

MOCHE SAVAŞÇISI

Dönüp tünele doğru seyirttim. Ben ilerledikçe, taban biraz yükseliyordu. Beş yüz metre kadar, belki biraz daha fazla yürüdükten sonra sağa döndüm, kendimi yukarıya çıkan ahşap merdivenlerin dibinde buldum. Dikkatle tırmandım, kulağımı tepedeki kapak kapiya dayayıp dinledim. Hiçbir şey duyamıyordum. Kapağı bir iki santim kaldırdım. Beni salt bir karanlık karşıladı. Kapağı itip çıktım, arkamdan kapattım. Küçük bir kulübedeydim. İki buçuğa üç metre ve penceresiz. Burada da dört sandık vardı. Kapıya dayanıp dışarıyı dinledim, ses duyamayınca oradan da çıktım.

Nerede olduğumu anlamam bir iki saniye sürdü, ama gözlerim alışınca, gökyüzüne karşı Ant dağlarının silüetini gördüm. Kulübenin ardında bir ağaç kümesi, onun da gerisinde herhalde Paraiso vardı. Ama ağaçlar orayı görmemi engelliyordu. Sağda solda hiçbir şey göremedim. Kulübenin yakınında kendime bir saklanma yeri bulup bekledim. On beş dakika kadar sonra kulübeden karanlık, ama tanıdık bir gölge çıktı. Elinde sandıkların birincisini taşıyordu. Lucho'ydu bu. Sandıkların sıralanması, tahminime göre yarım saat kadar sürdü. İş bitince Lucho dağlara doğru birkaç metre yürüdü. İki adımda bir duruyor, göremediğim bir şeyler yapıyordu. Benzin kokusu alıyordum. Kulübeden elli metre kadar uzaklaşınca sola döndü, yirmi metre de o yana yürüdü. Yine sola dönüp geri gelmeye başladı, kulübeyi geçip bir o kadar daha uzaklaştı. Eşit aralıklarla duraklıyordu sürekli. Durunca da eğiliyordu.

Sonunda yine kulübeye girdi, »kapak kapının çarparak kapandığını duydum.

Yavaşça onun dolaştığı yere yöneldim. Ortalık çok karanlıktı, ama yine de iki yana sıralanmış beyaza boyalı taşları gördüm. Bunların arama, eşit uzaklıklarla, eski boya tenekeleri yerleştirilmişti. İçlerinde benzine batırılmış paçavralar vardı. İniş pisti, diye düşündüm. Kaçak bir hava alanı. Ya Lucho ya da başka biri tam zamanında bu tenekeleri tutuşturacak, uçak da inişe geçecekti. Çölün tabanı sertti. Sımsıkı, taş gibiydi. Taş işaretler ok gibi düzgün sıralanmıştı. Moche eserleri de, kokainler de bu gece gidecekti. Yeni aydan yararlanarak. Üstelik herkesin sel korkusunu da kullanarak. Tek başıma onları engellemem asla mümkün değildi.

243

LYN HAMILTON

Hemen kamyonete yöneldim. Yolda Lucho'ya rastlarım diye çok korkuyordum. Ağaçlar kamufle eder diye düşünüp oraya daldım. Cuidado al arbolado! cehennem dibine, diye düşünüyordum. Ortalıkta saklanacak bir tek orası vardı. Ama zor yürünüyordu. O dikenler karanlıkta her an tehlikeydi. Beni yavaşlatıyor, yön duygumu çarpıtıyordu. Tam ormandan çıkacağım sırada bir ağacın arkasından birisi çıktı, fenerini tam gözüme tuttu.

"Rebecca, sen misin!" diye bir ünlem duydum.

"Puma," diye tısladım. "Söndür o ışığı. Nerelerdeydin?" Bir an için bir annenin, hem de evlâdını ağır yaralı ya da (Tanrı korusun) ölmüş düşünen bir annenin, onu karşısında capcanlı görünce hissettiği duyguyu tattım. Onu sarsmak, azarlamak istiyordum, ama vakit yoktu.

"Hazineyi arıyordum. Sana yazdığım gibi. Gel haydi. Hemen benimle gelmelisin." Beni kolumdan çekiyordu.

"Puma, şu anda gelemem. Hazinesini gördüm. Hemen gidip yardım getirmem gerek. Neden komüne ya da hacienda'ya gel-medin?" Bunu sormadan edememişim.

Gözüme çaresiz göründü. "Çünkü peşimdeler, söyledim sana. İspanyollar. Seni almaya daha önce de geldim, ama onlardan biri oradaydı. O yüzden saklanmak zorunda kaldım. Çabuk gel." İsrar ediyor, beni çektişirip duruyordu. "Çok önemli. Ölüm kalım meselesi!"

"Yine mi 'yaa-met," dedim. Sinirlendiğim belli oluyordu. Artık onu sarsmak gelmiyordu içimden. Gırtlığına sarılıp boğmak geliyordu.

"Hayır!" diye bağırdı. Gerçek hayat. Şimdi!"

Çok gülünç, diye düşündüm. Ama sesinde bir şey vardı. Bir panik belki. Bu beni etkiledi, kumlar üzerinden onu izledim. Biraz ilerdeki kulübeler kümesine gidiyordu.

Bana sessiz olmamı, çömelmemi işaret etti, kendisi de yaklaştı. Çok geçmeden, evlerin en büyüğünün taraçasında emekliyorduk. Az sonra tel kapıya geldik. İçerden bir sandalyenin yer döşe-

244

MOCHE SAVAŞÇISI

melerine sürtünme sesini duydum, onu bir iki öksürük izledi, sonra bir ses konuştu: "Burada Rolando Guerra cinayetinden yargılanmak için bulunuyorsun. Suçlu musun, suçsuz mu?"

Tanrım, olamaz, diye düşündüm, odayı görecek kadar eğildim.

Steve Neal ayakta duruyordu. Onu yandan görüyordum. Elleri arkasında bağlıydı. Soruya hiç cevap vermedi. Odanın bana uzak tarafında bir gurup kadın ve çocuk vardı. Konuşanın kim olduğunu göremiyordum. Ağzımı Puma'nın kulağına dayayarak, "Git, polisi çağır," dedim. "Al, kamyonetin anahtarları. Otayolun orada." Ağaç kümesinin bulunduğu tarafı gösteriyordum. Puma kafasını salladı, emekleyerek uzaklaştı. Umarım inanırlar ona, diye dua ettim. Eğer geç kalırlarsa hiç de iyi olmazdı. İçerdeki ses sert konuştu. "Suçlu musun, suçsuz mu?"

. Steve yine bir şey söylemedi. Ben daha iyi görebilmek için biraz kıpırdandım. Steve zayıflamıştı. Sakalı çıkmaya başlamıştı. Çevresinde beş adam vardı. Beşini de Rolando Guerra'nın cenazesinde görmüştüm. Hiçbiri mutlu görünmüyordu. Altıncısı kırkını geçmiş bir adamdı. Kazı yerindeki pek çok tatsız çatışmada görmüştüm onu. Masada oturuyordu. Bu uydurma mahkemenin yargıci oydu. Rolando'nun kızı olması gereken küçük bir kız, yere oturmuş, bebeğiyle oynuyordu.

"Konuşmadığına göre suçlu bulundun," diye homurdandı adam. "Cezan idam. Asılarak idam. Söyleyeceğin bir şey var mı?"

Steve, "Evet, var," dedi. Yargıci şaşırılmış göründü. Artık, Ste-ve'in kusursuz İspanyolcasına mı, yoksa sözlerini dinletme kararlılığına mı, orası belli değildi.

"Söyle öyleyse," diye emir verdi adam.

Steve derin bir soluk alıp başladı. "Burada yargılanan ben değilim, sizsiniz." Adamlar yerlerinde öfkeyle kıpırdandılar.

"Susun!" diye emretti yargıci. "Bırakın konuşsun."

Steve bir an sessiz kaldı, sonra devam etti. "Siz bu gezegenin en rahatsız bölgelerinden birinde yaşıyorsunuz. Burası depreme-

245

LYN HAMILTON

rin, volkanik patlamaların, sellerin, kuraklıkların, hastalıkların yeri. Ama buna rağmen..." yine durakladı, "... dağla deniz arasına sıkışmış bu incecik şerit gibi yerde, iki bin yıl önce büyük bir uygarlık doğmuştu.

"Her nasılsa bu bölge insanları su yollarını kontrol altına alabildiler, bir kanallar sistemi kurdular, çölü bitek hale getirdiler, burada bir ulusun yeşermesini sağladılar. Güçlerini yansıtan kentler kurdular, görkemli tören piramitleri diktiler, görenleri sersemlettiler. Bu insanlara şimdi Moche'ler diyoruz. Buranın güneyindeki nehrin adıyla çağırıyoruz onları. Eski dönemlerde konuşulan dilin adı da Muchic dili oluyor.

"Bu insanların kentlerinde en kocaman kerpiç tuğla yapılar vardı. Eşi olmayan büyüklükte. Bu da onların güçlerinin simgesiydi. Geniş tören alanlarında akıl durduracak sanat eserleri vardı. Freskleri bir tek panoda tüm tarihlerini anlatabiliyordu. Sanatçıların yetiştigi, zengin bir uygarlığın sanatçı sınıfı destekleyebildiği, bazı sanatçıların, benzeri hiçbir çağda yetişmeyen olağanüstü düzeylere yükselebildiği bir toplum olmuşlardı. Moche toplumu, örgütlü törenlerin toplumuydu. Bu törenlerin bazıları gerçekten pek kanlıydı. Ama sanatları kanlı olayların üzerine yükselmişti. Doğaüstüne olan inançlarını, günlük hayatın kutsallığına adanmışlıklarını yansıtıyordu. Ölülerini çok ince detaylandırılmış törenlerle, büyük bir özenle gömüyorlardı. Bir halkı anlayabilmenin en iyi yollarından biri, ölülerine nasıl davrandıklarını bilmektir." Bunu söylerken odadaki erkeklerin yüzlerine birer birer bakıyordu. İçlerinden bazıları tedirginlikle kıpırdandılar. "Moche'ler de aralarındaki en önemsiz insanları bile, törenlerle, saygıyla gömmüşlerdi.

"O insanlar da sizin yaptıklarınızı yapıyorlardı. Kıyıda ki sular da balık avlıyor, tepelerde geyik avlıyor, spor karşılaşmaları düzenliyorlardı. Onların da dişi ağrıyordu, onlar da savaşlar yapıyorlardı.

"Bütün bunları nereden mi biliyoruz? Geride bıraktıkları harikulade sanat eserlerini incelediğimiz için biliyoruz. Bize o insanların yüzlerini gösteren seramik kaplar var. Aslına son derece benzediğini tahmin ettiğimiz portreler var. Bugünkü balıkçıların bindiği kamış kayıklara, caballito'lara binip bu kıyılarda balık avlıyorlardı. Ge-

MOCHE SAVAŞÇISI

yik avı sahneleri, savaş ve kurban törenleri görüyoruz. Eserlerine, işçiliklerine bakıyoruz, büyük bir ulus görüyoruz. Onlar sizin atalarınız olan insanlar.

"Sizin çocuklarınız, İspanya'dan gelen fatihlerin, Yunanlıların, Romalıların geçmişlerini öğreniyor. Daha fazlasını öğrenmeleri gerekmez miydi? Kendi ataları olan uygarlıkları bilmemeli miydiler? Tabii bilmeliydiler.

"Ama Moche eserlerinden birini her çalışınızda, bu dünyadaki el Hombre'lere her satışınızda, geçmişten size kalan mirasın bir parçasını hem siz, hem bizler kaybediyoruz. Biliyorum, söylemesi kolay, diyorsunuz. Ben California'da güzel bir evde oturuyorum, iki arabam var, sizin hayalinizde gördüğünüz şeyleri ben ihtiyaç olarak niteliyorum, sofraya yemek koymak için mücadele etmem gerekmiyor. Hakkınız var, ama söyleyeceklerimi yine de söyleyeceğim. Siz yalnız ölü soyucusu değilsiniz. Siz kendi çocuklarınızın mirasını da çalışyorsunuz. Kendi gururunuzu da çalışyorsunuz." Durakladı. "Söyleyeceklerim bu kadar."

Bitirdiğinde hiç ses çıkmadı. Çehrelerden bazılarında karışık ifadeler, diğer bazılarında direnme okunuyordu. Olay iki yöne de kayabilecekti gibiydi. Derken yaşlı bir kadın ayağa kalktı. Uzun saçları kırışmıştı. Omzunda kahverengi bir şal vardı. Kadın Rolando Gu-erra'nın annesiydi. Tabutun ardından gözleri kupkuru yürüyen kadındı. Alçak sesle konuşmaya başladı. Duymak için zorlanıyordum. "Ben bu yolda bir amca, sonra bir koca, şimdi de bir oğul kaybettim," dedi. Sesi çatlıyordu. "Bu adamın dediklerini dinleyin. Rolan-do'nun neden öldüğünü hepimiz biliyoruz. Bu adam öldürmedi onu. Rolando kendi kendini öldürdü. Bu iş artık durdurulmalı. Siz mezar soyma işini, ailenize daha rahat bir hayat sağlamak için yaptığınızı söylüyorsunuz. Ama çocuklarınızla karılarınız, sizi yanlarında görmeyi daha çok istiyorlar." Öbür kadınlar da başlarıyla onayladılar. Çocukların büyükçe olanları ciddi görünüyorlardı. Küçükleri de, önemli bir şeyler olduğunu sezmiş, suspus olmuşlardı.

Kadın, "Keşke oğlum sağ olsaydı da, Peru'nun bütün altınını seve seve feda edeydim," dedi. Bu sefer gözlerinde yaşlar vardı. "Altınsız da oluruz. Tanrı aşkına, durdurun bu işi artık."

247

LYN HAMILTON

Kimseden hâlâ ses çıkmıyordu. Tel kapıyı çektim, odaya adımımı attım, "El Hombre yalnız eski eser kaçırmıyor," dedim. "Aynı zamanda uyuşturucu da kaçırıyor. İş yaptığınız adam böyle bir adam. Bu gece kokaini ve Moche mezarından çıkan malları, ağaçların öte yanındaki pistten uçakla kaçırarak. Ne diyorsunuz?"

248

BAŞ KESEN

249

ONSEKİZ

Gelişimizi duymadılar. Kamyonetlerin sesini yaklaşan uçağın motoru maskeliyordu. Dört kamyonetin herbirini Guerra'lardan biri kullanıyordu. Çukura girip ağaçlığın çevresinden dolaşmışlar, çölün kumlarından geçmişler, arasıra eski yollara çıkmışlar, bazen de kaba araziye aşmışlardı. Kaçakçıları durdurmak için ilerlerken çoktan beri beklenen yağmur başladı. İlk damlalar kuru toprakta minik kraterler açmaya başladı. Ben en öndeki araçta, Steve'le yanyana oturmuştum. Yolu gösterecek olan bendim. İlerde iki sıra ışık birer birer yanmaya başladı, alçaktan uçan uçak piste sarsılarak değdi, gelip kulübeye yakın yerde durdu.

Yanan boya tenekelerinin ışığında dört kişinin silueti görünüyordu. Gölgele kulübenin duvarında dans etmekteydi. Arkalarında dayanılmaz ve sarsılmaz Ant dağları yükseliyordu. İçlerinden biri uzaktan bizi gördü, hemen uçağa doğru koştu. Birkaç saniye içinde motorun çalıştığını, uçağın yeniden havalanmak üzere sarsılmaya başladığını gördük. Bir başkası ... Lucho'ydu, bundan oldukça emindim ... pistin yanındaki kulübeye girip gözden kayboldu.

Steve en öndeki kamyonetten yere atlayıp kollarını piste doğru sallayarak, "Yolunu kesin!" diye haykırdı. "Kalkmasına izin vermeyin!" Guerra'lar harekete geçtiler, eskimiş kamyonetlerini mev-zilendirdiler. Ama pilot onları görmüş, uçağı çevirmiş, geldiği yöne doğru gidiyordu. Bizim kamyoneti Guerra kardeşlerin en genci

olan Regulo kullanıyordu. Direksiyonu çevirdi, kumların üzerinden, kaçan uçağa yetişmek üzere umutsuz bir çaba başlattı.

Pilot freni bıraktı, uçak hızla uzaklaşmaya koyuldu. Birdenbire, tam uçak havalanma hızına erişecekken, gri bir Nissan, Hûda'nın yönetiminde piste çıktı, uçağın yolu üzerinde fren yaparak durdu.

251

LYN HAMILTON

Kapısı açılıp, Hilda inmeye çalışırken bir kaygı çığı atmak üzereydim. Ağrısı olduğu çok belliydi. Hızlı hareket edemiyordu. Kesinlikle öleceğine inandım.

Son anda pilot çarpmamak için uçağı döndürdü, pistin kontrolünü kaçırdı. Yerler zaten yağmurdan ıslanmıştı. Uçak küçük kulübeye tosladı, onu temelinden söktü, sonra ağaçlığa daldı, bir dikenli ağaç kümesine çarpıp durdu. Motorlarından biri hâlâ son hızda çalışıyor, kükrüyordu. Regulo Guerra kamyoneti pistten çıkarıp uçağa doğru sürdü, Steve gözü kamaşmış durumdaki pilotu kok-pitten dışarı çekti. Manco Capac kaçmak için zayıf bir çaba gösterdi, ama uçağın birkaç adım ilerisinde dizüstü çöküverdi.

Guerra'Iardan bir bağırta yükseldi. Döndüğümde Laforet'nin altın rengi Mercedes'inin dönüp kumlardan yola doğru uzaklaşmakta olduğunu gördüm. Carla Cervantes artık terk edilmiş, kendi kaderine bırakılmıştı. Önce uzaklaşan arabanın arkasından yetişmeye çalıştı, sonra ormana doğru koştu. Guerra'Iardan biri onun peşine takıldı. Hilda buraya Mercedes'i izleyerek gelmiş, diye düşündüm. Kentten beri Laforet'yi izlediği için bulmuştu burayı. Şimdi de kaçıyor adam. Her zaman yaptığı gibi.

Ben koşup bindiğimde Nissan'ın motoru hâlâ çalışıyordu. Hemen vitese geçip Laforet'nin peşinden seyirttim. O zamana kadar arayı epey açmıştı ama ben yine de olanca hızımla gidiyordum. En azından yardım gelene kadar onu gözümünden ayırmam, diye düşünmekteydim. Nehirle sulama kanalı arasındaki toprak yoldan hızla ilerliyordu. Giderken lastiklerinden sular fişkınyordu. Su! diye düşündüm. Nereden geliyor olabilirdi su buraya? Ama çok geçmeden belli oldu. Dağların yağmurdan şişmiş olan nehir şimdi yamaçlara taşıyordu. Sular yolu tehlikeli bir hale getirmekteydi, ama Laforet hiç yavaşlamıyordu. Otoyola çıkarsa onu asla yakalayamayacağımın farkındaydım.

Neredeyse varıyorduk. Sağ tarafta Paraiso'nun ışıklarını görüyordum. Laforet'nin o anda iki seçeneği vardı. Otoyola en kısa yol, hemen sağa dönüp genişçe bir kum şeridini aşma ihtimaliydi. Oradan Paraiso'nun önündeki temizlenmiş alana girer, dosdoğru otoyola çıkardı. Öbür seçenek de bu yolda devam etmek, sola dön-

252

MOCHE SAVAŞÇISI

mek, küçük köprüden nehrin öbür yamacına geçmek, güneye giden sürat yoluna çıkmaktı.

Laforet'nin ne yapacağını tahmin etmeye çalışıyordum. Kısa yolu seçmek gerekirdi, ama kuma saplanma tehlikesi vardı. Ben kamyonette olduğum için, durumu yüksekte daha iyi görebiliyordum. Paraiso yolunun aslında onun işine yaramayacağını anlıyordum. Fabrikanın park alanında dönen bir ışık, orada bir resmi araç olduğunu belli ediyordu. Belki de Puma, polisleri getirmişti.

Sola gitmesi gerektiğine karar verdim. Hayli gerideydim ama arayı kapatıp ona köprüde yetişmeye çalıştım. Laforet sağdan giderken, dönen ışığı görünce Mercedes'i düşük vitese aldı, köprüye yöneldi. Tepeyi aşip köprüye doğru inmeye başladığında tam arkasındaydım. Bir zamanlar kupkuru nehir yatağının çok üzerinde görünen köprünün üstünü şimdi ince bir film tabakası gibi su kaplamıştı. Oraya giden yol da çok kaygandı. Çamurlar kamyonetin altında buzlar gibi kayıp duruyordu. Dört çekere geçtim, ama tepeyi biraz hızlı çıkmaya çalışınca lastiklerin traksiyon kaybetmeye başladığını fark ettim.

Önümde Laforet'nin arabası kaymaya başladı. Köprüye vardığında artık yan yan gidiyordu. Araba geniş bir yay çizdi, köprünün ahşap parmaklığına yanlamasına çarptı. Bir iki saniye orada asılı kaldı, ben de, herhalde Laforet de, soluklarımızı tuttuk. Sonra kırılma sesinden çok inleme sesiyle parmaklık koptu, araba kuduran akıntıya birkaç fit gömüldü. Ben frenlere yüklendim ancak iş işten geçmişti. Ben de kontrolü kaybettim. Kamyonet yamaçtan aşağı kaydı, fakat Laforet'den daha yavaş kaydı. Köprüyü hepten ıskaladı, dosdoğru nehre inerken durdu. Hâlâ devrilmemişti, ama sular tepeden aşıyordu. Laforet'yi göremiyordum.

Sürücü tarafındaki kapıyı itip açmaya çalıştım, kıpırdatmadım. Suyun gücü çok fazlaydı. Kamyonet artık sallanıyor, gıcırdayıyordu. Burnunu yavaşça aşağıya çevirmeye başlamıştı. İçerde kalırsam öleceğimin farkındaydım. Ya batacak, ya sürüklenecekti. Bin zorlukla ön kanepede yana kaydım, yolcu kapısını olanca gücümle ittim. Açıldı, ben de suya düştüm. İyi yüzücüyüydüm, ama suyun akışı fazla hızlıydı. Kafamı suyun üzerinde zor tutabiliyordum. Akıntıy-

253

LYN HAMILTON

la mücadele ettim, birkaç dakikada yoruldum. Sonunda kendimi bıraktım, sürüklenirken soluk alabilmeye çalıştım.

Birkaç metre ilerde bir şeye tosladım, tutunacak, yakalayacak yer aradım. Bir iki saniye sonra, beni durdurmanın Mercedes olduğunu anladım. Yamaçtan sarkan bir ağacın dalına takılmıştı. Etien-ne Laforet'nin ölü yüzünü, sularla dalgalanan saçlarını, cama dayanmış sakat elini gördüm, ya da gördüğümü sandım ... Ortalık çok karanlıktı. Gözleri açık, ön camdan bana bakıyordu. Kapının kulpuna sarıldım, avaz avaz yardım istedim, ama daha bunu yaparken bile kimsenin duyamayacağını biliyordum. Yamaca uzaklığım ancak bir metreydi, bunu biliyordum, fakat kapının kulpunu bıraktığım anda sulara kapılıp sürükleneceğimi de biliyordum.

Ellerimdeki, parmaklarımdaki gücün tükendiğini hissetmeye başladığım sırada, yamaçta, yukarıda karanlık bir gölge belirdi. Cesar Montero'ydu. Herhalde Paraiso'dayken köprünün kırıldığını duymuştu. Şimdi öldüm, diye düşündüm. Dönüp gidecek, beni burada bırakacak, nehir de geri kalanını tamamlayacak. Hiç kimse bilmeyecek. Adam gözden kayboldu. Tam tahmin ettiğim gibi. Ama birkaç saniye sonra geri döndü. Elinde uzun bir direk vardı.

"Direğe sarıl!" diye bağırdı bana.

Bir hile miydi bu? O direk beni arabadan uzaklaştırıp kuduran sulara mı itecekti? Mercedes'in sarsıldığını, akıntıya doğru yeniden kaymaya başladığını hissettim. Şansımı Montero'yla mı denemeliydim, yoksa arabayla mı?

Sersemlemiş beynim bana oyun oynadı, karşımda İnes'i gördüğümü sandım. İlk gördüğüm gündeki gibi giyinmişti. Havada uçuyordu. Mercedes'in birkaç fit yukarisındaydı. "Ne yapayım?" diye haykırdım ona. Direği gösterdi. "Yakala," dedi.

Sağ elimi kapı kulpundan ayırıp direğe uzandım.

Montero, "İyi!" diye bağırdı. "Şimdi öbür el!"

Araba kaymaya başladı. Başka çarem yoktu. Sol elimi de kulptan ayırdım, direğe sımsıkı sarıldım. Mercedes bir daha kıpırdadı,

254

MOCHE SAVAŞÇISI

devrilip sulara indi. Cesar'ın direği kulaç kulaç çekmekte olduğunu gördüm. Sonunda elleri beni yakaladı, çekip güvenli yere aldı.

Manco Capac, sarsılmış ama sağ, nispeten hafif yaralı durumda zincirlere vurulup götürülünceye kadar yağmur en kötü halini göstermedi. Guerra'lar Carla'ya yetiştiler. Ormana henüz birkaç metre girdiği halde dikenler onu fena yaralamıştı. Lucho meselesi daha uzun sürdü. Uçak kulübeyi yerinden sökmeden önce, o tünele girmeyi başarmıştı. Helezon merdivenin dibindeki odada, büzülmüş kalmıştı. Guerra'lar kapak kapıyı, tünelin pistteki ucunu ve Campi-na Vieja'nın en değerli hazinelerini kollarken, onun da teslim olması yalnızca zaman meselesiydi.

Dinlenmeye zaman yoktu. Olup bitenleri düşünüp, nelerin olabileceğinden korkmaya da zaman yoktu. Gecenin üçünde yağmur bardaktan boşalircasına yağmaya başlamıştı. Pan-Amerikan Otoyolunu sel basmıştı. Sulama kanalları zaten dağlardan gelen suyla dolmuş olduklarından, şimdi tüm su geniş alanlara yayılıyordu. Federal polis kapıları çalıyor, herkesi bölgeyi terk etmeleri için uyarıyordu. Dizi dizi arabalar, kamyonetler ve motosikletler güneye, sığınacak yer aramaya gidiyorlar, daha doğrusu gitmek için yollarda bekliyorlardı.

Moche savaşçısının mezarıyla da, Montero'yla da uğraşacak zaman değildi. Polisler sandıkları gerisingeri yer altına indirdiler, eski yerlerine sakladılar, tünelin pist tarafındaki ucunda kapak kapıyı mühürlediler, küçük evi kilitlediler, kapısına bir polis diktiler.

"Ben gitmiyorum. Kazı yerini kurtarmalıyız," dedi Steve. "Gitmek isteyenler gitsin." Hiçbirimiz yerimizden kıpırdamadık.

"Herkes işbaşına o halde!" diye bağırdı, birlikte Cerro de las Ru-inas'a doğrulduk. Ralph, Tracey, Hilda, Pablo, öğrenciler, Puma, Guerra'lar, bulabildiğimiz tüm işçiler. Steve huaca'nın tepesinden, Hilda aşağıdan nezaret ediyordu çalışmalara. İnsanı çökerten, iliklerini donduran bir çalışmaydı. Hem zihnen, hem de bedenen öyle yorulmuştum ki, pek bir işe yaramadığımı biliyordum. Ama yine de elimden geleni yapıyordum. Guerra'lar kocaman plastik çarşaflar getirdiler, açık yeri ellerinden geldiğince örttüler. Gece karanlığında, kaypak zeminde kaya kaya, toprağı tekrar, küreklelerle

255

LYN HAMILTON

çukura doldurduk. Çamur olmuştu o toprak artık. İçimde bitmemiş bir iş duygusu vardı. Düşünmem gereken bir şey. Ama vakit yoktu.

Şafaktan hemen önceki karanlıkta beni hacienda'ya, bulabildiğim tüm battaniyeleri ve ceketleri getirmeye yolladılar. Yol diye bir şey kalmamıştı diyebilirim. Komünün oradan geçerken, küçük kulübelerden birinin bir çamur yastığı üzerinde denize doğru birkaç metre kayışına tanık oldum. Komün halkı sırlısklam, sırtlarında birkaç parça eşyalarıyla göç halindeydiler.

Hacienda'ya vardığımda orası bomboştu. Fırtına yüzünden tabii elektrikler de kesilmişti. Kapı eşiğinde durdum. Bir iki saniye boyunca, içeriye girmeye korktum. Dalgaların pek de uzakta olmayan kumullara çarptığını duyabiliyordum. Avludaki su sesleri, fisiltılar duyuyormuşum gibi etkiliyordu beni. Panjurlar sürekli duvarlara çarpıyordu.

Kararlı bir hareketle fenerimi kamyonetten aldım, tabanında sular yüzen avluya girip ilerledim, merdivenleri çıkmaya başladım. Her yerden sular damladığını duyuyordum. Olanca hızımla bir an önce buradan uzaklaşma hevesi içinde, kendi kazağımı, anorağımı ve battaniyemi kaptım, çıkıp Tracey'nin odasına daldım. İşimize yarayacak her şeyi almamı söylemişti bana. Feneri tuvalet masasına bırakıp dolabı taradım, ceketleri, kazakları yatağın üzerine attım. Sonra hepsini kucakladım, kollarım gecenin olaylarından ağrıyarak, odadan çıkmak üzere döndüm.

Ben normalde başkasının mektuplarını okuyan biri değilimdir, ama gözüme bir şey ilişti.

Merhaba, Tracey, hayatım, diye başlıyordu mektup. Dün senden haber almak yine her zamanki gibi harikaydı. Çok cici yeni dostlar ediniyorsun gibi gözüküyor, çalışmaların da göz kamaştırıcı. Huaca'yı bulduğunuzu duymak, orada mezar bulma ihtimalinizi düşünmek öyle heyecan verici ki! Biz de orada, her adımda senin yanındaymışız gibi kendimizi hissediyoruz. Özellikle şu kasıntı annenine sana hemşire olman için ısrar ettiğini hatırlayınca ... (Şaka söylüyorum, tatlım, senin hiçbir zaman hemşire olmayacağını zaten biliyordum!)

256

MOCHE SAVAŞÇISI

Paranla kendine güzel bir şey al, herhangi bir şeye ihtiyacın olursa hemen ara.

Ted de sevgilerini gönderiyor. Seni çok özledik. Sevgiler. Annen.

Her şey çok normaldi. İnsanın yüreğini ısıtan bir mektuptu. Bir tek kusuru vardı. İpek kâğıdın başlığında kabartma harflerle, Bay ve Bayan E. G. Edwards diye yazılıydı.

Tabii ki Dougall olacak değil, diye düşündüm. O Tracey'nin adıydı. Ted de Tracey'nin üvey babasıydı. Ted Edwards. Adıyla soyadı benzer olan kişilerden. Ken Kennedy ya da Tom Thompson gibi, Ted Edwards, Ed Edwards ... Yoksa Edmund Edwards mı? Çok ölümcül bir iki varsayımda bulunmuş olduğumu bir anda fark ettim. Tracey'nin üvey babasının, New York'taki Ancient Ways'in sahibi Edmund Edwards olduğunu anlamıştım. Sağdı Edmund Edwards. New York'taki galeride gördüğüm yaşlı adam o değildi, başkasıydı. Dükkânın sahibiydi Edwards. Çalıntı mallar ona yollanmıştı. Hattâ bütün operasyonun arkasındaki beyin bile olabilirdi.

Kartvizitimi bırakmıştım o galeride. Adımı biliyor demektir. Ama zaten ben New York'a gitmeden önce de biliyordum. Moles-worth & Cox'da o antikaları satın alan insan olarak tanıyordu beni. Mallarını burnunun ucundan kapmıştım. Daha doğrusu, cellâdi Örumceğin dikkatli gözlerinin önünden kapmıştım. Henüz beni Rebecca MacCrimmon olarak tanııyordu, ama tanıyacaktı. Üvey kızı söyleyecekti ona. Ekiptekiler asıl adımla öğrendiği, Tracey ailesiyle haberleştiği zaman. Ondan sonra da ben ölene kadar rahat etmeyecekti.

Hacienda'dan fırlayıp kazıya doğru uçtum. Kamyonetten atladım, motor hâlâ çalışırken Steve'e, "Tracey nerede?" diye seslendim.

Steve tepeden bana baktı. "Bilmiyorum. Vız gelir," dedi. Sonra bana yorgun bir gülümseme sundu.

Bana vız gelmiyordu ama. Tracey'nin şu anda bulunabileceği bir tek yer düşünabiliyordum.

257

LYN HAMILTON

Polis harabenin yanbaşında yatıyordu. Herhalde kendinde değildi. Belki de ölmüştü. Asma kilit yerinde yoktu. Kapıyı dikkatle itip içeriye baktım. Aşağıdaki merdiveni örten hasırın deliklerinden bir ışık görünüyordu.

Elimden geldiğince sessiz hareket ederek, basamaklardan aşağı süzuldüm. Moche savaşçısının hazineleri masanın üzerine serilmiş, ışıpta pırl pırl parlıyordu. Herhalde saf altın olmalı, diye düşündüm. Alaşım değil. Çünkü hiç paslanmamıştı. Paha biçilmez bir servet. Tracey koskoca bir torbaya altınları elinden geldiği kadar çabuk doldurmaya çalışıyordu.

Basamağın dibindeki suya bastım, hemen bana döndü.

"Rebecca!" diye bağırdı. "Geldiğine ne kadar sevindim, bilemezsin. Her şey yolunda mı diye bakmaya gelmiştim, nöbetçiyi ölmüş buldum! Hazinesi kimse çalmadan buradan götürmeme yardım et."

Amma da kurnazdı. Hem çok da ikna ediciydi. Bir saat önce olsa, inanırdım ona. "Yardım edeyim," dedim. "Torbayı ben tutayım, sen içini doldur." İş hilekârlığa geldi mi, kimseden aşağı kalacağını sanmıyordum.

Bir an kararsızlık geçirdi, ama sonra torbayı bana uzattı. Yine de tek eliyle bir ucunu tutmaktaydı. Torba dolunca ne yapacağını çok merak ediyordum. Öğrenmem uzun sürmedi. Son altın parçayı torbaya koyduktan sonra Tracey kendi el çantasına uzandı, bu yüzden bir saniyelğine torbanın ağzını bıraktı. Tabancayı alacak, diye düşündüm. Kayıp tabancayı. Ya şimdi, ya da hiç. El çantasına atıldım, olanca gücümle çantayı onun elinden savurdum, tabancanın fırlayıp havada yay çizerek suya düşüşüne baktım.

Torbanın ağzına ikimiz de sıkı sıkı yapışmış durumdaydık, çekiştirip duruyorduk. Oyuncak kavgasına kalkışmış iki çocuk gibiydik. Tracey olanca gücüyle çekti, ben de o anda bıraktım. Geriye doğru sendeledi, omzunu odanın taş duvarına çarptı, eli çözüldü. Torba açıldı, içindekiler odanın tabanına saçıldı. Kulak süsleri, gerdanlıklar, altın ve gümüş yer fıstıkları, arka flapları, altın pektoraller, örümcek biçiminde boncuklar suların içindeydi. Yıldızlı çanlar dü-

258

MOCHE SAVAŞÇISI

serken çingirdiyordu. Dalgacıklar altınların kenarlarını bulanıklaştı-rıyor, onları ışılatıyordu.

Tracey bir çığlık attı, dişi bir Midas gibi eğildi, altınları avuçla-maya uğraştı. Onu yakasının ensesinden yakaladım, tünelin kapısına doğru bir metre kadar sürükledim. Mücadele etti, ama ben de canım pahasına savaşıyordum, üstelik bunun da farkındaydım. Onu tünele savurdum, kapıyı çarparak kapattım. Tam kapı kapanırken Tracey'nin sesli bir soluk çektiğini duydum. Herhalde Carlos Montero 'yu görmüştü. Bu sayede zaman kazandım, masayı çekip kapıya dayayabildim. Sandıklan kaldırdım, ikisini masanın üstüne, üçüncüsünü altına yerleştirdim, onun çaresizlik içinde kapıyı içerden itmeye çalışmasını seyrettim. Plânının kurbanı olan biriyle birlikte gömülü kalmak iyi gelir ona, diye düşündüm. Ama birkaç saniye uğraştıktan sonra durdu. Ayak seslerinin uzaklaştığını duydum. Tünelin öbür ucunu deneyecekti. Belki buraya inmeden önce oranın kilidini açmış olabilirdi. Belki baştan beri oradan kaçmayı plânlıyordu. İlk önce orayı açıp hazırlamış olması mümkündü.

Kendimi helezon merdivenden yukarı sürükledim, ondan önce tünelin öbür ucuna varmak üzere koştum. Şafak söküyordu. Doğu ufkunda biraz aydınlık vardı. Kapak kapıya en kısa yol algarrobal'ın içinden geçen yoldu. Tehlikeleri hiç düşünmeden, hemen oraya daldım.

Orman hâlâ karanlıktı. Sabahın gri ışığı henüz dallar arasından giremiyordu. Gözümü koruluğun öbür ucundaki aydınlığa diktim, ilerlemeyi sürdürdüm. Dikenlere girmemeye çalışıyordum. Ormanın içi olağanüstü sessizdi. Tek duyulabilen, yağmurun hisirtisi ve benim soluklarımdı. Kulaklarımda duyuyordum soluklarımı.

Orada birinin daha olacağını düşünmem gerekirdi. Tracey'nin aşağıda Carlos Montero'nun cesedini görünce çıkardığı ses, o cesedi oraya onun koymadığını gösterirdi. O sırada bunu düşünemeyecek kadar yorgundum. Arkamdaki adımları da iş işten geçene kadar duymadım. İki el başımın üzerinden dolandı, bir kemer boğazımda sıkıştı. Soluk soluğa kemere asıldım, onu boğazımdan çekmeye uğraştım. Bilincimin kenarları kararıyor, kulaklarımda tiz bir ses çınlıyordu. Korkunç bir çatırtı duyuldu, ama benim içimden mi, dışımdan mı geldiğini anlayamadım.

259

LYN HAMILTON

Kemer, sıkışmasına denk bir hızla bollaştı, Örümcek olarak tanıdığım adam ormanın dikenleri üzerine yıkıldı.

Jorge Cervantes, Çıyan'ın kardeşi, esmer bir kurtarıcı meleğe benziyordu. Algarrobal' in içinde, şafak ışığına arkasını vermiş, duruyordu. Tabancasını yavaşça indirdi. "Artık huzur içinde yat, Ramon," diye fısıldadı. "Tanrı seninle olsun."

SON SÖZ

Ben adil yargılama ilkesine kesinlikle inananlardanım. Bir insanın suçu kanıtlanana kadar masum sayılmasından yanayım. Biliyorum, hareketlerim bu sözlerimle ters düşüyor ama, insanların yasayı kendi ellerine alıp kendi haklarını kendilerinin savunmasından yana değilim. Böyle yapmanın bizi yokuş aşağı, ilkel bir anarşiye götüreceğine inanırım. Şimdi bütün bunları söyledikten sonra, iki şeyi itiraf etmem gerek. Bir, bence Etienne Laforet ile kiralık psikopat Örümcek (bu arada onun da adının, kozmik bir ironi sonucu olarak, Angel olduğunu belirtmek istiyorum, Angel Fuentes) hak ettiklerini buldular. İki, bu kadar inandığım adalet sistemi bazen benim beklentilerimi yerine getirmekten aciz kalıyor.

Mercedes ancak ertesi gün bulunabildi. Nehrin çok ilerisinde, hacienda'ya yakın yerde bulundu. Laforet ölmüştü. Direksiyon başında boğulmuştu. Her zaman kaçabilen adam, bu sefer bu işi be-cerememişti.

Birkaç gün sonra çeşitli ülkelerin polisleri, hem Ancient Ways'e, hem de Edmund Edwards'la ilişkili tüm diğer galerilere, bu arada Laforet'ninkine, aynı anda baskın düzenledi. Oralarda toplam olarak beş yüzü aşkın

kaçak eser buldular. Bir tanesi, ağzında yılan deseni olan florero'ydu. Galeri sahipleri genelde masum olduklarını söylüyorlardı. Mallann sahipliği konusundaki mahkemeler herhalde yıllarca sürecekti. Peru'nun günün birinde bu malların en azından bir bölümünü geri alabileceğini ummaktayım.

260

MOCHE SAVAŞÇISI

Duyduğuma göre Çin'de, tarihi eserleri çalanlar bazen idam ediliyormuş. Bunu elbette ki savunuyor değilim ama, Edmund Ed-wards'in mahkemelerde sürünmesini izlerken, düşünmeden de edemiyorum.

Edwards'la üvey kızını, şu gösterişli, pahalı avukatlardan biri savunuyor. Ancak bol parayla tutulabilen avukatlardan biri. Ed-wards'a yöneltilen suçlama, polisin tutturabileceğini sandığı tek suçlama: sevk edilen malların gerçek değerini gümrüğe bildirme-mek. Tarihi eser talanını ve kaçakçılığını önlemesi gereken yasaların yetersizliği karşısında kelimesiz kalıyorum. Bana söylendiğine göre burada çıkan zorluk, suçun ABD'de değil de, başka bir ülkede işlenmiş olmasıymış. Oysa ABD yasaları, Edwards'i ancak ABD'de işlediği suçlarla ilgili olarak yargılamış. Mahkûm olursa ceza ödeyecek, muhtemelen kısa bir süre için hapse girecek, ama bence adaletin yerini bulması söz konusu bile olmayacak. Ne var ki, adamın sosyal çevresine karşı şöhreti lekelenmiş olacak. Belki onun umursayacağı tek ceza da bu olur.

Tracey hâlâ eserleri çalmaya çalışmadığını, kurtarmaya çalıştığını iddia ediyor. İnsanın üvey babası aynı dâvada sanikken, doğrusu bu iddiayı kabul ettirmesi zor. Şanslı hayatının bundan sonra sürüp sürmeyeceği henüz belli değil.

Ancient Ways'deki elemanın öldürülmesiyle Edwards'm bir ilgisi olduğunu polis henüz kanıtlayamadı. Öldürülen ihtiyarın adının Stanislav Wozzweck olduğu anlaşıldı. Onu Örumceğin öldürdüğünden hemen hemen eminim, ama benim kendi adalet anlayışıma göre, onun ölümünden hepsi birden sorumlular. A.J. Smythson'ın Toronto'da öldürülmesi olayına da, yeni bilgiler ışığında bir daha bakılıyor.

Lucho'nun hiç de görüldüğü kadar aptal olmadığı anlaşıldı. O da amcasını öldürmekle suçlanıyor. Tahminimize göre Carlos Mon-tero kabloyu izleyerek merdiveni bulmuş, yeğeninin numaralarını keşfetmiş, o yüzden de ölmesi gerekmiş.

Besbelli tarihi eser kaçakçılığıyla uyuşturucu kaçakçılığı arasındaki ilişkiyi ilk keşfeden ben değilmişim. Her iki tür işin de kurnazlığa, تنها yerlerdeki gizli hava pistlerine, aldırış etmeyebilecek

Z61

LYN HAMILTON

gümrük görevlilerine ihtiyacı var. Manco Capac, komünü uyuşturucu işine paravan olarak kullanmış, sevkiyatını hep gecenin en karanlık olduğu yeni ay dönemlerine rastlatmıştı. Uyuşturucu pazarındaki iniş çıkış dönemlerine karşı bir destek olsun diye de, antika alıp biriktirmeye başlamıştı. Hükümetler uyuşturucu konusuna sıkı eğildiği zamanlar, kendi işine ara vermek zorundaydı çünkü. Bu operasyonlar sayesinde Laforet ile tanışmıştı. Onun da işi bir süre için çuvallamış durumdaydı, nedeni de üç pre-Columbian objenin kaybı, ardından da Ramon Cervantes adlı gümrük görevlisinin karar değiştirmesi olmuştu. Buradan da korkunç bir ortaklık doğmuş oluyordu.

Manco Çapacın gerçek adı James Harrington'du. Bu arada ne kadar çoğumuzun sahte isimler ardına saklandığı da dikkatimi çekiyordu ... Yakında Peru cezaevlerinden birine girecekti. Oralardaki şartlan sadece tahmin edebiliyorum. Orada oldukça uzun süre kalacağı da kesindi.

Jorge Cervantes bize bir bilgi hazinesi sağlamıştı. Yetkililere, Carla'nın Ramon'u ikna ettiğini, çocuklarının geleceğini sağlama almak için boş kâğıtlara damga vurdurup imza attırarak Laforet'ye verdirdiğini anlatmıştı. Laforet tabii ki bu kâğıtları, Fabrica des Ar-tesanias Paraiso'dan gelen özel sevkiyatı yurt dışına çıkarmak için kullanmış, Ramon da o sıra başını öbür tarafa çevirmişti. Lucho da zaman zaman Paraiso'nun yasal sevkiyatına bir iki sandık eklemiş, aradaki farkı da çalıntı formları doldurarak kapatmıştı.

Jorge'nin söylediğine göre Ramon "(ona bir daha asla Çıyan demeyeceğim) bir ara işe uyuşturucunun da karıştığını fark etmiş, aynı sıralarda kansını da Jorge ile basmıştı. İki olay birleşince, işleri düzeltmeye ahdetmişti Ramon. Polise göre ona üç Moche eserinin Toronto'da müzayedeye çıkacağını ihtiyar Stanislav Wozzweck haber vermişti. Ramon, ne kadar parası varsa çekmiş, eserleri satın alıp yeniden Peru'ya getirmek üzere yola çıkmıştı. Müzayedede satın alamayınca onları benim dükkânımdan çalmaya kalkışmıştı. Böyle sadakatsizliklere bu tür işlerde asla izin verilmediğinden, onun peşinden Toronto'ya gelen Örumcek onu oracıkta öldürmüştü.

262

MOCHE SAVAŞÇISI

Ağabeyine olanlar yüzünden büyük suçluluk duygusuna uğrayan Jorge, kendini ayyaşlıktan sıyırmış, önce Carla'yı, sonra Carla ile arkadaşını Trujillo'ya kadar izlemiş, onları orada bir süre gözden kaybetmiş, ama

sonra bulup peşlerinden Campina Vieja'ya gelmişti. Laforet'nin evinde ve pazar yerinde varlığını sezdiğim kişi oydu. Ayrıca Örumceğın el Hombre'yi ziyaret ettiğini de görmüş, sonra onu da Paraiso'ya kadar izlemişti. Örumceğın polisi öldürdüğünü görünce, ağabeyinin başına gelenleri de çözmüştü. Kanımca zamanlaması bir harikaydı.

Carla Cervantes rastladığı her erkeğe kirpiklerini süzmüş, bütün bunlardan hiç haberi olmadığını söylemişti. Ona hiçbir suçlama yö-neltilmemişti. Son duyduğumda, Trujillo yakınlarında, Huancha-co'da denize bakan güzel bir apartman dairesinde oturuyordu. Kirayı varlıklı bir Perulu iş adamı ödüyor, karısından gizli ona ziyarete de geliyordu. Bazı kadınların içinde var bu. Ramon'la Carla'nın üç çocuğu yine Carla'nın kızkardeşinin yanında. Bu arada karısıyla barışan Jorge de o çocukların vesayetini alma mücadelesi başlatmış.

Daha neşeli bir haber vereyim: Wayne Colton (o benim gözümde her zaman Puma olarak kalacak) Peru'yu çok sevdiğine karar verdi. Orada kendini evinde gibi hissediyor, bunu da geçen yaşantısında Atahualpa'nın arkadaşı oluşuna yorumluyor. Muhteşem Wayna Capac adıyla güzel bir sihirbaz gösterisi hazırladı, hafta sonlarında Miraflores'deki otellerin birinde sahnelemeye başladı. Sahnede, Steve'in ve benim yardımlarımızla satın aldığı bir İn-ka giysisi giyiyor, turistler de ona bayılıyor. Uyuşturucuyu bıraktı, kardeşiyle bir anlaşmaya vardı, ondan 'ödünç aldığı' parayı yavaş yavaş ödemek için bir program yaptı. El yazılı mektuplarından durumunun iyi olduğunu anlıyorum. Paçamama, yani Megan Stock-well, artık evine dönmüş.

Steve, Cerro de las Ruinas'ın gelecek mevsimi için şimdiden plânlar yapıyor. Fon bulabilirse, ki Moche hazinesiyile ilgili çalışmaları dikkate alındığında herhalde bulur, tüm Guerra ailesini kazı yerinde işe almak niyetinde. O yeri zaten Steve dönene kadar onlar koruyor. Tomas gelecek yıl için hem şaman, hem de işçi olarak an-

263

\

LYN HAMILTON

iaşma imzaladı bile. Ines de aşçı olarak bir anlaşma imzaladı. O gece nehirde ne görmüş ya da gördüğümü sanmış olursam olayım, Steve'in çalışmalarını Tomas'la Ines koruyor diye içim çok rahat.

Sanıyorum Steve, Tracey ile serüveni yüzünden hâlâ biraz utanıyor. Tracey'nin kendisini kötü amaçları için kullanmış olduğu da gözünden kaçmıyor. Ama o berduş yakışıklılığı ve çocuksu gülüşüyle, eminim bu duyguları yenmesine yardımcı olmak için sıra bekleyen kadınlar pek çoktur. Hattâ belki ben bile aralarına katılabilirim.

Hilda sahada çalışmaktan vazgeçmek zorunda, ama bu son olaylar ona her nedense bir iç huzuru sağladı. Çok saygın bir müzede, müdürlük görevini kabul etti. İlk fırsatta bir Moche sanatı sergisi açmayı plânlıyor. Steve'e, Cerro de las Ruinas hazineleri ilk önce başka müzede gösterilirse onu asla bağışlamayacağını söyledi, benim de açılış törenine mutlaka gelmemi şart koştu. Gideyim diye düşünüyorum.

Bana gelince, bu işler sona erdiğinde, konuşmaya en çok ihtiyaç duyduğum kişileri aradım: Moira ile Rob. Rob Luczka uçağa atlayıp ta Lima'ya, beni alıp eve götürmeye geldi. Geçmişin olayları düşünülürken, gerçekten çok nazik bir davranış. Ayrıca beni gereksiz zaman kaybından, pek çok dertten kurtardı. Pasaportsuz ve parasız eve dönmek hayli zor olabilirdi. Atlı polis bir arkadaşına sahip olmak iyi bir şey, o kesin. Çok uzun bir yolculuktu, bol bol konuştuk. Onarılacak çok şey vardı aramızda. Ama başlangıçta ancak havadan sudan konuşabildik. Ardından ben her şey için özür dilemeye çalıştım. Olup bitenler için baştan beri suçluluk duyduğumu, düzeltmeye çalışırken de giderek daha beter ettiğimi anlattım. O sözümü kesti.

"Suçlu olan benim asıl," dedi. "Çekip gitmen, bunu kendi başına çözmeye çalışman, beni yanında bulamadığın içindi, biliyorum. Polipim ben. Hem de çok katı polistim. Oysa senin bir dosta ihtiyacın vardı. Sıkıntılıydın, o da normaldi. Benim bunu anlamam gerekirdi. Belki seni rahatlatır diye söylüyorum, sen gideli bir tek gece bile rahat uyuyamadım, üstelik kızım da benimle konuşmuyor. Hemen peşinden gelmek istedim, ama şu senin eski arkadaşın, Lucas, yerini söylemedi bana. Peru'da olduğunu tahmin ettim tabii.

264

MOCHE SAVAŞÇISI

Ülkeye girişlerin tüm kayıtlarını getirttim, senin adın yoktu. Lucas da durmadan, yerini bilmeni isteseydi sana söylerdi, deyip duruyordu."

Birdenbire gülümsedi. "Sonunda beni aradığın için sana teşekkür ederim." Bir iki dakika sustu. "Bana hâlâ kızgın mısın?"

"Hayır," dedim. "Sen bana hâlâ kızgın mısın?"

"Hayır. Clive'a hâlâ âşık mısın?"

"Değilim." Bunu inanarak söylüyordum.

"Ya Lucas'a?"

"Hayır," dedim. "Onu da aşım."

"O Steve denilen adam hoşuna gidiyor mu?"

"Belki," dedim.

İçini çekti. "Hani bir şarkı vardı," dedi. "Üçten ikisini tasfiye etmek fena sayılmaz herhalde."

"Steve hakkındaki duygularımdan emin değilim," dedim. "Ama biliyorsun sana telefon ettim." Şimdilik konuyu orada bıraktım.

Bu konuda da kendimi biraz suçlu hissediyorum. Bayan kusursuz, yani Rob'un arkadaşı Barbara, terk etmişti onu. Rob'un ortak banka hesabını boşaltıp Peru'ya, beni almaya gelmesi hoşuna gitmemiştir. Onu esas rahatsız eden şeyin para meselesi olduğunu da pek sanmıyordum.

İçimde bir duygu, Sarah Greenhalgh'in perakendecilik işinde kalıp kalmamayı yeniden düşüneceğini fısıldıyor. İnsanın dükkânında birinin öldürülmesi, ardından dükkânın ateşe verilmesi, ortağının sahtekârlıktan suçlanması ve haftalarca ortadan kaybolması, herhalde güvenini arttırmaya katkıda bulunamazdı. Yakında dükkândaki hissesini bana satmayı teklif ederse hiç şaşmam. Öyle bir şey yaparsa, sonuç tabii banka müdürünün o günkü psikolojik durumuna bağlı olacak.

En iyi haber de, yeniden işe dönmüş olmamız. Sigortanın adamı Rod McGarrigle çeki kendi eliyle getirdi, karşımda kıvrandığını

265

LYN HAMILTON

görmenin keyfini yaşadım. Buna şükrediyorum. Ayrıca, Alex tamamen iyileşti. Bazen dükkânda durup çevreme bakmıyorum, burada olmaktan ne kadar mutlu olduğumu düşünüyorum. Arka tarafta Alex ortalığı düzeltirken, dostlarım çevremdeyken, kedim pencerede otururken, hayat gerçekten de çok güzel.

Bunların dışında, Peru'dan çalınan nice eserler gibi, o yer fıstığı da bulunamadı. İyi habere gelince, 'yaa-met hâlâ gerçekleşmedi.

Herhalde anlatmam gereken bir olay daha var. Evime döndükten kısa bir süre sonra Moira'ya uğradım, mutfaktaki masanın başına oturup birlikte kahve içtik. Evde biri daha varmış gibi bir duygu içindeydim, nedenini de bilemiyordum.

"Seni çok merak ettik," dedi Moira. Elimi okşuyordu. "Döndüğüne öyle seviniyoruz ki!"

Söyleyişinde bir tuhafılık vardı. Belki 'biz' deyişi. " 'Biz' kim?" diye sordum, ama daha sözler ağızımdan çıkarken, yaklaşan bu anın hayatımdaki önemli anlardan biri olacağını biliyordum.

Bir kararsızlık geçirdi, "Biz," dedi sonunda. "Clive. Biz demek, Clive'la ben demek."

Durum anlaşılıyordu. En iyi arkadaşımın eski kocam. Seçeneklerim belliydi. Clive'a kızmayı sürdür, gerçek bir iyi dostu kaybet, ya da gururunu yut, dostun senin olarak kalsın. Birkaç saniye boyunca, yere iğne düşse sesi duyulurdu.

"Çok güzel," dedim sonunda. Bazen öyle günler oluyor ki, başkasının lâfını kullanmama izin verirseniz, insanın suyu akıntısına bırakması hoş oluyor.

Aslında düşünüyorum da, birbirlerine çok iyi uyuyorlar. Bakalım Clive, Moira'nın erkek arkadaşları arasında kalıcı olabilecek mi! Bence kalabilir. İlişkileri iyi giderde evlenmeye karar verirlerse, onlara düğün hediyesi bulmak için dükkânlara koşmak zorunda da kalmam. Elimde hazır zaten. Küçük yeşim bir enfiye şişesi. Bir zamanlar bir müzayededen aldığım bir şey.

BİTTİ

266

BEYAZ BALİNA YAYINLARI £\$ KİTAP LİSTESİ

KİTABJNAD! İÜRÜ YAZARIN ADI

TEHLİKE İÇİNDEYİM DRACULA'NIN KONUĞU KUZGUN

ŞEYTANDAN KAÇIŞ CARMILLA

GEÇENİN KONUKLARI KAPTAN DAVID GRIEF FRANKENSTAYN'IN LANETİ ÖLÜM ŞATOSU ADRES MEZARLIK

YILDIZLAR KORSANI AŞKIN GÜNCEİ CİNAYET DOSYASI ÇİĞLİK

İYİ KÖTÜ ve ÇİRKİN SIÇANLAR

ÖLÜMÜN KANATLARI KIZIL SORUŞTURMA KARADUL BAY ALKOLİK

POLİSİYE (Sherlock Holmes)

KORKU ÖYKÜLERİ

ŞİİR

EDEBİYAT-ANI

KORKU

KORKU
MACERA
KORKU
KORKU
POLİSİYE
FANTASTİK
EDEBİYAT-DENEME
POLİSİYE
KORKU ÖYKÜLERİ
WESTERN
GERİLİM
GERİLİM (Gerilim Öyküleri)
POLİSİYE (Sherlock Holmes)
POLİSİYE
EDEBİYAT-ANI

SIR ARTHUR CONAN DOYLE
ANTOLOJİ
EDGAR ALLAN POE
HERSEL SMITH
SHERIDAN L FANU
RICHARD MATHESON
JACK LONDON
JEAN GENNARO
BENOIT BECKER
D. HENDERSON CLARKE
JACK LONDON
ŞAHİN DOĞAN
HELEN NIELSEN
JOE MILLAR JAMES HERBERT
SIR ARTHUR CONAN DOYLE JONATHAN STAGGE JACK LONDON

BOZKIRIN ISSIZLIĞINDA
HİKAYELER
CAFER AKMAN
BASKERVILLE'LERİN KÖPEĞİ
POLİSİYE (Sherlock Holmes)
SIR ARTHUR CONAN DOYLE
OROSPU
ROMAN (iki Cilt)
NECMİ ONUR
KONUŞTUKÇA BATIYORUZ
İŞ- PSİKOLOJİ
DR. DAVID STIEBEL
KORKUNÇ İVAN
ROMAN
ALEKSİ TOLSTOY
X-MEN
BİLİM-KURGU
URA BERGEN
THE CROW (Ölümsüz Aşk)
FANTASTİK GERİLİM
DAVID BISCHOFF
KAHRAMANLAR
TARİH-MİTOLOJİ
THOMAS CARLYLE
EYLÜL
ROMAN

MEHMET RAUF
KAPININ ARDINDAKİ KURT
FANTASTİK
TERRİ VVİNLİĞ
KUMSALDA
BİLİM KURGU
NEVİLSHUTE
ANNEMİ DÜŞLERKEN
ROMAN
GÜZİDE ERDEM
FELÂTUN BEY İLE RAKİM EFENDİ
TÜRK EDEBİYATI
AHMET MİTHAT EFENDİ
MUM IŞIKLI EV
ROMAN
YILMAZ ERGÜL
GENELEV
BELGESEL ROMAN
YILMAZ ERGÜL
ZEHRA
ROMAN
NABİ ZADE NAZİM
SERGÜZEŞT
ROMAN
SAMİPAŞAZÂDE SEZÂİ
THE EXORCIST
GERİLİM
W. PETER BLATTY
DRACULA
KORKU
BRAM STOKER
DRAKULA İSTANBUL'DA
KORKU
ALİRİZASEYFİ
DEHŞETİN KAPILARI
İNCELEME-ARAŞTIRMA
GIOVANNI SCOGNAMILLO
DÜNYAMIZIN GİZLİ SAHİPLERİ
ARAŞTIRMA
GIOVANNI SCOGNAMILLO
UZAYDAN GELDİLER
ARAŞTIRMA
GIOVANNI SCOGNAMILLO
GELECEĞİNİZİN ANAHTARLARI
GÜNCEL
GIOVANNI SCOGNAMILLO
İTTİHAT VE TERAKKİ
YAKIN TARİH
TAYLAN SORGUN
BEYAZ BALİNA YAYINLARI
Bindirek Mh. Peykhane Cd. Nu: 14 / 4 Çemberiitaş - Eminönü / İST. * (0212) 638 62 63 (3 Hat) Belge
Geçer: (0.212) 638 62 65

OKUYUCU BİLGİ FORMU

Yayıncılıkta kaliteyi, kusursuzluğu ve sizlerin beğenisini başlıca amaç edinen ya-yıneviniz Beyaz Balina, siz değerli okuyucularının öneri ve eleştirileriyle yayın kalitesini ve türünü arttırmayı bir görev olarak bilir. Formu doldurduktan sonra adresimize yollarsanız öneri ve eleştirilerinizi mutlaka dikkate alacağımızı bildirerek ilginize teşekkür ederiz.

Not : Formu doldurup yollayan her okurumuz, yeni yayınlarımızdan öncelikle haberdar edilecektir.

ADINIZ, SOYADINIZ :

DOĞUM TARİHİ ve YERİ :

ÖĞRENİM DURUMUNUZ :

MESLEKİ DURUMUNUZ :

OKUMA MERAKINIZ NEREDEN GELİYOR, YA DA ETKENLER NELERDİR?

ANNENİZ ? BABANIZ D ARKADAŞINIZ Q

ÖĞRETMENİNİZ D KENDİ KENDİNİZE EDİNDİĞİNİZ

BİR ALIŞKANLIK D

ÖZEL KİTAPLIĞINIZ VAR MI, KİTAPLIĞINIZDA NE TÜR YAYINLAR

BULUNMAKTADIR?

OKUDUĞUNUZ KİTAP TÜRLERİ:

ÇİZGİ ROMAN OKUMA MERAKINIZ VAR MI? VARSA HANGİ

ÇİZGİ ROMANLARI OKUYORSUNUZ, BU MERAKINIZ NEREDEN GELİYOR?

EN BEĞENDİĞİNİZ KADIN TÜRK YAZAR YA DA YAZARLAR :

EN BEĞENDİĞİNİZ ERKEK TÜRK YAZAR YA DA YAZARLAR :

EN BEĞENDİĞİNİZ YABANCI KADIN YAZAR, YA DA YAZARLAR :

EN BEĞENDİĞİNİZ YABANCI ERKEK YAZAR YA DA YAZARLAR :

AYDA KAÇ KİTAP ALABİLİYORSUNUZ? :

ŞİİRDEN HOŞLANIYOR MUSUNUZ? :

ŞİİR, HİKÂYE, DENEME YAZMAYI DENEDİNİZ Mİ, HANGİSİ? :

TAKİP ETTİĞİNİZ GAZETELER, DERGİLER? :

YABANCI DİL BİLİYOR MUSUNUZ? :

TAKİP ETTİĞİNİZ YABANCI YAYINLAR VAR MI VARSA NELERDİR? :

DERGİ ? GAZETE D HEPSİ D

İZLEDİĞİNİZ TELEVİZYON KANALLARI ve BU KANALLARIN

PROGRAMLARI HANGİLERİDİR? :

GÖRSEL SANATLARI SEVER MİSİNİZ? :

SİNEMA ? TİYATRO ? OPERA ve BALE D

KONSER D HEPSİ ?

DİNLEDİĞİNİZ MÜZİK TÜRLERİ:

HOŞLANDIĞINIZ FİLM TÜRLERİ HANGİLERİDİR? :

YAYINEVİNİZ BEYAZ BALINA HAKKINDAKİ DÜŞÜNCELERİNİZ

ELEŞTİRİLERİNİZ / ÖNERİLERİNİZ :

BEYAZ BALINA'DAN ÇIKMASINI İSTEDİĞİNİZ KİTAP TÜRLERİ

YAYINEVİNİZ BEYAZ BALINAYA ÜYE OLMAK İSTER MİSİNİZ? EĞER İSTERSENİZ BİZDEN OKUYUCU ÜYELİK FORMU İSTEYİN. ÜYELİĞİNİZLE İLGİLİ AYRINTILI BİLGİYİ YOLLADIĞIMIZ FORMDA BULACAKSINIZ :

NOT : Yolladığınız formu dikkate alabilmemiz için, lütfen adınızı soyadınızı, adresinizi, bulunduğunuz ili ve kod numarasını "Tel varsa Faks" numaranızı ayrıntılı şekilde yazınız.

/

Bir antikacı olan Bayan Lara, Toronto'daki bir müzayedede, içinde değe Peru röprodüksiyonları bulunduğunu sandığı bir kutu satın alır. Fakat bir s sonra bunların otantik Moche eserleri olduğunu anlar. Bu eşyalar arasında değerli, törenlerde kullanılan bir kulak süsü de bulunmaktadır. Üzerine ast kalkan taşıyan altından bir Moche savaşçısı işlenmiştir.

Lara, bu antika kutuyu dükkânına getirdikten kısa süre sonra ilginç olayı; ve esrarengiz ölümlerin meydana geldiği bir dizi muamma ile karşı karşıya k Daha birkaç gün önce normal bir yaşantısı olan Lara'mn hayatı bir kâbusa döni Önce dükkândaki yardımcısı Alex kötü bir saldırıya uğrar ve dükkânı yakılır, I o zaman,

karaborsa tarihi eser koleksiyoncularının arz zincirinde kendisini bir halka oluşturduğunu ve bu duruma istemeyerek de olsa düştüğünü anlam; gecikmez. Bu yüzden başı büyük bir belânın içindedir. Şimdi artık Peru'ya gitir bir mezar soyguncuları ordusuyla mücadele etmesi gerekmektedir. O insanla eski Moche savaşçıları kadar acın z ;nsanlardır. Ve öyle olduklarını kanıtlar için fazla beklemezler. >
Polisiye tiryakilerine gerilin .cyifli anlar dileriz.
BEYAZ BALIN;

9 799756"580003 İnternette sipariş için
IAfWVAuunj»*».*»
ISBN 975-6580-00-3

Lyn Hamilton _ Moche Savaşçısı
Kitaplar, uygarlığa yol gösteren ışıklardır.

UYARI:

www.kitapsevenler.com

Kitap sevenlerin yeni buluşma noktasından herkese merhabalar...
Cehaletin yenildiği, sevginin, iyiliğin ve bilginin paylaşıldığı yer olarak gördüğümüz sitemizdeki tüm e-kitaplar, 5846 Sayılı Kanun'un ilgili maddesine istinaden, engellilerin faydalanabilmeleri amacıyla ekran okuyucu, ses sentezleyici program, konuşan "Braille Not Speak", kabartma ekran vebenzeri yardımcı araçlara, uyumlu olacak şekilde, "TXT", "DOC" ve "HTML" gibi formatlarda, tarayıcı ve OCR (optik karakter tanıma) yazılımı kullanılarak, sadece görme engelliler için, hazırlanmaktadır. Tümüyle ücretsiz olan sitemizdeki e-kitaplar, "Engelli-engelsiz elele"düşüncesiyle, hiçbir ticari amaç gözetilmeksizin, tamamen gönüllülük esasına dayalı olarak, engelli-engelsiz Yardımsever arkadaşlarımızın yoğun emeği sayesinde, görme engelli kitap sevenlerin istifadesine sunulmaktadır. Bu e-kitaplar hiçbir şekilde ticari amaçla veya kanuna aykırı olarak kullanılamaz, kullandırılmaz.
Aksi kullanımdan doğabilecek tüm yasal sorumluluklar kullanana aittir. Sitemizin amacı asla eser sahiplerine zarar vermek değildir.
www.kitapsevenler.com
web sitesinin amacı görme engellilerin kitap okuma hak ve özgürlüğünü yüceltmek ve kitap okuma alışkanlığını pekiştirmektir.
Ben de bir görme engelli olarak kitap okumayı seviyorum. Sevginin olduğu gibi, bilginin de paylaşıldıkça pekişeceğine inanıyorum. Tüm kitap dostlarına, görme engellilerin kitap okuyabilmeleri için gösterdikleri çabalardan ve yaptıkları katkılardan ötürü teşekkür ediyorum.
Bilgi paylaşmakla çoğalır.
Yaşar MUTLU

İLGİLİ KANUN:

5846 Sayılı Kanun'un "altıncı Bölüm-Çeşitli Hükümler" bölümünde yer alan "EK MADDE 11" : "ders kitapları dahil, alenileşmiş veya yayımlanmış yazılı ilim ve edebiyat eserlerinin engelliler için üretilmiş bir nüshası yoksa hiçbir ticarî amaç güdülmeksizin bir engellinin kullanımı için kendisi veya üçüncü bir kişi tek nüsha olarak ya da engellilere yönelik hizmet veren eğitim kurumu, vakıf veya dernek gibi kuruluşlar tarafından ihtiyaç kadar kaset, CD, braille alfabesi ve benzeri formatlarda çoğaltılması veya ödünç verilmesi
bu Kanunda öngörülen izinler alınmadan gerçekleştirilebilir."Bu nüshalar hiçbir şekilde satılamaz, ticarete konu edilemez ve amacı dışında kullanılamaz ve kullandırılmaz.
Ayrıca bu nüshalar üzerinde hak sahipleri ile ilgili bilgilerin bulundurulması ve çoğaltım amacının belirtilmesi zorunludur."

bu e-kitap Görme engelliler için düzenlenmiştir.

Kitap taramak gerçekten incelik ve beceri isteyen, zahmet verici bir iştir. Ne mutlu ki, bir görme engellinin, düzgün taranmış ve hazırlanmış bir e-kitabı okuyabilmesinden duyduğu sevinci paylaşabilmek tüm zahmete değer. Sizler de bu mutluluğu paylaşabilmek için bir kitabınızı tarayıp, kitapsevenler@gmail.com

Adresine göndermeyi ve bu isimsiz kahramanlara katılmayı düşünebilirsiniz.

Bu Kitaplar size gelene kadar verilen emeğe ve kanunlara saygı göstererek lütfen bu açıklamaları silmeyiniz.

Siz de bir görme engelliye, okuyabileceği formatlarda, bir kitap armağan ediniz...

Teşekkürler.

Ne Mutlu Bilgi için, Bilgece yaşayanlara.

Tarayan Mahmut

Lyn Hamilton _ Moche Savaşçısı